Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Biblia latina - Cod. Ettenheim-Münster 23

[S.l.], 1447-1448

Band II: Tobias

urn:nbn:de:bsz:31-103044

Visual Library

Bibl. II
Ettonis Monasterii Ordinis S. Benedicti
Congregationis B. Mariae Alsaticae. A.

Incipit prefacio in libro Thobie
sedm. Jeronimum. etc.

Cromacio et heliodoro epis
Jeronimus psbr in dno
salutem; Mirari non de
sino exactionis ure instantia
exigitis enim ut libru caldeo ser-
mone conscriptum ad latinum
stilum traham. libru utique Tho
bie quem hebrei de cathologo
diuinaru scripturaru secantes
hys que agiographa memo
rant manciparunt; Feci satis
desiderio uro, non tn meo stu
dio. Arguunt enim nos hebreoru
studia, et imputat nobis cont
sum canonem latinis aurib
transferre, Sed melius e iudi
cans phariseoru displicere iudi
cio. et eporu iussionibus seruire.
instici ut potui; Et qr uicina
est caldeoru lingua. sermone
hebraico utriusque lingue peritissi
mu loquatem reperiens unius
diei laborem arripui; Et quicquid
ille in hebraicis uerbis expres
sit, hec ego accito notario ser
monibus latinis exposui, Ora
tionibus uris mercedem huius
operis compensabo cum gratu
uos dedicero me quod iubere
estis dignati complesse; Expli
cit prefacio in libro Thobie.
Incipit liber Thobie secundu
Jeronimum; Et Caplm primu

Thobias ex tribu et ci
uitate neptalim que
est in superioribus ga
lylee supra naason
post uiam q ducit ad
occidentem, in sinistro habens
ciuitate sephet cum captus eet
in diebus salmanasar regis
assirioru. in captiuitate tame
positus uiam ueritatis non
deseruit, ita ut omia que hre

poterat cottidie concaptiuis fratribus
qui erant ex eius genere impertiret
Cumque eet iunior oibus in tri
bu neptalim nichil tn puerile
gessit in opere; Denique cu irent
oms ad uitulos aureos quos
Jeroboam fecerat rex isrl, Hic
solus fugiebat consortia om et
pergebat in ihrlm ad templum.
dni, et ibi adorabat dnm deum
isrl; Oia primitiua sua et decias
suas fideliter offerens ita ut in
tercio ano proselitis et aduenis
ministraret oem decimacionem.
Hec et hys silia sedm legem dni
puerulus obseruabat. Cum uo
factus fuisset uir, accepit uxore
de tribu sua genuitque ex ea filiu
nome suum imponens ei. Ab
infancia timere deum docuit,
et abstinere ab oi pcto. Igitur
cu per captiuitate deuenisset
cu uxore sua et filio suo in ci
uitatem niniuen. Cum omni
tribu sua et oms ederent ex ci
bis gentilium, iste custodiuit
aiam suam. et nuq contami
natus est in escis eoru; Et qm
memor fuit dni in toto corde
suo, dedit illi deus gram in co
spectu salmanasar regis. et dedit
ei ptatem quocumque uellet ire
habens libertatem quodcumque
facere uoluisset, Pergebat enim
per oms qui erant in captiui
tate. et monita salutis dabat.
eis. Cum aut uenisset in rages
ciuitate medoru. et ex hys quibus
honoratus fuerat a rege ha
buisset decem talenta argenti
et cum mlta turba generis sui.
gabelum egentem uideret,
qui erat ex tribu eius. sub cy
rographo dedit illi memoratu
pondus argenti. Post multu
uero temporis mortuo salma
nasar rege cum regnaret sen

GR. HOFBIBLIOTHEK KARLSRUHE
EM 23

nacherib filius eius pro eo. et filios
isrl exosos haberet in conspectu suo
Thobias pergebat per omnem cog
nationem suam et consolabatur
eos. Diuidebatque unicuique pro
ut poterat de facultatibus suis
Esurientes alebat, nudisque ue
stimenta prebebat, et mortuis
atque occisis sepulturam sollici
tus exhibebat; Denique cum re
uersus esset rex sennacherib fu
giens a iudea plagam quam
circa eum deus fecerat propter
blasphemiam suam. et iratus
multos occideret ex filiis israel
Thobias sepeliebat corpora eorum
At ubi nunciatum est regi iussit
eum occidi et tulit omnem substantiam
eius. Thobias uero cum filio
suo, et cum uxore fugiens nu
dus latuit, quia multi diligebant
eum. Post dies uero xlv. occide
runt regem filii ipsius, et reuer
sus est thobias ad domum suam.
omnisque facultas eius restituta
est ei; ¶ Capitulum. secundum

Post hec uero cum esset dies
festus domini, et factum fuisset
prandium bonum in domo
thobie. dixit filio suo. Vade et
adduc aliquos de tribu nostra ti
mentes deum ut epulentur nobis
cum. Cumque abisset reuersus re
nunciauit unum ex filiis israel iu
gulatum iacere in platea. Sta
timque exiliens de accubitu suo
relinquens prandium ieiunus
peruenit ad corpus, Tollensque
illud portauit ad domum suam
occulte; ut dum sol occubuisset
caute sepeliret eum; Cumque oc
cultasset corpus. manducauit
panem cum luctu et tremore.
Memorans illum sermonem quem
dixerat dominus per Amos prophetam
Dies festi uestri conuertentur in

lamentationem et luctum. Cum uero
sol occubuisset, abiit et sepeliuit
eum. Arguebant autem illum
omnes proximi sui dicentes. Iam
huius rei causa interfici iussus
es. et uix effugisti mortis im
perium. et iterum sepelis mor
tuos; Sed thobias plus timens
deum quam regem, rapiebat cor
pora occisorum et occultabat in
domo sua. et mediis noctibus
sepeliebat ea. Contigit autem
ut quadam die cum fatigatus
a sepultura. Veniens domum
iactasset se iuxta parietem, et ob
dormisset. ex nido hyrundinum
dormienti illi calida stercora
insiderent super oculos eius
fieretque cecus; Hanc autem tem
ptationem ideo permisit dominus e
uenire illi, ut posteris daretur
exemplum pacientie eius sicut et
sancti Job. Nam cum ab infancia
sua semper deum timuerit,
non est contristatus contra deum
quod plaga cecitatis euenerit ei.
sed immobilis in dei timore per
mansit; Agens gratias deo om
nibus diebus uite sue, Nam
sicut beato Job insultabant reges
ita isti parentes et cognati eius
irridebant uitam eius. dicen
tes ubi est spes tua. pro qua
elemosinas. et sepulturas fa
ciebas. Thobias uero increpa
bat eos dicens. Nolite ita loqui
quoniam filii sanctorum sumus, et uitam
illam expectamus quam deus
daturus est his qui fidem
suam numquam mutant ab eo. Anna
uero uxor eius ibat ad textri
num opus. cottidie. et de labore
manuum suarum uictum quem con
sequi poterat deferebat. Vnde
factum est ut hedum caprarum

accipiens detulisset domi. Cumque
eum vocem balantis audisset
vir eius, dixit. Videte ne fur
tivus sit, reddite eum dominis
suis. quia non licet nobis. aut
edere ex furto aliquid aut con
tingere. Ad hec uxor eius irata.
Respondit manifeste. vana est spes
tua. et elemosine tue modo
paruerunt. Atque hijs et alijs
verbis exprobrabat ei. Capitulum iij.
Tunc thobias inge
muit. et cepit orare
cum lacrimis dicens. Iustus
es domine. et omnia iudicia tua iu
sta sunt. et omnes vie tue misericordia
et veritas et iudicium. Et nunc
domine memor esto mei. ne vin
dictam sumas de peccatis meis.
neque reminiscaris delicta mea
vel parentum meorum quoniam non
obedivimus preceptis tuis. et
traditi sumus in direpcionem
et captivitatem et mortem
et in fabulam improperium omnibus
nationibus in quibus disper
sisti nos. Et nunc domine magna
iudicia tua. quia non egimus
secundum precepta tua et non am
bulavimus sinceriter coram
te. Et nunc domine secundum voluntatem
tuam fac mecum et precipe
in pace recipi spiritum meum. expe
dit enim mihi mori magis quam
vivere. Eadem itaque die con
tigit ut sara filia raguel.
in civitate medorum ut et ipsa
audiret improperium ab una
ex ancillis patris sui. quoniam tra
dita fuerat septem viris. et
demonium nomine asmodeus oc
ciderat eos. mox ut ingressi
fuissent ad eam. ergo cum pro
culpa sua increparet puellam
respondit ei dicens. Amplius ex
te non videamus filium aut filiam

super terram. interfectrix virorum
tuorum. Numquid et me occidere
vis. sicut et iam occidisti sep
tem viros. Ad hanc vocem per
rexit in superiori cubiculo domus
sue. et tribus diebus ac tribus
noctibus non manducavit neque
bibit. Sed in oratione persistens
lacrimis deprecabatur dominum. ut
ab isto improperio liberaret
eam. Factum est autem tertia die
dum compleret orationem benedicens
dominum dicens. Benedictum est nomen
tuum deus patrum nostrorum qui cum
iratus fueris misericordiam facies.
in tempore tribulationis peccata dimit
tis hijs qui invocant te. Ad te
domine faciem meam converto ad
te oculos meos dirigo. Peto
domine ut de vinculo improperij
huius absolvas me aut certe
desuper terram eripias me. tu
scis domine quia numquam concupivi
virum. et mundam servavi animam
meam ab omni concupiscentia. numquam
cum ludentibus miscui me. neque
cum hijs qui in levitate am
bulant participem me prebui.
Virum autem cum timore tuo non
cum libidine mea consensi su
scipere. et aut ego indigna
fui illis. aut illi forsitan in
digni non fuerunt. quia forsitan
viro alio conservasti me. Non
est enim in hominis potestate consilium
tuum. Hoc autem pro certo habet omnis
qui colit te. quia vita eius
si in probatione fuerit corona
bitur. Si autem in tribulatione
fuerit liberabitur. Et si in cor
reptione fuerit ad misericordiam tuam
venire licebit. Non enim delec
taris in perditionibus nostris quia
post tempestatem tranquillum fa
cis. et post lacrimationem et fletum
exultationem infundis. Sit no-

men tuu deus israhel in scla.
In illo tpe exaudite sunt pces
amboru in conspcu glorie sum
mi dei. Et missus est angelus
dni sanctus raphahel ut cu
raret eos ambos, quoru uno
tpe sunt orōes in conspectu
dni recitate. Caplm quartum.

Igitur cum Thobias putaret
orōem suam exaudiri, ut mo
ri potuisset, uocauit ad se tho
biam filiu suu, dixitqz ei au
di fili mi uerba oris mei et
ea corde tuo qsi fundamenta
construe. Cum acceperit deus
aiam meam, corpus meu se
peli, et honorem habebis mris
tue oibus diebus uite tue.
memor enī dȇbs que et qn
ta pericla passa sit pro te in
utero suo. Cum aut et ipa co
pleuerit tempus uite sue se
pelies eam circa me. Oibus
aut diebus uite in mente ha
beto dnm, et caue ne qn pcto
consentias et pretermittas p
cepta dei nri. Ex sba tua fac
elemosinā, et noli auertere fa
ciem tua a nullo paupe. Ita
enī fiet ut nec ate auertatur
facies dni. quo potueris ita
esto misericors. Si multu tibi
fuerit habundant tribue. Si
exiguu fuerit, et iam exigu
um libent impertire stude. Pre
mium eni bonum tibi thesau
rizas in die necessitatis, qm
elemosina ab oi pcto et morte
liberat, et non patietur aia
ire in tenebras. Fiducia mag
na erit coram deo summo elia
oibus facientibus eam. Atten
de tibi fili ab omni fornicatōe
et pter uxore tuam numqz
patiaris crimen scire. Superbia

numqz in tuo sensu aut in tuo
uerbo dnari permittas. In
ipa enī sumpsit oīs perdicio.
Quicumqz aliquid tibi operatus
fuerit statim mercedem ei re
stitue et merces mercena
rij tui apud te oino nō mane
at. Quod ab alio odis fieri ui
de ne alteri tu aliqn facias
Panem tuu cum esurientibz
et egenis comede. et de uestime
tis tuis nudos tege. Panem
tuu et uinu tuu super sepul
tura iusti constitue. et noli ex
eo manducare et bibere cum
pctoribus. Consiliu semper
a sapiente require. Oi tempe
bndic deum et pete ab eo ut
dirigat uias tuas, et oia con
silia tua in ipo maneant. In
dico etiā et tibi fili mi dedisse
me decem talenta argenti du
infantulus eēs gabelo in ra
ges ciuitate medoru et cyrogra
phum eius apud me habeo.
Et ideo perquire quo ad eum
puenias et recipias ab eo
supa memoratu pondus ar
genti et restituas ei cyrogra
phum suu. Noli timere fili
mi, Paupere uita gerimus
sed multa bona habebimus
si timuerimus deu, et rece
serimus ab oi pcto et fecerī
mus bene. Caplm quintum.

Tunc thobias rndit pri
suo et dixit. Oia quecqz
precepisti michi faciam
pater. Quo hanc pecuniam
requiram ignoro. ille me ne
scit. et ego illu ignoro. quod
signu dabo ei, sed neqz uia
qua pergatur illuc aliqn cog
noui. Tunc pr suus rndit
illi et dixit. Cyrographum

quidem illius penes me habeo
quem dum illi ostenderis sta
tim restituet. sed perge nunc et
inquire tibi aliquem fidelem
virum qui eat tecum salua mer
cede sua. dum adhuc uiuo ut
recipias eam, Tunc thobias
egressus inuenit iuuenem splen
didum stantem precinctum et qu[asi]
paratum ad ambulandum. et ig
norans quod angelus dei esset. sa
lutauit eum et dixit. Unde te
habemus bone iuuenis. At ille
respondit. de filiis israel. Et thobias
dixit ei. Nosti uiam que ducit
ad regionem medorum. Cui respondit
Noui. Et omnia itinera eius fre
quenter ambulaui. et mansi
apud gabelum fratrem nostrum qui
moratur in rages medorum que
posita est in monte egbatanis.
Cui thobias ait. Sustine me
obsecro. donec hec ipsa nunciem
patri meo. Tunc ingressus tho
bias indicauit uniuersa hec pa
tri suo. super que admiratus pater
rogauit ut intraret ad eum.
Ingressus itaque salutauit eum
et dixit: Gaudium tibi semper
sit. Et thobias ait. Quale gau
dium erit michi. qui in tenebris
sedeo et lumen celi non uideo.
Cui ait iuuenis. Forti animo
esto. in proximo est ut a deo cure
ris. Dixit itaque illi Thobias:
Numquid poteris perducere filium
meum ad gabelum in rages ci
uitate medorum. et cum redie
ris. restituam tibi mercedem tuam.
Et dixit ei angelus. Ego ducam
et reducam ad te. Cui thobias
respondit. Rogo te indica in de qua
domo. aut de qua tribu es tu.
Cui raphahel angelus dixit.
Genus queris mercenarii.
an ipsum mercenarium qui cum
filio tuo eat. sed ne forte solli
citum te reddam. Ego sum aza
rias anamie magni filius.
Et thobias respondit. Ex magno
genere es tu. sed peto ne irasca
ris quod uoluerim cognoscere
genus tuum; Dixit autem illi
angelus. Ego sanum ducam filium
tuum; Respondens autem thobias
dixit. Bene ambuletis et sit deus
in itinere uestro. et angelus eius
comitetur uobiscum. Tunc pa
ratis omnibus que erant in via
portanda. fecit thobias uale
patri suo et matri sue et ambu
lauerunt ambo simul. Cumque profe
cti essent cepit flere mater eius
et dicere. Baculum senectutis nostre
tulisti et transmisisti a nobis. Numquam
fuisset pecunia pro qua misi
sti eum. sufficiebat nobis pauper
tas nostra ut diuitias computaremus
hoc quod uidebamus filium nostrum.
Dixitque Thobias Noli flere sal
uus perueniet et filius noster et sal
uus reuertetur ad nos et oculi
tui uidebunt eum; Credo enim quoniam
angelus dei bonus comitetur
ei. et bene disponat omnia que circa
ipsum geruntur. Ita ut cum gaudio
reuertatur ad nos. Ad hanc
uocem cessauit mater eius flere
et tacuit. Capitulum Sextum.

Profectus est autem Thobias
et canis secutus est eum
et mansit prima man
sione iuxta fluuium
tygris. et exiuit ut lauaret
pedes suos. et ecce piscis imma
nis exiuit ad deuorandum eum
quem expauescens thobias ex
clamauit dicens; Domine adiu
ua me. Et dixit angelus ei;
Apprehende branchiam eius. et
trahe eum ad te. quod cum fecis
set attraxit eum ad siccum.
et palpitare cepit ante pedes
eius; Tunc dixit ei angelus,

exenterea hunc piscem et cor eius
et fel et iecor repone tibi. sunt
enim hec necessaria ad medicamenta
utiliter. Quod cum fecisset assa
vit carnes eius et secum sustu
lerunt in via. Cetera salierunt
que sufficerent ei. quousque pervene
runt in rages civitatem medorum
Tunc interrogavit thobias an
gelum. et dixit ei. Obsecro te
azarias frater ut dicas michi
quod remedium habent ista que de
pisce servare iussisti. Respondit
angelus et dixit ei. Cordis eius parti
culam si super carbones ponas
fumus eius extricat omne genus
demoniorum sive a viro sive a
muliere. ita ut ultra non acce
dat ad eos. Et dixit ei ubi vis
ut maneamus. Respondensque an
gelus ait. Est hic raguel nomine
propinquus tuus vir ex tribu
tua. et hic habet filiam nomine
saram. Sed neque masculum
neque feminam ullam habet aliam
preter eam. tibi debetur omnis
substantia eius. et oportet te eam ac
cipere coniugem. Pete ergo
eam a patre eius. et dabit tibi eam
uxorem. Tunc respondens thobias
et dixit. Audivi quia tradita
est viris septem et mortui sunt
sed et hoc audivi quia demo
nium illos occidit. Timeo ergo
ne forte et michi hoc eveniat.
Et cum sim unicus parentibus
meis deponam senectutem illorum
cum tristicia ad inferos. Tunc an
gelus raphahel dixit ei. Audi
me et ostendam tibi qui sunt
quibus prevalere potest demonium
Hii namque coniugium ita susci
piunt ut deum a se sua mente
excludant et sue libidini ita
vacent. Sicut equus et mulus
in quibus non est intellectus.
habet potestatem demonium super eos.
Tu autem cum acceperis eam.

ingressus cubiculum per tres
dies continens esto ab ea. et
nichil aliud nisi orationibus va
cabis cum ea. Ipsa autem nocte
incenso iecore piscis fugabitur
demonium. Secunda vero nocte
in copulatione sanctorum patriarcharum
admitteris. Tercia autem nocte
benedictionem consequeris ut filii
ex vobis incolumes procreentur.
Transacta autem tercia nocte ac
cipies virginem cum timore
domini. Amore filiorum magis quam
libidine ductus. ut in semine
abrahe benedictionem in filiis conse
quaris. Capitulum septimum.

Ingressi sunt ad raguelem et
suscepit eos raguel cum gaudio
Intuensque thobiam raguel dixit
anne uxori sue quam similis est
iste iuvenis consobrino meo.
Et cum hec dixisset ait. Unde estis
iuvenes fratres mei. At illi dix
erunt ex tribu neptalim sumus
ex captivitate ninive. Dixitque
illis raguel. Nostis thobiam fra
trem meum. Qui dixerunt.
Novimus. Cumque multa bona
loqueretur de eo. dixit angelus
ad raguel. Thobias de quo in
terrogas pater huius est. Et misit
se raguel et cum lacrimis oscu
latus est eum. et plorans super
collum eius dixit. Benedictio sit
tibi fili mi. quia boni et opti
mi viri filius es. Et anna uxor
eius et sarra filia eorum lacri
mate sunt. Postquam autem locuti
sunt. precepit raguel occidi a
rietem et parare convivium
Cumque hortaretur eos discum
bere ad prandium. Thobias dixit.
hic ego hodie non manducabo
neque bibam nisi prius peticionem
meam confirmes et promittas
michi dare sarra filiam tuam.
Quo audito verbo raguel ex
pavit. sciens quid evenerit

illis septem uiris, et timere ce-
pit; ne forte huic silr accideret
Et cum mutaret et non daret
ullum petenti responsu. Dixit
ei angelus, Noli timere dare
illam isti. Qm huic timenti deu
debetur coniunx filia tua prop
terea alius non potuit habere
illam Tunc dixit raguel. No
dubito qd deus preces et lacri
mas meas in conspectu suo ad
miserit, et credo qm ideo uos
fecit ad me uenire ut ista con
iungeretur cognacioni sue sedm
legem moysi, et nunc noli du
bium gerere quod tibi ea tra
dam. et apphendens dexteram
filie sue dextere thobie tradidit
dicens; Deus abraham et deus
ysaac et deus iacob sit uobiscum.
et ipse coniungat uos impleatqz
benedictionem suam in uob. Et ac
cepta carta fecerunt conscriptionez
coniugii. Post hec epulati sunt
benedicentes deum. Vocauitqz
ad se raguel anam uxore sua
et precepit ei ut pararet alte
ru cubiculu et introduxit in
eo sarram filiam sua et lacri
mata est; Dixitqz. Forti animo
esto filia mi, dns celi det tibi
gaudium pro tedio quo perpes
sa es. Postqz uero cenauerunt
introduxerunt iuuene ad eam

R Ecordatus . Caplm . viij .
itaqz thobias sermonem
angeli protulit de cassidi
le suo partem iecoris posuitqz
ea super carbones uiuos. Tunc
raphahel angelus apphendit
demonium et religauit eu in
deserto superioris egipti. Tunc
hortatus est uirginem thobias
Dixitqz ei. Sara surge depre
cemur deu hodie et cras et se
cundum cras. quia istis nocti
bus deo iungimur. Tercia aut
transacta nocte in nro erimus
coniugio: Filii quippe scorum sumus
et non possumus ita coniungi
sicut gentes que ignorant deu
Surgentes aut pariter instanter
orabant ambo sil ut sanitas
daretur eis. Dixitqz thobias.
Dne deus patrum nrorum benedicant
te celi et terre et mare et fon-
tes et flumina. et ois creatura
que in eis sunt. Tu fecisti adam
de limo terre, dedistiqz ei adiuto-
riu euam. Et nunc dne tu scis
quia non luxurie causa accipio
sorore meam. sed sola posterita
tis dilectione in qua benedicatur no-
men tuu in secula seculorum; Dixit
itaqz sara, Miserere nob dne
miserere nobis et consenescamus
ambo pariter. sani. et fcm est
circa pullorum cantu Accersiri
iussit raguel seruos suos et abi-
erunt cum eo ut foderent sepul-
chrum; Dicebat enim ne sibi modo
eueniret ei quod et ceteris illis
septem qui sunt ingressi ad eam
Cumqz parassent fossa reuersus
raguel ad uxorem suam, dixit
ei, Mitte unam ex ancillis tuis
ut uideat si mortuus est ut se-
peliam eum antequam inlucescat;
Et misit una ex ancillis suis.
Que ingressa cubiculu reperit
qd eos saluos et incolomes sem
pariter dormientes Et reuersa
nunciauit bonu nunciu. Et bene-
dixerunt deu raguel videlicet
et anna uxor eius et dixerunt
Benedicimus te dne deus isrl
quia non contigit nob quead-
modu putabamus. Fecisti enim no
biscum miam tuam, exclusisti
a nob inimicu persequentem
nos. Misertus es aut duobus
unicis, fac eos dne plenius be-
dicere te et sacrificiu tibi laudis
tue et sue sanitatis offerre, ut
cognoscat uniuersitas gentiu
quia tu es deus solus in uniuersa.

terra. Statimque precepit servis
suis raguel ut replerent fossam
quam fecerant, priusquam lucesceret.
Uxori autem sue dixit ut instru-
eret convivium et prepararet
omnia que in cibos erant iter agen-
tibus necessaria. Duas quoque vaccas
pingues et quatuor arietes oc-
cidi fecit, et parari epulas omni-
bus vicinis suis cunctisque amicis.
Et adiuravit raguel thobiam
ut duas ebdomadas moraretur
apud eum. De omnibus autem que
possidebat raguel dimidiam partem
dedit thobie et fecit hanc scrip-
turam, et pars dimidia que super-
erat post obitum eorum thobie do-
minio deveniret. Capitulum nonum.

Tunc vocavit ad se thobias
angelum quem quidem ho-
minem estimabat dixitque
ei. Azarias frater, peto ut au-
scultes verba mea: si me ipsum
tradam tibi servum, non ero dig-
nus providentie tue. Tamen
obsecro ut adsumas tibi animalia
sive servitia et vadas ad gabe-
lum in rages civitate medorum
reddasque ei cyrographum suum
et recipias pecuniam et roges
eum venire ad nuptias meas.
Scis enim ipse quoniam numerat dies
pater meus, et si tardavero una
die plus contristatur anima eius.
et certe vides quomodo raguel con-
iuraverit me, cuius adiura-
mentum spernere non possum.
Tunc raphahel assumens quatuor
ex servis raguelis, et duos ca-
melos in rages civitate medorum
perrexit, et inveniens gabelum
deditque ei cyrographum suum
et recepit ab eo omnem pecuniam. Indica-
vitque ei de thobia filio thobie
omnia que gesta sunt, fecitque eum
secum venire ad nuptias. Cumque
ingressus esset domum raguelis
invenit thobiam discumbentem.

et exiliens osculati sunt se invi-
cem et flevit gabelus et benedixit
deum et dixit. Benedicat te dominus deus
israel quia filius es viri optimi et
iusti et timentis deum et elemosi-
nas facientis. et dicatur benedictio
super uxorem tuam filiis vestris
et filiis filiorum vestrorum usque in ter-
tiam et quartam generationem
Et sit semen vestrum benedictum a deo
israel qui regnat in secula seculorum.
Cumque omnes dixissent Amen. Ac-
cesserunt ad convivium sed et
cum timore domini nuptiarum con-
vivium exercebant. Capitulum X.

Cum vero moras faceret
thobias causa nuptiarum
sollicitus erat pater eius
thobias dicens, putas quare mo-
ratur filius meus, et quare de-
tentus est ibi, putas ne gabelus
mortuus est, et nemo illi reddet
pecuniam. Cepit autem contristari
nimis, ipse et anna uxor eius
cum eo, Et ceperunt ambo flere
eo quod die statuto minime reverte-
retur filius eorum ad eos. Flebat
igitur, mater eius irremediabi-
libus lacrimis atque dicebat, heu
me fili mi, ut quid te misimus
peregrinari lumen oculorum nostrorum
baculum senectutis nostre solatium
vite nostre spem posteritatis nostre.
Omnia simul in te uno habentes, te non
debuimus dimittere a nobis. Cui
dicebat thobias Tace et noli tur-
bari sanus est filius noster satis
fidelis est vir ille cum quo mi-
simus illum, Illa autem nullo modo
consolari poterat sed cottidie ex-
iliens circumspiciebat et circu-
ibat vias omnes per quas spes
remeandi videbatur ut procul
videret eum si fieri posset veni-
entem. At vero raguel dicebat
ad generum suum mane hic, et ego
mittam nuntium salutis de te
ad thobiam patrem tuum. Cui tho-
bias dixit, Ego novi quia pater

meus et mat' mea modo dies
computant et cruciat' spus eo-
rum in ipis. Cumque verbis multis
rogaret raguel thobiam et ille
eum nulla rone vellet audire.
Tradidit ei saram et dimidiam
partem oib' sbe sue. In pueris
in puellis in pecudibus in came-
lis et in vaccis et pecunia multa
et saluu atque gaudente dimisit
eum a se dicens. Angelus dni
sanctus sit in itinere vro per-
ducat que vos incolomes et inue-
niatis oia recte circa parent-
tes vros. et videant oculi mei
filios vros prius que moriar. Et
apprehendentes parentes filiam
suam osculati sunt eam. et di-
miserunt ire monentes eam
honorare socros. diligere mari-
tum. regere familiam. guber-
nare domu. et seipam irrep-
hensibilem exhibere: Caplm. xi.

Cumque reuerterentur per-
uenerunt ad charra que
est in medio itinere cont-
niniue. vndecimo die. Dixitque
angelus. Thobias frater scis que-
admodum reliquisti prem tuu
si placet itaque tibi precedamus
et lento gradu sequant' iter no-
strum familie sit cum coniuge tua
et cum aialibus. Cumque hoc pla-
cuisset ut irent. dixit raphael
ad thobiam. Tolle tecu ex felle
piscis. erit em necessaria. Tulit
itaque thobias ex felle illo et abie-
runt. Anna vero sedebat secus
viam cotidie in supercilio mon-
tis unde respicere poterat de
longinquo. et dum ex eode loco
specularetur aduentu eius vid'
a longe et ilico cognouit veni-
ente filiu suu. Currensque nu-
ciauit viro suo dicens. Ecce ve-
nit filius tuus. Dixitque rapha-
hel ad thobiam. At ubi introie-
ris domum tuam. statim adora

dnm deu tuu et gracias agens
ei. accedens ad prem tuu et oscu-
lare eum. Statimque lini super
oculos eius ex felle isto piscis
quod portas tecum. Scias em
qm mox aperientur oculi eius
et videbit pater tuus lume celi.
et in aspectu tuo gaudebit. Tunc
precucurrit canis qui sil fuerat in
via. et qsi nuncius blandimeto
sue caude gaudebat. Et surgens
cecus pater cepit offendens pe-
dibus currere. et data manu
puero occurrit in obuia filio
suo. et suscipiens osculatus est
eum cum uxore sua. et ceperunt
flere p gaudio. Cumque adorassent
deu et gras egissent consederunt.
Tunc sumens thobias de felle
piscis liniuit oculos pri suo. et
sustinuit qsi dimidiam fere hora
cepit albugo ex oculis eius qsi
mebrana oui egredi que ad-
prehendens thobias traxit ab oclis
eius. Statimque visu recepit et
glorificabant deu ipe videlicet
et uxor eius et oms qui sciebat
eu. Dicebatque thobias. Benedico
te deus isrl qm tu castigasti me
et tu saluasti me. ecce video.
thobiam filiu meu. Ingressa e
etiam post septem dies. sara
uxor eius et oms familie et
pecora sana. et cameli et pecu-
nia multa uxoris. sed et pecunia
qua receperat a gabelo. Et nar-
rauit parentib' eius oia bnficia
dei que fecisset circa eu per ho-
mine qui eum duxerat. Vene-
runtque achior et nabat conso-
brini thobie gaudentes et con-
gratulantes ei de oibus bonis
que circa illu ostenderat deus
et per septem dies epulantes.
cu gaudio magno gauisi sunt:

Tunc vocauit. caplm. xii.
thobias filiu suu. dixitque
ei. Quid possimus dare

viro isti sancto qui venit tecum.
Videns thobias dixit pri suo. Pr
quam mercedem dabimus ei,
Aut quid dignu poterit esse benefi
cys ei, me duxit et reduxit sanu
pecuniam a gabelo ipe suscepit
vxorem ipe me habere fecit, et de
monium ab ea ipe compescuit. Gau
diu parentibus eius fecit, me
ipm a devoratione piscis eripuit
te quoqz fecit videre lumen celi
et bonis oibus per eu repleti sum9
Quid illi ad hec dignu poteri
mus dare, Sed peto te pr ut ro
ges eum si forte dignabit² medie
tate de oibus que adlata sunt
sibi assumere, Et vocantes eum
pater et filius tulerunt eu in
partem, et rogare ceperunt ut
dignaretur dimidia pte oim
que adtulerunt accepta hre,
Tunc dixit eis occulte. Bndicite
deu celi et cora oibus viuetib;
confitemi ei qm fecit vobiscu mi
ām suam. Etenim sacmentu
regis abscondere bonu est. opera
aute dei reuelare et confiteri
honorificu est. Bona est oratio
cu ieiunio et elemosina magis
qz thesauros auri condere. qm
elemosina a morte liberat, et
ipa est que purgat pcca et faci
et invenire vitam eternam.
Qui aut faciut pccm et iniqui
tatem hostes sunt aie sue Mani
festo ergo vobis veritate, et no
abscondam a vob sermone occul
tum. Qn orabas cum lacimis
et sepeliebas mortuos abscon
debas perdiem in domo tua, et noc
te sepeliebas ego obtuli oröem
tuam dno. Et quia acceptus eras
deo necesse fuit ut probatio temp
taret te. Et nuc misit me dns
ut curarem te et saram uxore
fily tui a demonio liberarem,
Ego sum raphahel angelus
un9 ex septem qui astamus an

dnm. Cumqz hec audissent tur
bati sunt et trementes ceciderut
super faciem suam. Dixitqz eis
angelus Pax vobis nolite time
re, Etenim cum esem vobiscum per
voluntatem dei ipm bndicite et
cantate illi. videbar quide vo
biscum manducare et bibere s
ego cibo invisibili et potu qui
ab hoibus videri no pt utor.
Tempus est ergo ut revertar
ad eum qui me misit. Vos aut
bndicite dnm et narrate oia
mirabilia eius. Et cum hoc dix
isset ab aspectu eoz ablatus e
et ultra eum videre no potue
runt, Tunc prostrati per horas
tres in faciem bndixerut deu
exsurgentes narrauerunt oia
mirabilia eius. Caplm. xiij.

Aperiens aut thobias sem
or os suum bndixit dnm
et dixit: Magnus es dne
in eternu et in oia secula regnu
tuum qm tu flagellas et sal
uas deducis ad inferos et reduc
et non est qui effugiat manu
tuam, Confitemi dno fily isrl
et in conspectu gentiu laudate
eum qm ideo dispersit nos int
gentes que ignorant eu ut
vos narretis mirabilia eius,
et faciatis scire eos quia non
est alius deus omps preter eu
Ipe castigauit nos propt ini
quitates nras et ipe saluabit
nos propt miaz suam. Aspici
te ergo que fecit nobiscum, et
cu timore et tremore confite
mini illi. regemqz seculorum
exaltate in operib; vris, Ego
aut in terra captiuitatis mee
confitebor illi qm ostendit ma
iestatem suam in gente pecca
tricem. Conuertimi itaqz pcto
res et facite iustiam cora deo
Credentes qz faciet vobiscum
miaz suam, Ego aut et anima

mea letabimur. Benedicite dominum omnes electi eius, agite dies leticie et confitemini illi. Ierusalem civitas dei castigavit te dominus in operibus manuum tuarum. Confitere domino in bonis et benedic deum seculorum ut reedificet in te tabernaculum suum et revocet ad te omnes captivos et gaudeas in omnia secula seculorum. Luce splendida fulgebis, et omnes fines terre adorabunt te. Naciones ex longinquo ad te venient et munera deferentes adorabunt dominum in te et terram tuam in sanctificacione habebunt, nomen enim magnum invocabunt in te, maledicti erunt qui contempserunt te, et condempnati erunt qui blasphemaverunt te. Tu autem letaberis in filiis tuis quoniam omnes benedicentur et congregabuntur ad dominum. Beati omnes qui diligunt te, et qui gaudent super pace tua. Anima mea benedic dominum quoniam liberavit Ierusalem civitatem suam. Beatus ero si fuerint reliquie seminis mei ad videndum claritatem Ierusalem. Porte Ierusalem ex saphiro et smaragdo edificabuntur et ex lapide precioso omnis circuitus murorum eius. Ex lapide candido et mundo omnes platee eius sternentur, et super vicos eius alleluia cantabitur. Benedictus dominus qui exaltavit eam ut sit regnum eius in secula seculorum super eam. Amen.

Et consummati **Capl. xiiij.** sunt sermones Thobie et postquam illuminatus est Thobias vixit annis xlij, et vidit filios nepotum suorum. Completis itaque annis centum duodecim sepultus est honorifice in Niniven. Quinquaginta namque sex annorum fuit cum oculorum lumine amisit. Sexagenarius vero recepit. visum Reliquum vero vite sue in gaudio fuit et cum bono profectu timoris dei perrexit in pace. In hora autem mortis sue vocavit ad se Thobiam filium suum, et septem iuvenes filios eius nepotes suos dixitque eis, Prope erit interitus in Niniven, non enim excidit verbum dei, et fratres nostri qui dispersi sunt in terra Israel revertentur ad eam. Omnis autem deserta terra eius replebitur, et domus dei que in ea incensa est iterum reedificabitur, ibique revertentur omnes timentes deum, et relinquent gentes ydola sua, et venient in Ierusalem et inhabitabunt in eam et gaudebunt in eam omnes reges terre, adorantes regem Israel. Audite ergo filii mei patrem vestrum, servite domino in veritate, et inquirite ut faciatis que sunt placita illi, et filiis vestris mandate ut faciant iusticias et elemosinas ut sint memores dei et benedicant deum in omni tempore, in veritate et tota virtute sua. Nunc ergo filii audite me, et nolite manere hic, sed quacumque die sepelieritis matrem vestram circa me in uno sepulchro ex eo dirigite gressus vestros ut exeatis. Video enim quia iniquitas eius finem dabit sibi. Factum est autem post obitum matris sue, Thobias abscessit ex Niniven cum uxore sua et filiis et filiorum filiis, reversus est ad soceros suos, invenitque eos incolumes in senectute bona, et curam eorum gessit, et ipse clausit oculos eorum et omnem hereditatem domus Raguelis ipse percepit, viditque quarta generacione filios filiorum suorum. Et completis annis nonaginta et novem, in timore domini cum gaudio sepelierunt eum. Omnis autem cognacio eius et omnis generacio eius in bona vita et sancta conversacione permansit, ita ut accepti essent tam deo quam hominibus et cunctis habi-

tantibus terre. Incipit prefacio
in libro Judith.

Apud hebreos liber Judith
inter agiographa nō legi
tur. cuius auctas ad robo
randum illa que in contencione
veniunt minus ydonea iudicat.
Caldea tamen sermone conscriptus
inter hystorias computat. Sed
quia hunc librum synodus nice
na in numero sanctarum scripturarum le
gitur computasse adquievi po
stulacioni vestre immo exactioni
et sepositis occupacionibus vehemē
ter artabar. huic unam lucubratiun
culam dedi magis sensum a sen
su quam ex verbo verbum transferens.
Multorum codicum varietatem vicio
sissimam amputavi. Sola ea que
intelligencia integra in verbis
caldeis invenire potui latinis
expressi. Accipite Judith viduam
castitatis exemplum et triumpha
li laude perpetuis eam preconiis
declarate. Hanc enim non solum
feminis sed et viris imitabilem
dedit qui castitatis eius remu
nerator virtutem talem tribuit
ut invictum omnibus hominibus vin
ceret. insuperabilem superaret.

Incipit liber Judith.

Arfaxat itaque rex me
dorum subiugaverat
multas gentes imperio
suo. et ipse edificavit
civitatem potentissi
mam quam appellavit egbata
nis ex lapidibus quadratis et
sectis. etiam muros eius in al
titudinem cubitorum lxx. et in lati
tudine cubitorum xxx. turres vero
eius posuit in altitudine cubi
torum centum. Per quadrum vero
earum latus utrumque vicenorum
pedum spacio tendebatur. Posu
itque portas eius in altitudine tur
rium. et gloriabatur quasi potens
in potencia exercitus sui et in
gloria quadrigarum suarum. Anno
igitur xii. regni sui nabuchodono
sor rex assiriorum qui regnabat
in ninive civitate magna pug
navit contra arfaxat et optinuit
eum in campo magno. qui
appellatur ragau circa eufraten
et tygrim et hyadas in campo
herioch regis elicorum. Tunc
exaltatum est regnum nabuchodo
nosor. et cor eius elevatum est.
et misit ad omnes qui habitabant
in cilicia et damasco et libano.
et ad gentes que sunt in carmelo
et cedar et inhabitantes galilea
in campo magno hesdrelon et
ad omnes qui erant in samaria
et transflumen iordanem usque iherusalem
et ad omnem terram yesse quousque
perveniatur usque ad montes ethio
pie. Ad hos omnes misit nuncios
nabuchodonosor rex assiriorum
qui omnes uno animo contradixerunt
et remiserunt eos vacuos. ac
sine honore abiecerunt. Tunc in
dignatus nabuchodonosor rex
ad omnem terram illam et iuravit
per regnum et thronum suum quod
defenderet se de omnibus. Capitulum

Anno terciodecimo. secundum
nabuchodonosor regis.
vicesima et secunda die men
sis primi. factum est verbum in domo
regis assiriorum nabuchodonosor.
ut defenderet se vocavitque omnes
maiores omnesque duces bellato
res suos. et habuit cum eis mi
sterium consilii sui. Dixitque cogi
tacionem suam in eo esse. ut omnem
terram suo subiugaret imperio.
Quod dictum cum placuisset omnibus
vocavit nabuchodonosor rex ho
lofernem principem milicie sue.
Et dixit ei. Egredere adversum omne regnum
occidentis et contra eos precipue qui
contempserunt imperium meum non par
cet oculus tuus ulli regno. om
nemque urbem munitam subiuga
bis michi. Tunc holofernes vocavit

duces et magistratus virtutis
assiriorum et dinumeravit viros
in expeditione sicut preceperat
ei rex. centum viginti milia pedi
tum pugnatorum et equites sagit-
tarios duodecim milia. Omnemque
expeditionem suam fecit preire
in multitudine innumerabilium
camelorum cum hijs que exercitibus
sufficerent copiose. Boum quoque
armenta gregesque ovium quorum
non erat numerus. frumentum
ex omni syria in transitu suo para
ri constituit. Aurum vero et ar-
gentum de domo regis assumpsit
multum nimis et profectus est ipse
et omnis exercitus cum quadrigis
et equitibus et sagittarijs qui
cooperuerunt faciem terre sicut locu
ste. Cumque pertransisset fines assi
riorum. venit ad magnos montes
ange qui sunt a sinistro cilicie
Ascenditque omnia castella eorum et
obtinuit omnem munitionem. Effre-
git autem civitatem munitissimam
mellon predavitque omnes filios thar
sis et filios ismahel qui erant contra
faciem deserti et ad austrum terre
celon et transijt eufraten. et ve-
nit ad mesopotamiam et fregit
omnes civitates excelsas que erant
ibi a torrente mambre usque quo
pervenias ad mare; Et occupavit
terminos eius a cilicia usque ad
fines iafeth qui sunt ad austrum
Abduxitque omnes filios madian
ac predavit omnem locupletationem
eorum omnesque resistentes sibi occi
dit in ore gladij. Et post hec de-
scendit in campos damasci in
diebus messis et succendit omnia
sata. omnesque arbores et vineas
fecit incidi. Et cecidit timor illius
super omnes inhabitantes terram.

Tunc miserunt Capitulum iij.
legatos suos universarum
urbium et provinciarum
reges ac principes syrie. scilicet meso
potamie et syrie sobal et libie
atque cilicie. Qui venientes ad
holofernem dixerunt; desinat
indignatio tua circa nos. me
lius est enim ut viventes servia
mus nabuchodonosor regi ma
gno et subditi simus tibi quam mo
rientes cum interitu nostro ipsi
servitutis nostre dampna patiamur.
Omnis civitas nostra omnisque possessio
omnes colles et montes et cam
pi. Armenta boum greges ovium
caprarumque equorum camelorumque
et universe facultates nostre.
atque familie in conspectu tuo sunt
sint omnia sub lege tua. Nos iam
et filij nostri servi tui sumus Ve- 6
ni nobis pacificus dominus et utere
servitia nostra sicut placuerit tibi.
Tunc descendit de montibus cum
equitibus in virtute magna. et
obtinuit omnem civitatem et omnem
inhabitantem terram. De uni-
versis autem urbibus adsumpsit
sibi auxiliarios viros fortes et
electos ad bellum. Tantusque me
tus provincijs illis incubuit
ut universarum urbium habitatores
principes et honorati simul cum po
pulis exirent in obviam veni-
enti. excipientes eum cum coronis
et lampadibus ducentes choros
in tibijs in tympanis in organis
Nec ista tamen facientes ferocitatem
eius mitigare potuerunt Nam
et civitates eorum destruxit et lu
cos eorum excidit; Preceperat enim
illi nabuchodonosor rex ut omnes
deos terre exterminaret videlicet
ut ipse solus diceretur deus ab
hijs nationibus que potuissent
holofernis potentia subiugari
Pertransiens autem syriam sobal
et omnem apamiam omnemque mesopo
tamiam venit ad ydumeos in terra
gabaa. Accepitque civitates eorum
et sedit ibi per triginta dies in quibus
diebus adunari precepit uni

versum exitu virtutis sue.

Tunc au Capitulum iiij. dientes hec filij israel qui habitabant in terra iude timuerunt valde a facie eius. Tremor etiam et horror invasit sensus eorum ne hoc faceret iherusalem et templo domini quod fecerat ceteris civitatibus et templis earum et miserunt in omnem samariam per circuitum usque iericho. et preoccupaverunt omnes vertices montium et muris circumdederunt vicos suos. et congregaverunt frumenta in preparatione pugne. Sacerdos etiam eliachim scripsit ad universos qui erant contra esdrelon que est contra faciem campi magni iuxta dotaim et universis per quos transitus esse poterat ut optineret ascensus montium per quos via esse poterat ad ierusalem ut illic custodiret ubi angustum iter esse poterat inter montes. Et fecerunt filij israel secundum quod constituerat eis sacerdos domini eliachim, et clamavit omnis populus ad dominum instantia magna, et humiliaverunt animas suas in ieiunijs, ipsi et mulieres eorum, et induerunt se sacerdotes ciliciis et infantes prostraverunt contra faciem templi domini, et altare domini operuerunt cilicio. Et clamaverunt ad deum israel unanimiter, ne daret in predam infantes eorum et uxores eorum in divisione, et civitates eorum in exterminium, et sancta eorum in pollutionibus. Tunc eliachim sacerdos domini magnus circuivit omnem israel, Allocutusque est eos dicens, Scitote quoniam exaudiet dominus preces vestras si manentes permanseritis in ieiunijs et orationibus in conspectu domini. Memores estote moysi servi domini qui amalech confidentem in virtute sua et in potentia sua et in exercitu suo et in clipeis suis et in curribus suis et in equitibus suis, non in ferro pugnando sed precibus sanctis orando deiecit. Sic erunt universi hostes israel, si perseveraveritis in hoc opere quo cepistis. Ad hanc igitur exhortatione eius deprecantes dominum permanebant in conspectu domini ita ut etiam hij qui holocausta domino offerebant precincti ciliciis offerrent sacrificia domino, et erat cinis super capita eorum, et ex toto corde suo omnes orabant deum ut visitaret populum suum israel. Capitulum v.

Nunciatumque est holoferni principi milicie assyriorum quod filij israel prepararent se ad resistendum, ac montium itinera conclusissent et furore nimio exarsit in iracundia magna, vocavitque omnes principes moab, et duces amon et dixit eis, Dicite mihi quis sit populus iste qui montana obsidet, aut que et quales, et quante sint civitates eorum que etiam sit virtus eorum aut que sit multitudo eorum, vel quis rex milicie eorum, Et quare pre omnibus qui habitant in oriente isti contempserunt me, et non exierunt obviam nobis ut susciperent nos cum pace. Tunc achior dux omnium filiorum ammon, respondens ait, Si digneris audire domine meus, dicam veritatem in conspectu tuo de populo isto qui in montanis habitat, et non egredietur verbum falsum ex ore meo. Populus iste ex progenie caldeorum est. hic primum in mesopotamiam habitavit quoniam noluerunt sequi deos patrum suorum qui erant in terra chaldeorum. deserentes itaque cerimonias patrum suorum

que in multitudine deorum erant
unum deum celi coluerunt qui
et precepit eis ut exirent inde et
habitarent in charram. Cumque
operuisset omnem terram fames, de
scenderunt in egiptum illicque per
quadringentos annos sic mul
tiplicati sunt ut dinumerari
non posset eorum exercitus. Cumque
gravasset eos rex egipti in edi
ficationibus urbium suarum in lu
to et latere subiugasset eos,
clamaverunt ad deum suum
et percussit totam terram egipti
plagis variis. Cumque eiecissent
eos a se egipcii et cessasset pla
ga ab eis, et iterum eos vellent
capere, et ad suum servicium re
vocare fugientibus hiis, deus
celi mare aperuit, ita ut hinc
inde aque quasi murus solida
rentur aque, et isti pede sicco
fundum maris perambulando
transirent, in quo loco dum innu
merabilis exercitus egiptiorum
eos persequeretur, ita aquis
coopertus est ut non remaneret
vel unus qui factum posteris nun
ciaret. Egressi etiam mare ru
brum deserta syna montis occupa
verunt, in quibus numquam homo habi
tare potuit, vel filius hominis re
quievit illic. Fontes amari
obdulcati sunt eis ad bibendum
et per annos quadraginta an
nona de celo consecuti sunt.
Ubicumque ingressi sunt sine arcu
et sagitta et absque scuto et gla
dio deus eorum pro eis pugnavit
et vicit et non fuit qui insul
taret populo isti nisi quando recessit
a cultura domini dei sui. Quoci
enscumque autem preter ipsum deum
suum alterum coluerunt dati sunt
in predam et in gladium et in
obprobrium. Quocienscumque autem
penituerunt se recessisse a cultu-
ra dei sui, dedit eis deus celi vir
tutem resistendi. Denique chana
neum regem et iebuseum et fere
zeum et etheum et eveum et
amorreum et omnes potentes
in esebon prostraverunt et terras
eorum et civitates eorum ipsi possede
runt, et usque dum peccassent
in conspectu dei sui erant cum
illis bona. Nam et ante hos
annos cum recessissent a via qua
dederat illis deus suus et ambu
larent in ea, exterminati sunt
preliis multis nationum, et plu
rimi eorum captivi in ducti sunt; ab
in terram non suam. Nuper
autem reversi sunt ad dominum deum
suum ex dispersione qua disper
si fuerant adunati sunt, et ascen
derunt montana hec omnia. Et iterum
possident iherusalem ubi sunt sancta eorum.
Nunc ergo mi domine perquire
si est aliqua iniquitas in conspectu
dei eorum ascendamus ad illos quoniam
tradens tradet illos deus eorum
tibi, et subiugati erunt sub iu
go potencie tue. Si autem non est
offensio populi huius coram
deo suo, non poterimus resistere
illis, quoniam deus eorum defendet il
los, et erimus in obprobrium
universe terre. Capitulum vi.

Et factum est cum cessasset
loqui achior verba hec
irati sunt omnes magnates
holofernis et cogitabant inter
ficere eum, dicentes ad alterutrum,
Quis iste est qui filios israel pos
se dicat resistere regi nabucho
donosor et exercitibus eius,
homines inermes et sine virtute
et sine pericia artis pugnandi.
Ut ergo agnoscat achior quoniam
fallit nos ascendamus in mon
tana et cum capti fuerint po
tentes eorum tunc cum eisdem
gladio transverberabitur, ut

sciat oīs gens qm nabochodono-
sor deus terre est et pret⁹ ipm
alius non est; Factm est aūt cum
cessassent loqui indignatus ho-
lofernes uehementer, dixit ad
achior qm prophetasti nobis
dicens q̄ genus isrl defendatur
a deo suo, ut ostendam tibi quia
non est deus nisi nabochodono-
sor, Cum percusserimus eos,
omēs sic hoīem unū, tūc et ipe
cum illis assirio⁊ gladio inter-
ibis, Et oīs isrl tecum in perdi-
tione dispereat et probabis qm
nabochodonosor dns sit uniuer-
se terre Tunc gladius milicie
mee transiet per latera tua et
confixus cades inter wlneratos
isrl, et non respirabis ultra do-
nec extermineris cum illis;
Porro aūt si prophetia tuam
uera existimas non concidat
uultus tuus et pallor qui faciē
tuā opriniuit abscedat a te, si
uerba mea hec putas impleri
non posse, ut aūt noueris quia
sil cum illis hec experieris;
Ecce ex hac hora illo⁊ populo
sonaderis ut dum dignas mei
gladii penas exceperint ipi sil
ultioni subiaceas, Tunc holo-
fernes precepit seruis suis ut
comphenderent achior et duce-
rent eum in bethulia et trade-
rent eum in manus filio⁊ isrl
Et accipientes eum serui holofer-
nis, profecti sunt in campestria
pcr. sed cum appropinquassent ad
motana exierūt ad eos fundi-
bularii. illi aūt diuertentes
ad latera motis ligauerunt
eū sc̄ achior ad arbore manib⁊
et pedibus et sic uinctū de re-
stibus dimiserunt eū et reuersi
sunt ad dnm suū; Porro filii
isrl descendentes de bethulia ue-
nerunt ad eū que soluentes,
duxerut ad bethulia atq̄ in me-
dio populi illum statuentes,
percunctati sūt quid uerū eēt
q̄ illū uinctum assirii relinquis-
sent In diebus illis erant illic
pncipes, Ozias filius micha de
tribu symeon, et carmi qui et
gothoniel in medio itaq̄ senio⁊
et in conspcu oīm achior dixit.
oīa que locutus ipe fuīat ad
holofernem, interogatus, et q̄lr
populus holofernis uoluisset
propter hoc uerbū interficere
eū, quemadmodum holofernes
iratus iusserit eū isrlitis hac
de causa tradi, ut dum uicerit
filios isrl, tunc et iam ipsum
achior diuersis iubeat supliciis
interire, propt⁹ hoc q̄ dixisset
deus celi defensor eo⁊ est. Cumq̄
hec uniuersa achior exposuisset
et oīs populus cecidit in faciem
adorantes et comum lamenta-
tione et fletu unanimes preces
suas dno effuderunt dicentes
Dne deus celi et terre intuere
superbiam illo⁊ et respice ad
nram hūilitatem, et faciem
tuo⁊ sco⁊ adtende, et ostende
quia non derelinquis psumē-
tes in te, et psumentes de se et
de sua uirtute glantes hūilias,
Finito itaq̄ fletu et per totum
diem populi orōe completa,
consolati sunt achior dicentes
Deus prm nro⁊ cuius tu uir-
tute predicasti ipe tibi hanc
dabit uicissitudinem ut eo⁊ ma-
gis tu interitū uideas, Cum
uero dns deus nr dederit hanc
libertate seruis suis, sit et tecū
deus in medio nri sicut placu-
erit tibi, ita ut cum tuis oibus
nobiscum conuerseris, Tunc ozias
finito consilio suscepit eū in do-
mū suam et fecit cenam mag-
nam et uocatis oibus psbris

Isrl expleto ieiunio resederunt
Postea uero conuocatus omnis po
pulus est et per totam noctem
intra ecclesiam orauerunt peten
tes auxilium a deo isrl; Capitulum
H Olofernes autem C. vii.
altera die precepit exer
citibus suis, ut ascende
rent contra bethuliam, Erant
autem pedites bellatorum centum
viginti milia et equites viginti
duo milia, preter preparationes
virorum illorum quos occupauerat
captiuitas et adducti fuerant
de prouinciis et urbibus uni
uerse iuuentutis omnes pariter
parauerunt se ad pugnam contra
filios isrl. Et venerunt per cre
pidinem montis usque ad apicem
qui respicit dothaim a loco qui
dicitur belma usque ad celmo qui
est contra hesdrahelon, Filii autem
isrl ut viderunt multitudinem
illorum prostrauerunt se super terram
mittentes cinere super capita
sua unanimes orantes ut
deus isrl misericordiam suam ondereret
super populum suum, et assumen
tes arma sua bellica sederunt
per loca que angusti itineris
tramitem dirigunt inter mo
tuosa, et erant custodientes ea
tota die et nocte, Porro holo
fernes dum circuit per gyrum
reperit quod fons qui influebat
aque ductum eorum a parte
australi extra ciuitatem dirigeret
incidi precepit aque ductum
illorum, Erant tamen non longe a
muris fontes, ex quibus fur
tim uidebantur haurire aquam
ad refocillandum potius quam ad
bibendum. Sed filii ammon
et moab, accesserunt ad holofer
nem dicentes, filii isrl non in
lancea nec in sagitta confidunt
Sed montes defendunt illos, et
muniunt illos colles in precipicio
constituti, Ut ergo sine con
gressione pugne possis super
are eos, Pone custodes fontium
ut non hauriant ex eis et sine
gladio interficies eos uel certe
fatigati tradent ciuitatem suam.
quam putant in montibus posi
tam superari non posse, et pla
cuerunt uerba hec coram holo
ferne et coram omnibus satelliti
bus eius et constituit per gyrum
centenarios per singulos fon
tes, Cumque ista custodia per
dies uiginti esset completa defe
cerunt cisterne et collectiones
aquarum omnibus inhabitantibus
in bethulia ita ut non esset
intra ciuitatem unde satiarentur
uel una die quoniam ad mensuram
dabatur populis aque cotidie,
Tunc ad oziam congregati omnes
uiri feminaeque iuuenes et par
uuli isrl omnes una uoce dixerunt
Iudicet deus inter nos et te, quoniam
fecisti in nos mala nolentes lo
qui pacifice cum assyriis et propter
hoc uendidit nos deus in manibus
eorum in siti et perditione magna.
Et nunc congregate uniuersos
qui in ciuitate sunt ut sponte
nos tradamus omni populo holo
fernis, melius est enim ut cap
tiui benedicamus dominum uiuen
tes quam moriamur, et simus
obprobrium omni carni, Cum ui
deamus uxores nostras et infan
tes nostros mori, ante oculos nostros
Contestamur hodie celum et ter
ram, et deum patrum nostrorum qui
ulciscitur nos secundum peccata nostra
ut iam tradatis ciuitatem in
manu milicie holofernis, et
sit finis noster breuis in ore gla
dii qui longior efficitur, in
ariditate sitis. Et cum hec dix
issent factus est fletus et ulu

latus magnus, in ecclesia magna-
dibus et per multas horas,
una voce clamaverunt ad deum
dicentes, Peccavimus cum patribus
nostris, iniuste egimus iniquita-
tem fecimus, Tu quia pius es
miserere nostri, aut tuo flagello
vindica iniquitates nostras et
noli tradere confitentes tibi.
et populo qui ignorat te, et
non dicant inter gentes ubi
est deus eorum, et cum fatigati
hiis clamoribus et hiis fletibus
lassi siluissent, Exurgens ozias
infusus lacrimis dixit Equo
animo estote fratres et hos quinque
dies expectemus a domino misericordiam
Forsitan enim indignationem
suam abscidet et dat gloriam
nomini suo, si autem transactis quinque
diebus non venerit adiuto-
rium faciemus hec verba que
locuti estis; Capitulum octavum

Et factum est cum audisset
hec verba, Judith vidua
que erat filia merari
filii idox, filii ioseph, filii ozie
filii elai, filii iamnor, filii
gedeon, filii rafon, filii achitob
filii melchie, filii enam, filii
nathame, filii salatiel, filii
symeon, filii ruben, Et vir eius
fuit manasses; qui mortuus
est in diebus messis hordeacie
instabat enim super alligan-
tes manipulos in campo et
venit estus super caput eius,
et mortuus est in bethulia civi-
tate sua et sepultus est illic
cum patribus suis, Erat autem Judith
relicta uxor eius vidua iam
annis tribus et mensibus sex
et in superioribus domus sue
fecit sibi secretum cubiculum
in quo cum puellis suis clau-
sa morabatur, et habens super

lumbos suos cilicium Jeiunabat
omnibus diebus vite sue preter
sabbata et neomenia, et festa
domus israel; Erat autem elegan-
ti aspectu nimis, cui vir suus
reliquerat divicias multas
et familiam copiosam ac pos-
sessiones habuit armentis bo-
um et gregibus ovium plenas
et erat hec in omnibus famosissima
quoniam timebat dominum valde nec
erat qui loqueretur de illa ver-
bum malum, Hec itaque cum
audisset quoniam ozias promisisset
quod transacto quinto die tra-
deret civitatem misit ad presbiteros
chabri et charmi et venerunt
ad illam et dixit illis, Quid
est hoc verbum in quo consensit
ozias, ut tradat civitatem assiriis
si infra quinque dies non venerit
nobis adiutorium. et qui estis vos.
qui temptatis dominum, non est
iste sermo qui misericordiam provocet
sed potius qui iram excitet, et
furorem accendat, Posuistis vos
tempus miserationis domini, et
in arbitrium vestrum diem constitu-
istis ei, Sed quia patiens est
dominus in hoc ipso peniteamus,
et indulgentiam eius lacrimis
postulemus, Non enim quasi homo deus
sic comminabitur, neque sicut filius
hominis ad iracundiam inflamma-
bitur, Et ideo humiliemus illi animas
nostras et in spiritu constituti humi-
liato servientes illi. dicamus
flentes domino ut secundum voluntatem
suam sic faciat nobiscum misericordiam
suam; Ut sicut conturbatum est
cor nostrum in superbia eorum Ita
et iam de nostra humilitate glo-
riemur, Quoniam non secuti sumus
peccata patrum nostrorum qui dereliq-
uerunt deum suum, et adoraverunt
deos alienos pro scelere quo-

dati sunt in gladium et in rapi
nam et in confusionem inimicis
suis. Nos autem alterum deum ne-
scimus preter ipsum, expectemus
humiles consolationem eius, et
exquirat sanguinem nostrum de
afflictionibus inimicorum nostrorum
Et humiliabit omnes gentes que
insurgunt contra nos et faciet il-
los sine honore dominus deus noster
Et nunc fratres quoniam vos qui estis
presbiteri in populo dei et ex vobis
pendet anima illorum ad eloquium
vestrum corda eorum erigite ut me
mores sint quia temptati sunt
patres nostri ut probarentur si vere
colerent deum suum. Memores
esse debent quomodo pater noster Abra
ham temptatus est et per mul
tas tribulaciones probatus, dei
amicus effectus est, Sic ysaac
sic iacob, sic moyses, et omnes
qui placuerunt deo per multas
tribulationes transierunt fide
les, Illi autem qui temptaciones
non susceperunt cum timore
domini et paciam suam et impro
perium murmuracionis sue contra
dominum protulerunt exterminati
sunt ab exterminatore, et a
serpentibus perierunt, Et nos ergo
non ulciscamur nos pro hiis
que patimur, sed reputantes
peccatis nostris, hec ipsa minora
esse supplicia, flagella domini qui
servi quasi corripimur ad emen
dationem, non ad perditionem
nostram evenisse credamus Et dix
erunt illi ozias et presbiteri. Omnia
que locuta es vera sunt
et non est in sermonibus tuis
ulla reprehensio, Nunc ergo
ora pro nobis quoniam mulier sancta es
et timens deum. Et dixit illis
Judith. Sicut loqui potui dei
esse cognoscitis. ita quod facere
disposui probate si ex deo est

Et orate ut firmum faciat consili
um meum deus. Stabitis vos ad
portam nocte ista, et ego exeam
cum abraham et orate sicut
dixistis, in diebus quinque respici
at dominus populum suum israhel. Vos
autem nolo ut scrutemini actum meum
Et usque dum renunciem vobis
nichil aliud fiat nisi oratio pro
me ad dominum deum nostrum. Et dixit
ad eam ozias princeps iude Va
de in pace et dominus sit tecum in
ulcione inimicorum nostrorum, Et re
vertentes abierunt; Capitulum .ix.

Quibus abscedentibus iu-
dith ingressa est oratori
um suum. et induens
se cilicio posuit super caput
suum et prosternens se coram
domino clamavit ad dominum dicens
Domine deus patris mei symeon
qui dedisti illi gladium in de-
fensione alienigenarum qui vio
latores extiterunt in coinqui
nacione sua. et denudaverunt
femur virginis in confusionem
et dedisti mulieres eorum in predam
Et filias eorum in captivitatem.
et omnem predam in divisionem
servis tuis. qui zelaverunt ze-
lum tuum, Subveni queso te
domine deus meus in vidue. Tu
enim fecisti priora et illa post illa
cogitasti. et hoc factum est quod
ipse voluisti. Omnes enim vie tue
parate sunt et tua iudicia in
providencia tua posuisti. Re
spice castra assyriorum nunc sic
tunc castra videre egiptiorum
dignatus es quando post servos
tuos armati currebant. Con
fidentes in quadrigis et in equi
tatu suo. et in multitudine
bellatorum sed aspexisti super castra
eorum. et tenebre fugaverunt eos
Tenuit pedes eorum abyssus et
aque operuerunt eos. sic fiant.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

et isti domine qui confidunt in mul
titudine sua et in curribus suis
et in contis et in sagittis suis,
et lanceis gloriantur et nesciunt
quia tu es ipse deus noster qui con
teris bella ab initio, et dominus no
men est tibi. Erige brachium
tuum sicut ab initio et allide vir
tutem illorum in virtute tua. Ca
dat virtus eorum in iracundiam
tuam qui promittunt se viola
re sancta tua et polluere ta
bernaculum nominis tui et deicere
gladio suo cornu altaris tui.
Fac domine ut gladio proprio eius
superbia amputetur. Capiatur
laqueo oculorum suorum in me et
percuties eum ex labiis carita
tis mee. Da mihi in animo constan
tiam ut contempnam illum et vir
tutem ut evertam illum. Erit enim
memoriale nominis tui, cum ma
nus femine deiecerit eum. Non
enim in multitudine est virtus
tua, domine, neque in equorum viribus
voluntas tua. Nec superbi ab
initio placuerunt tibi, sed humi
lium et mansuetorum tibi semper
placuit deprecatio. Deus celorum
creator aquarum et dominus totius
creature exaudi me miseram
deprecantem, et de tua misericordia pre
sumentem. Memento domine testa
menti tui, et da verbum in ore
meo et corde meo consilium. Corro
bora ut domus tua in tua sancti
ficatione permaneat et omnes gen
tes agnoscant quoniam tu es deus
et non est alius preter te. Capitulum
Factum est autem ut ces- X.
sasset clamare ad dominum
surrexit de loco quo iacu
erat prostrata domino. Vocavitque
abram suam et descendens in do
mum suam abstulit a se cilicium
et exuit se vestimentum vidui
tatis sue et lavit corpus suum et
unxit se mirro optimo et discri
minavit crinem capitis sui, et impo
suit mitram super caput suum
et induit se vestimentis iocundi
tatis sue, induitque sandalia pe
dibus suis. Assumpsitque dextra
liola et lilia et inaures, et anu
los et omnibus ornamentis orna
vit se. Cui etiam dominus contule
rat splendorem, quoniam omnis ista com
posicio, non ex libidine sed ex vir
tute pendebat. Et ideo dominus hanc
illam pulchritudinem amplia
vit ut incomparabili decore omnium
oculis appareret. Imposuit itaque
Abrae sue ascopam vini et vas
olei et pulenta et palatas, et
panes et caseum et profecta est.
Cumque venisset ad portas civi
tatis, qui cum vidissent eam
stupentes mirati sunt nimis
pulchritudinem eius, nichil tamen
interrogantes eam dimiserunt
transire dicentes. Deus patrum
nostrorum det tibi graciam, et omne
consilium tui cordis sua virtute
corroboret, et glorietur super
te Iherusalem, et sit nomen tuum in numero
sanctorum et iustorum et dixerunt hii
qui illic erant, omnes una voce.
Fiat fiat. Iudith vero orans dominum
transiit portas ipsa et Abra eius.
Factum est autem cum descenderet
montem circa ortum diei. Occur
rerunt ei exploratores assiriorum
et tenuerunt eam dicentes;
Unde venis aut quo vadis. Que
respondit. Filia sum hebreorum ideo
ego fugi a facie eorum quoniam agno
vi quod dentur vobis in depredacionem
pro eo quod contempnentes vos no
luerunt ultro tradere se ipsos
ut invenirent misericordiam in conspectu
vestro. Hac de causa cogitavi me
cum dicens. Vadam ad faciem princi
pis holofernis, ut indicem illi
secreta illorum. Et ostendam illi
quo aditu possit obtinere eos
ita ut non cadat unus vir de

exercitu eius. Et cum audissent
viri illi verba eius. Considera
bant faciem eius et erat in ocu
lis eorum stupor quoniam mirabantur
pulchritudinem eius nimis. Et
dixerunt ad eam. Conservasti
vitam tuam eo quod tale reperisti
consilium ut descenderes ad dominum
Hoc autem scias quoniam cum steteris
in conspectu eius bene tibi faciet et
eris gratissima in corde eius.
Duxeruntque illam ad taberna
culum holofernis et nunciantes
eam. Cumque intrasset ante faciem
eius. statim captus est in suis
oculis holofernes. dixeruntque
ad eum satellites eius. Quis
contempnit populum hebreorum qui
tam decoras mulieres habent ut
non pro his merito pugnare
contra eos debeamus. Videns itaque
holofernes iudith sedentem in cono
peo quod erat ex purpura et
auro et smaragdo et lapidibus
preciosis intextum. Et cum in faciem
eius intendisset adoravit eum pro
sternens se super terram. et leva
verunt illam servi holofernis
iubente domino suo. Capitulum XI

Tunc holofernes dixit ei
Equo animo esto et noli pa
vere in corde tuo. quoniam ego
numquam nocui viro qui voluit
servire nabuchodonosor regi.
Populus autem tuus si non con
tempsisset me. non adlevassem
lanceam meam super illum.
Nunc autem dic mihi qua ex causa
recessisti ab illis et placuit tibi
ut venires ad nos. Et dixit Iu
dith. Sume verba ancille tue.
quoniam si secutus fueris verba an
cille tue. perfectam rem faciet dominus
tecum. Vivit enim nabuchodonosor
rex terre. et vivit virtus eius
que est in te ad correctionem
omnium animarum errantium. Quoniam non
solum homines servient illi per te
Sed et bestie agri obtemperant
illi. Nunciatur enim industria
animi tui universis gentibus
et indicatum est omni populo. quoniam tu
solus bonus et potens es in omni
regno eius. et disciplina tua omnibus
provinciis predicatur. Nec hoc
latet quod locutus est achior nec
illud latet quod ei iusseris evenire
Constat enim deum nostrum sic peccatis
offensum ut mandaverit per prophetas
suos ad populum quod tradat eum pro
peccatis suis. Et quoniam sciunt se offen
disse deum suum filii israel. Tremor
tuus super ipsos est. Insuper etiam
fames invasit eos. et ab ariditate
aque iam inter mortuos com
putantur. Denique hoc ordinant
ut interficiant pecora sua et bibant
sanguinem eorum et sancta domini sui que
precepit deus non contingi. In
frumento vino et oleo hec cogi
taverunt impendere et volunt con
sumere que nec manibus deberent
contingere. Ergo quoniam hec faciunt
certum est quod in perditione dabuntur
Quod ego ancilla tua cognoscens
fugi ab illis. et misit me dominus
hec ipsa nunciare tibi. Ego enim an
cilla tua deum colo et iam nunc
apud te. et exiet ancilla tua et
orabo deum et dicet mihi quando eis red
dat peccatum suum. et veniens nun
ciabo tibi. ita ut ego adducam
te per medium ierusalem et habebis
omnem populum israel sicut oves quibus
non est pastor. et non latrabit
vel unus canis contra te. Quoniam hec mihi
dicta sunt per providentiam dei
et quoniam iratus est illis deus. hec
ipsa missa sum nunciare tibi. Pla
cuerunt autem omnia verba hec coram
holoferne et coram pueris eius.
et mirabantur ad sapientiam eius.
et dicebat alter ad alterum. Non
est talis mulier super terram.
in aspectu in pulchritudine. in

sensu verborum. Et dixit ad illam
holofernes. Benefecit deus qui
misit te ante populum, ut des il
lum tu in manibus meis. Et quoniam
bona est promissio tua, si fece-
rit michi hoc deus tuus erit et
meus deus, et tu in domo nabuch
odonosor magna eris, et no
men tuum nominabitur in univer
sa terra. Capitulum duodecimum

Tunc iussit eam introire
ubi repositi erant thesau
ri eius, et iussit illic ma
nere eam et constituit quid da
retur illi de convivio suo. Cui
rndit judith et dixit, Nunc non
potero manducare ex hiis que
mihi precepisti tribui ne veniat
super me offensio. Ex hiis autem
que mihi detuli manducabo. Cui
holofernes ait, Si defecerint tibi
ista que tecum detulisti, quid fa
ciemus tibi? Et dixit judith,
Vivit anima tua domine meus quoniam
non expendet omnia hec ancilla
tua donec faciat deus in ma
nu mea hec que cogitavi. Et
induxerunt illam servi eius
in tabernaculum quod preceperat.
Et petiit dum introiret, ut da
retur ei copia nocte et ante
lucem egrediendi foras ad ora
tionem et deprecandi dominum.
Et precepit cubicularijs suis,
ut sicut placeret illi exiret et
introiret ad adorandum deum
suum. Per triduum exiebat nocti
bus in vallem bethulie et bap
tizabat se in fonte in aque, et
ut ascendebat orabat dominum deum
suum israel, ut dirigeret viam eius
ad liberationem populi sui, et
introiens munda manebat in
tabernaculum usque dum acciperet
escam suam in vespera. Et factum
est quarto die holofernes fecit
cenam servis suis et dixit ad ba

go eunuchum Vade et suade
hebream illam ut sponte con
sentiat habitare mecum; Fedum
est enim apud assirios si femina
irrideat virum agendo ut immu
nis transeat ab eo. Tunc introi
vit bagao ad judith et dixit Non
vereatur bona puella introire
ad dominum meum. ut honorificetur
ante faciem eius et manducet
cum eo et bibat vinum cum iocun
ditate. Cui judith rndit Que
ego sum ut contradicam domino meo
omne quod erit ante oculos eius
bonum et optimum faciam. quicquid
aut illi placuerit hoc mihi erit
optimum omnibus diebus vite mee.
Et surrexit et ornavit se vesti
mento suo. et ingressa stetit ante
faciem eius. Cor autem holofer
nis concussum est. Erat enim ar
dens in concupiscentia eius. et
dixit ad eam holofernes bibe
nunc et accumbe in iocunditate.
quoniam gratiam invenisti coram me
Et dixit judith. Bibam domine quoniam
magnificata est anima mea hodie
pre omnibus diebus meis. Et accepit
et manducavit et bibit coram
ipso. ea que paraverat illi an
cilla eius et iocundus factus
est holofernes. ad illam bibitque
vinum quantum nunquam biberat
in vita sua. Capitulum. xiij.

Ut autem sero factum est festi
naverunt servi illius
ad hospitia sua. et conclu
sit bagao hostia cubiculi et abiit
Erant autem omnes fatigati a vino
Eratque judith sola in cubiculo.
Porro holofernes iacebat in lec
to nimia ebrietate sopitus;
Dixitque iudith puelle sue ut
staret foras ante cubiculum. et
observaret. Stetitque iudith ante
lectum orans cum lacrimis et la
biorum motu in silentio dicens,

Confirma me dne deus isrl et
respice in hac hora ad opera ma-
nuum mearum ut sicut promi-
sisti ierlm ciuitatem tuam erigas
Et hoc quod credens per te posse
fieri cogitaui perficiam, Et cum
cum dixisset. accessit ad columpnam
que erat ad caput lectuli eius
et pugionem eius qui in ea li-
gatus pendebat exsoluit Cumque
euaginasset illum. apprehendit
comam capitis eius et ait. Con-
firma me dne deus in hac hora.
Et percussit bis in ceruicem eius
et abscidit caput eius et abstu-
lit conopeum eius a columnis
et euoluit corpus eius truncum
Et post pusillum exiuit. et tra-
didit caput holofernis ancille
sue et iussit ut mitteret illud
in peram suam, Et exierunt due
secundum consuetudinem suam qua-
si ad orationem et transierunt castra
et gyrantes uallem uenerunt
ad portam ciuitatis. Et dixit
Judith a longe custodibus murorum
Aperite portas quoniam nobiscum est
deus qui fecit uirtutem in isrl;
Et factum est cum audissent uiri uo-
cem eius uocauerunt presbiteros
ciuitatis et concurrerunt ad eam
omnes a minimo usque ad maximum
Quoniam sperauerunt eam iam non
esse uenturam. Et accendentes
luminaria congyrauerunt circa eam
uniuersi. Illa autem ascendens
in eminentiori loco iussit fieri
silencium. Cumque omnes tacuis-
sent, Dixit iudith. Laudate do-
minum deum nostrum qui non deseruit spe-
rantes in se. et in me ancilla
sua adimpleuit misericordiam suam quam
promisit domui isrl et interfecit
in manu mea hostem populi
sui in hac nocte, Et proferens
de pera caput holofernis princi-
pis assiriorum. et ecce conopeum
illius in quo recumbebat in ebri-
etate sua ubi et per manum femine
percussit illum dns deus noster;
Viuit autem ipse dns quoniam custodi-
uit me angelus eius. et hinc
euntem et ibi commorantem et
inde huc reuertentem. et non per-
misit me ancillam suam dns
coinquinari. Sed sine pollu-
cione peccati reuocauit me uobis
gaudentem in uictoria sua in
euasione mea in liberatione
uestra. Confitemini illi omnes quoniam
bonus quoniam in seculum misericordia eius.
Vniuersi autem adorantes dominum
dixerunt ad eam Benedixit dns
in uirtute sua quia per te ad
nichilum redegit inimicos nostros
Porro ozias princeps populi isrl
dixit ad eam Benedicta es tu filia
a dno deo excelso pre omnibus mu-
lieribus super terram, Benedictus
dns qui creauit celum et terram.
qui te direxit in uulnera capitis
principis inimicorum nostrorum quia
hodie nomen tuum ita magnifi-
cauit ut non recedat laus de ore
hominum qui memores fuerint
uirtutis dni in eternum, pro quibus
non pepercisti anime tue. Propter
angustias et tribulaciones ge-
neris tui; Sed subuenisti ruine
ante conspectum dei nostri Et dixit omnis
populus fiat fiat; Porro achior
uocatus uenit, et dixit ei iudith
deus isrl cui tu testimonium
dedisti quod ulciscatur de inimi-
cis suis, ipse caput omnium incredu-
lorum incidit in hac nocte in ma-
nu mea ut probes quia ita est
Ecce caput holofernis qui con-
temptu superbie sue deum isrl
contempsit et tibi interitum
minabatur dicens; Cum captus
fuerit populus isrl. gladio per-
forare precipiam latera tua. Vi-
dens autem achior caput holofer-
nis angustiatus pre pauore
cecidit in faciem suam super terram

et estuavit aīa eius. Postea vero
resumpto spū reversus est pro
cidit ad pedes eius et adoravit
eam et dixit. Benedicta tu dnō tuo
in oī tabernaculo iacob qm
in oī gente que audierit no
men tuū magnificabit deum
isrl super te. Caplm. xiiii.

Dixit aut iudith ad oem
populū. Audite me fra
tres, suspendite caput
hoc super muros nros et exit
cum exierit sol, accipiat unus
quisq̄ arma sua exite cū im
petu non ut descendatis deor-
sum. sed qi impetū facientes.
Tunc exploratores necesse erit
ut fugiant, ad principem suū
excitandū ad pugnam. Cūq̄
duces eorꝫ concurrerint ad ta
bernaclm holofernis et in ve
nerint eum truncū in suo
sanguine volutatum. decidet
super eos timor. Cumq̄ cogno
verītis fugere illos. ite post
illos securi qm dnē conteret
eos sub pedibus nris. Tunc
achior videns virtutem q̄
fecit deus isrl relicto gentili
tatis ritu. credidit deo et cir
cumcidit carnem preputii sui.
et appositus est ad populū
isrl. et oīs successio eius usq̄
in hodiernū diem. Mox aut
ut ortus est dies suspenderūt
super muros caput holofer
nis. accepitq̄ unusquisq̄ vir
arma sua. et egressi sunt cū
magno strepitu et ululatu.
quod videntes exploratores
ad tabernaculū cucurrerūt.
Porro hi qui in tabernaclo
erant venientes et an ingres
sum cubiculi perstrepentes
excitandi gratia inquietudi
ne arte moliebantur. Ut nō
ab excitantibus. s̄ a sonantibus.
holofernes evigilaret. Nullus
eni audebat cubiculum virtu
tis assiriorꝫ pulsando aut in
trando aperire. Sed cum ve
nissent duces eius et tribuni
et universi maiores exercitu
assiriorꝫ dixerunt cubicularijs
Intrate et excitate illū qm
egressi mures de cavernis su
is ausi sunt provocare ad pre
lium. Tunc ingressus bagao
cubiculum eius stetit an cor
tina et plausum fecit maībus
suis, suspicabatur eni illum
cum iudith dormire. Sed cum
nullū motū iacentis sensu au
rium caperet. accessit proxi
mans ad cortinam et elevās
eam videns cadaver absq̄ ca
pite holofernis in suo sanguine
volutatū atq̄ tabefactū ia
cere super terram. Exclama
uit voce magna cum fletu
et scidit vestimenta sua. et
ingressus tabernaclm iudith
et non invenit eam. et exili
uit foras ad pplm et dixit. Una
mulier hebrea fecit confusio
nem in domo regis nabucho
donosor. Ecce eni holofernes
iacet in terra et caput ipsius
non est in eo. Quod cū audis
sent principes virtutis assiriorꝫ
sciderunt oms vestimenta sua
et intollerabiles timor et tre
mor. cecidit super eos et tur
bati sunt. aīni eorꝫ valde.
et factus est clamor in compara
bilis in medio castrorꝫ eorum.

Cumq̄. Caplm. xv.

Oīs exercitus decollatū
holofernem audisset fu
git mens et consiliū ab eis et
solo tremore et metu agitati
fuge presidiū sumunt. ita
ut nullus loquitur cum proxi
mo suo. sed inclinato capite
relictis oībus evadere hebreos.

quos armatos

quos armatos uenire super se
audierant fugientes per uias
camporum et semitas collium.
Videntes itaque filij israel fugien-
tes illos descendentes clangen-
tesque tubis et ululantes post
ipsos. Et quoniam assyrii non aduna-
ti in fugam ibant precipites.
Filij autem israel uno agmine per-
sequentes debilitabant omnes
quos inuenire potuissent. Misit
que ozias nuncios per omnes ciui-
tates regiones israel. Omnis itaque
regio omnis urbs electam iuuen-
tutem misit armata post eos
et persecuti sunt eos in ore gla-
dij quousque peruenirent ad ex-
tremitatem finium eorum. Reliqui
autem qui erant in bethulia in-
gressi sunt castra assyriorum
et predam quam fugientes
assyrij reliquerant abstulerunt
et honustati sunt ualde. Hij
uero qui reuersi uictores sunt
bethuliam. Omnia queque erant
illorum abstulerunt secum ita
ut non esset numerus in pecoribus
in iumentis et uniuersis mo-
bilibus eorum ita a minimo usque
ad maximum omnes diuites fie-
rent de predationibus eorum. Io-
achim autem summus pontifex
de ierusalem uenit in bethuliam cum
uniuersis presbiteris suis, ut uide-
ret Iudith. Que cum exisset
ad illum. Benedixerunt illam omnes
dicentes. Tu gloria ierusalem, tu
leticia israel, tu honorificentia
populi nostri, quia fecisti uiriliter
et confortatum est cor tuum.
eo quod castitatem amaueris et
post uirum tuum alterum nescieris
et ideo manus domini confortauit
te, et propterea hoc eris benedicta
in eternum. Et dixit omnis populus
fiat fiat. Per dies autem triginta
uix collecta sunt spolia assyriorum

a populo israel. Porro autem uniuer-
sa que holofernis peculiaria
fuisse probata sunt dederunt
Iudith. in auro in argento in ue-
stibus et in gemmis, et omni supel-
lectili et tradita sunt illi omnia
a populo. Et omnes populi gaude-
bant cum mulieribus et uirgi-
nibus et iuuenibus in organis
et cytharis. Capitulum. xvi.

Tunc cantauit canticum
hoc domino iudith dicens.
Incipite domino in tympa-
nis, cantate deo in cymbalis,
modulamini illi psalmum nouum
exultate et inuocate nomen eius.
Dominus conterens bella dominus nomen
est illi. Qui posuit castra sua
in medio populi sui ut eriperet
nos de manu omnium inimicorum
nostrorum. Venit assur ex montibus
ab aquilone in multitudine
fortitudinis sue. Cuius multi-
tudo obturauit torrentes, et
equi eorum cooperuerunt ualles.
Dixit se incensurum fines meos.
et iuuenes meos occisurum gladio
infantes meos dare in predam
et uirgines in captiuitatem.
Dominus autem omnipotens nocuerit eum et
tradidit eum in manus femine
et confudit eum. Non enim cecidit
potens eorum a iuuenibus nec filij
titan percusserunt eum, nec
excelsi gigantes imposuerunt
se illi. Sed iudith filia merari
in specie faciei sue dissoluit eum.
Exuit enim se uestimento uidui-
tatis et induit se uestimento
leticie et exultatione filiorum
israel. Vnxit faciem suam ungen-
to, colligauit cincinnos suos
mitra ad decipiendum illum, san-
dalia eius rapuerunt oculos
eius, pulchritudo eius captiuam
fecit animam eius. Amputauit
pugionem ceruicem eius hor-

fuerunt persi constanciam eius
et medi audaciam eius. Tunc
ululaverunt castra assiriorum
quando apparuerunt humiles mei a-
rescentes in siti. filii puellarum
conpunxerunt eos et sic pue-
ros fugientes occiderunt eos,
perierunt in prelio a facie domini
mei ymnum cantemus domino ym-
num novum cantemus deo nostro
Adonay domine magnus es tu et
preclarus in virtute et quem
superare nemo potest et serviat
omnis creatura tua. quia dixi-
sti et facta sunt misisti spiri-
tum et creata sunt, et non est
qui resistat voci tue. Montes
a fundamentis movebuntur
cum aquis petre sicut cera li-
quescent ante faciem tuam. Qui
autem timent te magni erunt
apud te per omnia. Ve genti in-
surgenti super genus meum
Dominus enim omnipotens vindicabit in
eis in die iudicii vindicabit il-
los. Dabit enim ignem et vermes
in carnes eorum ut urantur et
senciant usque in sempiternum.
Et factum est post hec omnis populus
post victoriam venit ad iherusalem
adorare dominum: Et mox ut pu-
rificati sunt, obtulerunt omnes
holocausta et vota, et repro-
missiones suas. Porro Judith
dedit universa vasa bellica ho-
lofernis que dedit illi populus
et conopeum. quod ipsa sustule-
rat in anathema oblivionis
Erat autem populus iocundus
secundum faciem sanctorum et per tres men-
ses gaudium huius victorie
celebratum est cum iudith;
Post dies autem illos unusquisque
rediit in sua. Et iudith magna
facta est in bethulia. et precla-
rior erat universe terre israel
Erat etiam virtuti castitatis ad

iuncta. Ita ut non cognosceret
virum omnibus diebus vite sue.
ex quo defunctus est manas-
ses vir eius. Erat autem diebus
festis procedens cum gloria.
magna. Mansit autem in domo
viri sui annos centum quinque
Et dimisit abram liberam suam
et defuncta est ac sepulta cum
viro suo in bethuliam. Luxit
que illam omnis populus diebus
septem. In omni autem spacio vite
eius non fuit qui perturba-
ret israel, et post mortem eius
annis multis. Dies autem victo-
rie huius festivitatis ab he-
breis in numero dierum sanctorum
accipitur. et colitur a iudeis
ex illo tempore usque in presentem diem

Explicit liber Judith

Incipit prologus in librum.
Esdre,

Utrum difficilius sit facere
quod poscitis an negare
nec dum statui. Nam
neque vobis aliquid imperantibus
abnuere sentencie est, et magni-
tudo oneris imposita ita cer-
vicem premit, ut ante sub fa-
sce ruendum sit quam levandum
Accedunt ad hoc invidorum stu-
dia, qui omne quod scribimus
reprehendendum putant, et inter-
dum contra se conscientia repug-
nante lacerant, que occulte
legunt in tantum ut clamare com-
pellant et dicere. Domine libera
animam meam a labiis iniquis
et a lingua dolosa. Tercius an-
nus est quod semper scribitis atque
rescribitis ut Esdre librum et
hester vobis de hebreo transferam
quasi non habeatis greca et latina.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

vocabula volumina aut certe
illud est quod a nobis vertitur
non statim ab omnibus conspuen-
dum sit. Frustra autem ut ait
quidam niti atque aliud fatigan-
do nisi odium querere extreme
dementie est. Ita obsecro vos
mi Domnion et Rogatiane caris-
simi ut et privata lectione con-
tenti librum non efferatis in
publicum nec fastidiosis inge-
ratis cibos vitetis eorum superci-
lium qui iudicare tantum de aliis et
ipsi facere nichil noverunt.
Si qui autem fratrum sunt quibus
nostra non displicent his tribu-
atis exemplar admonentes
ut hebrea nomina quorum grandis
in hoc volumine copia est disti-
ncte et per intervalla transscri-
bant. Nichil enim proderit emen-
dasse librum nisi emendatio li-
brariorum diligentia conservetur.
Nec quemquam moveat quod unus
a nobis editus est liber nec apo-
crifori tertii et quarti libri
sompniis delectetur quia et apud
Hebreos Esdre sermones in unum
volumine coartantur et que non
habentur apud illos nec de vi-
ginti quatuor senioribus sunt
procul abicienda. Si quis autem
Septuaginta vobis opposuerit
interpretes quorum exemplaria
varietas ipsa lacerata et eversa
demonstrat nec potest utique verum
asseri quod diversum est mittite
eum ad evangelia in quibus multa
ponuntur de veteri testamento
que apud Septuaginta interpretes non ha-
bentur velut est quoniam Nazareus vo-
cabitur. Ex Egipto vocavi filium
meum. Et videbunt in quem conpun-
xerunt multaque alia que latiori
operi reservamus et querite ab eo
ubi scripta sunt. Cumque profer-
re non potuerint vos legite de
his exemplaribus que nuper
a nobis edita sunt maledicorum cot-
tidie linguis confodiuntur.
Sed ut ad compendium veniam
certe quod in latum iturus sum conscientie
est. Edidi aliquid quod non habetur
in greco vel aliter habetur quam a
me versum est quid interpretem laniat.
Interrogent Hebreos et ipsis auc-
toribus translatione mee vel arro-
gent fidem vel derogent.
Porro aliud est si clausis quod
dicitur oculis michi volunt maledicere
et non imitantur grecorum studium
et benivolentiam qui post Septuaginta
interpretes iam Christi evangelio
choruscante iudeos et hebionitas
legis veteris interpretes Aqui-
lam videlicet et Symmachum et
Theodotionem curiose legunt
et per Origenis laborem in exa-
plois ecclesiis dedicaverunt. Quanto
magis latini grati esse deberent
quod exultantem cernerent Greciam
a se aliquid mutuari. Primum enim
magnorum sumptuum est et infi-
nite difficultatis exemplaria
posse habere omnia. Deinde etiam
qui habuerint et hebrei sermo-
nis ignari sunt magis errabunt
ignorantes quis e multis verius dixerit.
Quod etiam sapientissimo cuidam nuper
apud grecos accidit ut interdum
scripture sensu relinquens uniuscuiusque
interpretis sequeretur
errorem. Nos autem qui hebree
lingue saltem parvam habemus
scientiam et latinis nobis utcumque
sermo non deest et de aliis ma-
gis possumus iudicare et ea que
ipsi intelligimus in nostra lingua
promere. Itaque licet excetra sibi-
let victorque Sinon incendia iactet
numquam meum iuvante Christo silebit
eloquium etiam precisa lingua
balbuciet. Legant qui volunt
abiciant et ventilent apices litteras
calumpnientur magis vestra caritate
provocabor ad studium quam illorum

detractione et odio detrehor :

Incipit primus liber Esdre,

In anno primo cyri regis persarum
ut impleretur verbum domini ex
ore Jeremie suscitavit dominus spiritum
cyri regis persarum, et transduxit
vocem in universo regno suo,
et per scripturam dicens. Hec
dicit cyrus rex persarum. Omnia reg
na terre dedit michi dominus deus
celi et terre et ipse precepit michi
ut edificarem ei templum in ierusalem
que est in iudea. Quis est in vobis
de universo populo eius. Sit deus
illius cum ipso. Ascendat ierusalem
et edificet domum domini dei israhel
ipse est deus qui est in ierusalem, et
omnis reliqui in cunctis locis.
ubicumque habitant adiuvent eum
viri de loco suo. et argento et
auro et substancia et pecoribus. excepto
quod voluntarie offerunt templo dei
quod est in ierusalem. Et surrexerunt
principes patrum de iuda et beniamin
et sacerdotes et levite et omnis cuius
suscitavit deus spiritum et ascenderet
ad edificandum templum dei,
quod erat in ierusalem. Universique
qui erant in circuitu adiuverunt
manus eorum in vasis argenteis
et aureis in substancia et iumen
tis in supellectili, exceptis hiis
que sponte obtulerant. Rex quoque
cyrus protulit vasa templi domini
que tulit nabuchodonosor. de
ierusalem, et posuerat ea in templo
dei sui. Protulit autem ea cyrus
rex persarum per manum mitri
datis. filii gazaber et annumera
vit ea sasabasar. principi iude. et
hic est numerus eorum. fiale au
ree triginta. fiale argentee mille
cultri viginti novem. Ciphi
aurei triginta. Ciphi argentei
quadringenti decem. vasa alia
mille. Omnia vasa aurea et argen-
tea quinque milia quadringenta uni
versa tulit sasabasar. cum hiis
qui ascenderant de transmigra
tione in ierusalem; Capitulum. ii.

Hii sunt autem filii provin
cie qui ascenderunt de
captivitate quam transtu
lit nabuchodonosor rex babilo
nis in babilonem et reversi sunt
in ierusalem et iudam unusquisque
in civitatem suam. qui vene
runt cum zorobabel. Jesua.
neemia. sarai rahelaia mar
dochai belsam mesphar begnai
rehum baana. Numerus virorum popu
li israhel. filii phares duo milia. cen
tum septuaginta duo. Filii
bethmoab filiorum Josue ioab duo
milia octingenti duodecim. Fi
lii ardi septingenti sexaginta
duo. Filii helam quadringenti
quinquaginta quatuor. Filii
zethua nongenti quadraginta duo.
filii zathai. septingenti sexagin
ta, filii bani sexcenti quadraginta
duo. filii babai sexcenti. xxiii.
filii azgad quadringenti. xxii
filii adonicam sexingenti lxvi
filii begnai duo milia. lvi. filii
hadin. quadringenti. liiii. filii
ather qui erant ex hiezechia no
naginta quatuor. filii bezai.
quadringenti xxiii. filii iora
centum duodecim. filii asom du
centi. xxiii. filii gebbar sexcenti
quinque. filii bethleem centum xxiii
Viri nepthe quinquaginta sex.
Viri anathoth centum viginti octo
filii azmaveth. xlii. filii caria
thiarim cephiaram et beroth
septingenti. xliii. filii rama et
gaba sexcenti. xxi. Viri macmas
centum xxii. Viri bethel et hay
ducenti. xxiii. filii nebo. lii. fi
lii megbis centum lvi. filii helam
alterius quadringenti. liiii. filii
arim trecenti. filii lodadim et
ono septingenti xxv. filii Jericho.

trecenti. xxx. Filii senaa tria mi
lia sexcenti triginta. sacerdotes
filii adaia in domo hiesue non
genti lxxiii. filii emer mille du
centi. lii. filii phessur mille du
centi. xlvii. filii arim mille. de
cem et septem. Leuite: filii Josue
et cedmihel filiorum oderma lxxiiii.
cantores. filii asaph centum
viginti octo. filii ianitorum. filii
sellum filii ather. filii thelmon
filii accub. filii arita. filii sobai.
vniuersi centum triginta nouem.
Nathinei filii sia. filii asupha
filii thebaoth. filii theros. filii
siaa. filii phadon filii lebona.
filii agaba. filii accub filii a
gab filii selmai filii hanan. fi
lii gadel. filii gaer. filii rahaia.
filii rasin. filii nechoda. filii ga
zem. filii aza. filii phasea filii besee
filii asenaa. filii munim. fi
lii nephusim filii bechuc. filii
acupha. filii arur. filii besluth
filii mahida. filii arsa filii ber
cos. filii sisara. filii thema. fi
lii nasia. filii athi
pha. filii seruorum salomonis. fi
lii sothai. filii soperet. filii
pharuda. filii iala. filii dercon.
filii geddel. filii saphatia. filii athil
filii phocereth qui erant de asa
baim. filii ammi omnes nathi
nei et filii seruorum salomonis
trecenti nonaginta duo. Et hii
qui ascenderunt de thelmela.
thelarsa cherub et don et mer
et non potuerunt domum patrum suorum
indicare et semen suum vtrum
ex israel esset. filii delaia. filii tho
bia. filii nechoda sexcenti. lii.
et de filiis sacerdotum filii thobia
filii accos. filii ber
sellai qui accepit de filiabus
berzellai galaaditis vxorem et vo
catus est nomine eorum. hii quesierunt
scripturam genealogie sue et non
inuenerunt. et eiecti sunt de sa

cerdotio et dixit athersatha eis
ut non comederent de sancto sanctorum
donec surgeret sacerdos doctus
atque perfectus. Omnis multitudo
quasi unus quadraginta duo milia
tria trecenti sexaginta exceptis
seruis eorum et ancillis. qui erant
septem milia trecenti triginta
septem. et in ipsis cantores atque
cantatrices. ducenti. Equi eorum
septingenti triginta sex. muli eorum
ducenti quadraginta quinque. Ca
meli eorum quadringenti triginta
quinque. Asini eorum sex milia sep
tingenti viginti. Et de principibus
patrum cum ingrederentur templum
domini quod est in iherusalem sponte obtu
lerunt in domum domini ad extruendam
dederunt impensas operis auri
solidos sexaginta mille. et argen
tum quinque milia centum habitauerunt
ergo sacerdotes et leuite et de populo
et cantores et ianitores et nath
inei in urbibus suis. Vniversus
que israel in ciuitatibus suis. Ca. iii.

Iamque venerat mensis septimus.
erant filii israel in ciuitatibus suis
congregatus est populus quasi vir
vnus in iherusalem et surrexit Josue
filius iosedech et fratres eius sacer
dotes. et zorobabel filius salatiel.
et fratres eius et edificauerunt altare
dei israel et offerrent in eo holocausto
mata sicut scriptum est in lege moysi
viri dei. Collocauerunt autem altare
super bases suas deterrentibus eos
per circuitum populis terrarum et ob
tulerunt super illud holocaustum
domino mane et vespere. feceruntque
solempnitatem tabernaculorum sicut
scriptum est et holocaustum diebus
singulis per ordinem secundum preceptum
opus diei in die suo. et post hec
holocaustum iuge tam in kalendis.
quam in uniuersis solempnitatibus
domini que erant consecrate. et omnibus
in quibus ultro offerebatur mu
nus domino. A primo die mensis sep
timi ceperunt offerre holocaustum.

dn̄o. porro templū dn̄i fundatū
nec dum erat dederunt autē
pecunias lathomitis et cementa
riys cibumq; et potū et oleum
sydonys tyrusq; ut deferrent
ligna cedrina de lybano ad ma
re ioppen iuxta quod preceperat
cyrus rex persarum eis. Anno
aūt secundo aduentus eorum ad
templū dei quod est in ierlm̄ mē
se secundo ceperunt zorobabel
filius salathiel et Josue filius
iosedech. et reliqui de fratribz eorum
sacerdotes et leuite. et om̄s qui
uenerant de captiuitate in ierlm̄
et constituerunt leuitas. A ui
ginti annis et supra ut urgerent
opus dn̄i. Stetitq; Josue et filij
eius cedmahel et filij eius z filij
iuda q̄si uir unus ut instaura
rent super eos qui faciebant op⁹
in templo dei. filij enadad filij
eorū et fratres eorum leuite. fundato
a cementarys templo deo stete
runt sacerdotes in ornatu suo.
cū tubis. et leuite filij asaph in
cimbalis ut laudarent dn̄m per
manus dauid regis isrl̄. et con
tinuebant in ympnis et confes
sione dn̄o q̄m bonus q̄m meter
num mīa eius. super isrl̄ Om̄s
quoq; populus uociferabatur
clamore magno in laudando
dn̄m. eo q᷑ fundatū eet templū
dn̄i plurimi etiā de sacerdotibus
et leuitis et principes patrum et se
niores qui conuenerant et ui
derant templū prius cū funda
tum est. et hoc templū in oculis
eorum fiebat uoce magna et multi
uociferantes in leticia eleuabant
uocem nec poterat quisquā cog
noscere uocem clamoris letan
tium et uocem fletus populi.
Commixtū enim populo uocifera
batur clamore magno. et uox
audiebatur procul. audierunt
aūt hostes iude et beniamin.

quia filij captiuitatis edificarent
templū dn̄o deo isrl̄. et accede
tes ad zorobabel et ad principes
patrum dixerunt eis. Edificemus
uobiscum quia ita ut uos querim⁹
dn̄m urm̄. Ecce nos imolamus
uictimas ex diebus asor addon
regis asur qui adduxit nos huc
Et dixit eis zorobabel et Josue.
et reliqui principes patrum isrl̄. no
est uobis et nobis ut edificemus
domū dn̄o deo nr̄o sicut precepit
nobis cyrus rex persarum. Factum
est igitur ut populus terre impe
diret manus populi iude et
turbaret eos in edificando Con
duxerunt aūt aduersus eos co
siliatores ut destruerent consi
liū eorum oībus diebus cyri re
gis persarum et usq; ad regnum
darij regis persarum. Capitulum. iiij.

In regno aūt assueri ipse ē q̄
et artaxerses principio regni
scripserunt accusatione aduer
sus habitatores iude et ierlm̄
et in diebus artaxersis scripsit
besellum metridates et tabel
et reliquj qui erant in cōsilio
eorum ad artaxersen rege persarum
Epla aūt accusationis scripta
erat syriace et legebatur ser
mone syro Reum beelthecm
et samsai scriba scripserunt
eplam unam de ierlm̄ artaxer
xsi regi huiuscemodi. Reum be
elthecm et samsai scribe et reli
qui consiliatores eorum dynei
et pharsatheci et therphalei ex
thici et balleloni susanchai
apharsei dauei elamite. et ceti
de gentibus quas transtulit Asen
naphar magnus et gloriosus
et habitare eas fecit in ciuita
tibus samarie. et in reliquis
regionibus transflumē in pace.
Hoc est exemplar eple quam
miserunt ad eum. Artaxersi

pxiiij

seruí tui. Viri qui sunt trãsflu
uium Salutem. dicunt Notu
sit regi quia iudei qui ascende
runt ate ad nos uenerut in ierlm
ciuitatem rebellem et pessimas
quã edificant conruentes mu
ros eius et parietes componentes
Nunc igitur notu sit regi quia
si ciuitas illa edificata fuerit
et muri eius instaurati tributu
et uectigal. annuos redditus nõ
dabunt et usqȝ ad reges hec noxa
perueniet. Nos ergo memores
salis quod in palacio comedimꝰ
et quia lesiones regis uide ne
phas ducimus. Idcirco misimus
et nunciamus regi ut recenseas
et in libris prm tuoꝝ hystoriarũ
et inuenies scriptu in comenta
rijs. et scies qm urbs illa ẽ urbs
rebellis et nocens regibus et
prouincijs et bella concitantur
in ea extra diebus antiquis.
Qua obrem et ciuitas ipa de
structa est nunciamus regi qm
si ciuitas illa edificata fuerit
et muri eius instaurati possef
sionẽ trãsflumen non habebis.
Et uerbu misit rex ad reum be
eltheem et samsi et ad reliqs
qui erant in consilio eoꝝ habi
tatores samarie. et ceteris trãs
fluuium salutem dicens et pa
cem accusacione quã misistis
ad nos manifesta lecta est cora
me et ante ꝑcepi. et recensuerit
et inuenerunt qm illa ciuitas
a diebus antiquis aduersum
reges rebellit et sediciones et
prelia concitantur in ea. Nam
et reges fortissimi fuerut in ierlm
qui et dñati sunt et õi regio
ni que trãsfluuiũ est. tributum
quoqȝ et uectigal et redditus
accipiebant. Nunc ergo audite
sniam ut prohibeatis uiros
illos ut urbs illa nõ edificetur
donec si forte amẽ iussum fuit

Videte ne negligenter hoc im
pleatis et paulatim crescat ma
lum cont̃ reges. Itaqȝ exemplu
dicti artarxersis regis lectum
est coram Reum beeltheem et
samsi scribis. et consiliarijs eoꝝ
et abierunt festim in ierlm ad
iudeos et prohibuerut eos in
brachio et robore. Tunc intmis
sum est opus domus dei in ierlm
et non fiebat usqȝ ad annum
scdm regum darij regis persaꝝ

Prophetauerut Capm̃. v.
Aut aggeus propheta et
zacharias filius addo
prophetizantes ad iudeos qui
erant in iudea et in ierlm in noĩe
dei isrl. Tunc surrexerut zoro
babel filius salatiel et Josue fi
lius iosedech et ceperut edifica
re templu in ierlm et cum eis
prophete dei adiuuantes eos.
In ipo aut tpe uenit ad tatan
nai qui erat dux trãsflumen.
et starbusannai et consiliarij
eoꝝ. sicqȝ dixerunt eis. Quis
dedit uobis consiliu ut domu
hanc edificaretis. et muros
hos instauraretis. Ad quod re
spondimus eis que essent noĩa
hoĩm auctoru illius edificacio
nis. Oculus aut dei eoꝝ fcus
est super senes iudeoꝝ et non
potuere inhibere eos placuitqȝ
ut res ad dariu deferretur. et
tunc satisfacerent aduersus
accusacione illam. Exemplar
eple quam misit tatannei dux
regionis trãsflumen ad starbu
sannai et consiliatores eius.
Apharsacci qui erant trãsflu
men ad darium regem Sermo
quã miserant ei sic scriptus
erat. Dario regi pax eis. Notu
sit regi. isse nos ad iudea pro
uincia ad domu dei magni.
qui edificatur lapide impolito

et ligna ponuntur in parietibus
opus illud diligenter extruitur
et crescit in manibus eorum. Inter-
rogavimus ergo senes illos, et
ita diximus eis. Quis dedit vo-
bis potestatem ut domum hanc edi-
ficaretis et muros eius instau-
raretis. Sed et nomina eorum quesivi-
mus ab eis ut nuntiaremus
tibi. Et que scripsimus nomina eorum
qui sunt principes in eis. Huius-
modi autem sermone responderunt
nobis dicentes. Nos sumus servi
dei celi et terre et edificamus
templum quod erat extructum
ante hos annos multos. Quodque
rex israel magnus edificaverat
et extruxerat. Postquam autem ad
iracundiam provocaverunt pa-
tres nostri deum celi et terre, et
tradidit eos in manus nabuch-
odonosor regis babilonis chal-
dei domum hanc quoque destruxit
et populum eius transtulit in ba-
bilonem. Anno autem primo cyri
regis babylonis, cyrus rex pro-
posuit edictum ut domus dei edifi-
caretur. Nam et vasa templi
dei aurea et argentea que nabo-
chodonosor rex tulerat de tem-
plo quod erat in ierusalem et aspor-
taverat ea in templum babylonis
protulit cyrus rex de templo
babylonis et data sunt sasabar
vocabulo quem et principem
constituit. Dixitque ei. Hec va-
sa tolle et vade et pone ea in
templo quod est in ierusalem et do-
mus dei edificetur in loco suo.
Tunc itaque sasabar ille venit
et posuit fundamenta templi
dei in ierusalem. et ex eo tempore usque nunc
edificatur et nec dum comple-
tum est. Nunc ergo si videtur
regi bonum recenseat in bibliothe-
ca regis que est in babylone
utrum nam a cyro rege iussum
sit ut edificaretur domus dei in
ierusalem et voluntatem regis su-
per hac remittat ad nos. Ca. vi.
Tunc darius rex precepit
et recensuerunt in bib-
liotheca librorum qui erant
repositi in babylone et inventum
est in ecbathanis quod est castrum
in madena provincia volu-
men unum, talisque scriptus erat
in eo commentarius. Anno primo
cyri regis. Cyrus rex decrevit
ut domus dei que est in ierusalem
edificaretur in loco ubi immolent
hostias et ut ponant funda-
menta supportantia altitu-
dinem cubitorum sexaginta. et
latitudinem cubitorum sexaginta.
ordines de lapidibus novis
Sumptus autem de domo regis
dabuntur. Sed et vasa tem-
pli dei aurea et argentea que
nabochodonosor tulerat de do-
mo ierusalem et attulerat ea in ba-
bilonem reddantur et referantur
ierusalem in templo in locum suum
que et posita sunt in templo
dei. Nunc ergo tatannai dux
regionis que est trans flumen
et starbuzannai et consiliarii
vestri apharsacei qui estis trans flu-
men recedite procul ab illis et
dimittite fieri templum dei illud
a duce iudeorum et a senioribus
eorum domum dei edificent in loco
suo. Sed et a me preceptum est quod
oportet fieri a presbiteris iudeorum
illis ut edificetur domus domini scilicet
ut de archa regis idest de tributis
que dantur de regione trans flumen.
studiose sumptus dentur viris
illis ne impediatur opus. Quod
si necesse fuerit ut immolent vi-
tulos et agnos et hedos in holo-
caustum deo celi, frumentum et
vinum sal et oleum secundum ritum sa-
cerdotum qui sunt in ierusalem detur eis.

per singulos dies, ne sit in aliq
querimonia et offerant oblaciones
deo celi, orentque pro uita regis,
et filiorum eius. A me ergo positu
est decretum, ut ois homo qui hanc
mutauerit iussionem tollatur
lignum de domo ipsius erigatur
et configatur in eo. domus aut
ipsius publicetur. Deus aut qui
habitare nomen suum ibi disspi
et oia regna et populum qui
extendit manum suam et re
pugnet et dissipet domum dei il
lam que est in ierlm. Ego darius
statui decretum. quod studiose
impleri uolo. Igitur thathannai
dux regionis transflumen et
starbuzannai et consiliarij eius
secundum quod preceperat darius rex
sic diligenter executi sunt. Se
niores aut iudeorum edificabant
et prosperabantur iuxta prophetiam
aggei prophete et zacharie
filij addo. et edificauerunt et con
struxerunt iubente deo israel et
iubente cyro. et dario et artaxer
se regibus persarum. et compleue
runt domum dei istam usque ad
diem tercium mensis adar, qui
est annus sextus regni darij
regis. Fecerunt aut filij regis
israel sacerdotes et leuite et reli
qui filiorum transmigracionis dedica
cionem domus dei in gaudio.
Et obtulerunt in dedicacione domus
dei. uitulos centum. Arietes ducen
tos. Agnos quadringentos. Hir
cos caprarum pro peccato tocius
israel. duodecim iuxta numerum tribuum
israel, et statuerunt sacerdotes
in ordinibus suis, et leuitas in
uicibus suis super opera dei in
ierlm, sicut scriptum est in lege.
moysi. Fecerunt aut filij transmi
gracionis pascha quartadecima me
sis primi. Purificati enim fuerant
sacerdotes et leuite, quasi unus

omnes mundum ad immolandum pa
scha. uniuersis filijs transmigra
cionis, et fratribus suis sacerdo
tibus. et sibi et comederunt filij
israel qui reuersi fuerant de trans
migracione et omnes qui se sepa
rauerat a coinquinacione gencium
terre ad eos ut quererent dominum deum
israel, et fecerunt solempnitatem
azimorum septem diebus in leticia.
quoniam letificauerat eos dominus et con
uerterat cor dns, et conuerterat
cor regis assur, ad eos ut adiu
uaret manus eorum in opere do
mus dei israel. Capitulum septimum.

Post hec aut uerba in reg
no artaxerxis regis per
sarum Esdras filius azarie
filij azarie, filij helchie
filij sellum filij sadoch, filij achitob.
filij amaria filij azarie, filij
moraioth, filij zarie. filij. azi
filij bocci, filij abisue, filij fine
es. filij eleazar. filij aaron sacer
dotis. Ab initio ipse esdras ascen
dit de babylone, et ipse scriba ue
lox in lege moysi quam dedit dominus
deus israel et dedit ei rex secundum
manum domini dei eius, super deum
peticione eius, et ascenderunt
de filijs israel et de filijs sacerdotum
et de filijs leuitarum, et de cantori
bus et de ianitoribus et de nathin
neis in ierlm in anno septimo
artaxerxis regis, et uenerunt
in ierlm mense quinto, ipse est annus
septimus regis. quia in prima die
mensis primi cepit ascendere
in babylone: Et in primo die mensis
quinti uenit in ierlm iuxta manum
dei sui bonam super se. Esdras
aut parauit cor suum ut inuesti
garet legem domini et faceret et do
ceret in israel preceptum et iudicium
Hoc est aut exemplar epistole edicti
quod dedit rex artaxerxis esdre
sacerdoti et scribe erudito in ser-

sermonibus et preceptis domini et cerimoniis eius in israel. Artaxerses rex regum Esdre sacerdoti et scribe legis dei celi doctissimo salutem. A me decretum est ut cuicumque placuerit in regno meo de populo israel et de sacerdotibus eius et levitis ire in ierusalem tecum vadat. A facie enim regis et septem consiliatorum eius missus es ut visites iudeam et ierusalem in lege dei tui que est in manu tua ut feras argentum et aurum quod rex et consiliatores eius sponte obtulerunt deo israel, cuius in ierusalem tabernaculum est et omne argentum et aurum quodcumque inveneris in universa provincia babylonis, et populus offerre voluit. Et sacerdotibus qui sponte obtulerunt domui dei sui que est in ierusalem libere accipe et studiose eme de hac pecunia vitulos arietes agnos et sacrificia et libamina eorum, et offer ea super altare templi dei vestri quod est in ierusalem. Sed et quid tibi et fratribus tuis placuerit de reliquo argento et auro ut faciatis iuxta voluntatem dei vestri facite. Vasa quoque que dantur tibi in ministerium domus dei tui, trade in conspectu dei in ierusalem. Set et cetera quibus opus fuerit in domo dei tui quantumcumque necesse est ut expendas dabitur de thesauro et de fisco regis. Et a me ego artaxerses rex statui atque decrevi omnibus custodibus arce publice qui sunt trans flumen ut quodcumque pecierit a vobis Esdras sacerdos scriba legis dei celi absque mora detis, usque ad argenti talenta centum, et usque ad choros frumenti centum. Et usque ad vini batos centum, et usque ad batos vini centum, et usque ad batos olei centum. Sal vero absque mensura. Omne quod ad ritum dei pertinet tribuatur diligenter in domo dei celi ne forte irascatur contra regnum regis et filiorum eius. Vobis quoque notum facimus de universis sacerdotibus et levitis, cantoribus et ianitoribus nathineis et ministris domus dei huius vectigal et tributum et annonas non habeatis potestatem imponendi super eos. Tu autem esdra secundum sapientiam dei tui que est in manu tua constitue iudices, et presides, ut iudicent omni populo qui est trans flumen his videlicet qui noverunt legem dei tui, sed et imperitos docete libere. Et omnis qui non fecerit legem dei tui et legem regis diligenter iudicium erit de eo sive in mortem sive in exilium, sive in condempnacionem substancie eius; Et dixit Esdras scriba. Benedictus dominus deus patrum nostrorum qui dedit hoc in corde regis ut glorificaret dominum deum qui est in ierusalem et in me inclinavit misericordiam suam coram rege et consiliatoribus eius, et universis principibus regis potentibus. Et ego confortatus manu domini dei mei que erat in me congregavi de israel principes qui conscenderunt mecum; Capitulum viii.

Hii sunt ergo principes familiarum et hec genealogia eorum qui ascenderunt mecum in regno artaxersis regis de babylone. De filiis fineis gerson. De filiis ithamar daniel. De filiis david acchus. De filiis sechenie. De filiis phaleth, phales zacharias et cum eo numerati sunt viri centum quinquaginta. De filiis phetmoab helai cenai filius azarie et cum eo ducenti viri. De filiis sethenie filius iezechie et cum eo trecenti viri. De filiis dadanabeth filius nathan et cum eo quinquaginta viri. De filiis hela-

mazaias filius. Athalie et cum
eo septuaginta viri. De filijs
Saphatie zebedia filius micha
hel et cum eo octoginta viri. De
filijs ioab abedia filius iezihiel
et cum eo ducenti decem et octo
viri. De filijs selomith filius Jo
phie et cum eo centum sexaginta
viri. De filijs bebai zacharias
filius bebai et cum eo viginti
et octo viri. De filijs esad Johan
nam filius ezetan et cum eo
centum decem viri. De filijs adoni
cam qui erant novissimi et hec
nomina eorum. eliphelech et hiebel.
et samaias et cum eis sexagin
ta viri. De filijs begui uchai.
et zachur et cum eis lxx. viri.
Congregavi autem eos ad fluvium
qui decurrit ad hanna et mansi
mus ibi diebus tribus. quesivique
in populo et in sacerdotibus de fi
lijs levi et non inveni ibi. Itaque
misi helieser et helieser. zarihel
et semeiam et helnethan et na
than et zachariam. et mesolam
principes. et ioarib et helnatan
sapientes et misi eos ad eddo. qui
est primus in casphie loco et po
sui in ore eorum verba que loquerentur
ad addon et ad fratres eius. nathi
neos. in loco casphie ut adduce
rent nobis ministros domus dei nostri.
et adduxerunt per manum dei
nostri bonam super nos virum doctis
simum de filijs mooli filij levi
filij israel et saradiam et filios
eius et fratres et decem et octo et
asabiam et cum eo ysaiam. De
filijs merari fratres eius et filios eius
viginti et de nathineis quos
dederat david principes ad ministe
ria levitarum nathineos ducen
tos viginti. omnes hij suis nominibus
vocabantur. Et predicavi ibi ieiuni
um iuxta fluvium Ahaua. ut af
fligeremur coram domino deo nostro
et peteremus ab eo viam rectam

nobis et filijs nostris universeque
substantie nostre. Erubui enim pe
tere regem auxilium et equites
qui defenderent ~~nos~~ nos ab ini
mico in via quia dixeramus
regi manus dei nostri est super eos
qui querunt eum in bonitate. et
imperium eius et fortitudo eius.
Et furor super omnes qui derelin
quunt eum. Ieiunavimus autem
et rogavimus deum nostrum pro
hec et evenit nobis prospere. Et
separavi de principibus sacerdo
tum duodecim. saradiam asabiam
et cum eis de fratribus eorum decem
Appendique eis argentum et aurum
et vasa consecrata domus dei nostri
que obtulerat rex et consiliatores
eius et principes eius. universique
israel eorum qui inventi fuerant
et appendi in manibus eorum. Argen
ti talenta sexcenta quinquaginta
et vasa argentea centum. et au
ri centum talenta. et crateras au
reas viginti. qui habebant soli
dos millenos. et vasa eris fulgen
tis optimi duo. pulchra ut aurum
Et dixi eis. Vos sancti domini et vasa
sancta et argentum et aurum quod
sponte oblatum est domino deo patrum
vestrorum Vigilate et custodite donec
appendatis coram principibus sacer-
dotum et levitarum et ducibus fa
miliarum israel in ierusalem in thesaurum
domus dei. susceperunt autem sacer-
dotes et levite pondus argenti et
auri et vasorum ut referrent ierusalem
in domum dei nostri. Promovimus
ergo a flumine hanna duodecimo
die mensis primi ut pergeremus
ierusalem. et manus dei nostri fuit
super nos. et liberavit nos de ma
nu inimici et insidiatoris in via
et venimus ierusalem et mansimus ibi
tribus diebus. Die autem quarta
appensum est argentum et aurum et
vasa in domo dei nostri per manum
remoth filij. urie sacerdotis et lu

eo eleazar filius finees et cu eis
ioradeo filius Josue et naidala
filius bennoi leuite iuxta num
et pondus om. descriptum est
ome pondus in tempore illo.
sed et qui uenerant de captiui
tate filij transmigrationis optu
lerunt holocaustomata deo isrl
uitulos duodecim pro oi isrl
Arietes nonaginta sex. agnos
septuaginta septem. hircos
pro pcto duodecim. oia in holo
caustum deo. dederunt autem
edicta regis satrapis qui erat
de conspectu regis et ducibus
transflumen. et eleuauerunt po
pulum et domu dei. Capl. ix.

Postq aut hec completa sunt.
accesserunt ad me princi
pes dicentes. Non e sepa
ratus populus et israhel
et sacerdotes et leuite a popu
lis terrarum et de abhominationib;
eoru. Chananei viz et Ethei,
et ferezei. et Jebusei et amonitar
et mohoabitarum et egiptioru
et amorreorum. Tulerunt eum
de filiabus eorum sibi et filijs suis
et conmiscuerunt semen sanctu
isrl cum populis terrarum. Ma
nus etiam principu et magistra
tuu fuit in transmigratione hac
prima. Cumq audissem sermone
istum scidi palliu meu et tuni
cam. et euulsi capillos capitis
mei et barbe et sedi merens.
Conuenerunt aut ad me oms
qui timebant uerbum dei isrl
pro transmigratione eorum q de cap
tiuitate uenerant et ego sede
bam tristis usq ad sacrificium ue
spertinu. Et in sacrificio uesperti
no surrexi et de afflictione mea.
et scisso pallio et tunica curua
ui genua mea. et expandi ma
nus meas ad dnm deu meu et,
dixi. Deus meus confundor et
erubesco leuare faciem meam.
adte qm iniquitates mee me
multiplicate sunt super caput
nrm et delicta nra creuerunt
usq in celum a diebus patru
nrorum; Sed et nos ipi peccaui
mus grauit usq ad die hanc
Et iniquitatibus nris traditi
sumus ipi et reges nri et sacer
dotes nri in manu regu ter
rarum et in gladiu et in captiui
tatem in rapina et in confusi
ones multas. sicut et in die
hac et nunc quasi paru et ad
momentu facta est deprecatio no
stra apud dnm deum nrm. ut
dimitterentur nob reliq. et da
retur paxo illius in loco sco ei9
et illuminaret oculos nros deus
nr. et daret nob uitam modica
in seruitute nra quia serui su
mus in seruitute nra non dere
liquit nos deus nr et inclina
uit super nos miam cora rege
persarum ut daret nob uitam
et sublimaret domu dei nri.
et extrueret solitudines eius.
et daret nobis spem iuda et
in ilrlm. Et nunc qd dicim9 deus
nr post hec quia dereliquim9
mandata tua que pcepisti in
manu seruorum tuorum prophetarum
dicens. Terram ad quam in
gredimini ut possideatis eam tra
iuda est. iuxta inmundiciam
populorum terrarumq terrarum
abhominatione eorum qui repleue
runt eam ab ore usq ad os in
coinquinatione sua. Nunc ergo
filias nras. ne detis filijs eoru
et filias eorum no accipiatis filijs
uris et no queratis pacem et pro
speritatem eorum usq in sempit
nu. et confortemini et comedatis
q bona sunt terre et heredes ha
beatis filios uros usq in sempi

tercium. Et post omnia que venere
super nos usque in factum operibus
nostris pessimis et in delicto nostro
magno quia tu deus noster libe-
rasti nos de iniquitate nostra et de-
disti nobis salutem sicut est hodie
ut non converteremur et irrita fa-
ceremus mandata tua neque
matrimonia iungeremus cum
populis abhominacionum istarum
numquid iratus es nobis usque ad
consummacionem ne dimitteres no-
bis reliquias ad salutem. Domine
deus israhel iustus tu. quoniam dere-
licti sumus qui salvaremur
sicut in die hac. Ecce coram te
sumus in delicto nostro non enim sta-
re poterit coram te super hoc. Sic
ergo orante esdra et implora-
te deum et flente et iacente ante
templum dei collectus est ad eum
de israhel cetus grandis nimis vi-
rorum et mulierum puerorumque. et fle-
vit populus multo fletu. Et re-
spondit sechenias filius iethiel
de filiis helam et dixit Esdre.
Nos prevaricati sumus in dominum
uxores alienigenas de populis
terre et nunc si est penitencia in israhel
super hoc percuciamus fedus in
domino deo nostro et proiciamus uni-
versas uxores et eos qui de hiis
nati sunt. iuxta voluntatem domini.
et eorum qui timent preceptum domini
dei nostri secundum legem fiat. Sur-
ge tuum est decernere. nos erimus
tecum confortare et fac. Surrex-
it ergo esdra et adiuravit prin-
cipes sacerdotum et levitarum
et omnem israhel ut facerent secundum hoc
verbum. Et iuraverunt et surrexit
esdras et abiit ante domum dei.
ad cubiculum iohanan filii elia-
sib et ingressus est illuc panem
non comedit et aquam non bibit
Lugebat enim transmigracionem eorum
qui de captivitate venerant.

et missa est vox in iuda et in
ierusalem omnibus filiis transmigracionis
ut congregarentur in ierusalem. Et
omnis qui non venerit in tribus
diebus iuxta consilium principum
et seniorum auferetur universa substancia
eius. et ipse abicietur de cetu trans-
migracionis. Convenerunt igitur
omnes viri iuda et beniamin in
ierusalem tribus diebus. et ipse est
mensis nonus vicesima die mensis
et sedit omnis populus in platea
domus dei trementes propter
peccata ~~pluuie~~. Et surrexit esdras
sacerdos et dixit ad eos. Vos
transgressi estis et duxistis uxo-
res alienigenas ut adderetis
super delictum israhel. Et nunc date
confessionem domino deo patrum vestrorum
et facite placitum eius. et sepa-
ramini a populis terre et ab uxori-
bus alienarum. Et respondit universa
sa multitudo. dixitque voce magna.
iuxta verbum tuum ad nos sic fiat
Verumtamen quia populus multus est,
et tempus pluvie et non susti-
nemus stare foras. Et opus non
est diei unius vel duorum. Vehe-
menter quippe peccavimus,
in sermone isto constituantur
principes in universa multitudine
et omnes in civitatibus nostris qui
duxerunt uxores alienigenas
veniant in temporibus statutis,
et cum hiis seniores per civitatem
et civitatem et iudices eorum donec
avertatur ira dei nostri a nobis
super peccato hoc. Igitur Jonathan
filius asahel et Jazia filius
thecue steterunt super hoc et
messola et sebethai levites ad-
iuverunt eos, feceruntque sic filii
transmigracionis. Et abierunt
esdra sacerdos et viri principes
familiarum in domos patrum suorum
et omnes per nomina sua et sederunt
in die primo mensis decimi ut
quererent rem. Et consummati sunt

et pluuias

omnes viri qui duxerunt uxores ali
enigenas usque ad primam diem
mensis primi. Et inventi sunt de
filiis sacerdotum qui duxerunt
uxores alienigenas. de filiis Jo
sue filius Josedech et fratres eius
maasia et eliezer et iarib, et
godolia et dederunt manus
suas ut eicerent uxores suas;
et pro delicto suo arietes de om
nibus offerrent, et de filiis emmer
Anani et zebedia et de filiis erem
masia et helia et semeia et ie
hiel et ozias. et de filiis phessur
helionai maasia ismahel na
thanael et iosabet et elasa et
celera ipse est calita phataia iu
da et heliezer et de cantoribus
eliazib. et de ianitoribus sellu
et thelem et huri. et ex israel de fi
liis phareth remeia et ezia, et
melchia et miamin et eser et
melchia et baana. Et de filiis
helam mathania zacharias
et heihel abdi et ierimoth et
helia. et de filiis zethua helienai
eliazib mathania et ierimuth
et zabad et aziza. Et de filiis be
bai iohannan anania et zabai
athalai et de filiis beni mosolla
et melluch et adaia iasub et sa
al et ramoth. et de filiis phet mo
ab edna et chaalbanaias maasi
as mathanias beseleel et ben
ni et manasse. et de filiis here
eliezer iesue. melchias semeias
symeon beniamin maloch sa
marias. De filiis esom mathania
mathathai zabad eliphe
let ierimai manasse semei, et
de filiis bani maaddi amaram
et huel baneas et badaias che
lian baniam marimuth et elia
sib mathanias mathanai iasi
et bani et bennui semei et sal
mias et nathan et adaias mechne
debai sisai sarai ezrel et selemian
semeria sellum amaria joseph.
De filiis nebin ahiel mathathi
as zabed zabina ieddu et Johel
bennai. Omnes hii acceperunt ux
ores alienigenas et fuerunt
ex eis mulieres que pepererant.

Incipit secundus liber Esdre.

Et factum est in mense
casleu anno vicesimo
et ego eram in susis
in castro et venit ad me
Anani unus de fratribus meis
ipsi et viri iuda et interrogavi
eos de iudeis qui remanserant
et supererant de captivitate
et de ierusalem. et dixerunt mihi. Qui
remanserunt et derelicti sunt
de captivitate ibi in provincia et
in affliccione magna sunt, et in
obprobrio et murus ierusalem dissi
patus est. et porte eius combuste
sunt igni. Cumque audissem ver
ba huiuscemodi, sedi et flevi et
luxi diebus multis et ieiuna
bam et orabam ante faciem dei
celi et dixi. Queso domine deus celi
fortis magne atque terribilis;
qui custodis pactum et misericordiam cum
hiis qui te diligunt et custodi
unt mandata tua. fiant aures
tue auscultantes, et oculi tui
aperti. ut audias orationem servi
tui, qua ego coram te oro hodie
nocte et die pro filiis israel servis
tuis, et confiteor pro peccatis filiorum
israel quibus peccaverunt tibi et ego
et domus patris mei peccavimus
vanitate seducti sumus et non
custodivimus mandatum tuum.
et cerimonias et iudicia que
precepisti moysi servo tuo, meme
to verbi, quod mandasti moysi
famulo tuo. dicens. Cum trans
gressi fueritis. ego dispergam
vos in populos et si revertimini
ad me et custodiatis mandata

mea et faciatis ea cunta si adducti
fueritis ad extrema celi, inde
congregabo uos et inducam in
locum quem elegi, ut habita
ret nomen meum ibi et ipsi ser
ui tui et populus tuus quos
redemisti in fortitudine tua
magna et in manu tua uali
da. Obsecro domine sit auris tua
attendens ad orationem seruorum
tuorum qui uolunt timere nomen
tuum et dirige seruum tuum hodie,
et da ei misericordiam ante uirum hunc
Ego enim eram pincerna regis

Factum est. Capitulum. ij.
autem in mense nisan,
Anno uicesimo artarxo
rsis regis, et uinum erat ante
eum et leuaui uinum et dedi re
gi, et eram quasi languidus ante
faciem eius. Dixitque mihi rex. Quare
uultus tuus tristis est, cum
te egrotum non uideam. Non
est frustra sed malum. Nescio quod
in corde tuo est et timui ualde,
ac nimis et dixi regi. Rex in eter
num uiue. Quare merereat
uultus meus. quia ciuitas do
mus sepulchrorum patris mei de
serta est, et porte eius combuste
sunt igni. Et ait mihi rex. Pro
qua re postulas, et oraui deum
celi, et dixi ad regem. Si ui
detur regi bonum et si placet
seruus tuus ante faciem tuam
ut mittas me in Judeam ad
ciuitatem sepulchri patris mei
et edificabo eam. Dixitque mihi
rex et regina que sedebat iuxta
eum usque ad quod tempus erit
iter tuum, et quando reuerteris
et placuit ante uultum regis et
misit me et constitui tempus.
Et dixi regi. Si regi uidetur
bonum epistolas det michi ad duces
regionis transflumen ut traduc
cant me donec ueniam in iudeam

Et epistolam ad Asaph custodem sal
tus regis. Et dedit mihi rex iuxta
manum dei mei bonam mecum, et
ueni ad duces regionis transflumen
et dedi eis epistolam regis. Miserat
autem mecum rex principes militum
et equites et audierunt sanabal
lach oronites et thobias seruus
ammanites. et contristati sunt
afflictione magna, quod uenisset homo
qui quereret prosperitatem filiorum
israel. Et ueni ierusalem et eram ibi die
bus tribus. Et surrexi nocte ego
et uiri mei pauci mecum, et non
indicaui cuiquam, quid deus dedisset
in corde meo, ut facerem in ierusalem
et iumentum non erat mecum nisi
et animal cui insedebam. Et
egressus sum per portam uallis
nocte et ante fontem draconis
et ad portam stercoris et conside
rabam murum ierusalem dissipatum, et
portas eius consumptas igni et tran
siui ad portam fontis et aque ductum
regis et non erat locus iumento
cui sedebam ut transiret et ascendi
per torrentem nocte et considera
bam murum et reuersus ueni ad
portam uallis et redii. Magistratus
autem nesciebat quo abiissem aut
quid ego facerem. Sed et iudeis
et sacerdotibus et optimatibus et
magistratibus et reliquis qui facie
bant opus, usque ad id locorum,
nichil indicaueram. Et dixi eis
Vos nostis afflictionem in qua sumus
quia ierusalem deserta est et porte eius
consumpte sunt igni. Venite et
edificemus muros ierusalem et non
simus ultra obprobrium et indi
caui eis manum dei mei quod esset
bona mecum et uerba regis que
locutus est mihi. Et aio. Surgamus
et edificemus et confortate sunt
manus eorum in bono. Audierunt
autem sanaballach oronites. et
thobias seruus ammanites et.

gosem arabs et subsannauerunt
nos et despexerunt dixeruntque.
Que nam est hec res quam
facitis. Numquid contra regem
vos rebellatis, et reddidi eis ser-
monem, dixique ad eos. deus celi
ipse nos iuuat, et nos serui eius
sumus. Surgamus et edifi-
cemus. Vobis autem non pars
et iusticia et memoria in ierusalem

Et surrexit. Capitulum iii.

Et surrexit
eliasib sacerdos magnus
et fratres eius sacerdotes:
et portam gregis edificauerunt
ipsi sanctificauerunt eam, et sta-
tuerunt ualuas eius et usque
ad turrim centum cubitorum
sanctificauerunt eam, usque ad tur-
rim ananehel et iuxta eam
edificauerunt uiri Jericho.
et iuxta eum edificauerunt
zachur filius amri. Portam
autem piscium edificauerunt filii
asmaa. ipsi texerunt eam et sta-
tuerunt ualuas eius et seras
et uectes, et iuxta eos edificauit
marimuth filius urie filii a-
chus. Et iuxta eos edificauit
messolam filius barachie filii
mezezabel. Et iuxta eam edifi-
cauit sadoch filius baana et
iuxta eos edificauerunt thecuem
Optimates autem eorum non subpo-
suerunt colla sua in opere domini
dei sui. Et portam ueterem edifi-
cauerunt Joiada filius phasea
et mesollam filius bethsedia
ipsi texerunt eam et statuerunt
ualuas eius et seras et uectes,
Et iuxta eos edificauerunt mele-
tias, gabaonites et iadon me-
ronathites uiri de gabaon:
et mesppha pro duce, qui erat
in regione transflumen. Et
iuxta eum edificauit Ana-
nia filius araia aurifex, et

iuxta eum edificauit annania
filius pigmentarii et dimise-
runt ierusalem usque ad murum pla-
tee lacioris. Et iuxta eum edi-
ficauit rafaia filius baul prin-
ceps uici ierusalem, et iuxta eum edi-
ficauit ieioda filius aromath
contra domum suam. et iuxta eum
edificauit achus filius aseba-
one. Mediam partem uici edifi-
cauit melchias filius erem
et asub filius phetmoab et tur-
rim furnorum et edificauit iuxta
eum Sellum filius alces prin-
ceps medie partis uici ierusalem ipse
ipse et filius eius. Et portam
uallis edificauit anuna et
habitatores zanoe ipsi edifica-
uerunt eam et statuerunt ualuas
eius et seras et uectes, et mil-
le cubitos in muro usque ad por-
tam sterquilinii. Et portam
sterquilinii edificauit melch-
ias filius rechab. princeps uici
bethacharem. ipse edificauit
eam et statuit ualuas eius et
seras et uectes, Et portam fontis
edificauit sellum filius cholo-
zai princeps pagi maspha:
ipse edificauit eam et texit et
statuit ualuas eius et seras
et uectes, Et muros piscine si-
loe et ortum regis, et usque ad gra-
dus qui descendunt de ciuita-
te dauid. Post eum edificauit
neemias filius azoc princeps
dimidie partis uici bethsur
usque contra sepulchrum dauid
et usque ad piscinam que grandi
opere constructa est, et usque
ad domum fortium. Post eum edifi-
cauerunt leuite reum filius
bem. Et post eum edificauit
abesias princeps dimidie partis
uici ceile in loco suo. Post eum
edificauerunt fratres eorum bethim.

filius enadad princeps dimidie
partis ceile et edificavit iuxta
eum azer filius iosue princeps
mesphe mensuram secundam
contra ascensum firmissimi
anguli. Post eum in monte
edificavit baruch filius zachai
mensuram secundam ab angulo
usque ad portam domus eliasib
sacerdotis magni. Post hunc
edificavit marimuth filius
urie filius acchur mensuram
secundam a porta domus eliasib
donec extenderetur domus elia
sib. Post eum edificaverunt sa
cerdotes viri de campestribus
iordanis. Post hunc edificavit
beniamin et asub contra do
mum suam. Et post eum edifica
vit azarias filius maasie fi
lii ananie contra domum suam
Post eum edificavit bennui
filius enadad mensuram secundam
a domo azarie usque ad flexu
ram et usque ad angulum pha
lel filius ozi contra flexu
ram et turrim que eminet
de domo regis excelsa id est
in atrio carceris. Post eum
phadaia filius pheros. Nathi
nei autem habitabant usque contra
portam aquarum ad orientem
et turrim que prominebat. Post
hunc edificaverunt thecuem me
suram secundam e regione a tur
re magna et eminente et
usque ad murum templi. A porta
equorum edificaverunt sacerdo
tes unusquisque contra domum
suam. Et post eum edificavit
semeia filius sethetue. Post
eos edificavit seddo filius e
mer contra domum suam. Et post
eum edificavit semeia filius
sethetue custos porte orienta
lis. Post eum edificaverunt
Ammania filius selemeie et Anon

filius elom sextus mensuram
secundam. Post eos edificavit mes
solam filius barachie contra
gazophilacium suum. Post hunc
edificavit melchias filius au
rificis usque ad domum nathine
orum et scuta vendentium contra
portam iudicialem et usque ad
cenaculum anguli in porta gre
gis edificaverunt artifices ne
gociatores. Capitulum quartum.

Factum est autem cum au
disset sanaballath quod
edificaremus murum
iratus est valde et motus
nimis subsannavit iudeos
et dixit coram fratribus suis et
frequencia samaritanorum
Quid iudei imbecilles faciunt.
Num dimittent eos gentes. Num
sacrificabunt et complebunt in
una die. Numquid edificare pote
runt lapides de acervis pul
veris qui combusti sunt. Sed et
thobias ammanites proximus
eius ait. Edificent si ascenderit
vulpis transiliet murum eorum la
pideum. Et dixit neemias. Au
di deus meus quia facti sumus despec
tui. Converte obprobrium super
caput eorum et da eos despectioni
in terra captivitatis. Ne operias
iniquitatem eorum et peccatum eorum coram
facie tua non deleatur quia in
riserunt edificantes. Itaque edifica
vimus murum et coniunximus
totum usque ad dimidiam partem
et provocatum est cor populi ad
operandum. Factum est autem cum au
disset sanaballath et thobias
et arabes et ammanites et
Azotii quod obducta esset cicatrix
muri ierusalem et quod cepissent interrupta
concludi irati sunt nimis
et congregati sunt omnes pariter
ut venirent et pugnarent con
tra ierusalem et molirentur insidias.

Et orauimus dnm deu meu:
et posuimus custodes sup muros
die ac nocte contra eos. Dixit
aut Judas. Debilitata est forti
tudo portancium et humus nimia
e. et nos non poterim9 edifica
re muru. et dixerut hostes nri
Nesciant et ignorent donec ue
niamus in medio eorp et inter
ficiamus eos. et cessare faciam9
opus. Factm est aut uenientibz
iudeis qui habitabant iux eos
et dicentibus nob per decem
uices ex oibus quibus uenerat
ad nos statui in loco post mu
ru per circuitu populu in or
dine cum gladijs suis et lan
ceis et arcubus. perspexi aut
qui surrexi et aio ad optima
tes et magratus ad reliquu
uulgi. Nolite timere a facie eorp
dni magni et terribilis memen
tote et pugnate pro fribus uris
et filijs et filiabus uris et uxo
ribus uris et domibus. Factm e
aut cum audissent inimici nri
quod nunciatum eet nob dissi
pauit deus consiliu eorp. et re
uersi sumus oms ad muros
unusquisqz ad opus suu. Et factm
est a die illa media pars iuue
num eorp faciebant opus. et
media parata erat ad bellum
et lancee et scuta et arcus et
lorice et principes post eos in oi
domo iude edificancium i mu
ro et portancium ~~munera~~ onera
et imponencium una manu sua
faciebat opus et altera tenebat
gladium. Edificancium em unus
quisqz gladio erat accinctus re
nes et edificabant et clange
bant bucina. iux me et dixi
ad optimates et magrat9 et
reliquam ptem uulgi. Opus
grande est et latum et nos se
parati sum9 in muro procul

alter ab altero. In loco quocuqz
audieritis clangore tube illuc
concurrite ad nos. deus noster
pugnabit pro nob et nos ipi
faciamus opus. et media ps
nrm teneat lanceas. ab ascen
su aurore donec egrediantur
astra. In tpe quocumqz illo
dixi populo unusquisqz cum
puero suo maneat in medio
ihrlm. et sint nob uices p nocte
et diem ad operandu. Ego aut
et fres mei et pueri mei et cu
stodes qui erant post me non
deponebamus uestimenta nra
Unusquisqz nudabat tm ad
baptismum. Caplm quintum.

Et clamor factus e ppli
et ululatus magnus ad
uersus fres suos iudeos.
et erant qui dicerent. filij mei
et filie mee multe sunt nimis
Accipiamus pro precio eoru fru
mentu et comedam9 et bibam9
Et erant qui dicerent. Agros
meos et uineas et domos nras
opponamus. et accipiamus
frumentum in fame. Et alij di
cebant. Mutuo sumam9 pecu
nias in tributa regis domus
agros nros et uineas et nunc
sicut carnes fratrm nrorp sic car
nes nre sunt. et sic filij eoru
ita filij nri. Ecce nos subiuga
mus filios nros et filias nras
in seruitutem et de filiabus
nris sunt famule. nec hemus
unde possint redimi et agros
nros et uineas. alij possident
Et iratus sum nimis cum au
dissem clangore eorp scdm uer
ba hec cogitauit cor meu. et
increpaui ptimates et magrat9
et dixi eis. Usurasqz ne singli
a fribus uris exigatis. Et con
gregaui aduersus eos contio
nem magnam et dixi eis. Nos

ut scitis redemimus fratres nostros
iudeos qui venditi fuerant gen-
tibus secundum possibilitatem nostram
Et vos igitur vendite fratres vestros
et ememus eos. Et siluerunt nec
invenerunt quid responderent. Dixi-
que ad eos. Non est bona res quam
facitis. Quare non in timore
dei nostri ambulatis, ne expro-
bretur nobis a gentibus inimicis
nostris. Et ego et fratres mei et pueri
mei commodavimus plurimis pecu-
niam et frumentum. Non repe-
tamus in commune istud. Sed alie-
nus concedamus quod debetur
nobis. Reddite eis hodie agros
suos, vineas suas. olivetas suas.
et domos suas. quin potius et
centesimam pecunie frumenti
vini et olei quam exigere so-
lebatis ab eis date pro illis et
dixerunt. Reddemus et ab eis
nichil queremus, sicque faciemus
ut loqueris. et vocavi sacerdo-
tes et adiuravi eos ut facerent
iuxta quod dixeram. Insuper et
sinum meum excussi et dixi. Sic
excuciat deus omnem virum qui non
compleverit verbum istud de do-
mo sua et de laboribus suis
sic excuciatur et vacuus fiat.
Et dixit universa multitudo amen,
et laudaverunt dominum. Fecit ergo
populus sicut dictum erat. A die au-
tem illa qua preceperat michi ut essem
dux in terra iuda ab anno
vicesimo usque ad annum tricesimum
secundum, artaxerxis regis per an-
nos duodecim ego et fratres mei
anonas que ducibus debebantur
non comedimus. Duces autem
primi qui fuerant ante me. gra-
vaverunt populum et acceperunt
ab eis in pane vino et pecunia
cotidie siclos quadraginta.
Sed et ministri eorum depresserunt
populum. ita ego autem non feci,
ita propter timorem dei. Quin potius
in opere muri edificavi et a-
grum non emi, et omnes pueri mei
congregati ad opus erant. Iu-
dei quoque et magistratus centum
quinquaginta viri et qui venie-
bant ad nos de gentibus que
in circuitu nostro sunt in mensa
mea erant. Dabatur autem michi
per singulos dies bos unus,
Arietes sex electi exceptis vo-
latilibus. Et inter dies decem
vina diversa et alia multa tri-
buebam. Insuper et annonas
ducatus mei non quesivi, valde
enim erat attenuatus populus. Me-
mento mei deus meus in bonum
secundum omnia que feci populo huic,

Factum est. Capitulum vj.
autem cum audisset Sana-
ballath et thobia et Jo-
sem arabs, et ceteri ini-
ci nostri quod ego edificassem mu-
rum. et non esset in ipso residua
interruptio usque ad tempus autem
illud valvas non posueram
in portis misit sanaballath
et gosem ad me dicentes. Veni
et percuciamus fedus pariter
in viculis in campo uno. Ipsi
autem cogitabant ut facerent michi
mala. Misi ergo ad eos nunci-
os dicens. Opus grande ego
faciam et non possum descen-
dere ne forte negligatur cum
venero et descendero ad vos.
Miserunt autem ad me secundum ver-
bum hoc per quatuor vices. Re-
spondi eis secundum sermonem priorem
Et misit ad me sanaballath
iuxta verbum prius quinta vice pue-
rum suum. et epistolam habebat
in manu scriptam hoc modo. In
gentibus auditum est et gosam
dixit. quod tu et iudei cogitetis
rebellare et propterea edifi-
ces murum et levare te velis

super eos regem propter quam
tu et prophetas posueris qui
predicent de te in ierusalem dicentes,
Rex in iudea est auditurus est rex
verba. Idcirco nunc veni ut
ineamus consilium pariter. Et
misi ad eos dicens. Non est factum
secundum verba que tu loqueris
de corde enim tuo loqueris hec.
Omnes autem hii terrebant nos co-
gitantes quod cessarent manus
nostre ab opere et quiesceremus
Qua ob causam magis confortavi
manus meas. et ingressus
sum domum samarie filii dalaie
~~filii~~ filii methabel secreto qui
ait Tractemus nobiscum in do-
mo dei in medio templi et clau-
damus portas edis. quia venturi
sunt ut interficiant te, et
nocte venturi sunt ad interfici-
endum te. et dixi. Num quisquam
similis mei fugit. et quis ut ego
ingredietur templum et vivet,
non ingrediar. Et intellexi
quod deus non misisset eum sed quasi
vaticinans locutus esset ad me
Et thobia et sanaballath con-
duxissent eum. Acceperat enim
precium et territus facerem et pec-
carem. et haberent malum quod
exprobrarent mihi. Memento
mei domine pro thobia et sana-
ballath iuxta opera eorum talia
sed et noadie prophete et ceterorum
prophetarum qui terrebant me
Completus est autem murus vi-
cesimo quinto die mensis elul
quinquaginta duobus diebus,
Factum est autem cum audissent omnes
inimici nostri ut timerent universe
gentes que erant in circuitu
nostro. et conciderent intra semet-
ipsos et scirent quod a deo factum esset
opus hoc. Sed et in diebus illis
multe optimatum iudeorum mitte-
bant ad thobiam et a thobia ve-
niebant ad eos. Multi enim erant
in iudea habentes iuramentum
eius quia gener erat sethenie
filii iorei et iohanna filius eius
acceperat filiam mosollam
filii barachie. Sed et laudabant
eum coram me. et verba mea
nunciabant ei. et thobias mit-
tebat epistolas ut terreret me.

Postquam autem Capitulum vii.
edificatus est murus po-
sui valvas et recensui
ianitores et cantores et
levitas. precepi anani fratri
meo et ananie principi domus
de ierusalem, ipse enim quasi vir verax
et timens deum plus ceteris vide-
batur. Et dixi eis. Non aperiantur
porte ierusalem ante calorem solis.
Cumque adhuc assisterent clause
porte sunt et oppilate Et posui
custodes de habitatoribus ierusalem
singulos per vices suas. et unum-
quemque per domum suam. Civi-
tas autem erat lata nimis et gr-
andis. et populus in medio eius
et non erant domus edificate.
Dedit autem deus in corde meo.
et congregavi optimates et ma-
gistratus et vulgus ut recenserem
eos. et inveni librum census eorum
qui ascenderant primum. et inven-
tum est scriptum in eo. Isti filii
provincie qui ascenderunt
de captivitate migrantium
quos transtulerat nabochodonosor
rex babilonis et reversi sunt
in ierusalem et in iudeam unusquisque
in civitatem suam, qui venerant
cum zorobabel iosue neemias
azarias raamias mardocheus
belsar mesphaas. begai naum
baana numerus virorum populi israel
filii phares duo milia centum
septuaginta duo. filii saphatie
trecenti. lxxii. filii arecha sexce-

centi quinquaginta duo, Filii
bethmaab filiorum iesu et ioab
duo milia nongenti xii. filii
helam duo quadringenti quin-
quaginta quatuor. filii Jethua
nongenti quadraginta duo,
filii zachai septingenti sexagin-
ta. filii benni sexcenti quadra-
ginta duo, filii bebai ducenti
viginti et filii agad quadringen-
ti duo, filii adonica sexcenti
sexaginta sex. filii beguai duo
milia quinquaginta sex. filii adi
quadringenti quinquaginta qua-
tuor. filii ather filii ezechia
xc. quatuor. filii asen trecenti
viginti octo. filii besai trecenti
viginti quatuor, filii areph. C. xii
filii gabaon xc. v. viri beth
leem et nethupha centum quin-
quaginta. triginta octo. viri.
anatoth centum viginti octo viri
bethasmoth quadraginta duo viri
rama et gebeo viginti. viri
magmas viginti duo. Centum
viri bethel et hai centum viginti
tres. viri nebo alterius quinqua-
ginta duo. viri helam alterius
mille ducenti quinquaginta qua-
tuor. filii arem trecenti viginti.
filii iericho trecenti quinquagin-
ta quinque. filii lodadid et anon
septingenti viginti. Et filii sen-
nai tria milia nongenti trigin-
ta sacerdotes. filii adaia in do-
mo iosue nongenti septuagin-
ta duo. filii emmer ducenti
quinquaginta duo. filii phassor
quadringenti quadraginta septem
filii arem. ducenti. xvii leuite
filii Josue gadimihel filiorum odma
septuaginta quatuor. cantores,
filii. asaph centum quadraginta
octo. Janitores, filii sellum filii
ater filii telmon filii acub filii
atita filii sabai centum viginti
octo. Natumei filii soa et filii
assa filii thebaoth. filii theros. filii
sia filii phado filii lebanaa.
filii agaba. filii selmon. filii an-
an. filii ghedel. filii gaer filii
raaia filii raasim filii neadan
filii iepthe filii atha filii phasea
filii besai filii munim filii ne-
phusim filii bethbuth. filii acu-
pha. filii assur filii bethoch fi-
lii meida. filii asar filii bercos
filii zisara filii thema filii nesa
filii atipha. filii seruorum salomo-
nis filii sothai. filii sopheret filii
berida. filii iahalla. filii dercon
filii geddel. filii saphetis. filii athil
filii phorer. et qui erat ortus
ex abiam filio amman. Omnes
nathumei filii seruorum salomo-
nis, trecenti xc. ii. Hii sunt at-
qui ascenderunt de themella
thelassa. cherub addon et em-
mer et non potuerunt indicare
domum patrum suorum et semen suum
utrum ex israel essent. filii dalaia
filii thobia filii negodat. dc. qua-
draginta duo, et de sacerdotibus
filii abia filii accos filii pre-
cellai, qui accepit de filiabus
berzellai galaditis uxorem. et
uocatus nomine eorum, hii quesierunt
scripturam suam inter sinum non
inuenerunt et eiecti sunt de sa-
cerdotio. Dixitque ather sata cis
ut non manducarent de sancta sanctorum
donec staret sacerdos doctus
et eruditus. Omnis multitudo quasi
unus quadraginta duo milia
sexcenti quadraginta. absque
seruis et ancillis eorum qui erant
septem milia trecenti triginta
septem. et inter eos cantores
et cantatrices ducente quadra-
ginta. ducente quadraginta
quinque. Cameli quadringenti
quinque. Asini sex milia septingenti
viginti. Nonulli autem de princi-
pibus familiarum dederunt in opus

acersata dedit in thesaurum auri dragmas mille. fialas quinquaginta tunicas sacerdotales quingentas triginta. et de principibus familiarum dederunt in thesaurum operis dragmas viginti milia et argenti mnas duo milia ducentas. et quod dedit reliquus populus auri dragmas viginti milia et argenti mnas duo milia et tunicas sacerdotales sexaginta septem. Habitaverunt autem sacerdotes et levite et ianitores et cantores et reliquum vulgus et nathinei et omnis israhel in civitatibus suis. viii.

Et venerat mensis septimus filii autem israhel erant in civitatibus suis congregatusque est omnis populus quasi vir unus ad plateam que est ante portam aquarum. et dixerunt esdre scribe. ut afferret librum moysi legis quam precepit dominus israhel. Attulit autem esdras sacerdos legem coram multitudine virorum et mulierum. cunctisque qui poterant intelligere in die prima mensis septimi. et legit in eo aperte in platea que erat ante portam aquarum de mane usque ad medium diem in conspectu virorum et mulierum et sapientium. et aures omnis populi erant erecte ad librum. Stetit autem esdras scriba super gradum ligneum quem fecerat ad loquendum. et steterunt iuxta eum mathathia et sema et ania et uria et helchia et maasia ad dexteram eius. et ad sinistram phadaia misahel et melchia et asum et aseph dana et zacharia et mosollam. Et aperuit esdras librum coram omni populo. super universum quippe populum eminebat. et cum aperuisset eum stetit omnis populus et benedixit esdras domino deo voce magna; Et respondit omnis populus. Amen amen. Et levantes manus suas et incurvati sunt et adoraverunt proni in terram. Porro Josue et baani et serebia Jamin accub. septhai odia maasia celita azarias. iosabeth anan phalaia levite silentium faciebant in populo. ad audiendam legem populus autem stabat in gradu suo et legebat in libro legis dei distincte et aperte ad intelligendum et intellexerunt cum legeretur. Dixit autem neemias ipse est athersatha. et esdras sacerdos et levite et scribe et interpretantes universo populo dies sanctificatus est domino deo nostro nolite lugere et nolite flere. flebat autem omnis populus cum audiret verba legis et dixit eis Ite et comedite pinguia et bibite mulsum. et mittite partes eis qui non preparaverunt sibi. quia sanctus dies domini est fortitudo nostra. Levite autem silentium faciebant in omni populo dicentes. Tacete quia dies sanctus est, et nolite dolere. Abiit itaque omnis populus ut comederet et biberet partes et faceret leticiam magnam quia intellexerant verba que docuerat eos. Et in die secunda congregati sunt principes familiarum universi populi sacerdotes et levite ad esdram scribam ut interpretaretur eis verba legis. Et invenerunt scriptum in lege precepisse dominum in manu moysi ut habitent filii israhel in tabernaculis in die solempni mense septimo et ut predicent et divulgent vocem in universis urbibus suis et in ierusalem dicentes. Egredimini in montem et afferte frondes olive et frondes ligni pulcher

exivit. Frondes olivae et ra
mos palmarum et frondes ligni
nemorosi ut fiant tabernacula
sicut scriptum est. Et egressus
est populus et attulerunt feceruntque
sibi tabernacula unusquisque in
domate suo, et in atriis suis,
et in atriis domus dei, et in pla
tea porte aquarum et in platea
porte effraim, Fecit ergo univer
sa ecclesia eorum qui redierant de cap
tivitate tabernacula, et habita
verunt in tabernaculis, Non enim
fecerant a diebus Josue filii nun
taliter filii israel usque ad diem
illum et fuit leticia magna ni
mis. Legit autem in libro legis dei
per dies singulos a die primo.
usque ad diem novissimum et fece
runt solempnitatem septem
diebus, et in die octavo collecta
iuxta ritum, Capitulum nonum,
In die autem vicesimo quarto
mensis huius convenerunt filii
israel in ieiunio et in saccis et hu
mus super eos, et separatum est
semen filiorum israel ab omni filio ali
enigena et steterunt et confite
bantur peccata sua et iniquitates
patrum suorum et consurrexerunt
ad standum, et legerunt in vo
lumine legis domini dei sui quater
in die et quater in nocte confite
bantur, dominum suum. Surrexerunt
autem super gradum levitarum Josue
et bani cedmihel sebnia abani
et sarabias bani et clamave
runt voce magna ad dominum deum
suum et dixerunt levite Josue,
et cedmihel bonias ebias sere
bias oradia, ododia sebna fata
ia. Surgite benedicite deo nostro
ab eterno usque in eternum et bene
dicant nomini glorie tue excelso
nomini benedictionis. Et dixit esdras
Tu ipse domine deus solus, tu fecisti
celum celorum et omnem exercitum
eorum terram et universa que

in eo sunt maria et omnia que in
eis sunt et tu vivificas omnia hec
et exercitus celi te adorat, Tu
ipse domine deus, qui elegisti abram
et eduxisti eum de igne chaldeorum
et posuisti nomen eius abraham
et invenisti cor eius fidele cora
te et percussisti cum eo fedus
ut dares ei terram chananei,
ethei, amorrei et pherezei et je
busei et gergesei ut dares semini
eius et implesti verba tua quoniam
iustus es, et vidisti afflictionem
patrum nostrorum in egipto clamoremque
eorum audisti super mare rubrum
et dedisti signa et portenta in pha
raone et in universis servis eius
et in omni populo terre illius, Cog
novisti enim quia superbe egerant
contra eos, et fecisti tibi nomen
sicut et in hac die, et mare di
visisti ante eos, et transierunt per
medium maris et sicca, Perse
cutores autem eorum proiecisti in pro
fundum quasi lapidem in aquas vali
das, et in columpna nubis duc
tor eorum fuisti per diem et in
columpna nubis et ignis per
noctem, ut appareret eis via
per quam ingrediebantur, Ad
montem quoque synai descendisti
eis iudicia recta et legem veri
tatis cerimonia et prelocutus
es cum eis de celo, et dedisti eis
iudicia recta, et legem veritatis
cerimonias et precepta bona,
et sabbatum sanctificatum ostendisti
eis, et mandata et cerimonias
et legem precepisti eis in ma
nu moysi servi tui, Panem quoque
de celo dedisti eis, in fame eorum
et aquam de petra eduxisti eis
sicientibus, et dixisti eis ut in
grederentur et possiderent terram
super qua levasti manum tuam
ut traderes eis, Ipsi vero et pa
tres nostri superbe egerunt et indu

rauerunt ceruices suas ut non
audirent mandata tua et no
luerunt audire, et non sunt re
cordati mirabilium tuorum que fece
ras eis, et indurauerunt cer
uices suas et dederunt caput ut
conuerterentur ad seruitutem
suam per contentionem suam. Tu
autem deus propitius clemens et
propitius misericors longani
mis et multe miserationis non
dereliquisti eos. Et quidem cum
fecissent sibi uitulum conflatilem
et dixissent iste est deus tuus qui
eduxit te de egypto, feceruntque
blasphemias magnas, tu autem
domine in miserationibus multis tuis
non dimisisti eos in deserto, colup
na nubis non recessit ab eis per
diem ut duceret in manu et co
lumpna ignis per noctem ut osten
deret eis iter per quod ingrede
rentur, et spiritum tuum bonum de
disti qui doceret eos et manna
tuum non prohibuisti ab ore eorum
Et aquam dedisti eis in siti. quadraginta annis pauisti eos in
deserto, nichilque eis defuit vesti
menta eorum non inueterauerunt
et pedes eorum non attriti sunt
et dedisti eis regna. et populos
et partitus es eis sortes et pos
sederunt terram seon, terram
regis esebon et terram og regis
basan, et filios multiplicasti sicut
stellas celi, et adduxisti eos ad
terram de qua dixeras patribus
eorum ut ingrederentur et pos
siderent eam et uenerunt filii
et possiderunt terram, Et humili
asti coram eis habitatores ter
re chananeos, et dedisti in ma
nus eorum et reges eorum et po
pulos terre ut facerent eis sicut
placebat eis. Ceperunt itaque ur
bes munitas, et humum pinguem
et possederunt domos plenas
cunctis bonis. Cisternas ab aliis
fabricatas vineas et oliueta,
et ligna pomifera multa et co
mederunt et saturati sunt et in
pinguati sunt. et habundaue
runt deliciis in bonitate tua
magna. Prouocauerunt autem
te adiracundiam et recesserunt
a te, et proiecerunt legem tuam
post terga sua et prophetas tu
os occiderunt. qui contestabantur
eos ut reuerterentur ad te. fece
runtque blasphemias grandes,
et dedisti eos in manu hostium
suorum et afflixerunt eos et in
tempore tribulationis sue ate et
tu de celo audisti et secundum mise
rationes tuas multas dedisti
eis saluatores qui saluarent
eos. de manu hostium suorum Cumque
requieuissent reuersi sunt ut
facerent malum in conspectu tuo.
et dereliquisti eos in manu ini
micorum suorum et possiderunt eos
Conuersi sunt et clamauerunt
ad te. tu autem de celo exaudisti
et liberasti eos in misericordiis
tuis. multis temporibus et con
testatus es eos, ut reuerterentur
ad legem tuam. Ipsi uero super
be egerunt, et non audierunt
mandata tua. et in iudiciis tuis
peccauerunt que faciet homo et uiuet
in eis, et dederunt humerum
recedentem et ceruicem suam indu
rauerunt nec audierunt et protraxi
sti super eos annos multos et
contestatus es eos in spiritu tuo per
manum prophetarum tuorum et non
audierunt et tradidisti eos in ma
nu populorum terrarum in iudiciis
autem tuis plurimis non fecisti eos
in consumptione, nec dereliquisti
eos. quoniam deus miserationum et cle
mens tu es. Nunc itaque deus
noster magne fortis et terribilis
custodiens pactum et misericordiam ne
auertas faciem tuam ab omni labore.

qui inuenit nos reges nros prin
cipes nros et sacerdotes nostros
et pres nros et oem populu tuu
a diebus regis asur usqz in die
hanc, et tu iustus in oibus que
uenerunt super nos quia in ueri
tate fecisti nos impie gessimus
Reges nri principes nri sacerdo
tes nri et pres nri non fecerut
legem tuam et non attenderet
mandata tua. et testimonia q
testificatus es in eis et ipi in
regnis suis bonis et in bonita
te tua multa quam dederas eis
et in terra latissima et pingui
quam tradideras eis in conspu
coru non seruierunt tibi nec re
uersi sunt a studiis suis pessi
mis. Ecce nos ipi hodie serui
sum9 et terra quam dedisti pa
tribus nris ut comederent pa
nem eius et que bona st eius
et nos ipi serui sumus in ea et
fruges eius multiplicant regi
bus quos posuisti super nos pr
opt9 pcta nra et corporibz nris
dnantur et iumetis nris sedm
uoluntatem sua et in tribulacio
ne magna sum9. Super oibus
ergo hiis nos ipi ferimus fedus
et scribimus et signant principes
nri et sacerdotes nri. Cap. x.

Sed leuite nri ignorauerunt
tes aut fuerunt neem
ias athersata, filius athe
lai et sedechias sarias
Asarias Jeremias phessa maria
melchia athus sebenia melluc
arem meuimoth abdias dan
hel genito baruch mesollam
abia miamin mazia belga
semia. hii sacerdotes. Porro
leuite Josue filius azarie ben
nui filius emadadan cedmiel
et fres eorum sethenia odoma
celita phalaia anan bani.
banium michaios azebia zac
chur sarabia sanabia odia cat
pna ipi seres phetimoab se
lam cethua bam omni azgad
bebin adonaya begoai adin
ater ezechia azur. odana asmi
besum rores anathet. nebai ne
phia messolalam Azir mezabel
sadoch reddua phelcia Anna
nia. osee asus altes phalcam
sobechren Arepua madsia et
taia Aman melluc Arem baana.
et reliqui de populo sacerdotes
leuite ianitores et cantores na
tinnei et omis qui se separant
de populis terrarum ad legem dei.
uxores eoru filii eorum et filie eorum
omis qui poterant sapere resp
ondentes, pro fribus suis opti
mates eorum et qui ueniebant
ad pollicendum et iurandum
et ambularent in lege dei qua
dederat in manu moysi sui dei
ut facerent et custodirent uni
uersa madata dni dei nri et
iudicia eius cerimonia eius.
et ut non daremus filias nras
populo terre, et filias eorum no
acciperem9 filiis nris, Populi
quoqz terre qui important ue
nalia et oia ad usum per die
sabbati ut uendant non acci
piemus ab eis. in sabbato et in
die sificato, et dimittem9 an
nu septimu et exactione uni
uerse manus, et statuemus
super nos precepta. ut dem9 ter
tiam ptem sicli, per annu ad
opus domus dei nri ad panes
propositionis et ad sacrificiu sem
piternu in sabbatis in kalendis
in sollempnitatibus et in sanct
ificatis, et pro pcto ut exorret
pro isrl et in oem usu domus
dei nri, Sortes ergo misimus
super oblaciones lignorum inter
sacerdotes et leuitas et populos
ut inferrent in domu dei nri.

per domos prm nro℞ per tpa
a temporibus anni usq ad an-
num ut arderent super altare
dni dei nri sicut scriptu est in le-
ge moysi. Et ut afferemus pmo
genita terre nostre. et pmitiua
filio℞ nro℞ et pecorum nro℞ sic
scriptu est in lege et pmitiua
boum nro℞ et ouiu nro℞ et
offerent in domo dei nri et sacer-
dotibus qui ministrant in domo
dei nri. et pmitias cibo℞ nro℞
et libamina et poma et omis
ligni. vindemie quoq et olei
afferemus sacerdotibz ad gazo-
philacium dei nri et decimam
ptem terre nre leuitis. Ipi le-
uite decimas accipiat ex oibus
ciuitatibus operu nro℞. Erit aut
sacerdos filius aaron cum leui-
tis in decimis leuita℞ et leui-
te offerent decima parte deci-
me sue in domo dei nri ad ga-
zophilaciu cum deportabunt
filij isrl et filij leui pmitias
frumenti uini et olei et ibi erit
uasa sanctificata et sacerdotes. et
cantores et ianitores. et ministri
et non dimittemus domu dei nri.

Habitauerut. Caplm. xi.
aut pncipes populi in
ihrlm reliqua uero plebs
misit sortem ut tollerent
unam ptem. de decem qui habi-
tari cent ihrlm in ciuitate sancta.
Noue uero partes in ciuitatibus.
Benedixit aut populus oibus ui-
ris qui se sponte obtulerant ut
habitarent in ihrlm. Hij sunt ita-
q pncipes prouincie qui habita-
uerunt in ihrlm in ciuitatibus
iuda. habitauit aut unus quisq
in possessione sua. in urbibus
suis isrl sacerdotes leuite nathi-
nei. et filij seruo℞ salomonis.
et in ihrlm habitauerut et de fi-
lijs iuda athas. filius aziam. fi-
lius zacharie et filij amarie filij
sephatie. filij melalehel. De
filijs phares. Amasia. filius ba-
ruch. filius colosa. filius azia
filius adiaam filius ioiarib.
filius zacharie filius silonites
Omis filij phares qui habitaue-
runt in ihrlm quadringenti
sexaginta nouem, uiri fortes.
Hij sunt aut filij beniamin sel-
lum filius mosollam filius io-
ed filius phadaia. filius colaia.
filius masia. filius etheel fili9
ozie et post eum galbai sellai
nongenti uiginti noue. et Johel
filius zethen prepositus eorum
et iuda filius semma super ci-
uitatem scdm et sacerdotibus.
Idai filius elthia filius meia-
roth. filius athiob pnceps dom9
dei et fres eo℞ facientes opera
templi. octingenti uigintidus
Et daia filius ieroia filius phe-
letha filius amsi. filius zacha-
rie. filius phessur. filius melch-
ie et fres eius pncipes patru
et quadraginta duo. et azia fili9
ezrel filius azri filius mossolla-
moth filius semeri et fres eo℞
potentes in ims. Centu uiginti
otto. Et prepositus eo℞ zadihel
filius potentiu. Et de leuitis se-
dema filius abs filius azaria.
filius arabia filius bom et sa-
bathaia et iosabeth sup opera
que erant forinsecus in domo
dei a pncipibus leuita℞ et ma-
thania filius micha. filius ze-
thai filius asaph. pncipes ad
laudandu et confitendu in orōe
et bethias scds de fribus eius. et
apta filius samma filij galal
filius ceitu. omis leuite in ciui-
tate sancta. ducenti ottoginta
uiri. Et ianitores atob telmon
et fratres eo℞ qui custodiebant
ostia centu septuaginta duo et

Reliqui ex israel sacerdotes et le-
leuite in uniuersis ciuitatibus
iuda unusquisque in possessione
sua. et nathinei qui habitabant
in ofel et siaba et gazapha de
nathineis et episcopus leuitarum
in ierusalem. Azi filius bani filius a-
zabie filius mathanie filius micha
de filiis asaph cantores in mini-
sterio domus dei. Preceptum quippe
regis super eos erat et ordo in
cantoribus per singulos et fatha-
ia filius messezebel. de filiis zara
filii iuda in manu regis iuxta
omne uerbum populi et in domibus
per omnes regiones eorum. De filiis
iuda habitauerunt in cariatarbe
et in filiabus eius in dibon. et
in filiabus eius in iesue et in
capseel et in uillis eius et ie-
sue et in molada et in bathphaleth
et in asersual et in bersabee.
et in filiabus eius in sicleth et
in mochona. et in filiabus eius
remmon et in sara et in ierimu-
th zanua odollam et in uillis earum
lachis et in regionibus eius et
azecha et in filiabus eius et man-
serunt in bersabee usque ad uallem
ennom. Filii autem beniamin age-
ba mechmas et haia et bethel
et filiabus eius anathoth nob
anania asoram gethaim madi-
el seboim neballath et onovalle
artificum et de leuitis porciones
iuda et beniamin. Capitulum xii.

Hii autem sacerdotes et leuite
qui ascenderunt cum zoroba-
bel filio salathiel et Iosue
zaraia ieremias esdras
amaria melluc athus sechenia
reum meremoth addo genton abia
miamin madia belga samaia
et ioiarib idaia sellum amoch
elchia idaida isti principes sacer-
dotum et fratres eorum in diebus iosue
Porro leuite iesua bennui cedmi-
hel serebia iuda mathanias super
ymnos ipsi et fratres eorum unus-
quisque in officio suo. Iosue autem
genuit ioachim. Ioachim autem
genuit ieddua. In diebus autem
ioachim erant sacerdotes. et prin-
cipes familiarum Saraie et ama-
rie Ieremie et ananie esre
messola. Amarie iohanan milico
metha sebenie ioseph aremoth
namaloch elon adaie zacharie
genton mosolla abie zechri
amin et moadie felti belge sa-
mmia semeie ionathan ioia-
ribus nathan nanii odaie azi
sellaie zellai amoth eber elchie
asebie idaie nathanahel leuite
in diebus eliasib et ioiada et io-
nan et ieddoa scripti principes
familiarum et sacerdotes in regno
darii perse. filii leui principes fa-
miliarum scripti in libro uerborum
dierum et usque ad dies Ionathan
filii eliasib et principes leuitarum
Asabia serebia et Iesue filius
cedmihel et fratres eorum per uices
suas ut laudarent et confiterentur
iuxta preceptum dauid. uiri dei
et obseruarent eque per ordinem
mathania et bethecia obedia
messolam thelmon acub custodes
portarum et uestibulorum ante portas.
Hii uidelicet ioachim filii iesue fi-
lii iosedech et in diebus neemie
ducis et esdre sacerdotis scribeque
In dedicatione autem muri ierusalem
requisierunt leuitas de omnibus
locis suis ut adducerent eos in ihe-
rusalem et facerent dedicacionem
et leticia in gratiarum actione et in
cantico et in cymbalis psalteriis
et cytharis. Congregati ergo sunt
filii cantorum et de campestribus
circa ierusalem et uillis nethofati
et domo galgal. et de regionibus
gebe et azmaueth quoniam uillas
edificauerunt cantores sibi in

circuitu ierusalem et mundati sunt sacer-
dotes et levite et mundaverunt
populum et murum et portas. Ascen-
dere autem feci principes iuda super
murum et statui duos choros lau-
dantium magnos et ierunt ad dex-
teram super murum et portam sterqui-
linij. Et ibat post eos iosias et me-
dia et principum iuda, et azarias
et esdras et mosollam iuda et
beniamin et semeia et ieremias.
Et de filijs sacerdotum in tubis et
zacharias filius ionathan filius
semeia filius mathanie filius
micthe, filius zaccur filius asaph
et fratres eius semeia et azarel,
malalai galalai maai nathana-
hel et iuda et hanani in vasis cantici
in vasis cantici david viri dei et esdras scri-
ba ante eos, in porta fontis et
contra eos ascenderunt in gradi-
bus civitatis david in ascensum
muri super domum david et usque
ad portam aquarum ad orientem
et chorus secundus gratias referen-
tium ibat ex adverso et ego post
eum et media pars populi sup
murum et super turrim furnorum
et usque ad murum altissimum et
super portam effraim et super
portam antiquam et super portam
piscium et turrim ananeel et
turrim emath, et usque ad por-
tam gregis et steterunt duo
chori laudantium in domo dei
et ego et dimidia pars magi-
stratuum mecum et sacerdotes ely-
achim maasias miamin mich-
ea eliana zenai zacharia ana-
nia mecum et maasia et semeia
et eleazer et iasi et iohanan
et melchia et elam et aser et
darem, cecineruntque cantores
et iezrai prepositus, et immola-
verunt in die illa victimas
magnas et letati sunt, deus
enim letificaverat eos, leticia mag-
na sed et uxores, eorum et liberi

gavisi sunt, et audita est
leticia ierusalem procul, Recensue-
runt quoque in die illa viros
super gazophilatio thesauri
ad libamina et ad primitias et
ad decimas ut introferrent,
Et principes civitatis in decore
gratiarum actionis, sacerdotes et le-
vitas, quia letatus est iuda in
sacerdotibus et levitis astanti-
bus, et custodierunt observatio-
nem dei sui et observationem expi-
ationis et cantores et ianito-
res iuxta preceptum david, et
asaph ab exordio erant principes
constituti cantorum in carmine
laudantium et confitentium deo
et omnis israel in diebus zorobabel
et in diebus neemie dabat partes
cantoribus et ianitoribus per
dies singulos et sanctificabant le-
vitas, et levite sanctificabant
filios aaron, Capitulum xiij.

In die autem illa lectum est in
volumine moysi audiente populo
et inventum est scriptum in eo
quod non debeant introire amo-
nite et moabite in ecclesiam dei
usque in eternum, eo quod non occur-
rerunt filijs israel cum pane et
aqua, et conduxerunt adversum
eos balaam ad maledicendum
eis, et convertit deus noster ma-
ledictionem in benedictionem, Factum est
autem cum audissent legem sepa-
raverunt omnem alienigenam ab
israel, et super hoc erat eliasib
sacerdos qui erat prepositus
in gazophilatio domus dei nostri
et proximus thobie, fecit ergo
sibi gazophilatium grande,
et ibi erant ante eum repo-
nentes, munera et thus et va-
sa et decimas frumenti vini
et olei partes levitarum et can-
torum et ianitorum et primitias sa-

cerdotales In oibus aut hys no
fui in ierlm quia anno tricesi-
mo secundo artaxerxis regis
babylonis ueni ad regem et
in fine dierum rogaui regem et
ueni in ierlm et intellexi ma
lum quod fecerat eliasib tho
bie ut faceret ei thesaurum in
uestibulis domus dei, et ma
lum in uisu est ualde et pro
ieci uasa thobie foras de ga
zophilacio preceptique et mun
dauerunt gazophilacium et retu
li ibi uasa domus dei et sacrifi
cium et thus et cognoui quod
partes leuitarum non fuissent
date et fugissent unusquisque
in regionem sua. de leuitis et
cantoribus, et de hys qui mi
strabant et egi causam aduersum
magistratus et dixi quare dere
linquimus domum dei et con
gregaui eos, et feci eos stare
in stationibus suis, Et omis
iuda apportabat decima fru
menti et uini et olei in horrea
et constituimus super horrea
selemiam sacerdotem et sadoch
scribam et phadaiam et sadoch
phadaiam de leuitis et iuxta
eos aman filium zachur filium
mathanie quoniam fideles conpro
bati sunt et ipsis credite sunt
partes fratrum suorum Memento mei
deus pro hac et ne deleas mise
rationes meas, quas feci in
domo dei mei et in cerimonys
eius In diebus illis uidi in iuda
calcantes torcularia in sabba
to et portantes aceruos, et one
rantes super asinos uinu, et
uuas et ficus, et omne onus
et inferentes in ierlm in die sab
bati et contestatus sum ut in
die qua uendere liceret uen
derent, et tyri habitauerunt

inferentes pisces et oia uenalia.
et uendebant in sabbatis filys
iuda. et ierlm obiurgaui opti
mates iuda et ierlm et dixi eis
Que est hec res mala quam
facitis, uos, et prophanatis di
em sabbatu. Numquid non hec
fecerunt patres mei, Et adduxit
deus nr super nos omne malu
hoc, et super ciuitate hanc et
uos additis iracundiam super
isrl molendino sabbatum, factu
est aut cum quieuissent porte ierlm
in die sabbati dixi claudantur
ianuas, et clauserunt ianuas
et precepi ut non aperirent eas
usque post sabbatum. et de pueris
meis constitui super portas
ut nullus inferret onus sabbati.
Et manserunt negociatores et
uenditores uniuersa uenalia
foris ierlm semel et bis et con
testatus sum eos, et dixi eis.
Quare manetis ex aduerso
muri, Si secundo hoc feceritis
manum mitta in uos. Itaque
ex tempore illo non uenerunt
in sabbato, Dixi quoque leuitis ut
mundarentur, et uenirent ad cu
stodiendas portas. et custodien
das et sanctificandum diem sabbati
et pro hoc ergo memento mei
deus meus, et parce mihi secundum
multitudine miseracionum tuarum
Sed et in diebus illis uidi iu
deos ducentes uxores, azotidas
et amonitidas et moabitidas
et fily eorum et media parte lo
quebantur, azotice et nesciebant
loqui iudaice, et loquebantur ling
ua iudaice populi et populi,
Et obiurgaui eos et maledixi
et cecidi et ipsos uiros et decal
uaui eos et adiuraui eos in dno
ut non darent filias suas filys
eorum, et non acciperent de filiabus

eorum filiis suis, et sibi metipsis
dicens, Numquid non huius-
modi peccauit salomon rex
israel, Et certe in gentibus multis
non erat rex similis illi et dilec-
tus deo suo erat, et posuit eum
deus regem super omnem israel, Ipsum
ergo duxerunt ad peccatum mulie-
res alienigene. Numquid et nos
inobedientes faciemus omne
malum grande hoc ut preuarice-
mus in deo nostro et ducamus
uxores peregrinas. de filiis autem
ioiade filii eliasib sacerdotis ma-
gni gener erat sanaballath oro-
nitis quem fugi a me recordare
domine deus meus aduersus eos,
qui polluunt sacerdocium iusque
sacerdotale et leuiticum Igitur
mundaui eos ab omnibus alienige-
nis, et constitui ordines sacerdo-
tum et leuitarum unumquemque in
ministerio suo et in oblatione lig-
norum in temporibus constitutis et
in primitiis, Memento mei deus
meus in bonum. Amen.

Incipit tercius liber Esdre,
Capitulum primum,

Et fecit Josias pascha in
iherosolimis domino et im-
molauit phase quarta-
decima luna primi mensis
statuens sacerdotes per uices
dierum stolis amictos, in templo
domini et dixit leuitis sacerdotis
suis israel ut sanctificarent se domino
imponerentque sanctam archam domini
in domo quam edificauerat sa-
filius lomon ~~in domo~~ dauid rex israel
Non erit incedens nobis tollere
super humeros eam, Et nunc de-
seruite domino deo nostro et curam agi-
te gentis illius israel, et secundum
magnificentiam salomonis
filii eius omnes in templo et pa-
trate secundum pagos et tribus ue-
stras secundum scripturas regis israel
dauid et secundum particulam prin-
cipatus paterna uestrum caru
qui stant in conspectu deo fratrum
filiorum israel Immolate pascha et
sacrificia fratribus uestris et facite
secundum preceptum dei quod datum
est moysi et donauit iosias in
plebem que inuenta est oues
agnorum et hedorum et caprarum
triginta milia. Vitulos tria
milia, Hec de regalibus data
sunt secundum promissionem populi
et sacerdotibus et pascha. oues
numero duo milia. ac uituli
centum, Et iechonias et semeias
et nathanahel fratres, et asabias
et oziel et coraban dederunt in
pascha oues quinque milia. uitulos
quingentos, Et hec cum fierent
eleganter steterunt sacerdotes
et leuite habentes azima. per tri-
bus et secundum partes principatum
in conspectu populi a temporibus
samuelis prophete et omnes
reges israel offerebant domino se-
cundum ea que in libro moysi
scripta sunt, Et assumpserunt
phasa igni prout oportebat
et hostias coxerunt in emolis et
ollis cum beniuolentia et at-
tulerunt omnibus qui erant ex
plebe et post hec parauerunt
sibi et sacerdotibus. Sacerdo-
tes enim offerebant adipes usque
dum finita esset hostia. et leui-
te parauerunt sibi et fratribus
suis filiis aaron. et sacrificato-
res fialas offerebant secundum or-
dinem secundum preceptum dauid,
et azaph et zacharias et iedi-
mus qui erat et hostiarii per
singulas ianuas. ita quod non

preparaverat unusquisque sua. fra-
tres enim ipsorum paraverunt illis et
consummata sunt que pertinebant
ad officium domini in illa die egerunt
phase. et offerebant hostias super
sacrificium domini secundum preceptum
regis iosie. Et egerunt filii israel
qui inventi sunt in tempore
illo phase et diem festum azimo-
rum per dies septem. A diebus
samuelis prophete et omnes
reges israel. et non est celebratum
phase tale in israel. Non celebra-
verunt pascha tale quale egit
iosias. et sacerdotes et levite et
iudei et omnis israel qui inventi sunt
in commemoratione in iherusalem
Octavo decimo anno regnan-
te iosia celebratum est phase et
directa sunt opera iosie in con-
spectu domini dei sui. in corde ple-
no timore et que enim quod
conscripta sunt in prioribus tempo-
ribus de eis que peccaverunt
quamque irreligiosi fuerint in deum
pro bona gente. et qui non quesie-
runt eum insuper et verba domini
super israel. Et post omnem actum
hunc iosie. Ascendit pharao
rex egipti veniens ad pugnandum in
carchamis super eufraten et pro-
cessit obviam illi Iosias. et misit
rex egipti ad iosiam dicens. Quid
michi et tibi est rex Iude. Non
sum missus a domino contra te.
Super eufraten enim bellum meum
est. vestinans descende. Et non
est reversus iosias. super currum
suum. sed expugnare eum cona-
batur. non attendentes verbum
prophete, et ore domini sed consti-
tuit adversus eum bellum in
campo. mageddo. Et descende-
runt principes ad regem iosiam
Et dixit rex pueris suis. Amo-
vete me a prelio infirmatus

sum enim valde. Et statim amo-
verunt eum pueri ipsius de curru.
et ascendit super currum secun-
darium suum. et perveniens Ie-
rosolimam. Vita finitus est et
sepultus est in paterno sepulcro.
et in tota iudea lugebant iosiam
et qui presidebat cum uxoribus
lamentabant eum usque in hunc
diem. Et datum est hoc fieri;
semper in omne genus israel. Hec
autem scripta sunt in libro hysto-
riarum regum iude et singula
gestus actus iosie. eius gloria
et intellectus eius in lege domini
quia eque gesta sunt. ab eo et
que nunc scripta sunt in libro
regum israel et iude et assume-
tes que erant ex gente Ieconia
filium iosie constituerunt regem.
pro iosia patre suo cum esset
annorum triginta trium. regnavit
que super israel mensibus tribus.
et amovit eum rex egipti ne
regnaret in iherusalem. multavitque
gentem argenti talenta cen-
tum et auri talentum unum, et
constituit rex egipti regem Ioach-
im fratrem ipsius. regem iude et
iherusalem, et alligavit magistratum
ioachim zaratele fratrem suum.
Et apprehendens reduxit egiptum
Annorum erat Ioachim viginti
quinque cum regnare cepisset
in iudea et iherusalem. et fecit malum
in conspectu domini. Post quem autem
ascendit nabothodonosor rex
babylonis et alligans eum in
ereo vinculo perduxit in babi-
loniam. Et de sacris vasis domini
accepit nabochodonosor. et tu-
lit et consecravit in templo suo
in babylonia. Nam de immundi-
cia illius et irreligiositate scrip-
tum est in libro temporum regum
et regnavit Ioachim filius eius
pro eo. Cum autem constitutus e.

erat annorum octo regnavitque
menses tres et dies decem in
ierusalem et fecit malum in conspectu
domini. Et post anni circulum misit na
bochodonosor transmigravit eum
in babiloniam cum sacris va
sis domini. et constituit sedechiam
regem iude et ierusalem cum esset
annorum viginti unius. Regnavit
autem annis undecim et fecit
malum in conspectu domini et non est
reveritus a verbis que dicta sunt
ab Jeremia propheta ex ore domini
et adiuratus a rege nabocho
donosor. periurus discessit et
induravit cervicem suam. et corde
suo transgressus est legem domini
dei sui israel. Et duces populi domini
multa inique gesserunt et im
pie gessi sunt super omnes in
mundicias gentium. et pollue
runt templum domini quod sanctificavit in
iherosolimis. Et misit deus pa
trum suorum per angelum suum re
vocare eos. propterea quod parceret
illis. et tabernaculo suo. Ipsi
vero subsannabant cum man
gulis suis. et qua die locutus
est dominus erant illudentes pro
phetis eius. Quousque nunc ad
iracundiam concitatus est super
gentem suam propter irreligi
ositates suas. precepit ascende
re reges chaldeorum hii occiderunt
iuvenes eorum in gladio in cir
cuitu sancti templi eorum et peper
cerunt iuvenem et virginem et se
ni et adolescenti. sed omnes tra
diti sunt in manus eorum et
omnia sacra domini vasa magna.
et pusilla et archa domini et re
gales apothecas resumentes
tulerunt in babilonem et incen
derunt domum domini. et demoliti
sunt muros ierusalem et turres
eius incenderunt igne et con
sumaverunt omnia honorifica
eius ad nichilum redegerunt et
relictos a gladio abduxerunt in
babilonem. et erant illis usque
dum regnarent perse in reple
cione verbi domini ex ore Jeremie
quousque benigne ageret terra
sabbata sua. Cuncto tempore deser
cionis sue. sabbatizavit in
adimpletionem annorum lxx.

R Egnante. Capitulum ii.

Cyro rege persarum in con
sumacione verbi domini in
ore Jeremie suscitavit
dominus spiritum cyri regis persarum
et predicavit in toto regno suo
per scripturam dicens. Hec
dicit rex persarum cyrus me con
stituit regem orbis terrarum deus
deus israel dominus excelsus. et sus
citavit michi edificare domum
in ierusalem que est in iudea. Quis ergo
est ex gente mea dominus eius cum
eo. et ascendens in ierusalem edifi
cet domum dei israel. Quotquot
ergo circa loca habitant adiu
vant eum et qui sunt in loco ipso
in auro in argento in dacionibus
cum equis et iumentis cunctisque aliis
que secundum vota apponuntur in domo
domini que est in ierusalem. et stantes
principes tribuum paganorum iude
orum ex tribu beniamin et sacer
dotes et levite quos excitavit
dominus ascendere et edificare domum
domini que est in ierusalem. et qui erat
in circuitu eorum adiuverunt.
in vasis argenteis auro equis et iu
mentis. et votis quam pluribus
multi quorum sensus excitatus est
et rex cyrus protulit vasa sancta
domini que transtulit nabochodono
sor. ex ierusalem et consecravit ea
suo ydolo. Et proferens ea cyrus
rex persarum tradidit mitridato
qui erat super thesauros ipsius
per hunc tradita sunt Psalmana
sar presidi iudee. Horum autem

hec est nus. Libatoria argentea
duo milia. quadringenta. athu
sie argentee triginta. fiale au
ree triginta. Item argentee duo
milia quadringente et alia
uasa aurea et argentea quatuor
milia quadringenta. hec p(ro)sig
nati sunt salmanasar simul cum
his qui ascendebant ex captiui
tate babilonie ad iherosolima
In artaxerxis autem regis temporibus
scripserunt ei de his qui habi
tabant in ea iudea et in ierusalem
balsamus et metridatus et sa
bellius scriba et reliqui in ha
bitantes in samaria et ceteris
locis subiectam epistolam regi ar
taxerxi. Domine pueri tui rathimus
ab accidentibus et sabellius scri
ba et reliqui curie tue iudices
in celi syrie et fenice. Et nunc no
tum sit domino regi quoniam iudei qui
ascenderunt a nobis ad nos ueni
entes in ierusalem ciuitatem refuga
et pessima edificant fora eius
et statuunt muros et templum
suscitant. Quod si ciuitas et
muri eius ista consumata fue
rint tributa non sustinebunt
pendere sed etiam regibus resi
stent. Et quia id agitur erga tem
plum recte habere arbitrati su
mus. non despicere hoc ipsum sed
notum facere domino regi. ut si ui
detur rex queratur in libris patrum
tuorum et inuenies in admorati
onibus scripta de his. et scies quoniam
ciuitas ista semper fuit refuga
et reges et ciuitates concutiens
et iudei refuge et prelia commoue
tes in eo ab eterno. Ob qua causa
ciuitas ista deserta est. Nunc
ergo notum facimus domine rex:
quoniam si ciuitas ista edificata fu
erit et huius muri erecti fue
rint descensus tibi non erit in ce
li syriam et phenice. Tunc re
scripsit rex rathimo qui scribebat
accidentia et beltemo et sa
bellio scribe et ceteris constitu
tis et habitantibus in celesyria
et phenice ea que subiecta sunt
legi. Epistolam quam misistis mihi
precepi ergo inquiri et inuentum
est quo ciuitas illa est ab eterno
regibus resistens. et homines pre
fuge et prelia in ea efficientes
et reges fortissimi erant in ierusalem
dominantes. et tributa accipientes
a celesyria et phenice. Nunc igitur
precepi prohibere homines illos
edificare ciuitatem. et prouidere
ne ultra hec fiant sed et ne proce
dant plurimum malicie ita ut
regibus molestia importetur.

Tunc recitatis. Capitulum iii.
his que a rege artaxer
xe scripta fuerant rathi
mus et sabellius scriba et
qui cum his constituti erant.
iungentes turmis festinanter
uenerunt in ierusalem cum equitatu
et turba et agmine et ceperunt
prohibere edificantes et uaca
bant ab edificatione templi in ierusalem
usque secundo anno regni darii
persarum regis. Rex darius fecit
cenam magnam omnibus uerna
culis suis et omnibus magnatibus
medie et persida et omnibus pur
puratis et pretoribus et consuli
bus et prefectis sub illo ab india
usque ethiopiam. centum uiginti
septem prouincijs et cum man
ducassent et bibissent et saciati
erant reuertebantur. Tunc darius
rex ascendit in cubiculum suum
et dormiuit et expergefactus. Tunc
illi tres iuuenes corporis custo
des qui custodiebant corpus re
gis dixerunt alteri. dicamus
unusquisque nostrum sermonem qui preua
lat. et cuiuscumque apparuerit
sermo sapiencior sermone al
terius. dabit illi darius rex do
na magna. purpura cooperiri

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

et in auro bibere et super aurum
dormire et currum aureum et ci
darim et bissinam et torquem
circa collum. et secundo loco sede
bit a dario propter suam sapientiam
et cognatus darij vocabitur. Et
scribentes singuli suum verbum sig
nauerunt et posuerunt subtus
ceruical darij regis et dixerunt.
Cum surrexerit rex dabunt illi
scripta. et quemcumque iudicauerit
rex et tribus et magistratus per
sidis quod verbum eius sapientius
est ipsi dabitur victoria sicut scrip
tum est. Unus scripsit. forte est vinum.
Alius scripsit. fortior est rex. Ter
tius scripsit. fortiores sunt mulieres
super omnia autem vincit veritas. Et
cum surrexisset rex acceperunt scrip
ta sua et dederunt illi et legit.
Et mittens vocauit omnes magistratus
persarum et medos et purpuratos
et pretores et prefectos. et sederunt
in consilio et lecta sunt scripta co
ram ipsis. Et dixit vocate adole
scentes. et ipsi indicabunt verba
sua. et vocati sunt et introierunt
Et dixit illis. Iudicate nobis de hiis
que scripta sunt. Et cepit prior.
qui dixerat de fortitudine vini.
et dixit. Uiri quam preualet vinum
omnibus hominibus qui biberunt illud.
Seducit mentem conuertit in secu
ritatem. Itemque regis et orphani
facit mentem vanam. Item serui
ac liberi pauperes et diuites et
omnem mentem conuertit in securita
tem et iocunditatem. et non me
minit omnem tristiciam et debitum et
omnia precordia facit honesta. et non
meminit regem et magistratum
et omnia per talenta facit loqui.
et non meminerunt cum biberint
amiciciam nec fraternitatem sed non post
multum sumunt gladios et cum
a vino mererunt et surrexerunt
non meminerunt que gesserunt.
Uiri nonne precellit vinum quod
sic cogit facere et tacuit hoc dicto.

Et incohauit. Capitulum iiij.
sequens dicere qui dixit
de fortitudine regis. O
uiri nonne precellunt homines qui ter
ram et mare optinent et omnia que
in eis sunt. Rex autem super omnia pre
cellit et dominatur eorum. et omne quod
cumque dixerit illis faciunt. Et si
miserit illos ad bellandum vadunt
et demoliuntur montes et mu
ros et turres iugulantur et iu
gulant et regis verbum non pre
tereunt. Nam si vicerint afferunt
regi omnia quecumque predati fuerint
semper et quotquot non militant
sed nec pugnant sed colunt ter
ram et alia omnia. rursum cum meteren
tes fuerint afferunt regi omnia
tributa et ipse unus solus. Et si
dixerit occidite. occidunt. dixerit
remittite. remittunt dixit percu
tite percutiunt. Dixit extermi
nare exterminant. Dixit edificate
edificant. dixit excidere excidunt
dixit plantare plantant. et omnes
plebes et virtutes ei obaudiunt
et super hoc ipse recumbet. Hij
autem in circuitu custodiunt eum.
et non possunt nec singuli facere opera
sua. sed nec inducto nec obaudi
entes sunt ei viri quomodo non precellit
rex qui sic diffamatur et tacuit
Tercius qui dixerat de mulieribus
et rex et multi homines nec vinum pre
cellit veritate hic est. Zorobabel
cepit loqui. Uiri non magnus
est rex et multi homines nec vinum
precessit. Quis est ergo qui dominatur
eorum. Nonne mulieres genuerunt
regem et omnem populum. qui dominatur
mari et terre et ex illis nati sunt
et educauerunt eos. qui plantauerunt
vineas ex quibus vinum fit et
ipse faciunt stolas omni homini et ipse
faciunt gloriam hominibus et non possunt
homines a mulieribus. Et si congrega
uerint aurum et argentum et omnem
rem speciosam. et viderint mulie
rem unam bono habitu et bona specie.

Omnia hec relinquentes in eam in
tendunt et aperto ore conspici
unt et eam magis diligunt quam
aurum et argentum et omnem rem
speciosam seu preciosam. Homo suum
patrem derelinquit qui enutrivit
illum et suam regionem et ad mu
lierem se coniungit et cum muli
ere remittit animam suam et neque
patrem meminit neque matrem
neque regionem et hic oportet
nos scire quoniam mulieres dominantur
vestri. Homo dolet et accipit homo
gladium suum et vadit in via
furta facere et homicidia et mare
navigare: et flumina et leonem
videt et in tenebras ingreditur.
et cum furtum fecerit et fraudes
et rapinas, amabili sue offert.
et iterum diligit homo suam uxorem
magis quam patrem aut matrem.
et multi dementes facti sunt propter
suas uxores et facti sunt propter
illas et multi perierunt et iniqui
tati sunt et peccaverunt propter
mulieres. Et nunc credite in quia
magnus est rex in potestate sua quem
omnes regiones verentur tangere
eum. Videbam tamen apemen filiam
bezacis mirabilis concubinam re
gis sedentem iuxta regem ad dex
teram et auferentem dyadema de
capitis regis, et imponentem sibi
et palmis cedebat regem de si
nistra manu et super hec rex
aperto ore intuebatur eam,
et si arriserit ei ridet. Nam si
indignata ei fuerit blanditur
donec reconcilietur ei in gratiam. O
viri quo non fortiores sunt muli
eres. Magna est terra et excel
sum est celum. et velox cursus
solis convertitur in gyro celi.
in locum suum que ista agunt:
et tunc rex et purpurati intu
ebantur alterutrum. Et in
choavit loqui de veritate. O
viri quo non fortiores sunt muli
eres. Magna est terra et excelsu
est celum et velox cursus solis
convertitur in gyro celi locum suum
in una die. Nonne magnificus
est qui hec facit et veritas magna
et fortior pre omnibus. Omnis terra
veritatem invocat celum etiam ipsam
benedicit et opera moventur et tre
munt eam, et non est cum ea quidquam
iniquum. Vinum iniquum iniquus
rex iniqua mulieres iniqui omnes
filij hominum et iniqua omnia opera
illorum et non est in ipsis veritas
et in sua iniquitate peribunt. Et
veritas manet et invalescit,
in eternum et vivit et optinet,
in secula seculorum. Non est apud
eam accipere personas neque dif
ferencias. Sed que iusta sunt facit
omnibus iniustis et malignis et
omnes benignantur in operibus eius
Et non est in iudicio eius iniquum
Et fortitudo et regnum et potestas et
maiestas omnium bonorum. Benedictus
deus veritatis et desyt loquendo.
Et omnes populi clamaverunt et
dixerunt. Magna est veritas et
prevalens. Tunc rex ait illi;
Pete si quid vis amplius quam que
scripta sunt. et dabo tibi secundum
quod inventus es sapientior et proxi
mus in sedebis. et cognatus
meus vocaberis. Tunc ait regi
memor esto voti quod vovisti
edificare Iherusalem in die qua regnum
accepisti. et omnia vasa sunt que de Iherusalem
remittere que seperavit cyrus quando
mactavit Babyloniam. et vo
luit remittere ea ibi. et tu vo
luisti edificare templum quod in
cenderunt ydumei quando exterminata
nata est iudea a chaldeis. et
nunc hec est postulo. domine. et quod
peto ate quod est ut facias votum
quod vovisti regi celi exore tuo.
Tunc surgens darius rex oscu
latus est illum et dixit scripsitque

ci eplas ad omnes dispensatores.
et prefectos et purpuratos. ut
deducerent eu. Et omnes qui cum
illo erant in celesyria omnes ascen
dentes edificare ierlm. Et dibus
prefectis qui erat in celesyria et
ascendentes edificare ierlm. Et
dibus prefectis qui erat in cele
syria et phenice et libano in
ierlm et ut edificarent cum
eis ciuitatem. Et scripsit dibus
iudeis qui ascendebant a rege
in iudeam pro libertate omne
potentem et magistratu et per
fectu non super venire ad ia
nuas ipsorum. et omnem regionem
quam optinuerant esse immunem
eis. Et ut ydumei relinquant
castella que optinent iudeorum.
et in structura templi dare per
singulos annos talenta. vigin
ti usque dum reedificaretur et sup
sacrarium holocaustomata cotti
die sicut habent precepta. Alia
talenta decem offerre per singu
los annos. et dibus qui proce
dunt a babylonia condere ciui
tate ut esset libertas. tam ipsis
quam filiis eorum. et dibus sacerdo
tibus qui procedunt. Scripsit
aut et quantitatem et sancta stolam
quia consumabitur domus et in
ierlm construetur. et dibus custodi
entibus ciuitatem scripsit ut de
aseruirent. et leuitis scripsit
dare precepta usque in diem qua
consumabitur dare eis sortes.
et stipendia et dimisit omnia vasa
que separauerat cyrus a ba
bilonia. et omnia quecumque dixit
cyrus fieri etiam ipse precepit
fieri et mitti ierlm. Et cum pro
cessisset ille. Adolescens eleuas
faciem in ierlm benedixit rege
celi et dixit abs te est victoria.
et abs te est sapientia et claritas

et ego seruus tuus sum. Benedic
tus qui dedisti mihi sapiam et tibi
confitebor domine patrum nostrorum et ac
cepit eplas et profectus est in
babylonia et venit et nunciauit
fratribus suis dibus qui fuerunt
in babylonia. Et benedixerunt
deum patrum suorum qui dedit illis
remissionem et refrigium ut ascen
derent et edificarent ierlm et
templum quod nominatum est nomen
eius in ipso et consultabant cum
musicis et leticia diebus septem.

Post hec aut Capitulum . v .

Electi sunt ut ascenderent
principes pagorum per do
mos et per tribus suas.
et uxores illorum et filii et filie
eorum et serui et ancille eorum et
pecora illorum. Et darius misit
una cum eis equites mille do
nec deducerent eos. in ierlm cum
pace et cum musicis et cum tym
panis et tubis et omnes fratres
erat ludentes. et fecit eos ascen
dere simul cum illis. et hec sunt
nomina virorum qui ascenderunt
per pagos suos. in tribus et in
partem principatus eorum sacerdo
tes filii finees. filii aaron nunc
filius iesedech. Joachim filius
zorobabel filii salatiel de domo
dauid et progenie phares tribu
aut iuda. qui locutus est sub
dario rege persarum sermones
mirificos in secundo anno reg
ni ipsius mense primo. Sunt at
hii qui ex iuda ascenderunt de
captiuitate transmigrationis.
quos transmigrauit nabuchodo
nosor rex babylonie in baby
lonia et reuersi sunt in ierlm
Et reliqua partem iude unus
quisque in suam ciuitatem qui
venerunt cum zorobabel et
iesu neemia. azarie helchi meo
enamo mardocheo helsuro.

mephar ocsor eliorô eboma.
nechius de principibus eorum et
nius ab gementoribus eorum et p
posicas eorum. filii pharos duo
milia centum septuaginta duo.
filii aros duo milia quinqua
ginta septem. filii semo centum
quadraginta duo. In filiis em
ioabes tria milia trecenti duo
filii demi duo milia quadrin
genta septuaginta. filii cho
raba ducenti quinque. filii ba
nea centum sexaginta duo.
filii bebeth quadringenti tres
filii attad quadringenti viginti
septem. filii tau triginta sep
tem. filii zoroar duo milia,
sexaginta sex. filii adim qua
dringenti sexaginta unus.
filii azeretus centum octo. filii
ciaso et zetas centum septem.
filii azorob quadringenti tri
ginta nove filii ebdaibonea
centum viginti duo. filii ana
ne centum triginta. filii aso
m filii marsore trecenti sex. filii
ctnoponas quinquaginta quinque
filii betbatanatus centum quin
quaginta octo. filii obattam
centum triginta duo. filii oc
cotta patros qui euocadies
et modie quadringenti duo.
Qui ex gramas et gabea cen
tum viginti unus. filii sabarus
nonaginta quinque filii sepele
mon centum viginti tres. Qui
ex basilon et de teagge sexa
ginta quinque Qui ex bartaco
centum undecim Qui ex bete
nobes quinquaginta quinque
filii lipeus centum quinquagin
ta quinque filii babaim trecen
ti quinquaginta septem. filii si
am trecenti septuaginta.
filii sandon et eriomus trecenti
septuaginta octo filii ericis
duo milia centum quadraginta
quinque. filii anaas trecenti. Sep
tuaginta sacerdotes, filii ied
duo filii emmeter filii eliasib
trecenti septuaginta duo filii
emmerius ducenti quinquagin
ta duo. filii sasurii trecenti
quinquaginta septem filii ca
ree ducenti decem et septem.
Leuite, filii iesu mi madiel et ba
nus et serabias et edias sep
tuaginta quatuor. Omnis numerus
a duodecimo anno triginta mi
lia quadringenti sexaginta duo
filii et filie et uxores omnes con
putatio quadraginta milia.
ducenti quadraginta duo. Filii
sacerdotum qui psallebant in tem
plo. filii asaph centum viginti
octo. hostiarii filii esmenum
filii ater filii ammon filii ac
cupatopa filii tobon omnes cen
tum triginta novem. Sacerdo
tes seruientes in templo filii sel
filii rasipa filii tallot filii caric
filii sii filii belbi filii labana
filii acmatta filii acob filii uta
filii ceta filii aggab. filii obai
filii anan filii canna filii ged
du filii an filii radin. filii de
sanno filii netoba filii caseba
filii gaseba filii esem filii smee
filii hatrem filii hastrem filii
asiana filii manei filii nazi
in filii accusi filii agma filii
arm filii sanem filii salulo
m filii medda. filii fusa filii
caret filii barthus filii sarce
filii cocsi filii nazit. filii agisa
filii pedam salamo filii cims
filii asephet filii phurida filii
teli filii dedon filii guddagel
filii sefegi filii aggia filii sara
ret filii sabatham filii saronet
filii malsit filii ame filii saphim

Filij addus. filij subna filij rora
filij rabotis filij saphar filij
malmon omnes sacro servientes
et pueri salamon quadringenti
octoginta duo. Hij sunt filij qui
ascenderunt a thermel et tharsis
principes eorum carmellan et arath
non potuerunt edicere civitates suas
et progenies quemadmodum sint ex
israel filij dalaij filij nubam filij
necodaici et ex sacerdotibus qui
fungebantur sacerdotio et non
sunt inventi, filij obia filij arises
filij addin qui acceperunt eciam
uxores ex filiabus ex farzelen
et vocati sunt nomine eius et hec
quesita est generis scriptura im
pedita. et non est inventa et pro
hibiti sunt sacerdocio sacerdotes
fungi, et dixit illis neemias et
astaras, ne participarent sancta
donec exurgat pontifex doctus
in ostensionem et veritatem Omnes
aut israel erant duodecim milia
exceptis servis et ancillis qua
draginta duo milia trecenti
sexaginta servi, et ancille septem
milia. trecenti triginta septem
Cantores et cantatrices ducenti
sexaginta quinque. Cameli quadrin
genti triginta quinque. Equi septem
milia triginta sex muli ducenti
milia quadraginta quinque subiu
galia quadraginta quinque milia
viginti quinque Et de prepositis
patrum per pagos dum venirent in
templum dei quod erat in iherusalem
vovere suscitari templum in loco
suo secundum virtutem et dari in
templum thesaurum operum sacrum
auri mnas undecim milia, et
stolas sacerdotales centum, et in
habitaverunt sacerdotes et levite
et qui erant ex plebe in iherusalem
et in regione et sacri cantores
et hostiarij et omnes israel in regioni
bus suis, Instante autem septimo

mense cum essent filij israel unusquisque
in suis rebus convenerunt unani
mes in atrium quod erat ante ianu
am orientalem et stantes nunc
filius iosedech et fratres eius sacer
dotes et zorobabel filius saldaciel
et huius fratres paraverunt altare,
ut offerrent super illud holocausto
mata secundum quod in moysi libro
hominis dei scripta sunt. Et conve
nerunt sibi, ex alijs nationibus
terre et offerebant hostias et ho
locaustomata domino matutina.
et egerunt cenophegia in die sollep
nem sicut preceptum est in lege
Et sacrificia cottidie sicut oporte
bat et post hec oblationes insti
tutas, et hostias sabbatorum et ne
omeniarum et dierum solempnium.
omnium sanctificatorum et quotquot vove
bant domino. A neomenia septimi
mensis ceperunt offerre hostias
deo, et templum domini non dum
erat edificatum, et dederunt pe
cuniam lapidarijs et fabris et
potum et papula cum gaudio sy
donijs et tyrijs terras ut trans
ferret illis de lybano trabes ce
drinas in ioppen portum secundum de
cretum quod scriptum erat eis a cyro
persarum rege. Et in secundo anno
venientes, et templum dei in iherusalem
mense secundo inchoavit zoroba
bel filius salathiel et ihesus filius
iosedech et fratres ipsorum et sacer
dotes et levite et omnes qui adve
nerant de captivitate in iherusalem
et fundaverunt templum dei novilu
nio secundi mensis secundi anni
cum venissent in iudeam et iherusalem
Et statuerunt levitas a viginti
annis. super opera domini et stetit
ihesus et filius eius et fratres omnes
levite conspiratores et executo
res legis et facientes opera in do
mo domini et steterunt sacerdotes ha
bentes stolas cum tubis et levite.

Filij asaphat habentes cymbala
collaudantes dnm et bndicen
tes dauid regem isrl et cantabat
canticum dno qm dulcedo eius
et honor in secula super omne
isrl. Et ois populus tuba cecine
runt et proclamauerunt uoce
magna collaudantes dnm. in
suscitacione domus dei. Et uene
runt ex sacerdotibus et leuitis
et residentibus scdm pagos sen
oribus qui uiderant p̄stina do
mu et ad huius edificationem.
cu clamore et planctu magno
Et multi cum tubis et gaudio ma
gno in tm ut populus non au
diret tubas. propter planctu po
puli. Tuba em erat tuba canens
canens magnifice ita ut longe
audiret. et audierunt inimici tribz
iude et beniamin et uenerunt scire
que ect hec uox tubaꝝ et cogno
uerunt quo qui erant ex captiui
tate edificant templu dm deo
isrl. et accedentes ad zorobabel
et ihm et prepositos pattorum
dixerunt eis edificabimus una uo
biscum. Sicut enim audiuimus
dnm urm et ipm inuenimus a die
bus asbasoret regis assyriorum
qui transmigrauit nos huc et dixe
illis zorobabel et ihesus et pncipes
pagoꝝ isrl. Non est nobis et uobis
edificare domu dei nri. Nos em
edificabimus soli deo isrl. scdm q
pcepit nob cyrus. rex persarum
Gentes aut terre inuadentes
hijs qui sunt in iudea et leuitis
opus edificationis et insidias et
populos adducentes. prohibebant
eos edificare et aggressuras ex
ercentes impedierunt ne consum
maretur edificiu dm tempore uite
regis cyri. et protraxerunt struc
turam per biennium. usqz ad
darij regnum; Caplm. vj.

In secundo aut Anno regni darij
prophetauit Aggeus et zacha
rias filius addo pphe apud iu
deam et in ierlm in noie dei isrl
super eos. Tunc stans zorobabel
filius salathiel et ihc filius io
sedech inchoauerunt edificare
domu dm que est in ierlm cum
adessent eis prophete dm et adiu
uarent eos in ipo tempore uenit
ihc ad illos sisennes subregulus
syrie et fenicis ac sarrobazanes
et sodales eius et dixerunt eis. Quo
pcipiente uob domu hanc edifica
tis et tectum illud et alia opera
perficitis et qui sunt structores
qui hec edificant et habuerunt
graciam uisitacione fca super eos
qui erant ex captiuitate a dno
seniores iudeoꝝ et non sunt
impediti edificare donec signifi
caretur dario de oibus istis, et
responsum sum acciperetur. Exem
plu eple qua miserunt dario Sisen
nes subregulus syrie et fenicis
et sarrabozanes et sodales eius
in syria et fenice presides Regi
dario salutem. Oia nota sint dno
regi. quia cu uenissem9 in regi
onem iudee et introissemus in
ierlm et uenimus edificantes
domu dei magnam et templu
et lapidibus politis magnis et
pretiosis mater in parietibus
et opera illa instanter fieri et
suffragari et prosperari in ma
nibus eoꝝ et in oi glia qua dili
gentissie perfici. Tunc interroga
uim9 seniores dicentes Quo p
mittentes uob edificat. Ideo aute
interroga domu istam et opa hec
fundatis. Ideo aut interrogauim9
eos ut notum faceremus tibi.
homies et prepositos et nomi scrip
tura prepositoꝝ postulauim9
illos. Ac illi responderunt nob dice
tes. Nos sumus serui dm q fecit

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

celi et terra. Et edificabatur hec do-
mus ante multos annos a rege
isrl magno et fortissimo et con
summata est. et qm pres nri exa-
cerbantes peccauerunt in dnm
isrl tradidit eos in manus nabo
chodonosor regis babylonie regis
chaldeorum et domum istam demoli-
entes mansuerunt et populum cap
tiuum duxerunt in ~~ihrlm~~ babiloniam
In pmo anno regnante ciro rege
babylonie scripsit cirus rex do-
mum hanc edificare, et illa sacra
uasa aurea et argentea que extu
lerat nabochodonosor de domo
que est in ihrlm et consecrauerat
ea in templo suo, rursus protu-
lit ea cirus rex de templo quod
erat in babylonia et tradita sunt
zorobabel. et salmanassaro sub-
regulo, et preceptum est eis ut af-
ferrent hec uasa reponerentque
in templo quod erat in ihrlm et
templum ipm dei edificare in loco
suo. Tunc salmanasser subiecit
fundamenta domus dei que est
in ihrlm et exco usque nunc edifica-
tur. et non accepit consumacionem
Nunc ergo si iudicatur o rex
perquirat in regalibus bibliothe-
cis ciri regis certa et structura
domus dei que est in ihrlm. et in-
dicabitur a dno rege nro scribat
de hijs nobis. Tunc rex darius
precepit inquiri in bibliothecis et
inuentus est egbatanis opido,
quod est in media regione locus
unus in quo scripta erant ista:
Anno pmo ciro regnante, Ego
cirus precepit domum dni que est
in ihrlm edificare ubi mandebant
igni assiduo, cuius altitudo cubi
torum sit decem. et latitudo cubi
torum sexaginta. quadratum lapi
dibus politis tribus et mensano
ligneo eiusdem regionis et me
mano uno nouo. et stipendia da
ri de domo ciri regis et sacra

Vasa domus dni tam aurea quam
argentea que extulit nabocho
donosor de domo que est in ihrlm
in babylonia restituit in domum
que est in ihrlm ubi erat posita
ut illic ponantur. Et precepit curam
agere Exsemie subregulum syrie.
et fenicis et sacrabosanem. et so
dales eius. Et qui pordinati erant
in syria et fenice presides ut ab
sistant se ab eodem loco. et ego
quoque precepi in totum edificare.
et prospexi ut adiuuat eos qui
sunt ex captiuitate iudeorum do-
nec consumetur templum edis dni
et annepatoe tributorum syrie et
fenicis diligenter quantitatem dari
hijs hoibus ad sacrificium dni.
zorobabel prefecto et thauros et
arietes et agnos. Siliginem autem et
frumentum et sal. et uinum et oleum
instanter per singulos annos pro
ut sacerdotes qui sunt in ihrlm
dictauerit consumari cottidie
sine ulla dilacione ut offeratur
libaciones deo summo. pro rege
et pueris eius. et orent pro ipsorum
uita. et denuncient ut quicumque
transgressi fuerint aliquid ex hijs
que scripta sunt et spreuerint ac-
cipiatur lignum de suis propriis et
super hoc suspendantur et bona
ipsorum regi ascribantur. Propterea et
cuius nomen inuocatum est ibi ex
terminent deum regem et gentem
qui manum suam extendit pro-
hibere aut male tractare do-
mum dni illam que est in ihrlm.
Ego darius rex decreui qm dili-
gentissime secundum hec fieri. vij.

Tunc Sysennes subregulus
celesirie et fenicis et sata
panes et sodales eius ob-
secuti hijs que a dario rege
decreta erant insistebant sacro-
sanctis operibus diligentissime cooper-

antes cum senioribus iudeorum
principibus fruc et prosperata
sunt sacra sancta opera prophe-
tantibus aggeo et zacharia pro-
phetis et consumauerunt ea ex pre-
cepto dni dei isrl et ex consilio
cyri et dary et artarxersis regis
persarum. Et consumata e domus
nostra usque ad tercia et uicesimam
diem mensis adar sexto anno dary
regis et fecerunt filij isrl et sacer-
dotes et leuite et ceteri qui erant
ex captiuitate qui appositi sunt sedm
ea que scripta sunt in libro moysi
et obtulerunt in dedicacionem templi
dni thauros centum Arietes ducentos
Agnos quadringentos et hedos pro
peccatis uniuersi isrl duodecim secdm
num duodecim tribuum isrl. Et
steterunt sacerdotes et leuite a-
micti stolis per tribus super opera
dni dei isrl sedm librum moysi et
hostiary per singulas ianuas.
Et egerunt filij isrl cum hijs qui
erant ex captiuitate illud phase
quarta decima luna mensis primi
qn sanctificata sunt. Sacerdotes et
leuite et omes filij captiuitatis
no sunt sanctificati quia leuite omes
sanctificati sunt. et imolauerunt
phase uniuersis isrl filijs captiui-
tatis et fratribus suis. sacerdotibus
et sibimet ipsis. Et manducauerunt
se filij isrl qui erant ex captiui-
tate omes qui remanserant ex omibus
execracionibus gencium terre que-
rentes dnm. Et celebrauerunt
diem festum azimorum septem diebus
epulantes in conspectu dni qm
conuertit consilium regis assirioru
in eis confortare manus eoru
ad opera dni dei isrl. Et post
hunc regnante Artarxerse per-
sarum rege accessit Esdras. filius
azarie. filij helchie. filij salome
filij sadue. filij achitob. filij a-
meri filij asci filij bocco. filij
abie filij finees. filij eleazari.

filij aaron primi sacerdotis. Hic
esdra ascendit de babilonia cum
esset scriba. et ingeniosus in lege
moysi que data est a dno israhel
dicere et facere et dedit ei rex
gloriam eo quod inuenisset graciam in
omi dignitate et desiderio in con-
spectu eius. Et ascenderunt simul
cum ipso ex filijs isrl et sacerdoti-
bus et leuitis et sacris cantoribus
templi et ostiarijs et seruis tem-
pli in ierlm Anno septimo reg-
nante artarxerse hijs qnto men-
se. Hic annus septimus est regni
exeuntes enim de babilonia no-
uilunio quinti mensis uenerunt
iherosolima iuxta precepta illius
prosperitatem itineris a dno ipso
In hijs enim esdras magna disci-
plinam optinebat non pretermit-
tere quicquam eorum que erant ex lege
dni et preceptis et docendo in
uniuersum isrl omem iusticiam
et iudicia. Ascendentes autem qui
scribebant scripta artarxersis
regis tradiderunt scriptum quod
obuenerat ab artarxerse rege.
ad esdram sacerdotem. et lectore
legis dni cuius est exemplum
subiectum. Capitulum octauum.

Rex artarxersis Esdre sa-
cerdoti et lectori legis.
dni salutem humanior
ego iudicans etiam bene-
ficijs precepi eis. qui desiderant
ex gente iudeorum sua sponte et
ex sacerdotibus et leuitis qui sunt
in regno meo comeari tecum
in ierlm. Si qui ergo cupiunt
tecum conueniant. et profici-
scantur sicut placuit mi et septem
amicis meis consiliarijs ut uisi-
tent ea que aguntur. secundum
iudeam et ierlm obseruantes sicut
habes in lege dni et ferant mu-
nera dno de isrl que uoui ego.
et amici mei. et ome aurum
et argentum quod inuentum fuerit.

In Regione babilonie dño
in iherusalem cum illo quod
donatum est pro ipsa gente in
templum dñi eorum quod est in ihrlm
et colligatur hoc aurum et ar-
gentum ad thauros et arietes
et agnorum et edos, et que hiis
sunt congruencia ut offerant
hostias dño super altare dñi
ipsorum quod est in ihrlm Et omnia
quecumque volueris cum fratribus
tuis facere auro et argento.
perfice pro voluntate secundum
preceptum dñi dei tui. et sacra
sancta vasa dñi que data sunt
tibi ad opera dñi dei tui qui est
in ihrlm, et cetera quecumque tibi
subvenerunt ad opera dei tui
templi, dabis de regali gazo-
philacio quodcumque volueris
cum fratribus tuis facere auro et
argento perfice secundum volun-
tatem dñi, Et ego quidem rex
artarxersis precepi custodibus
thesaurorum syrie et fenicis ad
quecumque scripserit esdras sacerdos
legis lector dñi excelsi, diligenter
detur ei, usque ad argenti talen-
ta centum. et vini amphoras
centum, et alia quecumque habun-
dant sine taxacione omnia secundum
legem dei fiant et olei et auri.
Et frumenti usque ad modios
centum deo altissimo, ne qua
forte exurgat ira in regno re-
gis. et filii filiorum eius. Vos autem
dicitur ut omnibus sacerdotibus et le-
vitis cantoribus templi et ia-
nitoribus. et servis templi et
scribis templi nullum tributum
neque ulla alia indicatur rerogatur
nec habeat quisquam potestatem ad-
icere hiis quicquam, Tu autem esdra
secundum sapienciam dei constitue iu-
dices et arbitros in terra syrie
et fenicis et omnes que deo fove-

runt ut quotquot transgressi fuerint
dote legem, diligenter plectantur
sive morte sive cruciatu sive
eciam pecunie multacione vel
abduccione; Et dixit esdras scri-
ba benedictus dñs patrum meorum
qui dedit hoc in cor regis clari-
ficare domum suam que est in ihrlm
et me honorificavit in conspectu
regis, et consiliariorum et amicorum
eorum a meinis, et purpuratorum
eius, Et ego constans animo
factus sum secundum opitulacionem
dñi dei mei et congregavi ex
israhel viros ut simul ascenderent
mecum et hii prepositi secundum suas
patrias et principatus porcio-
nales, eorum qui mecum ascende-
runt de babylonia in regno
artarxersis, regis. Ex filiis pha-
rees gersomus, Ex filiis sicma-
ruc amienelus, filiorum david
actus filius sechie, Ex filiis
phares zacharias, et cum eo re-
versi sunt viri centum quinquaginta
Ex filiis doctoris moabilonis
zareel et cum ipso viri ducenti
quinquaginta, Ex filiis zatues
iechonias zerechelei et cum ipso
viri ducenti quinquaginta. Ex
filiis saphacie zarias michaeli
et cum ipso viri octoginta, Ex
filiis iop abdias iezeli et cum
ipso viri ducenti duodecim, Ex
filiis bame salmoch filius io-
saphie et cum ipso viri centum
sexaginta Ex filiis bee zacha-
rias bebei et cum ipso viri du-
centi octo, Ex filiis azachie ch-
amees achatie et cum ipso viri
centum decem, Ex filiis adoniaz
ipis postremis et hec sunt nomina
eorum, Elisfalam filius iohel et
semeias et cum ipso viri septu-
aginta, Et congregavi eos ad
fluvium qui dicitur thia et metati

sumus illuc in dnd et recogno
ui eos et ex filijs sacerdotum
et leuitarum non inueni illic Et
misi ad eleazarum et eptelon
et masmam et maloban et sa
meia et nathan et ioribim na
than enagam zacharia et mo
solamin ipos doctores et peritos
Et dixi eis ut uenirent ad lod
deu qui erat apud locu gazophi
lacij et mandaui eis ut dicerent
loddeo et fratribus eius et illis q
erant in gazophilatio ut mitte
rent nob eos qui fungerentur
sacerdotio in domo dei nri uiros
peritos ex filijs moolli Et adduo
erunt nobis scdm manu ualida
dni dei nri uiros peritos ex filijs
moolli filij leui filij isrl sebian
et filios et fres qui erant decem
et octo. asbian et annu ex filijs
filiorum chananei et filios eoru
uiros uiginti et ex hijs qui in
templo seruiebant quos dedit
dauid et ipi principes ad opera
tione leuitis templo seruientiu
ducentos uiginti. Om nona
signata sunt in scripturis et
uoui illic ieiuniu iuuenibus
in conspcu dni ut quererem ab eo
bonu iter nobis. et qui nobcu
erant ex filijs et pecorib; prop
insidias. Erubui eni petere a
rege pedites. et equites in com
catu tutele aut aliam gratiam
contra aduersarios nros. Dix
imus eni regi qm uirtus dni
erit cum eis, qui inquirunt
eu in oi affectu et iteru depre
cati sumus dnm deu nrm se
cundu h' quem et propitium
habuimus, et competentes fu
imus deo nro. et separaui ex
plebis prepositis et sacerdotibus
templi uiros duodecim z sede
biam et asamiam et cu eis ex
fratribus eorum uiros decem. Et ap

pendi eis argentu et auru et ua
sa sacra dotalia domus dni dei
nri que donauerat rex et consi
liarij eius et principes et ois isrl
et cum appendissem tradidi ar
genti talenta centu quinqua
ginta. et uasa argentea talen
toru centu et auri talenta centu
et uasoru aureorum septies uiginti
et uasa erea de bono eramento
splendentia duodecim auri
specie reddentia et dedi eis et
uos sci estis dno deo prim maiorum
Vigilate et custodite donec tra
datis ex plebis prepositis et sacer
dotibus et leuitis et principibus
ciuitatu isrl in ierlm. in pasto
forio domus dni dei nri et qui
susceperunt sacerdotes et leuite
auru et argentu et uasa que
erat in ierlm intulerit in templu
dni et promouimus a fluuio
thadie duodecima mensis primi
usquequo introiuimus in ierlm. Et
cum factus fuisset tercius dies
Quarta aut die ponderatu aurum
et argentu traditu est in domo
dni dei nri marmoth filio iori
sacerdoti et cum ipo erat eleazar
filius phinees et erant cu ipis
iosabdus filius iesu et medias
filius banni leuite ad num et
ad pondus uniuersa. et scriptu
est pondus ipsorum eadem hora.
Qui aut uenerut ex captiuitate
optulerunt sacrificium dno deo
isrl. Thauros duodecim pro oi
isrl. Arietes octoginta sex Agnos
septuaginta duos hircos pro
pcto duodecim et pro salute uac
cas duodecim oia in sacrificium
dni. Et relegerunt precepta
regis legalibus dispensatorib;
et subregulis syrie et phenicis
et honorificauerunt gentem et
templu dni. Et consumatis ac
cesserunt ad me prepositi dicentes

Non segregauerit genus isrl
et principes et sacerdotes et leuite
et aliemgene gentes et nacioes
terre immundicias suas a cha
naneis et etheis et ferezeis et
iebuseis et eueis et egiptijs et
ydumeis coniuncti sunt enim filia
bus eorum et ipsi et filij eorum et co
inquinatum est semen scdm aliem
genis gentibus terre et parti
cipes erant prepositi et magistratus
iniquitatis huius ab initio ipsius
rei. Et mox ut audiui ista conti
di uestimentum et sacram tuni
cam et lacerans capillos capi
tis et barbam sedi dolens et
mestus. et conuenerunt ad me
quotquot tunc monebant in uer
bo dni dei isrl me lugentem
super iniquitatem istam. et se
debam tristis usque ad uespertinum
sacrificium. Et surgens a ieiunio
concisa hiis uestimenta et sacra
tunicam genu curuatus. et expã
dens manum ad dnm dixi.
Dne confusus sum et reuereor
sum ante faciem tuã. pctã enim
nra multiplicata sunt sup capi
ta nra. et iniquitates nostre
exaltate sunt. usque ad celum. qm
a temporibus patrum nrorum sumus
in magno pcto usque in hunc
diem. Et propter pctã nra et pa
trum nrorum sumus traditi cum
fratribus nris et cum sacerdotibus
nris et regibus terre in gladi
um et captiuitate et depdatio
nem cum confusione. usque in
hodiernum diem Et nunc quantum
est quod contingit nob. Ha.
absit dne deus derelinque nob
radicem et nomẽ tuum in locum
sanctificationis tue detegere lumi
nare nrm in domo dni dei nri
Date nobis cibum in tempore
seruitutis nre. Et cum serui eramus

non sumus derelicti a dno deo nro
sed constituit nos in gra. Po
nens nobis regem persarum dare
cibum et clarificare templum
dni dei nri et edificare deserta
syon et dare nobis stabilitatẽ
in iudea et in irlm Et nunc
dicimus dne habentes hec Tra
gressi enim sumus precepta tua.
que dedisti in manus prum no
strorum prophetarum dicens Enim
terra in qua introisti possidere
hereditatem eius terra pollu
ta ẽ cognacionibus aliemge
narum inmundicie eorum repleuerunt
eam totam in immundicia sua.
Et nunc filias uras non coniu
getis filijs eorum. et filias eorum
non accipietis filijs uris. et no
inquiretis pacem cum eis hic
in tempore. ut inualescentes
manducetis optima terre et he
reditate distribuatis filijs uris
usque ineum. et que contingunt
nobis dns sunt propter opera no
stra maligna. et magna pctã
nra et dedisti nobis talem ra
dicem et rursum reuersi sumus
transgredi madata tua legitima
ut commisceremur inundiciali
emgenarum gentium terre huius
Nomine irasceris nob perdere
nos quoadusque non relinqueres
radicem et nomẽ nrm; Dne deus
isrl uerax es. derelicta est enim
radix usque in hodiernum die. Ecce
nunc sumus in conspectu tuo iniq
tatibus nris. Non est enim adhuc
stare ante te. in hijs. et cũ ado
rando confiteretur esdras flens
humi prostratus. ante templum
congregati ante eum ex irlm
turba magna. ualde uiri et
mulieres et iuuenes et iuuen
tule. fletus enim magnus erat
in ipsa multitudine et cũ clamasset

Iechonias iehel et filius israel dixit
esdre. Nos in dominum peccavimus
quod collocavimus nos in ma
trimonium mulieres alienigenas
ex gentibus terre et non est super
omni israel. Nunc ergo sit iusiu
randum a domino expellere omnes uxo
res meas que ex alienigenis
sunt, cum filiis eorum sicut nobis
decretum est a maioribus secundum
legem domini. Exurgens explica
are eum expectat hoc negotium
et nos tecum sumus utiliter fac
Et exurgens esdras adiuravit
principes sacerdotum et levitas et
omnem israel facere secundum omnia hec:
et iuraverunt. Et exurgens es
dras ab ante atrium templi abiit
in pastoforium Ionathe filii nasib
et hospitatus illic non gustavit
panem neque aquam bibit super
iniquitates multitudinis et facta est
predicatio in omni iudea et ierusalem in omnibus
qui erant captivitate congregati.
in ierusalem in quecumque non occur
rerit biduo aut triduo secundum iu
dicium seniorum. tollerentur facul
tates eius et ipse alienus iudicare
tur a multitudine captivitatis.
Et congregati sunt omnes qui erant
ex tribu iuda et beniamin in tri
bus diebus in ierusalem. Hic mensis est
nonus, vicesimus dies mensis
Et sedit omnis multitudo in area tem
pli trementes propter hyemem (?)
Et exurgens Esdras dixit israel.
Vos inique malum fecistis collo
cando vobis in matrimonium uxo
res alienigenas ut adderetis ad
peccata israel. Et nunc date confessionem
et magnificentiam domino deo patrum
vestrorum et perficite voluntatem ipsius
et discedite a gentibus terre et ab
uxoribus alienigenis. Et clama
vit omnis multitudo et dixerunt voce
magna, sicut dixisti faciemus
Sed quoniam multitudo magna est et

tempus hibernum et non possumus
in subsidiali stare, et hoc opus
non est nobis unius diei neque bi
dui multum in hiis peccavimus
Constituentur prepositi multitudinis et
omnis in habitantium et quotquot
sunt apud se uxores, alienigenas
assistant accepto tempus et ex
omni loco presbiteri et iudices usque quod
solvant iram domini negotii huius
Ionatha autem filius ezeli et ozias
torbam susceperunt secundum hec et
Bosoramus et levis et sabatteus
sit cooperati sunt cum illis et fe
cerunt hec omnia secundum universi quia
erat ex captivitate. Elegit sibi vi
ros esdras sacerdos et principes.
magnos de patribus eorum secundum
nomina et consederunt novilunio me
sis decimi examinare negotium
illud et determinatum est de viris
qui habebant uxores alienigenas
usque ad neomenias primi mensis
et inventi sunt ex sacerdotibus per
mixti qui habebant alienigenas
uxores. ex filiis iesu filii iosedech
et fratribus eius mascas et helieze
rus et ioris et ioadeus et mitte
runt manus, ut expellerent ux
ores suas, et ad litandum morte
exhortande arietem pro ignora
cia sua. Et ex filiis semeri mas
seas et esses. iehel et azarias. Et
ex filiis fosore, omaasias et isma
hemus et nathane missioleddeus
et talsas. Et ex levitis iosabdus
et semeis et colmus et talitas et
faciteas, et colnas et alionas.
Et ex sacris cantoribus eliasubus
zactusus. Et ex hostiariis sallum
et tolbones et ex israel ex filiis fo
rosi et remias et ieddias et mel
chias et michelus. et eleazarus
et iemobias et bannas et ex fi
liis iola manthias et zacharias
ierzelus et iobdius et berimoth
et thelias. Ex filiis zatom eliadas

et eliazamus et iothias et lari
moth et sadus et sebedias Et ex
filiis bebe Johannes et annam
as et zabdias et emethis. Et ex
filiis banni olamus et malluch
et reddeus et iasub et asbus et
ieri moth. Et ex filiis addin naat
hus et moosias et calchinus et
iamas et baseas et mathathias
et besel et bonnus et manasses
Et ex filiis eme noneas et asueas
et melchias et sammeas et symo
et beniamin et malchus et mar
ras. Et ex filiis asom Corianaeus
mathathias et bannus et elifa
lat et manasses, et semei Et ex
filiis banni ieremias et moodias
et abramus et ioel et baneas et
bolias et ionas et marimoth et
eliasib et mahaneus et eliasis
et zorisas et dielus et samelus
et sambis et Josephus, Et ex filiis
nobei idaelus et mathathias et
zabedus et zethoda sedum et ies
sei baneas omnes isti coniunxerunt
sibi uxores alienigenas. et dimi
serunt eas cum filiis. Capitulum ix.

Et inhabitauerunt sacerdo
tes et leuite et qui erant
ex israel in ierusalem et in tota
regione una, nouilunio
mensis septimi, et erant filii israel
in commemorationibus suis. Et con
gregata est omnis multitudo simul in
aream que est ab oriente porte sa
cre, Et dixerunt esdre pontifici
et lectori ut afferret legem moy
si que tradita est a domino deo israel
Et attulit esdras pontifex legem
omni multitudini eorum a uiro usque
ad mulierem et omnibus sacerdotibus
audire, nouilunio mensis sep
timi et legebat in area que est
ante sacram portam templi, a
prima luce usque ad uesperam coram
uiris et mulieribus, Et dederunt
omnes sensum ad legem Et stetit esdras
sacerdos et lector legis. super ligneum
tribunal quod fabricatum erat et
steterunt ad eum mathathias.
sammus ananias azarias mas
ezethias et balsamus ad dexteram
Et ad sinistram saldeus misahel
malachias abustus sabus naba
dias. et zacharias Et assumpsit
esdras librum coram omni multitudine
presidebat enim in gloria in con
spectu omnium. Et cum absoluisset le
gem omnes recti steterunt Et be
nedixit esdras dominum deum altissimum
deum sabaoth omnipotentem. Et re
spondit omnis populus Amen. Et ele
uatis sursum manibus prociden
tes in terram adorauerunt dominum Ihesum
Et bananeus et sarabias et iadi
nus et accubus et salbeteus et ca
liteus et azarias et ioardus et a
namas et filias leuite qui doce
bant legem domini et multi lege
bant legem domini et prefereebant
singuli eos qui intelligebant
lectionem Et dixit atharathes esdre
pontifici et lectori et leuitis qui
docebant multitudinem dicens. dies
hic est sanctus domino et omnes flebant
cum audissent legem digressi gitur
manducate pinguissima queque
et bibite dulcissima queque et mit
tite munera hiis qui non habent
Sanctus est enim hic dies domini et
nolite mesti esse dominus enim clarifica
bit uos. Et leuite denunciabant in
publico omnibus dicentes, dies hic
est sanctus. et nolite mesti esse.
et abierunt omnes manducare et
bibere et epulari et dare munera
hiis qui non habebant ut epula
rentur. Magnificati enim sunt et
exaltati uerbis quibus edocti sunt
et congregati sunt uniuersi in ierusalem
celebrare letitiam secundum testamentum
domini dei israel.

Incipit prologus in librum hester.

Librum Hester variis translatoribus constat esse viciatum. quem ego de archivis iudeorum hebreorum relevans verbum e verbo expressius transtuli. Quem librum edicio vulgata laciniosis hinc inde verborum funibus trahit addens ea que ex tempore dici poterant et audiri sicut solitum est scolaribus disciplinis sumpto themate excogitare quibus verbis uti poterat qui iniuriam passus est vel ille qui iniuriam fecit. Vos autem o paula et eustochium et bibliothecas hebreorum studuisti intrare et interpretum certamina comprobastis tenentes hester hebraicum librum per singula verba nostram translacionem aspicite ut possitis agnoscere me nichil etiam augmentasse addendo, sed fideli testimonio simpliciter sicut in hebreo habetur hystoria hebraica latine lingue tradidisse nec affectamus laudes hominum penitus non timemus nec vituperaciones expavescimus deo enim placere curamus minas hominum penitus non timemus quoniam dissipat deus ossa eorum qui hominibus placere desiderant. Et secundum apostolum Qui hominum sunt servi, Christi esse non possunt. Et rursum in libro hester alphabeto ex minio usque ad theth literam fecimus diversis in locis, volentes scilicet septuaginta interpretum ordinem per hoc insinuare studioso lectori. Nos enim iuxta morem hebreum ordinem persequi etiam in lxx editione maluimus.

In diebus Assueri qui regnavit ab india usque ethiopiam super centum viginti septem provincias quando sedit in solio regni sui Susa civitas regni eius exordium fuit. Tercio igitur anno imperii sui fecit grande convivium cunctis principibus et pueris suis fortissimis persarum et medorum inclitis et prefectis provinciarum coram se ut ostenderet divicias divicias glorie regni eius ac multitudinem atque iactanciam potencie sue multo tempore centum videlicet et octoginta dierum. Cumque implerentur dies convivii invitavit omnem populum qui inventus est in susis a maximo usque ad minimum et septem diebus iussit convivium preparari in vestibulo orti et nemoris quod regio cultu et manu consitum erat. Et pendebant ex omni parte tentoria aerei coloris et carbasini et iacinctini sustentata funibus bissinis atque purpureis qui eburneis circulis inserti erant et columpnis marmoreis fulciebantur. Lectuli quoque aurei et argentei super pavimentum smaragdino et pario stratum lapide dispositi erant quod mira varietate pictura decorabat. Bibebant autem qui invitati erant aureis poculis et aliis vasis cibi inferebantur. Vinum quoque ut magnificencia regia dignum erat habundans et precipuum ponebatur nec erat qui nolentes cogeret ad bibendum. Sed sic rex statuerat preponens mensis singulos de principibus suis ut sumeret unusquisque quod vellet. Vasti quoque regina fecit convivium feminarum in palacio ubi rex assuerus manere consueverat. Itaque die septimo cum esset rex hylarior et post nimiam pocionem incaluisset mero precepit maumna et bazata et arbona et bagata et abgatha et zarath et charcha septem eunuchis qui in conspectu eius ministrabant ut introducerent reginam vasti coram rege posito super caput eius dyademate ut ostenderet cunctis

populis et principibus illius pul
chritudinem. Erat enim pulchra
valde que renuit, et ad regis
imperium quod per eunuchos man
dauerat venire contempsit. Un
iratus rex et nimio furore suc
census interrogauit sapientes
qui ex more regio semper ei ad
erant et illorum faciebat cuncta con
silio scientium leges ac iura ma
iorum erant enim primi et proximi
charsena et sethar et admatha
et tharsis et mares et marsa
na et mamucha septem duces
persarum atque medorum qui videbant
faciem regis et primi post eum
residere soliti erant cui sententie
vasti regina subiaceret que as
ueri regis imperium quod per eu
nuchos mandauerat facere no
luisset. Dixit mamucha audien
te rege atque principibus. Non solum
regem regina vasti lesit sed omnes
principes et populos qui sunt in
cunctis prouinciis regis asueri.
Egredietur enim sermo regine vasti
lesit. sed omnes principes ut contem
nant viros suos, et dicant. Rex
asuerus iussit regine vasti ut
intraret ad eum, et illa noluit;
atque hoc exemplo omnes principes
coniuges persarum atque medorum
paruipendent imperia maritorum
Unde regis iusta est indignatio
Etiam si tibi placet egrediatur
edictum a facie tua, et scribatur iuxta
legem persarum atque medorum quam
preterire illicitum est. Ut nequaquam
ultra vasti ingrediatur ad regem
sed regnum illius altera que melior
illa est accipiat. Et hoc in omne
quod latissimum est prouinciarum
tuarum diuulgetur imperium
Et cuncte uxores tam maiorum
quam minorum deferant maritis
suis honorem. Placuit consilium
eius regi. et cunctis principibus

Fecitque rex iuxta consilium mamuche
et misit epistolas ad uniuersas pro
uincias regni sui, ut queque gens
audire vel legere poterat diuer
sis linguis et literis esse viros prin
cipes et maiores in domibus
suis, et hoc per cunctos populos
diuulgari. Capitulum secundum

His itaque gestis postquam
regis asueri deferuerat
indignatio recordatus
est vasti et que fecisset
vel que passa fuisset, dixerunt
que pueri regis ac ministri eius
querantur regi puelle virgines
ac speciose ac mittantur qui con
siderent per uniuersas prouin
cias, puellas speciosas et virgi
nes. et adducant eas ad ciuita
tem susam et tradant eas in domum
feminarum sub manu egei eunuchi
qui est prepositus et custos mu
lierum regiarum et accipiant mun
dum muliebrem et cetera ad usus ne
cessaria. et quecumque inter omnes
oculis regis placuerit ipsa regnet
pro vasti. Placuit sermo regi
et ita ut suggesserant iussit
fieri. Erat vir iudeus in susis
ciuitate vocabulo mardocheus
filius iair, filii semei filii cis
de stirpe iemini qui translatus
fuerat de ierusalem eo tempore quo
iechoniam regem iuda, nabuch
odonosor rex babilonis transtule
rat qui fuit nutritor filie fratris
sui edisse que altero nomine he
ster vocabatur. et utrumque
parentem amiserat pulchra ni
mis et decora facie mortuisque
patre eius et matre mardocheus
sibi eam adoptauit in filiam
Cumque percrebuisset regis im
perium et iuxta mandatum illius
multe virgines pulchre addu
cerentur. susan et egeo trade
rentur eunucho, Hester quoque

~~inter puellas~~ ei tradita

et tradita est ut seruaret in nu-
mero feminarum que placuit ei et in-
uenit gratiam in conspectu illius
ut acceleraret mundum mulie-
brem et traderet ei partes suas
et septem puellas speciosissimas
de domo regis et tam ipsam pedis-
sequas eius ornaret atque excolo-
leret que indicare ei populum
et patriam suam. Mardocheus
enim preceperat ut de hac re omnino
reticeret. Qui deambulabat
cottidie ante uestibulum domus
in qua electe uirgines seruabantur
curam agens salutis hester et
scire uolens quid ei accideret.
Cum autem uenisset tempus sin-
gularum per ordinem puellarum
ut intrarent ad regem expletis
omnibus que ad cultum muliebrem
pertinebant mensis duodecimus uer-
tebatur ita dumtaxat ut sex
mensibus oleo ungerentur mirti-
no. et aliis sex quibusdam pig-
mentis et aromatibus uterentur
ingredientes ad regem quicquid
postulassent ad ornatum pertinens
accipiebant. et ut eis placuerat
composite de triclinio feminarum
ad regis cubiculum transiebant. Et
que intrauerat uespere egredi-
ebatur mane. atque inde in secundas
edes deducebantur. que sub ma-
nu sasagasi eunuchi erant qui
concubinis regis presidebat nec
habebat potestatem ad regem ulterius
redeundi nisi uoluisset rex et
eam uenire iussisset ex nomine.
Euoluto autem tempore per ordi-
nem. instabat dies quo hester fi-
lia abihael fratris mardochei quam
sibi adoptauerat in filiam. intra-
re deberet ad regem. que non que-
siuit muliebrem cultum sed quecumque
uoluit egeus eunuchus custos
uirginum hec ei ad ornatum dedit
Erat enim formosa ualde et in-
credibili pulchritudine omnium oculis
graciosa. et amabilis uidebatur
ducta est itaque ad cubiculum regis
asueri. mense decimo qui uocatur
thebeth septimo anno regni eius
Et amauit eam rex plus quam omnes
mulieres. habuitque gratiam et misericordiam
coram eo super omnes mulieres
et posuit diadema regni in capi-
te eius. fecitque eam regnare
in loco uasthi et iussit conuiuium
preparari permagnificum cunctis
principibus et seruis suis pro co-
niunctione et nuptiis hester et
dedit requiem in uniuersis pro-
uinciis ac dona largitus est iuxta
magnificentiam principalem. Cumque
et secundo quererentur uirgines,
et congregarentur, mardocheus
manebat ad regis ianuam. Nec-
dumque prodiderat hester patriam
et populum suum iuxta mandatum
eius. quicquid enim ille precipie-
bat obseruabat hester. et ita
cuncta faciebat, ut eo tempore
solita erat quo eam paruulam
nutriebat. Eo igitur tempore quo mar-
docheus ad regis ianuam mora-
batur, irati sunt bagathan et
thares eunuchi regis qui ian-
tores erant et in primo palacii
limine presidebant. Volueruntque insur-
gere in regem et occidere eum
Quod mardocheum non latuit
statimque nunciauit regine
hester et illa regi ex nomine qui
mardochei ad se rem detulerat
Quesitum est et inuentum et ap-
pensus uterque eorum in patibulo.
mandatum historiis et annali-
bus traditum coram rege. Capitulum iii.

Post hec rex asuerus ex-
altauit aman filium ama-
dathi qui erat de stirpe
agag et posuit solium eius
super omnes principes quos habebat

cuncti servi Regis qui in foribus palatii versabantur flectebant genu et adorabant aman Sic enim eis preceperat imperator solus mardocheus non flectebat genu neque adorabat eum Cui dixerunt pueri regis, qui ad fores palatii residebant; Cur preter ceteros non observas mandata regis, Cumque hoc crebrius dicerent et ille nollet audire, nunciaverunt aman scire cupientes utrum perseveraret in sententia, Dixerat enim eis se esse iudeum. Cumque audisset aman et experimento probasset quod mardocheus sibi non flecteret genu, nec se adoraret iratus est valde, et pro nichilo duxit in unum mardocheum mittere manus suas, Audierat enim quod esset gentis iudee magisque voluit omnem iudeorum qui erant in regno asueri perdere nationem Mense primo cuius vocabulum est nisan Anno duodecimo regni asueri missa est sors in urnam que hebraice dicitur phur coram aman quo die quo mense gens iudeorum deberet interfici, et exivit mensis duodecimus qui vocatur adar. dixitque aman regi assuero Est populus per omnes provincias regni tui, dispersus et a se mutuo separatus, novis utens legibus et cerimoniis insuper et regis scita contempnens et optime nosti quod non expediat regno tuo. ut insolescat per licenciam. Si placet tibi decerne ut pereat. et decem milia talentorum appendam archarius gaze tue. Tulit ergo rex anulum quo utebatur de manu sua. et dedit eum aman filio amadathi de progenie agag hosti iudeorum Dixitque ad eum argentum quod polliceris tuum sit. de populo age quod tibi placet. Vocatique sunt scribe regis

Mense primo nisan tercia decima die eiusdem mensis. et scriptum est ut iusserat aman ad omnes satrapas regis et iudices provinciarum diversarumque gentium. ut quoque gens legere poterat et audire pro varietate linguarum ex nomine regis asueri et hec ipsius significate anulo misse sunt per cursores regis ad universas provincias ut occiderent atque delerent omnes iudeos a puero usque ad senem parvulos et mulieres una die hoc est tercio decimo die mensis duodecimi qui vocatur adar et bona diriperent eorum, Summa autem epistolarum hec fuit ut omnes provincie scirent et pararent se ad predictam diem Festinabant cursores qui missi erant explere regis imperium. Statimque in susis pependit edictum a rege. et aman celebrante convivium. et cunctis iudeis qui in urbe erant flentibus Que cum audisset mardocheus scidit vestimenta sua. et indutus est sacco spargens cinere capiti et in platea medie civitatis voce magna clamabat ostendens amaritudinem animi sui. et hoc eiulatu usque ad fores palatii gradiens. Non enim erat licitum indutum sacco aulam regis intrare In omnibus quoque provinciis oppidis et locis ad que crudele regis dogma pervenerat planctus ingens erat apud apud iudeos. ieiunium ululatus et fletus, sacco et cinere multis prostratis. Ingresse sunt autem puelle hester et eunuchi nunciaverunt ei Quod audiens consternata est et misit vestem ut ablato sacco induerent eum. Quam accipere noluit Accitoque athac eunucho quem rex ei ministrum dederat precepit ut iret ad mardocheum. et disceret ab eo cur hoc faceret Egres-

susisque athachat iuit ad mardoche-
um stantem in platea ciuita-
tis ante hostiu palacij qui indi-
cauit ei oīa que acciderat quo-
quo aman promisisset ut in
thesauros regis pro iudeoꝝ nece
inferret argentum exemplarque
editi quod pendebat in susis
dedit ei ut regine ostenderet et mo-
neret eam ut intraret ad regē
et deprecaretur eum pro populo
suo Egressus athachat nunciauit
hester oīa que mardocheus dixe-
rat. Que rndit ei et iussit ut
diceret mardocheo. Omēs serui
regis et cuncte que sub dicione
eius sunt nouerunt prouincie quod
siue uir siue mulier inuocatus
interius atrium regis intrauerit
absque ulla cunctatione statim in-
terficiatur Nisi forte rex auream
uirgam ad eum extenderit pro
signo clemencie atque ita possit
uiuere. Ego igitur quo ad regem in-
trare potero que triginta iam
diebus non sum uocata ad eum
Quod cum audisset mardocheus
rursum mandauit hester dicens
Ne putes quod aīam tuā tm̄ liberes
quia in domo regis es pro cunctis
iudeis. Si eīm nunc silueris per
aliā occasionē liberabuntur iudei
et tu et domus patris tui peribitis.
Et quis nouit utrū idcirco ad reg-
nū ueneris ut in tali tpe parareris
Rursumque hester hec mardocheo
uerba mandauit. Vade et congre-
ga oīs iudeos quos in susis re-
peris. et orate pro me. Non com-
medatis et non bibatis tribus
diebus ac noctibus. et ego cū an-
cillis meis sil'r ieiunabo et tunc
ingrediar ad regem cont̄ legem
faciens inuocata tradensque me
morti et periculo. Iuitque mar-
docheus. et fecit oīa que ei hester
preceperat. Capitulum. v.

Die autem tercio. induta est
hester regalibus uestimen-
tis et stetit in atrio domus
regie quod erat interius contra
basilicam regis. at ille sedebat su-
per solium suum in consistorio palacij
cont̄ hostium domus. Cumque uidis-
set hester reginam stantem placuit
oculis eius et extendit cont̄ ea
uirgam auream quam tenebat
manu. Que accedens osculata
est summitatem uirge eius dixit-
que ad eam rex. Quid uis hester
regina que est peticio tua. etiam
si dimidiam partem regni mei pe-
tieris dabitur tibi. At illa rndit
Si regi placet. obsecro ut ueni-
as ad me hodie et aman tecum
ad conuiuium quod eis regina
parauerat. Dixitque ei rex post-
quam uinum biberat habunde
Quid petis ut detur tibi et pro
qua re postulas etiā si dimidia
parte regni mei petieris impe-
trabis. Cui rndit hester. Peticio
mea et preces iste sunt. Si inueni
graciam in conspectu regis. et si regi
placet ut det m̄ quod postulo et
meā impleat peticionē ueniat
rex et aman ad conuiuiū quod
parauj eis. et cras regi aperiā
uoluntatē meam. Egressus est
itaque illo die aman letus et alacer
Cumque uidisset mardocheū sede-
tem ante fores palacij et non
solū non assurrexisset ei. sed nec
motū quidem de loco sessionis
sue indignatus est ualde et dis-
simulata ira reuersus in domū
suā. et uocauit ad se amicos et
zares uxorē suam et exposuit
illis magnitudinē diuiciarum
suaꝝ filioꝝque turbam et quanta
eum gloria super oīs principes
et seruos eius rex eleuasset. Et
post hec ait regina quoque hester
nullū aliū uocauit cum rege

ad conuiuium preter me apud
quam etiam cras cum rege pran-
surus sum. et cum hec omnia
habeam nichil me habere puto quam-
diu videro mardotheum iudeum
sedentem ante fores regias. Respon-
deruntque ei zares uxor et ceteri
amici. Iube parari excelsam
trabem habentem altitudinis quin-
quaginta cubitos, et dic mane
regi ut appendatur super eam mar-
dotheus, et sic ibis cum rege leto
ad conuiuium. placuitque ei consilium
et iussit excelsam parari crucem.
Noctem illam rex duxit in sop-
nem. Iussitque afferri sibi histo-
rias et annales priorum temporum.
Que cum illo presente legerentur
peruentum est ad eum locum ubi
scriptum erat quod nunciasset mar-
dotheus insidias bagathan et
tares eunuchorum regem asueri
iugulare cupientes. Quod cum au-
disset rex ait. Quid pro hac fide
honoris ac premii mardotheus
consecutus est. Dixeruntque ei ser-
ui illius et ministri. Nichil omnino
mercedis accepit. Statimque rex
Quis est inquit in atrio. Aman
quippe interius atrium domus regie
intrauerat. ut suggereret regi ut
iuberet mardotheum affigi pa-
tibulo quod ei fuerat preparatum.
Responderunt pueri. Aman stat in
atrio. Dixitque eis rex. Ingrediatur.
Cumque esset ingressus ait illi. Quid
debet fieri viro quem rex honora-
re desiderat. Cogitans aman
in corde suo et reputans quod nullum
alium rex nisi se vellet honorare.
Respondit. Homo quem rex honorare
cupit debet indui vestibus regiis
et imponi super equum qui de sella
regis est et accipere regium diadema
super caput suum et primus de re-
giis principibus ac tyrannis tene-
at equum eius. et per plateam
ciuitatis incedens clamet et dicat.

Sic honorabitur quemcumque rex vo-
luerit honorare. Dixitque ei rex
Festina et sumpta stola et equo
fac ut locutus es. mardotheo
iudeo qui sedet ante fores palacii.
Caue ne quicquam de hiis que locu-
tus es pretermittas. Tulit itaque
Aman stolam et equum indutum-
que mardotheum stola in platea
ciuitatis et impositum equo pre-
cedebat atque clamabat. Hic ho-
nore condignus est quemcumque
rex voluerit honorare. Reuersus
est mardotheus ad ianuam pa-
lacii. Et aman festinauit in do-
mum suam lugens et operto ca-
pite narrauitque zares uxori
sue et amicis omnia que euenissent
sibi. Cui responderunt sapientes quos
habebat in consilio et uxor eius.
Sed de semine iudeorum est mardo-
theus ante quem cadere cepisti non
poteris ei resistere sed cades in con-
spectu eius. Adhuc illis loquen-
tibus venerunt eunuchi regis et
cito eum ad conuiuium quod re-
gina preparauerat pergere com-
pulerunt. Intrauit itaque rex et
aman ad conuiuium ut biberent
cum regina. Dixitque ei rex etiam
secunda die postquam vino incaluerat
Que est peticio tua hester. ut
detur tibi. et quid vis fieri. etiam
si dimidiam regni mei partem
petieris impetrabis. Ad que illa
respondit. Si inueni graciam in oculis
tuis o rex. et si placet tibi dona
michi animam meam pro qua rogo et
populum meum pro quo obsecro.
Traditi enim sumus ego et populus
meus. ut conteramur iugulemur
et pereamus atque utinam in seruos
et in famulas venderemur. esset
tollerabile malum et gemens tace-
rem. Nunc autem hostis noster cuius
crudelitas redundat in regem.
Respondensque rex assuerus
ait. Quis est iste et cuius potentie

ut hoc audeat facere. Dixitque
hester. Hostis et inimicus pessi
mus noster est iste aman. Quod
ille audiens illico obstupuit vul
tum regis et regine ac regine fer
re non sustinens. Rex autem sur
rexit iratus et de loco convivii
intravit in ortum arboribus con
situm. Aman quoque surrexit ut
rogaret hester reginam pro anima
sua. Intellexit enim a rege sibi
paratum malum. Qui cum rever
sus esset de orto nemoribus con
sito et intrasset convivii locum
reperit aman super lectum cor
ruisse in quo iacebat hester. et
ait. Etiam reginam vult opprimere
me presente in domo mea. Necdum
verbum de ore regis exierat
et statim operuerunt faciem eius.
Dixit Arbona unus de eunuchis
qui stabant in ministerio regis.
En lignum quod paraverat mar
docheo. qui locutus est pro rege
stat in domo aman habens altitu
dinis quinquaginta cubitos. Cui
dixit rex. Appendite eum in eo.
Suspensus est itaque aman in pa
tibulo quod paraverat mardo
cheo. Et ira regis requievit.

Die illo dedit. Caplm. viii.
rex asuerus hester regi
ne domum aman adver
sarii iudeorum et mardoche
us ingressus est ante faciem
regis. confessa est enim ei hester
quod esset patruus suus. Tulitque
rex anulum quem ab aman re
cipi iusserat et tradidit mardo
cheo. Hester autem constituit mar
docheum super domum suam. Nec
his contenta procidit ad pedes
regis. flevitque et locuta est ad eum
oravit ut malitiam aman aga
gite et machinationes suas pessi
mas quas excogitaverat contra
iudeos iuberet irritas fieri. At

ille ex more sceptrum regium aureum
protendit manum quo signum cle
mentie monstrabatur. Illaque con
surgens stetit ante eum et ait. Si
placet regi et inveni gratiam coram
oculis eius et deprecatio mea non
ei videtur esse contraria. obsecro ut
novis epistolis veteres aman litte
insidiatoris et hostis iudeorum
quibus eos in cunctis regis pro
vinciis perire preceperat corrigantur.
Quo enim potero sustinere necem
et interfectionem populi mei. Dixit
que rex asuerus hester regine et
mardocheo iudeo domum aman
concessi hester et ipsum iussi affigi
cruci qui ausus fuit manum in
iudeos mittere. Scribite ergo
iudeis sicut vobis placet ex regis
nomine signantes litteras anulo meo.
Hec enim consuetudo erat ut epistolis
que nomine signantes litteras anulo
meo erant nemo auderet contra
dicere. Accitisque scribis et librariis
regis. erat autem tempus tertii mensis
qui appellatur siban vicesima et
tertia illius die scripte sunt epistole
que ex regis imperio ut mardo
cheus voluerat ad iudeos et prin
cipes procuratoresque et iudices
qui centum viginti septem provin
ciis ab india usque ad ethiopiam
presidebant. provincie atque pro
vincie atque populo iuxta linguas
et litteras suas. et iudeis ut legere
poterant et audire. Ipseque epistole que
ex regis imperio mittebantur
anulo illius signate sunt et
misse per veredarios qui per omnes
provincias discurrentes veteres
litteras novis litteris prevenirent. Quibus
imperavit rex ut convenirent iu
deos per singulas civitates et
in unum preciperet congregari ut
starent pro animabus suis. et omnes
inimicos suos cum coniugibus ac li
beris et universis domibus inter

facerent atque delerent. Et constitu-
ta est per omnes provincias una
dies, idest tercia decima mensis
duodecimi adar. Summa que eple
fuit ut in omnibus terris ac populis
qui regis assueri imperio subiace-
bant ut notum fieret paratos esse
iudeos ad capiendam vindictam de
hostibus suis. Egressique sunt ve-
redarii celeres nuncios perferentes
et edictum regis pependit in susis
Mardocheus autem de palacio et
de conspectu regis egrediens ful-
gebat vestibus ~~[illegible]~~ regiis
iacinctinis videlicet et aerinis
corona aurea portans in capite
et amictus pallio serico atque
purpureo. Iudeis autem nova lux
oriri visa est gaudium honor et
tripudium apud omnes populos
urbes atque provincias quocumque
regis iussa veniebant mira ex-
ultatio epule atque convivia et
festus dies in tantum ut plures alte-
rius gentis et secte eorum religio-
ni et ceremoniis iungerentur.
Grandis enim cunctos iudaici no-
minis terror invaserat. Igitur
duodecimus mensis quem adar
vocari ante iam diximus tercia
decima die quando cunctis iudeis in-
terfectio parabatur et hostes eorum
insidiabantur, sanguinem versa vice
iudei superiores esse ceperunt,
et se de adversariis vindicare.
Congregatique sunt per singulas
civitates oppida et loca ut extenderent
manum contra inimicos et perse-
cutores suos. nullusque ausus est
resistere eo quod omnes populos mag-
nitudinis eorum formido penetra-
ret. Nam et provinciarum iudices
et duces et procuratores omnisque
dignitas que singulis locis et op-
ibus preerat et colebant iudeos
timore mardochei quem principem
esse palacii et plurimum posse cog-
noverunt. Fama quoque nominis eius
crescebat cottidie et per cunctorum
ora volitabat. Itaque percusserunt
iudei inimicos suos plaga magna
et percusserunt eos et occiderunt
eos reddentes eis quod sibi pa-
raverant facere in tantum ut etiam
in susis quingentos viros interfi-
cerent, decem filios aman a-
gagite hostis iudeorum quorum
ista sunt nomina. pharsandata
et delphon. et esphata et phora-
ta et adalia et aridata, et ephe-
rinesta et arisai et aridai et
naizata. Quos cum occidissent
predas de substanciis eorum agere
noluerunt. Statimque numerus eorum
qui occisi erant in susis ad regem
relatus est. Qui dixit regine
In urbe susis interfecerunt iudei
quingentos viros, et alios decem
filios aman. Quantum putas
eos exercere cedem in universis
provinciis. Quid ultra postu-
las et quid vis ut fieri iubeam.
Cui illa respondit. Si regi placet
detur potestas iudeis ut sicut ho-
die fecerunt in susis sic et cras
faciant et decem filii aman
filii suspensi sunt. Congrega-
tis iudeis quartadecima adar
mensis die interfecti sunt in
susis trecenti viri nec eorum ab
illis direpta substancia est. Sed et per
omnes provincias que dicioni
regis subiacebant pro animabus
suis stetere iudei interfectis ho-
stibus, et persecutoribus suis
in tantum ut septuaginta quinque
milia occisorum implerentur
et nullus de substanciis eorum
quicquam contingeret. Dies autem
tercius decimus adar mensis
unus apud omnes interfectionis
fuit et quarta decima die cede
desierunt. Quem constituerunt

et solempne, ut in eo dī deinceps
tempore uel anno uacarent
epulis gaudio atque conuiuiis
Ac hii qui in urbe susis cedem
exercuerant terciodecimo et
quartodecimo eiusdem mensis
adar conuiuiorum et gaudii
ita ut epulentur in eo et mittant
sibi mutuo partes epularum et cibo-
rum. Scripsit itaque die uersati
sunt mercede. Quintodecimo
autem die percutere desierunt
Et idcirco eandem diem consti-
tuerunt solempne epularum atque
leticie. Hii uero iudei qui in opi-
dis sunt non muratis ac uillis
morabantur, quartumdecimum diem
mensis adar mardocheus omnia
hec in litteris comprehensa misit ad
iudeos qui in omnibus prouin-
ciis morabantur tam in in-
uio positis quam procul ut
quartamdecimam et quintamdeci-
mam diem mensis adar pro festis
susciperent et reuertente semper
anno solempni honore celebra-
rent quia in ipsis diebus sepul-
ti sunt iudei de inimicis suis et in
que isti dies epularum et leticie
et luctus atque tristicie in hyla-
ritatem gaudiumque conuerse sunt
Essentque isti dies epularum atque
leticie et luctus sibi inuicem ciborum
partes et pauperibus munuscu-
la largirentur. Susceperuntque
iudei in solempne ritu cuncta
que eo tempore facere ceperant
et que mardocheus litteris faciendo
mandauerat. Aman enim filius
amadathi stirpis agag hostis
et aduersarius iudeorum cogita-
uit contra iudeos malum ut oc-
cideret illos atque deleret. Et mi-
sit phur quod nostra lingua uer-
titur in sortem et postea ingre-
ssa est hester ad regem obse-
crans et conatus eius litteris

regis irriti fierent et malum
contra eos iudeos cogitauerat
reuerteretur in caput eius. De-
nique et ipsum et filios eius affixe-
runt cruci. Ex illo tempore dies isti
appellati sunt phurim id est sor-
tium, eo quod phur id est sors in ur-
nam missa fuerit et cuncta que
gesta sunt epistole id est libri huius
uolumine continentur queque su-
stinuere et que deinceps immutata
sunt. Susceperunt iudei super semen
suum et super cunctos qui religi-
oni eorum copulari uoluerunt
ut nulli liceat duos hos dies
absque solempnitate transire quos
scriptura testatur. et certa ex-
petunt tempora annis sibi iugiter
succedentibus. Isti sunt dies quos
nulla umquam delebit obliuio et
per singulas generationes cuncte
in toto orbe prouincie celebra-
bunt nec est ulla ciuitas in qua
dies phurim id est sortium non
obseruentur a iudeis et ab eorum
progenie que hiis cerimoniis
obligata est. Scripseruntque hester
regina filia abiahel et mar-
docheus iudeus, etiam secundam epistolam
ut omni studio dies ista solempnis
sanciretur in posterum et miserunt
ad omnes iudeos qui in centum
uiginti septem regis asueri
prouinciis uersabantur ut ha-
berent pacem, et susciperent
ueritatem obseruantes diem
sortium et suo tempore cum gau-
dio celebrarent, sicut constitue-
rant mardocheus et hester. et
illi obseruanda susceperant
a se et a semine suo, ieiunia atque
clamores, et sortium dies et omnia
que libri huius qui uocatur hester
hystoria continentur. Rex uero
asuerus omnem terram fecit tibi
butariam cuius fortitudo et im-

perii et dignitas, atque solempni-
tas qua exaltavit mardocheum
scripta sunt in libris medorum
atque persarum et quo mardoch-
eus iudaici generis secundus
a rege asuero fuerit et magnus
inter iudeos et acceptabilis ple-
bi fratrum suorum querens bona populo
suo et loquens ea que ad pa-
cem sui seminis pertinent.

Capitulum xj.

Dixitque mar-
docheus a deo facta sunt
illa. Recordatus sum sompni
quod videram hec ea-
dem significantis nec eorum quicquam
irritum fuit. Parvus fons qui
crevit in fluvium et in lucem solem-
que conversus est et in aquas plu-
rimas redundavit, hester est,
quam rex accepit uxorem et
voluit esse reginam. Duo autem
dracones ego sum et aman, gen-
tes que convenerant hii sunt qui
delere conati sunt nomen iudeorum.
Gens autem mea israel est que clam-
avit ad dominum et salvum fecit dominus
populum suum, liberavitque nos
de omnibus malis et fecit signa
magna atque portenta inter
gentes et duas sortes precepit
unam populi dei alteram cunctarum
gentium. Venitque utraque sors in
statutum ex illo iam tempore coram
deo universis gentibus et re-
cordatus est dominus populi sui, ac
misertus hereditatis sue et ob-
servabuntur dies isti in mense
adar quartadecima et quintade-
cima die eiusdem mensis cum
omni studio et gaudio in unum
cetu populi congregati in cunc-
tas deinceps generationes po-
puli israel. Anno quarto regna-
tibus ptholomeo et cleopatra
attulerunt dositheus qui se sa-
cerdotem et levitici generis
ferebat, et pro de ptholomeus

filius eius hanc epistolam phurim
quam dixerant interpretatum esse
lisimachum ptholomei filium,
in ierusalem. Anno secundo regnante ar-
taxerxe magno prima die mensis
nisan vidit sompnium mardoch-
eus filius iairi filii semei fili-
cis de tribu beniamin homo
iudeus qui habitabat in urbe
susis vir magnus et inter pri-
mos aule regie. Erat autem de eo
numero captivorum quos transtule-
rat nabuchodonosor rex babi-
lonis de ierusalem cum iechonia re-
ge iudee. Et hoc eius sompnium
fuit. Apparuerunt voces et tumul-
tus, et tonitrua et terre motus
et conturbatio super terram
et ecce duo dracones magni,
paratique erant contra se in prelium
ad quorum clamorem cuncte conci-
tate sunt nationes, ut pugna-
rent contra gentem iudeorum. Fuit
dies illa tenebrarum et discriminis
tribulationis et angustie et
ingens formido super terram.
Conturbataque est gens iudeorum
timentium mala sua, et prepara-
ta ad mortem clamaverunt ad dominum.
Et illis vociferantibus fons par-
vus crevit in fluvium maximum
et in aquas plurimas redunda-
vit. Lux et sol ortus est et humi-
les exaltati sunt et devoraverunt
inclitos. Quod cum vidisset mar-
docheus et surrexisset de stra-
to cogitabat quid vellet deus
facere, et fixum habebat in
animo. Scire cupiens quid sig-
nificaret sompnium. Moraba-
tur eo tempore in aula regis
cum gabatha et thara eunuchis
regis qui ianitores erant pala-
tii. Cumque intellexisset cogita-
tiones eorum et curas diligentius
pervidisset didicit quod conarentur

in regem artaxerxem manum mittere et nunciauit super eo regi qui de utroque habita questione confessus duci iussit ad mortem. Rex autem quod gestum erat scripsit in commentariis. Sed et mardocheus rei memoriam litteris tradidit precepto ei rex ut in aula palacii moraretur dat ei pro delatione muneribus. Aman vero filius amadathi bugeus erat gloriosissimus coram rege et voluit nocere mardocheo et populo eius pro duobus regibus eunuchis qui fuerant interfecti. Rex maximus artaxerxes ab india usque ethiopiam centum viginti septem provinciarum principibus et ducibus qui eius imperio subiecti sunt, salutem dicit. Cum plurimis gentibus imperarem et universum orbem mee dicioni subiugassem volui nequaquam abuti potencie magnitudine et clemencia et lenitate gubernare subiectos ut absque ullo terrore vitam silencio transientes optata cunctis gentibus vel mortalibus pace fruerentur. Querente autem me a consiliariis meis quomodo hoc posset impleri unus qui sapiencia et fide ceteros precellebat et erat post regem secundus aman nomine indicauit michi in toto orbe terrarum populum esse dispersum qui novis uteretur legibus et contra omnium gencium faciens consuetudinem regum iussa contempneret et universarum concordiam nacionum sua dissensione violaret. Quod cum didicissemus videntes unam gentem rebellem adversus omne hominum genus perversis uti legibus nostrisque iussionibus contraire et turbare subiectarum nobis provinciarum pacem atque concordiam iussimus ut quoscumque aman qui omnibus provinciis prepositus est et secundus a rege et quem patris loco colimus monstrauerit cum coniugibus ac liberis deleant ab inimicis suis nullusque eorum misereatur quartadecima die duodecimi mensis adar anni presentis ut nefarii homines uno die ad inferos descendentes reddant imperio meo pacem quam turbauerunt. Mardocheus autem deprecatus est dominum memor omnium operum eius et dixit. Domine domine rex omnipotens in dicione enim tua cuncta sunt posita et non est qui tue possit resistere voluntati. Si decreveris saluare israel, tu fecisti celum et terram et quicquid celi ambitu continetur, dominus omnium es, nec est qui resistat maiestati tue, cuncta nosti et scis, quia non pro superbia et contumelia et aliqua gloria et cupiditate fecerim hoc ut non adorarem aman superbissimum libenter enim pro salute israel eciam vestigia pedum eius deosculari paratus essem sed timui ne honorem dei mei transferrem ad hominem et nequaquam adorarem excepto domino meo. Et nunc domine rex deus abraham miserere populi tui quia volunt nos inimici perdere et hereditatem tuam delere. Ne despicias partem tuam quam redemisti de egipto. Exaudi deprecacionem meam et propicius esto sorti et funiculo hereditatis tue, et converte luctum nostrum in gaudium ut viventes laudemus nomen tuum domine et ne claudas ora te canencium. Omnis quoque israel pari mente et obsecracione clamauit ad dominum eo quod eis certa mors impenderet.

Hester quoque Capitulum vii.
regina confugit ad dominum pavens periculum quod in-

minebat. Cumque deposuisset vestes regias fletibus et luctu apta indumenta suscepit et pro unguentis variis cinere et stercore implevit caput et corpus suum humiliavit ieiuniis. Omnia quoque loca in quibus antea letari consueverat crinium laceratione complevit et deprecabatur dominum deum israel dicens. Domine mi qui rex noster es solus adiuva me solitariam et cuius preter te auxiliator nullus est alius. Periculum meum in manibus est meis. Audivi a patre meo quod tu domine tulisses israel de cunctis gentibus et patres nostros ex omnibus retro maioribus suis ut possideres hereditatem sempiternam fecistique eis sicut locutus es. Peccavimus in conspectu tuo; Et idcirco tradidisti nos in manus inimicorum nostrorum coluimus enim deos eorum. Iustus es domine et nunc eis sufficit quod durissima nos opprimunt servitute sed robur manuum suarum ydolorum potentie deputantes volunt tua mutare promissa et delere hereditatem tuam et claudere ora te laudantium atque extinguere gloriam templi et altaris tui ut aperiant ora gentium et laudent ydolorum fortitudinem et predicent carnalem regem in sempiternum. Ne tradas domine sceptrum tuum hiis qui non sunt ne rideant ad ruinam nostram sed converte consilium eorum super eos et in eum qui nos cepit sevire disperde. Memento domine et ostende te nobis in tempore tribulationis nostre et michi da fiduciam rex deorum et universe domine potestatis tribue sermonem compositum in ore meo in conspectu leonis et transfer cor illius in odium hostis nostri ut et ipse pereat et ceteri qui ei consentiunt. Nos autem libera manu tua et adiuva me nullum aliud auxilium habentem nisi te domine qui habes omnium scientiam et nosti quia oderim gloriam iniquorum et detester cubile incircumcisorum et omnis alienigene. Tu scis necessitatem meam quod abhominer signum superbie et glorie mee quod est super caput meum in diebus ostentationis mee; Et detester illud quasi pannum menstruate et non portem in diebus silentii mei. Et quod non comederim in mensa aman nec michi placuit convivium regis et non biberim vinum libaminum et nunquam letata sit ancilla tua ex quo huc translata sum usque in presentem diem nisi in te domine deus Abraham deus fortis super omnes exaudi vocem eorum qui nullam aliam spem habent libera de manu iniquorum et erue me a timore meo. Ca. plm. xv.

Die autem tertia deposuit vestimenta ornatus sui et circumdata est gloria sua. Cumque regio fulgeret habitu et invocasset omnium rectorem et salvatorem deum assumpsit duas famulas et super unam quidem innitebatur quasi pre deliciis et nimia teneritudine corpus suum ferre non sustinens. Altera autem famularum sequebatur dominam defluentia in humum indumenta sustentans. Ipsa autem roseo colore perfusa et gratis ac nitentibus oculis tristem celabat animum et nimio timore contractum. Ingressa igitur cuncta per ordinem hostia et stetit contra regem ubi ille residebat super solium regni sui indutus vestibus regiis auroque fulgens et preciosis lapidibus eratque terribilis aspectu. Cumque elevasset faciem et arden-

tibus oculis furore pectoris
indicasset regina corruit et
in pallorem colore mutato las-
sum super ancillam reclinavit
caput. Convertitque deus spiritum
regis in mansuetudinem, et festi-
nus ac metuens exilivit de so-
lio et sustentans eam ulnis
suis donec rediret ad se hys
verbis blandiebatur. Quid
habes hester. Ego sum frater tuus
Noli metuere. Non morieris
Non enim propter te sed pro omnibus
hec lex constituta est. Accede igitur
et tange sceptrum. Cumque illa
reticeret tulit auream virgam
et posuit super collum eius, et o-
sculatus est eam et ait. Cur mihi
non loqueris. Que respondit. Vidi te
domine quasi angelum dei et contur-
batum est cor meum pre timore
glorie. Valde enim mirabilis es
domine et facies tua plena est graciarum.
Cumque loqueretur. rursus corruit
et pene exanimata est. Rex autem
turbabatur et omnes ministri eius
consolabantur eam. Capitulum. xvi.

Rex magnus artaxerses
ab india usque ethiopiam
centum viginti septem pro-
vinciarum, ducibus ac
principibus qui nostre obediunt ius-
sioni salutem. dicit. Multi boni-
tate principum et honore qui in eos
collatus est abusi sunt in super-
biam et non solum subiectos re-
gibus nituntur opprimere, sed
datam sibi gloriam non ferentes
in ipsos qui dederunt moliuntur
insidias. nec contenti sunt gracias
non agere beneficiis et humanitatis
in se iura violare sed dei quoque
cuncta cernentis arbitrantur
se fugere posse sententiam
et intanit vesanie proruperunt
ut eos qui credita officia sibi di-
ligenter observent, ita cuncta
agunt ut omni laude sint digni.

mendaciorum fraudulenter concinnatis subver-
tere dum aures principum sim-
plices etiam ex sua natura ali-
os extimantes calli fraude decipi-
unt. Que res et ex veteribus pro-
batur hystoriis. et ex hiis geruntur
cottidie quod malis quorundam
suggestionibus regum studia depra-
ventur. Unde providendum est paci
omnium provinciarum. Nec putare de-
betis, si diversa iubeamus ex ani-
mi nostri venire levitate, sed pro
qualitate et necessitate temporum ut rei
publice possit utilitas ferre sententiam.
Et ut manifestius quod dicimus intel-
ligatis. Aman filius amadathi
et animo et gente macedo alienus
que a persarum sanguine et pietatem
nostram sua crudelitate commacu-
lans peregrinus susceptus a nobis
est et tantum in se expertus humani-
tatem, ut pater noster vocaretur,
et adoraretur ab omnibus post regem
secundus. qui tantum arrogancia et
tumore sublatus est ut regno-
nos privare niteretur et spiritu. Nam
mardocheum cuius fide et beneficiis
vivimus et consortem regni nostri
hester cum omni gente sua novis
quibusdam atque inauditis machi-
nis expedivit in mortem. Hec cogi-
tans ut illis interfectis insidia-
retur nostre solitudini, et regnum
persarum transferret ad macedonas.
Nos autem a pessimo mortalium iu-
deos neci destinatos in nulla penitus
culpa reperimus, sed econtrario
iustis utentes legibus, et filios
altissimi et maximi semperque
viventis dei, cuius beneficio et patribus
nostris et nobis regnum est traditum
et usque hodie custoditur. Unde eas
litteras quas sub nomine nostro ille dire-
xerat sciatis esse irritas. pro quo
scelere ante portas huius urbis
id est susis. et ipse qui machinatus
est et omnis congregatio eius pendet

in patibulis. Non nobis sed deo redden
te ei quod meruit. Hoc autem edictum
quod nunc mittimus in cunctis
urbibus proponatur. ut liceat iu
deis uti legibus suis. quibus debetis
esse adminiculo ut eos qui se ad
necem eorum paraverunt possint
interficere tercia decima die mensis
adar. Hanc enim diem omnipotens deus
meroris et luctus eius eis vertit
in gaudium. Unde et vos inter cete
ros festos dies hanc habete diem
et celebrate eam cum omni leticia.
ut et in posterum cognoscant omnes
qui fideliter persis obediunt digna
pro fide recipere mercedem. qui
autem insidiantur regno eorum perire
pro scelere. Omnis autem provincia
et civitas que noluerit solempni
tatis huius esse particeps gladio
et igne pereat. Et sic deleatur
non solum hominibus sed etiam bestiis
invia sit in sempiternum pro ex
emplo contemptus et inobedien
tie. etc.

Incipit primus prologus Machabeorum

Domino excellentissimo
et in cultu divine religio
nis strenuissimo Lodowi
co regi. Rabanus vilissimus ser
vorum dei in domino dominorum perpe
tuam optat salutem. Cum sim
promptissimus domino ad parendum
atque serviendum vestre voluntati.
Cottidie cogito quid honorifican
tie vestre gaudium exhibeam ut mei
memoria sedulo apud vos ma
neat et devotio mentis mee erga
obsequium vestrum appareat. Unde
grandis in questionis angustia in
animo versatur. cogitandi quid po
tissimum reverentie vestre offeram
quando alii majus id quod sibi condecet
et opulentia rerum vires illis mi
strat multiplicia vobis deferret mu
nera. Ego autem ita per me hoc ef
ficere posse sentio. Sed tamen vacuus
a munere penitus non ero quia
inter paupertatem virium mearum et
ingenii tenuitatem, ea que in me
ditatione sacrarum scripturarum
elaboravi offerre disposui que
licet non sint condigna provi
dentie vestre, tamen credo non sunt
ubique spernenda. Retroacto siquidem
anno transmisi vobis tractatum in
danielem prophetam. qui non
solum ex dictis maiorum sed etiam
ex mee parvitatis sensu constat.
Nunc vero quia tempus illud
quo romana ecclesia corpore librorum
expositione quam ante annos
aliquot regnantibus annis sen
su hystorico simul et allegorico di
taveram excellentie vestre defero.
Aut si aliquem sensum misticum
in eis demonstrare non delectat ha
betis in promptu quo illum expli
citum invenire valeatis. non di
co valde diserte et ornate rethorica
sed lucido sermone ex catholica fi
de. Vos quoque si quid in predicto ope

recipiatis vos ratum et rite prolatum eius gratie hoc reputetis a quo est omne bonum. Siquid autem minus recte vel inconvenienter propositum vos idem videtur imperitie mee magis deputetis quam malitie quia quamdiu hoc corpusculo utor in xpi servitio prout possibilitas fuerit laborare contendo. Ipsius autem est vivere me et qui in mitio hoc dedit velle ipsum me bono opere faciat confirmare. De quo propheta. Prope est dominus omnibus invocantibus eum in veritate et non relinquat omnes qui sperant in se divinitas domini nostri ihesu xpi dum vos hic incolumes et legis dei veritatem amantes ad multorum salutem custodiat et post huius vite cursum aduersam eterna beatitudinem pervenire concedat.

Prologus secundus.

Reverendissimo et omni caritatis offitio dignissimo Geroldo sacri palatii Archidyacono Rabanus vilis servorum dei famulus in xpo salutem. Memini me in palatio imaginis divinitatis quondam tecum habere sermonem de eminentia sacrarum scripturarum, et de difficultate divinarum [struck] hystoriarum in quibus non solum per aliquanta loca propter varietatem rerum et situm provintia obscurus est sensus quin etiam figurarum occultus est intellectus, et quia eodem tempore commentarios in libro regum nuper a nobis editos. venerabili abbati Hilduino tradideram, tu quidem parvitatem meam exhortatus es ut in libro paralipomenon atque machabeorum commentarios iuxta vestigia maiorum pari studio conderem. Feci quantum potui in duobus libri copositionem biduo uno editam dedi. Sequentis vero me sanitati reddendus conservarem. ut petitio tua non esset vana. meque haberes me sugillandum quasi tibi rogati nollem offerre quod aliis gratis contuleram. pro eo quia iam confectum habes utere eo sicut decet servum xpi cum communione multorum et quod solus impetraveras ad plurimorum utilitatem pervenire facias. De cetero vero volo sanitatem tuam scire quod ipsum opus ideo partim de divina hystoria partim de iosepho aliarumque gentium hystorias contexui. ut quia non in gentis iudee, ac principum eius. sed aliarum gentium sibi in ipso libro mentio fit ex multorum collatione veritatis sacre hystorie pateat et sincero narrationis eius lectori lucido fiat. Tu vero si quid in memorato opere tibi gratum atque utile inveneris. Largitori vite gratias referas. Si quid et reprehensibile in eo deprehenderis mee infirmitati et imperitie deputes. et apud tremendum iudicem veniam impetrare nobis per sacras orationes festines, sic quoque optimo largitori dignum honorem et fragili opifici conferes solatium. Serenitatem tuam divina maiestas prosperis successibus pollentem eterne beatitudinis gaudio promerentem omni tempore nostri memorem conservare dignetur.

Prologus tercius.

Machabeorum duo libri prenotant prelia inter hebreorum duces gentemque

persarum. pugnamque sabbatorum
et nobiles machabei ducis tri
umphos. Eximius noie et libri
idem sunt nuncupati. Hec quoque
hystoria continet etia inclita
illa gesta machabeorum fratrum. qui
sub anthiocho rege pro sacris
legibus dura tormenta perpessi
sunt. quos mater pia dum diui
sis suppliciis urgeretur. non
solum non fleuit. sed et gaudens.
hortabatur ad gloriam passionis
ab urbe roma condita usque ad
remissione captiuitatis iherusalem.
coputantur anni. ccxxxiiij.
Deinde usque ad regnum alexan
dri in quo regnu grecorum incipit.
deficiente regno persarum sub da
rio que ipse alexander occidit
Anni C. xCij. Darius autem
fuit xiiij annis rex persarum.

Incipit liber Machabeorum primus.

Et factum est postquam per
cussit alexander philippi
lippi macedo qui primus
regnauit in grecia.
egressus de terra ce
thim. darium regem persarum
et medorum. constituit prelia.
multa et omnium optinuit munici
ones. et interfecit reges terre.
et pertransiit usque ad fines terre
et accepit spolia multitudinis
gentium et siluit terra in conspectu
eius. Et congregauit uirtutem
et exercitum fortem nimis et ex
altatus et eleuatum est cor eius
et obtinuit regiones gentium
et tyrannos et facti sunt illi in tri
butum. Et post hec decidit in lectum
et cognouit quia moreretur
et uocauit pueros suos nobi
les qui secum erant nutriti
a iuuentute sua. Et diuisit illis
regnum suum cum adhuc uiue
ret. Et regnauit alexander an
nis duodecim et mortuus est
Et obtinuerunt regnum pueri eius
unus quisque in loco suo. et impo
suerunt sibi omnes dyademata.
post mortem eius. et filii eorum
annis multis. et multiplicata
sunt mala. Et exiit ex eis ra
dix peccati. anthiochus illustris
filius anthiochi regis qui fu
erat rome obses et regnauit
in anno. c. xxx et vij. regni
grecorum. In diebus illis exierunt
de israel filii iniqui et suaserunt
multis dicentes. Eamus et dis
ponamus testamentum cum
gentibus que circa nos sunt
quia ex quo recessimus ab eis
inuenerunt nos multa mala.
Et bonus uisus est sermo in oculis
eorum. Et destinauerunt aliqui
de populo. et abierunt ad regem
et dedit illis potestatem ut facerent
iustitiam gentium. Et edificauerunt
gimnasium. in iherosolimis secundum
leges nationum. et fecerunt sibi
preputia et recesserunt a testa
mento sancto. et iuncti sunt nacio
nibus. et uenundati sunt ut facer
ent malum et paratum est regnum
in conspectu anthiochi. Et intra
uit in egiptum in multitudine
graui in curribus et elephantis
et equitibus et copiosa nauium
multitudine. et constituit bel
lum aduersus ptholomeum regem
egipti. Et ueritus est ptholomeus
a facie eius et fugit et ceciderunt
runt uulnerati multi. et com
prehendit ciuitates egipti muni
tas egipti ut regnaret super duo
regna et intrauit in egiptum
in multitudine graui. et accepit
spolia terre egipti. Et conuertit.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch
Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

Anthiochus postquam percussit egip-
tum in c. xl. et tercio anno.
et ascendit ad israel et ascendit
ierusalem in multitudine gravi. et
intravit in sanctificationem cum sup-
erbia. et accepit altare aureum
et candelabrum luminis et uni-
versa vasa eius et mensam pro-
posicionis et libatoria et
fialas et mortariola aurea.
et velum et coronas et orname-
ntum aureum quod in facie templi
erat. et comminuit omnia et accepit
argentum et aurum et vasa con-
cupiscibilia et accepit thesauros
occultos. quos invenit. et sub-
latis omnibus abiit in terram suam
et fecit cedem hominum et locutus
est in superbia magna et factus est
planctus magnus in israel et in
omni loco eorum et ingemuerunt prin-
cipes et seniores virgines et iu-
venes infirmati sunt et ~~[illegible]~~
speciositas mulierum immutata est.
Omnis maritus sumpsit lamentum
et que sedebant in ~~throno~~ thoro
maritali lugebant et commota
est terra super inhabitantes in
ea. et universa domus iacob in-
duit confusionem. Et post duos an-
nos dierum misit rex principem
tributorum in civitates iuda. et
venit ierusalem cum turba magna
et locutus est ad eos verba pa-
cifica in dolo. et crediderunt ei. Et
irruit super civitatem repente et per-
cussit eam plaga et perdidit po-
pulum multum ex israel et accepit spolia civi-
tatis et succendit eam igni. et
destruxit domos eius et muros
eius in circuitu. et captivas duxe-
runt mulieres et natos et pecora posse-
derunt. et edificaverunt civitatem
david muro magno et firmo et
turribus firmis et facta est illis
in arcem. et posuerunt illic gen-
tem peccatricem. viros iniquos

et convaluerunt in ea. Et posuerunt
in ea arma et escas et congre-
gaverunt spolia ierusalem et reposu-
erunt illic et facti sunt in laqueum
magnum. et factum est hoc ad insidi-
as sanctificationis et in dyabolum
malum in israel. Et effuderunt sang-
wine innocentem per circuitum
sanctificationis et contaminaverunt
sanctificationem et fugerunt habitato-
res ierusalem propter eos. Et facta est ha-
bitacio exterorum et facta est extra-
nea semini suo, et nati eius reliquerunt
eam. Sanctificatio eius desolata est
sicut solitudo. dies festi eius conver-
si sunt in luctum. Sabbata eius
in opprobrium. honores eius in
nichilum. secundum gloriam eius multipli-
cata est ignominia eius. et sub-
limitas eius conversa est in luc-
tum. Et scripsit rex anthiochus
omni regno suo ut esset omnis populus
unus. et relinqueret unusquisque
legem suam. et consenserunt omnes
gentes secundum verbum regis anthi-
ochi et multi ex israel consenserunt
ei. et sacrificaverunt ydolis et co-
inquinaverunt sabbatum. Et misit
rex anthiochus libros per manus
nunciorum ad omnes civitates iude
ut sequerentur leges gencium
terre. et prohiberent holocausta
et sacrificia et placaciones fieri in
templo dei. et prohiberent cele-
brari sabbatum et dies sollempnes
et coinquinari sancta israel et ius-
sit edificari aras. et templa et
ydola et immolari carnes suillas
et pecora communia et relinquere
filios suos incircumcisos. et coin-
quinari animas eorum in omnibus immun-
dicijs et abhominacionibus. ita ut
oblivisceretur legem. et immuta-
rent omnes iustificaciones dei. et quicumque
non fecisset secundum verbum regis
anthiochi moreretur. Secundum omnia

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

verba hec scripsit omni regno suo.
et preposuit principes populo qui
hec fieri cogerent et iusserunt ci-
uitatibus iude sacrificare. Et con-
gregati sunt multi de populo ad
eos. qui dereliquerant legem dni
et fecerunt mala super terram et ef-
fugerunt populum isrl in abditis
et in absconditis fugitiuorum locis.
Die xv. mensis casleu. quinto
et xl. anno edificauit rex anthi-
othus abhominandum ydolum desola-
tionis super altare dei et per circuitum
ciuitates iude: In circuitu edi-
ficauerunt aras. et ante ianuas
domorum. et in plateis incendebant
thura. et sacrificabant et libros
legis dei combusserunt igni. et
scindentes eos. et apud quemcumque
inueniebantur libri testamenti
dei. et quicumque obseruabant lege
dni secundum edictum trucidabant eum
In uirtute sua faciebant hoc po-
pulo isrl qui inueniebantur in
omni mense in ciuitatibus. et quinta
et uicesima die mensis sacrifica-
bant super aram que erat contra
altare. Et mulieres que circum-
cidebant filios suos trucidabant
secundum iussum regis anthiochi. et
suspenderunt pueros a ceruicibus
per uniuersas domos eorum et eos qui
circumcidebant eos trucidabant.
Et multi de populo isrl diffinierunt
apud se. ut non manducarent
inmunda. et elegerunt magis mo-
ri quam cibis coinquinari inmundis
et noluerunt infringere lege dei
sanctam et trucidati sunt et facta est
ira magna. super populos isrl
ualde.

Capitulum secundum.

In diebus illis surrexit matha-
thias filius iohannis filii syme-
onis sacerdos. ex filiis ioarim
ab ierusalem. et consedit in monte
modin. et habebat quinque filios
iohannan qui cognominabatur
gaddis. et symeon qui cognomina-
batur thasi. et iudas qui uoca-
batur machabeus. et eleazarus
qui cognominabatur abaron. et
ionathas qui cognominabatur
apphus. Hy uidebant mala que
~~uidebant in p~~ fiebant in populo iu-
da et in ierusalem. Et dixit matha-
thias. Ue mihi ut quid natus sum
uidere contritionem populi mei
et contritionem ciuitatis sancte.
et sedere illic cum datur in
manibus inimicorum Sancta in ma-
nus extraneorum facta sunt. tem-
plum eius sicut ignobilis homo.
Uasa glorie eius captiua abdu-
cta sunt. Trucidati sunt iuuenes
eius in plateis. et iuuenes eius
ceciderunt gladio inimicorum Que
gens non hereditauit regnum
eius. et non optinuit spolia eius
Omnis compositio eius ablata est. Que
erat libera facta est ancilla. Et
ecce sancta nostra et pulchritudo
nostra et claritas nostra desolata est
et coinquinauerunt eam gentes.
Quid ergo nobis adhuc uiuere.
Et scidit mathathias et filii eius
uestimenta sua. et operuerunt
se ciliciis et planxerunt ualde.
et uenerunt illuc qui missi fue-
rant a rege anthiocho. ut coge-
rent eos qui eos fugerant in ci-
uitatem modin inmolare et thu-
ra accendere et a lege dei disce-
dere. et multi de populo isrl con-
sencientes accesserunt ad eos. Sed
mathathias et filii eius constan-
ter steterunt et respondentes qui missi
erant ab anthiocho. Dixerunt
mathathie. princeps et clarissimus
et magnus es in ciuitate et or-
natus filiis et fratribus. Ergo acce-
de prior et fac iussum regis sicut
fecerunt omnes gentes et uiri iuda
et qui remanserant in ierusalem et
eris tu et filii tui inter amicos
regis, et amplificatus argento.

et auro. et muneribus multis
Et rndit mathathias et dixit
magna voce. Et si oms gentes
regi anthiocho obediernt ut di
scedat unusquisque a servitute pa
trum suorum et consentiat man
datis eius. Ego et filij mei. et fres
mei obediemus legi prm nrorum
Propicius sit nobis deus. No est
nobis utile relinqre legem et
iusticias dei. Non audiemus
verba regis anthiochi. nec sac
ficabimus trnsgredientibz legis
nre madata. ut eamus altera
viam. Et ut cessavit loqui verba
hec. Accessit quidam iudeus.
in oculis omn sacrificare ydolis
super aram in civitate modin
scdm iussum regis. Et vidit ma
thathias et doluit et contremue
runt renes eius. et accensus
est furor eius scdm iudiciu legis
et insiliens trucidavit eu super
aram. Sed et viru qua mittebat
rex anthiochus qui cogebat im
molare occidit in ipo tpe et aram
destruxit et zelatus est legem
sicut fecit finees zambri filio
solomi. Et exclamavit matha
thias voce magna dicens. Ois
qui zelum ht legis statuens
testamentu exeat post me. Et
fugit ipe et filij eius in montem.
et reliquerunt quecumque habebant
in civitate. Tunc descenderunt
multi quentes iudiciu et iusticia
in desertu ut sederet ibi ipi et
filij eorum et mulieres eorum et pecora
eorum qm inundaverunt sup eos
mala. Et renunciatu est viris
regis et exercitui qui erat in ihe
rusalem civitate david qm di
scessissent viri quidam qui dissi
paverant madatum regis in loco
occultos in deserto. Et abissent post
illos multi et statim pervenerunt
ad eos. Et constituerunt adversus
eos prelium in die sabbati et dix

erunt ad eos. Resistitis et
nunc adhuc. exite et facite scdm
verbum regis et vivetis et dixe
runt. Non exibimus neque faci
mus verbum regis ut polluamus
diem sabbatorum et concitaverunt
adversum eos. et non rnderunt
eis nec oppilaverunt loca occulta
dicentes. Moriamur oms in sim
plicitate nra et testes erunt super
nos celum et terra. et qr iniuste
perditis nos et intulerunt eis bel
lum sabbato et mortui st ipi
et uxores eorum et filij eorum et pe
cora. usque mille aias hoim et
cognovit mathathias et amici
eius. et luctu habuerunt sup eos
valde et magnu. Et dixit unus
proximo suo. Si oms fecerunt
sicut fres mei fecerunt et non
pugnaverimus adversus gen
tes pro aiabus nris et iustifi
cationibz nris oms disperdent
nos a terra. Et cogitaverunt
in illa die dicentes. Ois homo
quicumque venerit ad nos in bello
die sabbati pugnemus adversus
eum et non moriamur oms. sic
mortui sunt fres mei in occult
Tunc congregata est ad eos sy
nagoga assideorum fortes virib
ex isrl ois voluntarius in lege
et oms qui confugiebant a mal
additi sunt ad firmamentu
et collegerunt exercitu et per
cusserunt peccatores in ira sua. et
viros iniquos in indignacione
sua et ceteri fugerunt ad nacoes
ut evaderent. Et circuit matha
thias et amici eius. et destru
xerunt aras. et circucideru‍nt
pueros incircucisos. quotquot
invenerunt in finibz isrl in for
titudine et persecuti sunt filios
superbie et prosperatu est opus
in manu eorum et optinuerunt
legem de manibz gentium et de
manibus regum. et non dederunt.

cornu pctori. Et appropinquaverunt
dies mathathie moriendi. et dixit
filijs suis. Nunc confortata est
superbia et castigatio et tempus
eversionis et ira indignationis
Nunc ergo filij emulatores estote
legis. et date animas vestras pro
testamento patrum et mementote
operum patrum que fecerunt in generati
onibus suis. et accipietis gloriam
magnam et nomen eternum. abra
ham. nonne in temptatione in
ventus est fidelis et reputatum
est illi ad iusticiam. Joseph in tempore
angustie sue custodivit mandatum
et factus est dominus. Finees pater noster ze
lando zelum dei accepit testa
mentum sacerdocij eternum.
dum impleret verbum factus est
dux israel. Caleph dum testificatur
in eccia hereditatem. David in sua
misericordia consecutus est sedem regni
in secula. Helyas dum zelat ze
lum legis receptus est in celum. Ana
nyas azarias misahel credentes
liberati sunt de flama. Daniel
in sua simplicitate liberatus est
de lacu leonum. Et ita cogitate per
generationem et generationem, quia omnes
qui sperant in eum non infirmantur,
et a verbis viri peccatoris non ti
mueritis. quia gloria eius stercus
et vermis est. hodie extolletur,
et cras non invenietur, quia conver
sus est in terram suam et cogita
cio eius periet. Vos ergo filij con
fortamini et viriliter agite in lege.
quia in ipsa gloriosi eritis. Et ecce
symeon frater vester. scio quod vir consilij
est ipsum audite, semper. et ipse
vobis erit pater. Et iudas machabeus
fortis viribus. a iuventute sua.
sit vobis princeps milicie. et ipse a
get bellum populi vestri. et vos
adducetis ad vos. omnes factores legis
et vindicate vindictam populi vestri
et retribuite retributionem gentium

et intendite in preceptum legis.
Et benedixit eos et appositus est ad
patres suos. et defunctus est c xl.
et vj. anno. et sepultus est a fi
lijs suis in sepulchris patrum suorum
in modyn et planxerunt eum omnis
israel planctu magno. Capitulum iij.

Et surrexit iudas qui vo
cabatur machabeus fi
lius eius pro eo. et adiu
vabant eum omnes fratres
eius et universi qui se iunxerant
patri eius. et preliabantur prelium
in israel cum leticia et dilatavit
gloriam populo suo et induit se
lorica sicut gygas et succinxit
se arma in prelio. et protegebat
castra gladio suo. Similis factus
est leoni in operibus suis. et sic
catulus leonis rugiens in vena
cione et persecutus est iniquos
perscrutans eos et qui contur
babant populum suum. succendit fla
mis et repulsi sunt inimici pre
timore et omnes operarij iniquitatis
conturbati sunt. et directa est sa
lus in manu eius. et exacerba
bat reges multos et letificabat
iacob in operibus suis. et in secu
lum memoria eius in benedictione
et perambulavit civitates iude
et perdidit impios ex eis et aver
tit iram ab israel. et nominatus est
usque ad novissimum terre et con
gregavit pereuntes. Et congregavit
appollonius gentes. et a samaria
virtutem multam et magnam ad bel
landum contra israel et cognovit
iudas. et exivit obviam et percussit
et occidit illum et ceciderunt vul
nerati multi et reliqui fugerunt
Et accepit spolia eorum et gladium
apollonii abstulit iudas. et erat
pugnans in eo omnibus diebus.
Et audivit seron princeps syrie ex
ercitus quod congregavit iudas
congregationem et eciam fidelium

scitum. et ait. Faciam m[ihi] nome
et glorificabor in regno et de
bellabo iudam. et eos qui cum
ipo sunt qui spernabant uer
bum regis. et preparauit se.
ascenderunt cum eo castra im
pior[um] fortes auxiliarij. ut face
rent uindictam in filijs isrl. et
apropinquauit usq[ue] ad bethoron
et exiuit iudas obuia[m] illis cu[m]
paucis. Ut uiderunt aut[em] exercitu[m]
uenientem sibi obuiam dixerunt
iude. Quo poterimus pugnare
pauci ad multitudinem tam for
tem. Et nos fatigati sum[us] ieiu
nio hodie. Et ait iudas. facile
est concludi multos in manu
paucor[um]. et non est differentia
in conspectu dei celi liberare in
multis et in paucis. quia no[n] in
multitudine exercitus uictoria
belli. Sed de celo fortitudo e[st]. Ipi
ueniunt ad nos. in multitudine co
tumaci et superbia ut disperdat
nos et uxores meas et filios no
stros. ut spolient nos. Nos uero
pugnabimus pro aiabus n[ost]ris
et legibus n[ost]ris. et ipe d[omi]n[u]s conte
ret eos ante faciem n[ost]ram. Uos
aut[em] ne timueritis eos. Ut cessa
uit aut[em] loquens insiluit in eos
subito. Et contritus est seron et
exercitus eius in conspectu eius per
sequebatur eum in descensu betho
ron. usq[ue] in campum et ceciderunt
runt ex eis octi[n]genti uiri re
liqui aut[em] fugerunt in terram
philistim. et cecidit timor iude
ac fr[atru]m et fortitudo super om[n]es
gentes in circuitu eor[um]. et per
uenit ad regem nomen
eius. et de prelijs iude narra
uerunt om[n]es gentes. Ut audiuit
aut[em] anthiochus. sermones istos
iratus est aio. et misit et con
gregauit exercitum uniuersi reg
ni sui. castra fortia ualde et ape

ruit erarium suu[m]. et dedit stipen
dia sua exercitui in annu[m]. et
mandauit illis ut essent parati
ad o[mn]ia. Et ut uidit q[uod] defecit pecu
nia thesauris et tributa regio
nis modica propt[er] dissensione[m]
et plagam quam fecit in t[er]ra.
ut tolleret legitima q[ue] erat a
p[ri]mis diebus. et timuit ne no[n]
haberet semel et bis in sumpt[us]
et donatiua q[ue] dederat an[te] larga
manu. et habundauerat super
reges qui ante eu[m] fuerat con
sternatus erat aio ualde. et
cogitauit ire in persidem. et ac
cipere tributa regionis. et con
gregare argentu[m] multum. Et re
liquit lisiam ho[m]i[n]em nobilem
et de genere regali sup[er] negocia
regia a flumine eufraten usq[ue]
ad flumen egipti. Et ut nutri
ret anthiochum. filiu[m] suu[m] do
nec rediret. et tradidit ei medi
um exercitu[m] et elefantes et ma
dauit ei de o[mn]ibus que uolebat
et de inhabitantib[us] iudea[m] et ier[usa]l[e]m
Et ut mitteret ad eos. exercitu[m]
ad conterenda et extirpanda
uirtute[m] isrl. et reliquias ier[usa]l[e]m
et auferenda[m] memoria[m] eor[um] de
loco. et ut constitueret habita
tores filios alienigenas in o[mn]ib[us]
finibus eor[um]. et sorte distribue
ret terram eor[um]. Et rex assump
sit parte[m] exercitus residuu[m]. et ex
iuit ab anthiochia ciuitate reg
ni sui Anno. c. xl. vij. Et trans
fretauit eufraten flumen. et
per ambulabat superiores regio
nes. Et elegit lysias ptholomeu[m]
filiu[m] dorimini. et nicanorem
et gorgiam uiros potentes ex
amicis regis. et misit cu[m] eis.
q[ua]draginta milia uiror[um] et sep
tem milia equitu[m] ut uenirent
in t[er]ram iuda. et disperderent.

eam secundum verbum regis. et pro-
cesserunt ut irent cum univer-
sa virtute sua et venerunt. et
applicuerunt Ammaum in terram
campestri. et audierunt mercato-
res regionum nomen eorum et acce-
perunt argentum et aurum multum
valde. et pueros et venerunt in
castra. ut acciperent filios israel
in servos et additi sunt ad eos
exercitus syrie et terre alienige-
narum et vidit iudas et fratres eius
quia multiplicata sunt mala.
et exercitus applicuit ad fines
eorum Et cognovit verba regis que
mandavit populo facere in in-
teritum et consummacionem. et dixe-
runt unusquisque ad proximum
suum. Erigamus deiectionem po-
puli nostri et pugnemus pro po-
pulo nostro et sanctis nostris. Et con-
gregatus est conventus ut essent
parati in prelium. et ut adorarent
misericordiam et miseracionem. et iherusalem
non habitabatur, sed erat sicut
deserta. Non erat qui ingrede-
retur et egrederetur de natis eius
et sanctum conculcabatur et filii
alienigenarum erant in arce ibi
erat habitatio gentium. et abla-
ta est voluptas a Jacob. et defecit
ibi tybia et cythara et congre-
gati sunt. et venerunt in mas-
phat contra iherusalem quia locus ora-
tionis erat in masphat in israel
et ieiunaverunt illa die et indu-
erunt se ciliciis. et cinere in ca-
pite suo. et disciderunt vestimenta
sua. et expanderunt libros legis
de quibus scrutabantur gentes
similitudinem simulachrorum suorum. Et
attulerunt ornamenta sacerdota-
lia. et primitias et decimas et su-
scitaverunt nazareos qui imple-
verant dies, et clamaverunt
voce magna in celum dicentes,

Quid faciemus istis. et quo eos
ducemus. et sancta tua concul-
cata sunt. et contaminata sunt
et sacerdotes tui in luctu et humi-
litate. et ecce nationes convene-
runt adversus nos ut nos di-
sperdant. Tu scis que cogitant
in nos. quomodo poterimus subsi-
stere ante faciem illorum nisi tu
adiuves nos. Et tubis exclama-
verunt voce magna. Et post hec
constituit iudas duces populi
tribunos et centuriones et pen-
techontarchos et decuriones. et dixit
hiis qui edificabant domos. et
sponsabant uxores. et planta-
bant vineas. et formidolosis
ut redirent unusquisque in domum
suam. secundum legem et moverunt
castra. et collocaverunt ad austrum
Ammaum. Et ait iudas accin-
gimini et estote filii potentes
et estote parati mane ut pug-
netis adversus nationes has.
que convenerunt disperdere nos
et sancta nostra. quoniam melius est
nos mori in bello quam videre
mala gentis nostre et sanctorum
Sicut autem fuerit voluntas in
celo sic fiat. Capitulum iiij.

Et assumpsit gorgias
quinque milia virorum et mil-
le equites electos. et mo-
verunt castra nocte. ut ap-
plicarent ad castra iudeorum
et percuterent eos subito. et de
filiis qui erant ex arce erant
illi duces. Et audivit Judas et
surrexit ipse et potentes percu-
tere virtutem exercitus regis
qui erat in ammaum adhuc enim
dispersus erat exercitus a castris
et venit gorgias in castris iude
noctu. et neminem invenit.
et querebat eos in montibus quoniam
dixit. fugiunt hii a nobis. Et cum
dies factus esset apparuit iudas.

in campo cum tribus milibus
virorum tantum, qui tegumenta
gladios non habebant. Et vide-
runt castra gentium valida, et lo-
ricatos et equitatus in circui-
tu eorum, et hii docti ad prelium.
Et ait iudas viris qui secum erant
Ne timueritis multitudinem eorum
et impetum eorum ne formidetis.
Mementote qualiter salvi facti sunt patres
nostri in mari rubro, cum perse-
queretur eos pharao cum exercitu.
Et nunc clamemus in celum et
miserebitur nostri dominus et memor
erit testamenti patrum nostrorum con-
teret exercitum istum ante faciem nostram
hodie. et scient omnes gentes quia
est qui redimat et liberet israel.
Et levaverunt alienigene oculos
et viderunt eos venientes ex ad-
verso. et exierunt de castris in pre-
lium. et tuba cecinerunt hii qui
erant cum iuda et congressi sunt.
Et contriti sunt gentes et fugi-
erunt in campum. novissimi autem
ceciderunt in gladio et persecuti
sunt usque gezeron et usque in cam-
pos ydumee et azoti et iamnie
et ceciderunt ex illis ad tria
milia virorum et reversus est iudas
et exercitus eius sequens eum. Et
dixit ad populum non concupi-
scatis spolia. quia bellum contra
nos est. et gorgias et exercitus
eius in monte prope nos, sed
state contra inimicos nostros et ex-
pugnate eos et post hec sume-
tis spolia. Et adhuc loquente
iuda Ecce apparuit pars quedam
prospiciens de monte et vidit
quod in fugam conversi sunt. et suc-
censa sunt castra. fumus enim
qui videbatur declarabat quod
factum est. Quibus illi prospectis
timuerunt valde. aspicientes
simul adiudam, et exercitum in
campo paratum ad prelium.
et fugerunt omnes in campo alie-

nigenarum. et iudas reversus est
ad spolia castrorum. et acceperunt
aurum multum et argentum.
et iacinctum et purpuram ma-
rinam et opes magnas et mag-
nas. Et conversi ymnum canta-
bant et benedicebant in celum
quoniam bonus est quoniam in seculum miseri-
cordia eius. Et facta est salus magna in
israel in illa die. Quicumque autem
alienigenarum evaserunt venerunt
et nuntiaverunt lysie universa
que acciderant. Quibus auditis
ille consternatus animo deficiebat
quia non qualia voluit talia
contigerunt in israel. et quia ma-
davit rex. Et sequenti anno con-
gregavit lysias electorum virorum
sexaginta milia. et equitum
quinque milia. ut debellaret eos. et ve-
nerunt in iudeam et castra po-
suerunt in bethoron. et occurrit
illis iudas cum decem milibus
viris. Et viderunt exercitum fortem
et oravit et dixit. Benedictus es
salvator israel qui contrivisti
impetum potentis, in manu
servi tui david, et tradidisti ca-
stra alienigenarum in manu
ionathe filii saul. et armigeri
eius, conclude exercitum istum in
manu populi tui israel. et confun-
dantur in exercitu suo et equi-
tibus. da illis formidinem et ta-
bescere fac audaciam virtutis illorum
et commoveantur contritione sua.
Deice eos gladio diligentium
te. et collaudent te omnes qui
noverunt nomen tuum in ymnis.
Et commiserunt bellum et ceciderunt
de exercitu lysie quinque milia vi-
rorum. Videns autem lysias suorum
fugam et iudeorum audaciam et
quod parati sunt aut mori aut
vivere fortiter abiit antiochiam
et elegit milites et multiplicatos
rursus venire in iudeam. Dixit

ait Iudas fratribus suis. Ecce contriti sunt inimici nostri, ascendamus
nunc mundare sancta et reno-
uare. Et congregatus est oīs
exercitus et ascenderunt in mon
tem syon et uiderunt sāctificatio
nem desertam et altare profana
tum et portas exustas et
in atriis uirgulta nata sicut in
saltibus uel montibus, et pa
stoforia diruta sciderunt uesti-
menta sua et planxerunt planc
tu magno. et imposuerunt ci
nerem super capita sua et ce
ciderunt in faciem super terram
et exclamauerunt tubis signorum
et clamauerunt in celum. Tunc
ordinauit iudas uiros. ut ex-
pugnarent aduersus eos, qui
erant in arce donec emundarent
sancta, elegit sacerdotes sine
macula. uoluntatem habentes in lege
dei, et mundauerunt sancta et tule
runt lapides contaminationis
in locum inmundum. Et cogita
uit de altare holocaustorum quod
profanatum erat quid de eo faceret
Et incidit illi consilium bonum
ut destruerent illud ne forte esset
illis in obprobrium quia contami
nauerunt illud gentes et demo
liti sunt illud et reposuerunt
lapides in monte domus in loco
apto. quo adusque ueniret pro-
pheta et responderet de eis, et acce
perunt lapides integros secundum
legem et edificauerunt altare
nouum secundum illud quod prius
fuit, et edificauerunt sancta et
que intra domum interius erant et edes
et atria sanctificauerunt et fecerunt
uasa sancta noua, et intulerunt
candelabrum et altare incensorum
et mensam in templum et incen
sum posuerunt super altare et ac-
cenderunt lucernas que super
candelabrum erant, et lucebant
in templo et posuerunt super mensam
panes et appenderunt uela et con
summauerunt oīa opera que fece-
runt et ante matutinum surre
xerunt quinta et uicesima die men
sis noni hic est mensis casleu.
centesimo quadragesimo octa
uo anno. et obtulerunt sacri
ficium secundum legem super altare
holocaustorum nouum quod fecerunt.
secundum tempus et secundum diem in quo
contaminauerant illud gentes
in ipso renouatum est in canti
cis et cytharis et cymbalis. Et
cecidit oīs populus in faciem
et adorauerunt et benedixerunt in ce
lum eum qui prosperauit eis
Et fecerunt dedicationem altaris
diebus octo, et tulerunt holocau
sta cum leticia, et salutaria
laudis et ornauerunt faciem tem
pli coronis aureis. et scuta,
et dedicauerunt portas et pasto
foria. et imposuerunt eis ianuas
et facta est leticia in populo ma
gna ualde. et auersum est obpro
brium gentium, Et statuit iudas
et fratres eius et uniuersa eccle
sia israel. ut agatur dies dedicationis
altaris in temporibus suis ab anno
in annum per dies octo. a quinta
et uicesima die mensis casleu
cum leticia et gaudio. et edi
ficauerunt in tempore illo montem
syon, et per circuitum muros al
tos et turres firmas, ne ali-
quando uenirent gentes et conculcarent eam
sicut antea fecerunt. Et collocauit
ibi exercitum ut seruaret eam et
muniuit eam ad custodiendam
bethsuram. ut haberet populus
munitionem contra faciem ydumee.

Et factum est, Caplm. V.
ut audierunt gentes
in circuitu quia edifi
catum est altare. et sanctua
rium ut prius irate sunt ualde.

cogitabant tollere genus Jacob,
qui erat inter eos et ceperunt
occidere de populo et persequi.
et bellabat iudas filios esau
in ydumea et eos qui erant in
arabia quia circuisedebant
israelitas et percussit eos plaga
magna. et recordatus est mali-
cie filiorum bean qui erant
populo in laqueum et in scanda-
lum insidiantes in via conclu-
si sunt. ab eo in turribus et ap-
plicavit ad eos et anathema-
tizavit eos. et incendit tur-
ros eorum igni cum omnibus qui in
eis erant, et transiit ad filios
ammon, et invenit manum
fortem et populum copiosum,
et thymotheum ducem ipsorum,
et commisit cum eis prelia
multa et contriti sunt in conspectu
eorum et percussit eos et cepit Ja-
zer. civitatem et filias eius,
et reversus est in iudeam, et con-
gregate sunt gentes, que sunt
in galaad. adversus israelitas
que erant in finibus eorum ut
tollerent eos et fugerunt in dathe-
man munitionem et miserunt
litteras ad iudam et fratres eius di-
centes, Congregati sunt ad-
versum nos per circuitum ut aufe-
rant nos et parant venire,
et occupare munitionem in qua
confugimus, et thymotheus est
dux exercitus eorum. Nunc ergo
veni eripe nos de manibus eorum
quia cecidit multitudo de nobis
et omnes fratres mei qui erant in lo-
cis tubin interfecti sunt, et cap-
tivas duxerunt uxores eorum
et natos et spolia. et perimerunt
illic fere mille viros. et adhuc
epistole legebantur, et ecce alii
nuncii venerunt de galilea con-
scissis tunicis nuntiantes secundum
verba hec dicentes convenisse
adversum se a ptholomaida et
tyro et sydone et repleta est
omnis galilea alienigenis, ut
nos consumant; Ut autem audi-
vit iudas et populus sermones
istos convenit ecclesia magna
cogitatione quid facerent fratribus
suis. qui in tribulatione erant
et expugnabantur ab eis;
Dixitque iudas symoni fratri suo.
Elige tibi viros et vade libera
fratres tuos in galilea. Ego autem
et frater meus ionathas. ibimus
in galatiditim et reliquit Jo-
sephum filium zacharie et
azariam duces populi cum
residuo exercitu, in iudea. ad
custodiendum. et precepit illi
dicens. Preesto populo huic
et noli bellum committere adver-
sus gentes. donec revertamur.
et dati sunt symoni viri tria
milia, ut iret in galileam.
Jude autem octo milia in galathi-
dim. Et abiit symon in galile-
am. et commisit prelia multa
in gentibus, et contriti sunt
gentes a facie eius et persecu-
tus est eos usque ad portam ptho-
lomaidis. et ceciderunt de gen-
tibus fere tria milia virorum
et accepit spolia eorum et assump-
sit eos qui erant in galilea;
et in arabia cum uxoribus et na-
tis et omnibus que erant illis
et adduxit in iudeam cum leti-
cia magna. et Judas macha-
beus et Jonathas frater eius
transierunt iordanem et abierunt
viam trium dierum per desertum
Et occurrerunt eis nabutheri.
et susceperunt eos pacifice et nar-
raverunt eis omnia que acciderat
fratribus eorum in galathitide. et
quia multi ex eis comprehensi sunt
in basarra et bosor. et in alimis
et in casfer et macet et carnaim

Hec omnes ciuitates munite
et magne. sed in ceteris ciuita-
tibus galaadithidis tenentur con-
prehensi. et in crastinum consti-
tuerunt admouere exercitum
ciuitatibus hiis et comprehendere
et tollere eos in una die. et con-
uertit iudas. et exercitus eius
viam in desertum bosor repente
et occupauit ciuitatem et occidit
omnem masculum in ore gladii et
accepit omnia spolia eorum et succen-
dit eam igni et surrexerunt
inde nocte. et ibant usque ad mu-
nitionem. Et factum est diluculo cum
eleuassent oculos suos. ecce po-
pulus multus cuius non erat
numerus portantes scalas. et machi-
nas ut comprehenderent muni-
tionem. et expugnarent eos.
Et vidit iudas quia cepit bellum
et clamor belli ascendit ad ce-
lum sicut tuba et clamor magnus
de ciuitate exercitum dixit pug-
nate hodie pro fratribus nostris. et
uenit tribus ordinibus post eos
et exclamauerunt in oratione et
cognouerunt castra thimothei
quia machabeus est et refuge-
runt a facie eius et percusse-
runt eos plaga magna. et ce-
ciderunt ex eis fere in illa die
octo milia virorum et diuertit
iuda in maspha et expugna-
uit et cepit eam. et occidit omnem
masculum eius. et succendit eam
igni. Inde surrexit et cepit cas-
son. et maced et bosor. et reli-
quas ciuitates galaadithidis.
Post hec autem uerba congrega-
uit thimotheus exercitum alium
et castra posuit contra raphon trans
torrentem. et misit iudas spe-
culari exercitum. et renunciauerunt
ei dicentes. Quia conuenerunt
ad eum omnes gentes que in cir-

cuitu nostro sunt. exercitus multus
nimis. et arabes conduxerunt
in auxilium sibi et castra po-
suerunt trans torrentem. parati
uenire in prelium et abiit iudas
obuiam illis. Et ait thimotheus
principibus exercitus sui. Cum
appropinquauerit iudas et ex-
ercitus eius ad torrentem aque
si transierit ad nos si uero timu-
erit transire et posuerit castra
extra flumen. transfretemus ad
eos et poterimus aduersum
illum. Ut autem appropinquauit iu-
das ad torrentem aque. statuit
scribas populi secus torrentem
et mandauit eis dicens. Neminem
hominem reliqueritis sed ueniant omnes
in prelium et transfretauit ad illos
prior et omnis populus post eum
et contrite sunt ante faciem eorum
omnes gentes et proiecerunt arma
sua et fugerunt ad phanum
quod est in carnaim et occupauit
ipsam ciuitatem et phanum suc-
cendit igni. cum omnibus que erant
in ipsa. et oppressa est carnaim
et non poterant sustinere con-
tra faciem iude. Et congregauit
iudas uniuersos israelitas. Qui
erant in galaatide. a minimo
usque ad maximum et uxores eorum
et natos et exercitum magnum
valde ut uenirent in terram iuda
et uenerunt usque ephron. Et hec
ciuitas magna in ingressu
posita munita ualde. et non
erat declinare ab ea dextera
uel sinistra. sed per mediam iter
erat. Et incluserunt se qui erant
in ciuitate. et obstruxerunt por-
tas lapidibus. et misit ad eos
iudas uerbis pacificis dicens
transeamus per terram uestram ue-
niamus in terram nostram et ne-
mo uobis nocebit. tantum pedibus trans-
ibimus. Et nolebant eis aperire

et precepit Judas predicare in
castris ut applicarent unusquisque
in quo erat loco et applicuerunt
se viris virtutis. et oppugnavit
civitatem illam tota die et tota
nocte et tradita est civitas in
manu eius et peremerunt omne
masculum in ore gladii et eradica
vit eam et accepit spolia eius
et pertransivit totam civitatem
super interfectos et transgressi sunt
Jordanem. in campo magno ante
Bethsan et erat Judas congre
gans extremos et exhortabat
populum per viam donec venerunt
in terram Juda. et ascenderunt
in montem Syon. cum leticia et
gaudio et optulerunt holocau
sta quod nemo ex eis cecidisset
donec reverterentur in pace. et
in diebus quibus erat Judas
et Jonathas in terra Galaad.
et Symeon frater eius in Galilea.
contra faciem Ptholomaidis au
divit Josephus Zacharie filius.
et Azaria princeps virtutis res
bene gestas. et prelia que facta
sunt. et dixit. faciamus et ipsi
nobis nomen et eamus pugnare
adversum gentes. que in cir
cuitu nostro sunt. et precepit hiis
qui erat in exercitu suo. et abie
runt iam Iamniam. Et exivit Gor
gias de civitate. et viri eius
obviam illis in pugnam. Et
fugati sunt Josephus et Azarias
usque ad fines Jude. et ceciderunt
in die illa de populo Israel ad .ii.
milia virorum. Et facta est fuga
magna in populo. quia non
audierunt Judam et fratres eius.
existimantes se fortiter facturos
Ipsi autem non erant de semine il
lorum virorum per quos salus facta
est in Israel. et viri Juda magnifi
cati sunt valde. in conspectu omnis
Israel et gentium omnium qui audiebant

nomen eorum. Convenerunt ad
eos felicitate acclamantes et ex
ivit Judas et fratres eius. et
expugnabant filios Esau in terra
que ad austrum est. Et percussit
Chebron et filias eius et muros
eius, et turres succendit in cir
cuitu. et movit castra ut iret
in terram alienigenarum et per
ambularet Samariam. In illa
die ceciderunt sacerdotes in bello.
dum volunt fortiter facere dum
sine consilio exeunt in prelium
et declinavit Judas in Azotum
in terram alienigenarum et diruit
aras eorum et sculptilia deorum suorum
succendit igni et cepit spolia
civitatum et regressus est in ter
ram Jude, etc. Capitulum. vi.

Et rex Anthiochus peram
bulavit superiores regi
ones et audivit de civi
tatem Elymaid in per
side nobilissimam et copiosam
in argento et auro. templum
que in ea locuplex valde et illic
velamina aurea et loricas et
scuta que reliquit Alexander
Philippi rex Macedo qui regna
vit primus in Grecia. Et venit
et querebat civitatem capere et
predari eam et non potuit quoniam
innotuit sermo hiis qui erant
in civitate et insurrexerunt
in prelium. Et fugit inde et abiit
cum tristicia magna. et reversus
est in Babiloniam. et venit qui
nunciaret ei, in Perside et fuga
ta sunt castra que erant in terra
Juda. Et quia abiit Lisias cum
virtute forti in primis et fugatus
est a facie Judeorum et invalue
runt armis et viribus, et spo
liis que ceperunt de castris, que exci
derunt et quia diruerunt abho
minationem quam edificaverat
super altare quod erat in Jerusalem.

et sanctificatione sicut prius circuitum
dederunt muris excelsis, sed
et bethsuram civitatem suam.
Et factum est ut audivit rex sermo
nes istos expavit et commotus
est valde et decidit in lectum
et incidit in languorem pre tristi
cia quia non est factum sicut pu
tabat vel cogitabat et erat il
lic dies multos, quia renova
ta est in eo tristicia magna,
et arbitratus est se mori. Et
vocavit omnes amicos suos et
dixit illis. Recessit sompnus
ab oculis meis et concidi et cor
rui corde pre sollicitudine et dixi
in corde meo in quantam tribu
lacionem deveni, et in quos fluc
tus tristicie in qua nunc sum
qui iocundus eram et dile
ctus in potestate mea. Nunc ve
ro reminiscor malorum que feci
in ierusalem unde abstuli omnia spo
lia argentea, et aurea que
erant in ea, et misi auferre
habitantes iudeam sine causa.
Cognovi ergo quia propterea
invenerunt me mala ista, et
ecce pereo tristicia magna in terra
aliena. Et vocavit philippum
unum de amicis suis, et prepo
suit eum super universum
regnum suum, et dedit illi
dyadema et stolam suam et
anulum ut adduceret eum an
thiochum filium suum et nutri
ret eum et regnaret et mor
tuus est illic anthiochus rex
anno centesimo quadragesi
mo nono. Et cognovit lysias
quia mortuus est rex et consti
tuit regnare anthiochum
filium suum. quem nutrivit
adolescentem et vocavit no
men eius eupator. Et hii qui
erant in arce, incluserant

Israel in circuitu sanctorum et querebant
eis semper mala ad firmamen
tum gentium et cogitavit Iudas
disperdere eos. Et convocavit
universum populum ut obsiderent
eos. Anno centesimo quinquagesimo
et fecerunt balistas et machi
nas et exierunt quidam ex eis
qui obsidebantur. et adiunxe
runt se illis aliqui ex impiis
israel. et abierunt ad regem et di
xerunt. Quousque non facies iu
dicium et vindicas fratres nostros.
Nos decrevimus servire patri
tuo, et ambulare in preceptis
eius, et obsequi dictis eius et fi
lii populi mei, propter hoc alie
nabant se a nobis. et quicunque
inveniebatur ex nobis interficiebatur
et in nos tamen extenderunt ma
num; sed et in omnes fines nostros
Et ecce applicuerunt hodie ad ar
cem in ierusalem occupare eam.
et munitionem in bethsuram mu
nierunt et nisi preveneris eos velocius
maiora quam hec facient nec pote
ris obtinere eos. et iratus est rex
ut audivit et convocavit omnes
amicos suos, et principes exerci
tus sui et eos qui super equites
erant sed et de regnis aliis
et de insulis et maritimis ve
nerunt ad eum exercitus et con
ductitii et erat numerus exercitus
centum milia peditum, et nona
ginta milia equitum et elephan
tum xxxii docti ad prelium
et venerunt per ydumeam
et applicuerunt ad bethsuram,
et pugnaverunt multis diebus et
recessit iudas ab arce et amo
vit castra ad bethsacara contra
castra regis, et surrexit ante
lucem et concitavit exercitus
impetu contra viam bethsa
cara et paraverunt se exercitus

ad plium, et tubis cecinerunt
et elephantis ostenderunt sang-
uinem uue, et mori accuen-
dos eos in plium. et diuiserunt
bestias per legiones, et astite-
runt singulis elephantis mil-
le uiri in loricis concathena-
tis et galee eree in capitibus
eorum. et .d. equites ordinati
unicuique bestie electi erant hii
ante tempus. Ubicumque erat be-
stia ibi erant. et quocumque ibat
ibant, et non discedebant ab ea.
Sed et turres lignee super eos
firme protegentes. per sin-
gulas bestias et super eos ma-
chine et super singulas uiri
uirtutis, triginta duo. qui pug-
nabant desuper, et indus ma-
gister bestie. et residuum equi-
tatuum hinc et inde statuit
iudas, partes tubis et exerci-
tu commouere et per urgere
constipat in legionibus eius.
et ut refulsit sol in clipeos au-
reos et ereos resplenduerunt
montes ab eis, resplenderunt sic-
ut lampades ignis. et distincta
est pars exercitus regis. per
montes excelsos et alia per loca
humilia, et ibant caute et or-
dinate, et commouebantur omnes
inhabitantes a uoce multitudinis
eorum et incessu turbe et collisi-
onis armorum. Erat enim exercitus
magnus ualde et fortis. Et
appropinquauit iudas et ex-
ercitus eius in plium, et ceci-
derunt de exercitu regis sexcenti
uiri. Et uidit eleazarus filius
saura una de bestiis loricatam
loricis regis et erat eminens
super ceteras bestias. et uisum
est ei quod in ea esset rex et de-
dit se ut liberaret populum
suum, et acquireret sibi nomen

eternum. et cucurrit ad eam au-
dacter, in medio legionis inter-
ficiens a dextris et a sinistris
et cadebant ab eo huc et illuc
et iuit sub pedes elephanti et
supposuit se ei et occidit eum
et cecidit in terram super eum.
et mortuus est illic. Et uiden-
tes uirtutem regis et impetum
exercitus eius diuerterunt ab eis.
Castra autem regis ascenderunt
contra eos in ierusalem. Et applicuit
castra rex ad iudeam ad mon-
tem syon. et fecit pacem cum
hiis qui erant in bethsura. et
exierunt de ciuitate. quia non
erant eis ibi alimenta. conclusis
quia sabbata erant terre et com-
prehendit rex bethsuram et consti-
tuit illic custodiam seruare eam.
Et conuertit castra ad locum sanctifica-
tionis. diebus multis et statuit
illic balistas, et machinas. et
ignis iacula et tormenta ad la-
pides iactandos, et spicula. et
scorpios, ad mittendos sagittas
et fundibula fecerunt et ipsi machi-
nas aduersus machinas eorum
et pugnauerunt dies multos
Esce autem non erant in ciuitate.
eo quod septimus annus esset et qui
remanserat in iudea. de gentibus
consumpserant reliquias eorum
que reposite fuerant et reman-
serunt in sanctis uiri pauci quoniam
obtinuerat eos fames, et disper-
si sunt unusquisque in locum suum.
Et audiuit lysias quod philip-
pus quem constituit rex anthi-
othus cum ad huc uiueret et
nutriret anthiochum filium
suum regnaret, et reuersus esset
a perside et media et exercitus
qui abierat cum ipso et quia
querit suscipere regni negotia.

Festinavit ire et dicere ad regem et duces exercitus. Deficimus cottidie, et esca nobis modica est et locus quem obsidemus munitus est et incumbit nobis ordinare de regno. Nunc ergo demus dexteras hominibus istis et faciamus cum illis pacem, et cum omni gente eorum et constituamus illis ut ambulent in legittimis suis, prius, propter legittima enim ipsorum que despeximus irati sunt, et fecerunt omnia hec, et placuit sermo in conspectu regis, et principum et misit ad eos pacem facere et receperunt illam. et iuravit illis rex et principes, et exierunt de munitione. Et intravit rex montem Syon, et vidit munitionem loci, et rupit cicius iuramentum quod iuravit, et mandavit destruere murum in egipto et discessit, et festinanter est reversus Anthiochiam et invenit Philippum dominantem civitati, et pugnavit adversus eum et vi occupavit civitatem.

Anno centesimo **Capitulum VII.** quadragesimo primo exiit Demetrius Seleuci filius, ab urbe Roma, et ascendit cum paucis viris in civitatem maritimam et regnavit illic et factum est ut ingressus est in domum regni patrum suorum comprehendit exercitus Anthiochum, et Lysiam ut adduceret eos ad eum. Et res ei innotuit et ait. Nolite mihi ostendere faciem eorum et occidit eos exercitus, et sedit Demetrius super sedem regni sui, et venerunt ad eum viri iniqui et impii ex Israel, et Alchimus dux eorum qui volebat fieri sacerdos et accusaverunt populum apud regem dicentes, Perdidit Iudas et fratres eius amicos tuos, et nos disperdidit de terra nostra, Nunc ergo mitte virum cui credis ut eat et videat exterminium omne quod fecit nobis in regionibus regis, et puniat omnes amicos regis. et adiutores eorum. Et elegit rex ex omnibus amicis suis Bachiden qui dominabatur trans flumen magnum in regno et fidelem regi et misit eum.
impium. constituit
in sacerdotio et mandavit ei facere ultionem, in filios Israel et surrexerunt et venerunt cum exercitu magno in terram Iuda. et miserunt nuncios et locuti sunt ad Iudam. et ad fratres eius verbis pacificis in dolo. et non intenderunt sermonibus eorum. Viderunt enim quia venerunt cum exercitu magno, et convenerunt ad Alcimum ad Bachidem et congregatio scribarum requirere que iusta sunt et primi Assidei qui erant in filiis Israel et exquirebant ab eis pacem. Dixerunt enim homo sacerdos de semine Aaron venit non decipiet nos. Et locutus est cum eis verba pacifica. et iuravit illis dicens, non inferimus vobis malum nec amicis vestris et crediderunt ei. Et comprehendit ex eis sexaginta viros, et occidit eos in una die, secundum verbum quod scriptum est, Carnes sanctorum tuorum et sanguinem ipsorum effuderunt in circuitu Ierusalem et non erat qui sepeliret. Et incubuit timor et tremor in omnem populum quia dixerunt, non est.

in eis ueritas, et iudicium. transgres
si sunt enim constitutum et ius
iurandum quod iurauerat et mo
uit bachides castra ab ierusalem et
applicuit in bethseida et misit
et comprehendit multos ex eis qui
ab eo refugerant et quosdam
de populo mactauit et in pu
teum magnum proiecit. et commi
sit regionem alcimo et reliquit
cum eo auxilium in adiutorium
ipsi. et abiit bachides ad regem
et satis agebat alcimus pro
principatu sacerdotii sui, et con
uenerunt ad eum omnes qui per
turbabant populum suum et ob
tinuerunt terram iuda. et fece
runt plagam magnam in israel.
Et uidit iudas omnia mala que
fecit alcimus genitus et qui cum
eo erant in filios israel plus
multo quam gentes. Et exiuit in omnes
fines iudee in circuitu. et fecit
uindictam in uiros desertores.
et cessauerunt ultra exire in re
gionem. Uidit autem alcimus quod
preualuit iudas. et qui cum
eo sunt et cognouit, quia non
potest sustinere eos. et ingressus
est ad regem et accusauit eos
multis criminibus, et misit rex
ad eos nicanorem et unum ex prin
cipibus suis nobilioribus qui
erant inimicitias exercens con
tra israel. et mandauit illi e(ue)r
tere populum. Et uenit nicanor
in ierusalem cum exercitu magno.
et misit ad iudam et ad fratres
eius cum dolo uerbis pacificis
dicens. Non sit pugna inter
me et uos. ueniam cum uiris
paucis et uideam facies uestras
cum pace. et uenit ad iudam
et salutauerunt se inuicem pa
cifice. et hostes parati erant ra
pere iudam, et innotuit sermo

iude. quoniam cum dolo uenerat ad
eum. et conterritus est ab eo, et
amplius noluit uidere faciem
eius. et cognouit nicanor quoniam
denudatum est consilium eius.
et exiuit obuiam iude in pug
na. iuxta carpharsalam. et ceci
derunt de parte nicanoris fere
quinque milia uiri. et fugerunt in
ciuitatem dauid. Et post hec
uerba ascendit nicanor in mon
tem syon. et exierunt de sa
cerdotibus populi salutare eum
in pace. et demonstrare ei holo
caustomata que offerebantur pro
rege. et irridens spreuit eos
et polluit et locutus est superbe.
et iurauit cum ira dicens, nisi
traditus fuerit iudas et exerci
tus eius in manus meas con
tinuo cum regressus fuero in
pace succendam domum istam.
Et exiuit cum ira magna et in
trauerunt sacerdotes. et steterunt
ante faciem altaris, et templi
et flentes dixerunt. Tu elegisti
domum istam domine ad inuocandum
nomen tuum in ea ut esset domus
orationis et obsecrationis populo
tuo. fac uindictam in homine isto.
et in exercitu isto eius, et ca
dant gladio. Memento blasphe
mias eorum et ne dederis eis
ut permaneant. Et exiuit nicanor
ab ierusalem et castra applicauit
ad bethoron. Et occurrit illi
exercitus syrie. Et iudas appli
cuit in adarsa. cum tribus mi
libus uiris. Et orauit iudas
et dixit. qui missi erant a rege
senacherib. Domine qui blasphema
uerunt te. exiuit angelus et percussit
ex eis. C. octoginta quinque milia.
Sic contere exercitum istum in
conspectu nostro hodie ut sciant ceteri,

quia mala locutus est super san-
cta, et iudicta illum secundum mali-
tiam eius. et commiserunt exer-
citus prelium xiii. die mensis
adar. et contrita sunt castra ni-
canoris. et cecidit ipse primus in
prelio. ut vidit autem exercitus
eius quia cecidit nicanor pro-
iecerunt arma sua et fugerunt
et persecuti sunt eos. viam diei
unius. a adasar usque quo veni-
atur gazara. et tubis cecinerunt
post eos. cum significationibus
et exierunt de omnibus castellis
iudee in circuitu. et ventilabant
eos cornibus. et convertebantur
iterum et ceciderunt omnes gladio.
et non est relictus ex eis nec
unus. et acceperunt spolia eorum
et predam. et caput nicanoris
amputaverunt et dexteram
eius quam extenderat super-
be. et attulerunt ac suspende-
runt contra ierusalem. et letatus est
populus valde. Et egerunt diem
illam cum leticia magna et
constituit agi omnibus annis diem
istam terciadecima die mensis
adar. et siluit terra iuda dies
paucos.

Capitulum octavum

Et audivit iudas nomen
romanorum quia potentes
sunt viribus, et adque-
scunt ad omnia que postu-
lantur ab eis. et quicumque ac-
cesserint ad eos. statuerunt cum
eis amicitias, et quia sunt poten-
tes viribus. audierunt prelia
eorum et virtutes bonas quas
fecerunt in galatia quia opti-
nuerunt eos. et duxerunt sub
tributo et quanta fecerit in re-
gione hyspanie et quod in potestatem
redegerunt metalla argenti
et auri que illic sunt. et posse-
derunt omnem locum consilio suo.
et potencia loca que longe erant
valde ab eis, et reges qui superve-
nerant qui supervenerant illis
ab extremis terre contriverunt
et percusserunt eos plaga magna,
ceteri autem dant eis tributum
omnibus annis. Et philippum per-
siorum regem, et ceteros qui
adversus eos arma tulerunt
contriverunt bello et optinuerunt
eos. Et anthiochum magnum
regem asye qui eis pugnam
intulerat habens centum vigin-
ti elephantes, et exercitum mag-
num valde contritum ab eis
quia ceperunt eum vivum. Et
statuerunt ei ut daret ipse et
qui regnarent post eum tribu-
tum magnum et daret obsides.
et constitutum et regione medorum
et lidos et medos cum optimis
regis omnibus eorum et acceptas eis
ab illis dederunt eumeni regi et
quia qui erant apud elladam
voluerunt ire et tollere eos et
innotuit sermo hiis et miserunt
ad eos ducem unum, et pugna-
verunt contra illos, et ceciderunt
ex eis multi et captivas duxe-
runt uxores eorum et filias eorum et diri-
puerunt eos, et terram eorum pos-
sederunt, Et destruxerunt muros
eorum et in servitutem illos redi-
gerunt, usque in hunc diem et re-
sidua regna et insulas que
aliquando restiterant, illis extermi-
naverunt. et in potestatem redegerunt
cum amicis autem suis, et qui in
se requiem habebant, conser-
vaverunt amicitias et optinue-
runt regna que erant proxima
et que longe. quia quicumque au-
diebat nomen eorum timebant eos.
Quibus vero vellent auxilio
esse ut regnarent, regnabant et
exaltati sunt valde et in omnibus
nemo portabat dyadema nec
induebatur purpura ut mag-

insisteret in ea. Et quia curiam
fecerunt sibi et cotidie consu
lebant trecenti viginti consilium
agentes semper de multitudine
ut que digna sunt gerant et com
mittunt uni homini magistratum
suum per singulos annos dominari
universe terre sue, et omnes ob
ediunt uni. Et non est invidia
neque zelus inter eos. et elegit
Iudas eupolemum filium Iohan
nis filii Iacob. et Iasonem filium
eleazari, et misit eos romam
constituere cum illis amicitiam
et societatem, et ut auferrent
ab eis iugum grecorum quia vide
runt quod in servitute premerent
regnum Israel. Et abierunt ro
mam, viam multam valde, et
introierunt curiam et dixerunt
Iudas machabeus et fratres
eius, et populus iudeorum mise
runt nos ad vos, statuere vobis
cum societatem et pacem. et con
scribi nos socios et amicos vestros
et placuit sermo in conspectu
eorum. et hoc rescriptum quod re
scripserunt in tabulis ereis et
miserunt Ierusalem ut esset apud eos
ibi memoriale pacis et societa
tis. Bene sit romanis et genti
iudeorum in mari et in terra in
eternum. Gladiusque et hostis pro
cul sit ab eis. quod si institerit
bellum romanis prius aut omnibus
sociis eorum in omni dominatione eorum
auxilium feret iudeorum prout
tempus dictaverit, corde ple
no et preliantibus non dabunt
neque subministrabunt triticum, arma
pecuniam naves sicut placuit
romanis. et custodient man
data eorum nihil ab eis accipien
tes. Similiter autem et si genti iudeorum
prius acciderit bellum. adiuva
bunt romani ex animo prout

eis tempus permiserit. et adiu
vantibus non dabitur triticum,
arma pecunia naves sicut pla
cuit romanis. et custodiant
mandata eorum absque dolo. secundum
hec verba constituerunt romani
populo iudeorum. Quod si post hec
verba hii aut illi addere vel
demere ad hec aliquid voluerint
faciant ex proposito suo et que
cumque addiderint vel dephense
rint vel diminuerint rata erunt
Sed et de malis que demetrius
rex fecit in eos scripsimus ei di
centes. Quare gravasti iugum
tuum super amicos nostros et socios
nostros iudeos. Si ergo iterum
adierint nos adversum te faciemus
illis iudicium. et pugnabimus
tecum mari terraque. Capitulum ix.

Interea ubi audivit demetrius
quia cecidit nicanor et exercitus
eius in prelio apposuit bachiden
et alcimum rursum mittere in
iudeam et dextrum cornu cum
illis. Et abierunt viam que ducit
in galgala. et castra posuerunt
in mesoloth. que est in arbellis
et occupaverunt eam. et propha
narunt aias hominum multas. Et
in mense primo anni centesimi et
quinquagesimi secundi applicuerunt
exercitum ad Ierusalem et surrexerunt
et abierunt in berea. viginti
milia virorum et duo milia equi
tum, et Iudas castra posuit in
laisa. et tria milia virorum elec
torum cum eo. Et viderunt multi
tudinem exercitus quia multi
sunt et timuerunt valde, et multi
subtraxerunt se de castris. et non
remanserunt ex eis nisi octingenti
viri et vidit quod defluxit
exercitus suus, et bellum per
urgebat eum confractus est corde
quia non habebat tempus con

gregandi eos. et dissolutus est.
et dixit hys qui residui erant
Surgamus et eamus ad adu'
sarios nr̃os si poterimus pug
nare adversus eos. et avert'e
bant eum dicentes. nõ poteri
mus et liberemus aĩas nr̃as
et revertemur ad frēs nr̃os. et
pugnabimus contra eos. Nos
aut̃ pauci sumus. Et ait Judas
Absit istam rem facere ut fugi
amus ab eis et si appropiavit
tempus nr̃m moriamur. in
virtute propt' frēs nr̃os. et nõ
inferamus crimen glẽ nostre.
Et movit exercitus de castris
et steterunt illis obviã et di
visi sunt equites in duas ptẽs.
et fundibularij et sagittarij p̃
ibant exercitũ. et primi cer
taĩnis oms̃ potentes. Bachides
aut̃ erat in dextro cornu. et
proximavit legio ex duabus
partibus. et clamabat tubis.
Exclamaverũt aut̃ et hij qui
erant ex parte iude. etiã ipi
et commota est terra. a voce ex
ercituũ et commissum ẽ plium
a mane usq̃ ad vesperam. et
vidit iudas quia firmior ẽ ps.
exercitꝰ bachidis. in dexteram
et convenerunt cum ipo omnes
constantes corde. et contrita ẽ
dextera pars ab eis et persecutꝰ
est eos usq̃ ad montẽ azoti. et
qui in sinistra cornu erat vi
derunt quod contritũ est dextrũ
cornu. et secuti sunt pꝰ iudã
et qui cum ipo erant atergo
et ingravatum est pliũ. et ceci
derunt vulnerati multi ex hijs.
Et iudas cecidit et ceteri fugie
runt. et Jonathas. et symon tu
lerunt. iudam frēm eius. et se
pelierunt eum in sepulchro pa
truũ eoꝝ in modin et fleverũt

cum oĩs populus isrl̃ planctu
magno et lugebant dies multos
et dixerunt. Quomõ cecidit potẽs
qui salvũ faciebat isrl̃ et cetera
verba iude. et belloꝝ et virtutũ
quas fecit. non sunt descripta
multa enĩ erant valde. Et factũ
est post obitum iude emerserũt
iniqui in oĩbus finibus isrl̃
et exorti sunt omñs qui opera
bantur iniquitatem. In diebus
illis facta est fames magna
valde. et tradidit se bachidi.
oĩs regio eorũ in cum ipis et
elegit bachides impios viros.
et constituit eos dños regionis
et exquirebant et exq'rẽ perscru
tabantur amicos iude et ad
ducebant eos ad bachidem et
vindicabant in illos. et illude
bant. Et facta est tribulatio
magna in isrl̃ qualis nõ fuit
ex qua die non est visus pro
pheta in isrl̃. et congregati sũt
amici iude. et dixerũt ionathe
Ex quo frater tuus Judas defũc
tus est. vir similis ei non ẽ qui
exeat contra inimicos bachidem
et eos qui inimici sunt genti
nr̃e. Nunc itaq̃ te eligimus
hodie esse principem pro eo. et du
cem ad bellandum bellũ nr̃m
et suscepit Jonathas tpe illo
principatũ. et surrexit loco iude
frēs sui. et cognovit bachides
et querebat eum occidere. et cog
novit Jonathas et symon frẽ
eius. et omñs qui cum eo erãt
et fugerunt in desertũ thecue.
et consederũt ad aquam lacus
asphar et cognovit bachides.
et die sabbatoꝝ venit ipe et
oĩs exercitus eius trans iordanẽ
Et misit frēm suũ ducem pplĩ
et rogavit nabutheos amicos

suos ut comendaret illis appa-
ratum suum qui erat copiosus.
Et exierunt filii jambri ex ma-
dabas. et comprehenderunt iohem
et omnia que habebat et abierunt
habentes ea. post hec uerba re-
nunciatum est ionathe et syme-
oni fratri eius. quia filii iambri
faciunt nuptias magnas et
ducunt sponsam ex madaba fi-
liam unius ex magnis principibus
chanaan. cum ambicione ma-
gna. et recordati sunt sangui-
nis fratris sui et ascenderunt et ab-
sconderunt se. sub tegumento
montis. et leuauerunt oculos
suos. et uiderunt, ecce tumultus
et apparatus multus et sponsus
processit et amici eius et fratres
eius obuiam illis, cum musi-
cis et tympanis, et armis multis
et surrexerunt ad eos cum in-
sidiis et occiderunt eos. et ceci-
derunt multi uulnerati et resi-
dui fugierunt in montem, et ac-
ceperunt omnia spolia eorum, et co-
uerse sunt nuptie in luctum.
et uox musicorum ipsorum in lamen-
tum. et vindicauerunt vindictam
sanguinem fratris sui. et reuersi
sunt ad ripam iordanis et au-
diuit bachides et uenit die sab-
batorum usque ad oram iordanis
in uirtute multa et dixit iona-
thas ad suos. Non est enim ho-
die sicut heri et nudius tercius
Ecce enim bellum ex aduerso.
aqua uero iordanis hinc et
inde et ripe et paludes, et sal-
tus et non est locus diuertendi.
Nunc ergo clamate in celum
et liberemini de manu inimico-
rum, Et commissum est bellum
Et extendit ionathas manum
suam percutere bachidem,
et diuertit ab eo retro, et dissi-
luit Jonathas et qui cum eo
erant iordanem, et ceciderunt
de parte bachidis die illa mil-
le uiri et reuersi sunt ierusalem.
et edificauerunt ciuitates mu-
nitas in iudea. munitionem
que erat in Jericho. et ammma-
um et in bethoron et in bethel.
et cammata et phara et thopo
muris excelsis et portis et seris
et posuit custodiam in eis, et
inimicias exercerent contra israel.
et muniuit ciuitatem bethsuram
et gazara et arcem et posuit in
eis auxilia et apparatum escarum
et accepit filios principum regio-
nis obsides. et posuit eos in ar-
cem in ierusalem in custodiam. Ca-
plm. x.

Et anno. C.liii, mense secundo precepit
alchimus destrui muros
domus sancte interioris,
et destrui opera prophetarum et ce-
pit destruere in tempore illo percus-
sus est alchimus et impedita
sunt opera illius. et occlusum
os eius, et dissolutum est a pa-
ralesi nec ultra potuit loqui
uerbum. et mandare de domo
sua et mortuus est alchimus
in tempore illo cum tormento mag-
no, Et uidit bachides quoniam mor-
tuus est alchimus. et reuersus
est ad regem et siluit terra
annis duobus, et cogitauerunt
omnes iniqui dicentes, Ecce Jo-
nathas et qui cum eo sunt.
in silencio habitant confiden-
tes, Nunc ergo adducamus
bachidem et comprehendet eos
omnes una nocte, Et abierunt
et consilium ei dederunt, et sur-
rexit ut ueniret cum exercitu
magno. Et misit occulte epistolas

Sociys suis qui erant in iudea, ut comprehenderent Jonatham et eos qui cum eo erant sed non potuerunt quia innotuit eis consilium eorum. et apprehendit de viris regionis qui principes erant militie. quinquaginta viros et occidit eos. et recessit Jonathas et symon et qui cum eo erant, in bethbessi que est in deserto et struxerunt diruta eius, et firmaverunt eam. et agnovit bachides et congregavit universam multitudinem suam. in his que de iudea erat annunciavit, et venit et castra posuit desuper. ad bethbesse, et oppugnavit eam dies multos et fecit machinas. Et reliquit ionathas symonem fratrem suum in civitate et exiit in regionem et venit cum numero. et percussit odarem et fratres eius. et filios phaseron in tabernaculis ipsorum et cepit cedere et crescere in virtutibus. Symon vero et qui cum ipso erant, exierunt de civitate et succenderunt machinas, et pugnaverunt contra bachidem et contritus est ab eis. et afflixerunt eum valde quoniam consilium eius et congressus eius inanis. Et iratus est contra viros iniquos, qui ei consilium dederant ut veniret in regionem ipsorum, et multos ex eis occidit, Ipse autem cogitavit cum reliquis abire in regionem suam. Et cognovit ionathas et misit ad eos legatos componere cum ipso pacem et reddere ei captivitatem et libenter accepit et fecit secundum verba eius. et iuravit nihil ei se facturum mali omnibus diebus vite eius et reddidit ei captivitatem. quam

prius erat predatus de terra iuda, et conversus abiit in terram suam, et non apposuit amplius venire in fines suos. et cessavit gladius ex israel, et habitavit ionathas in machinas, et cepit ionathas ibi manducare populum, et exterminavit impios ex israel. Et anno. Clx°. Ascendit alexander anthiochi filius qui cognominatus est nobilis, et occupavit ptholomaidam et acceperat eum et regnavit illic. Et audivit demetrius rex et congregavit exercitum valde copiosum. et exivit obviam illi in prelium. et misit demetrius ad Jonatham epistolam verbis pacificis, ut magnificaret eum. Dixit enim anticipemus pacem facere cum eo, priusquam faciat cum alexandro adversus nos, recordabitur enim omnium malorum que fecimus in eum. et in fratres eius et in gentem eius, et dedit ei potestatem congregandi exercitum et fabricare arma et esse ipsum socium eius, et obsides qui erant in arce iussit tradi ei. Et venit Jonathas in ierusalem et legit epistolas in auditu omnis populi et eorum qui erant in arce, et timuerunt timore magno, quoniam audierunt quod dedit ei rex potestatem congregandi exercitum. et tradite sunt ionathe obsides, et reddidit eos parentibus suis, et habitavit ionathas in ierusalem et cepit innovare et edificare civitatem et dixit facientibus opera ut struerent muros et montem syon in circuitu lapidibus quadratis. ad munitionem. et ita fecerunt et fu

gerunt alienigene qui erant
in munitionibus quas edifi
cauerat bachides. et reliquit
unusquisque locum suum et abijt
in terram suam tantum in beth
suram remanserant aliqui
ex hys qui reliquerat lege.
et precepta dei. erat enim hoc
eis ad refugium, et audiuit
alexander rex promissa que
promisit demetrius ionathe.
et narrauerunt ei prelia;
et uirtutes quas ipse fecit et
fres eius, et labores quos la-
borauerunt et ait. Numquid
inueniemus aliquem virum
talem. Et nunc faciamus eum
amicum. et socium meum; Et
scripsit epistolam et misit ei secundum
hec uerba dicens; Rex alexan-
der. fratri ionathe salutem. au
diuimus de te quod vir potens viri
bus. et aptus es ut sis amicus
noster. Et nunc constituemus te
hodie summum sacerdotem gen-
tis tue. et ut amicus regis uo
ceris. Et misit ei purpuram
et corona auream, ut que nostra
sunt sentias, et conserues ami-
citias ad nos, Et induit se io-
nathas stolam sanctam septimo
mense anno c lx in die solemp-
ni scenophegie et congregauit
exercitum et fecit arma copio
sa. et audiuit demetrius uerba
ista. et contristatus est et ait.
Quid hoc fecimus quod preoccupa
uit nos alexander, apprehende
amicicia iudeorum ad munimen
sui. Scribam et ego uerba de
precatoria, et dignitates et do
na, ut sit mecum in adiutorio
Et scripsit ei in hec uerba. Rex
demetrius genti iudeorum salu
tem. Quoniam seruastis ad nos pac-
tum et mansistis in ami-
cicia mea. et non accessistis ad
inimicos meos audiuimus et ga
uisi sumus et nunc perseuera-
te ad huc, conseruare ad nos
fidem et retribuemus uobis bona.
pro hys que fecistis nobiscum
et remittemus uobis prestationes
multas, et dabimus uobis dona
tiones. Et nunc absoluo uos.
et omnes iudeos. a tributo. et pro
salis indulgeo et coronas re-
mitto et tercias seminis et me-
diam partem fructus ligni et
quod est portionis mee. relinquo
uobis ex hodierno die. et dein
ceps ne accipiatur. a terra
Iuda et a tribus ciuitatibus
que addite sunt illi ex samaria
et galilea. ex hodierno die et
in totum tempus et ierusalem sit sancta
et libera cum finibus suis, et
decime et tributa ipsius sint.
Remitto etiam potestatem arcis que
est in ierusalem, et do eam summo
sacerdoti, et constituat in ea
viros quoscumque ipse elegerit,
qui custodiant eam. et omnem
animam iudeorum que captiua est a
terram iuda in omni regno meo.
relinquo liberam gratis, ut
omnes a tributis resoluantur.
etiam pecorum suorum et omnes dies
solempnes et sabbata. et neo-
menia et dies decreti et tres
dies ante diem solempne, tres
dies post diem solempne sint
omnes immunitatis et remissio
nis omnibus iudeis, qui sunt in reg
no. Et nemo potestatem agere
habeat et mouere negotium ad
uersus aliquem eorum in omni causa.
et ut ascribantur ex iudeis in
exercitum regis ad triginta mi-
lia uirorum, et dabuntur illis
copie ut oportet omnibus exercitibus

regis et ex ipsis ordinabunt. qui
sunt in munitionibus regis magn-
ni, et ex hiis constituentur sup
negotia regni que aguntur ex
fide et principes ex eis sint et am
bulent legibus suis, sicut pre
cepit rex in terra iuda. et tres
ciuitates que addite sunt iudee
ex regione samarie cum iudea
reputentur. ut sint sub uno et non
obediunt alie potestati nisi summi
sacerdotis. ptholomaidam et co
fines eius. quas dedi donum sanctis
qui sunt in ierusalem ad necessarios
sumptus sanctorum. et ego singulis
annis dabo quindecim milia siclo
rum argenti. de rationibus regis
que me contingunt. et omne quod
reliquum fuit quod non reddide
rant qui super negotia erant
annis prioribus dabunt in opera
domus. Et super hec quinque milia
siclorum argenti que accipie
bant de sanctorum ratione per singulos
annos, et hec ad sacerdotes per
tinebunt. qui in ministerio fun
guntur. Et quicumque fugerint in
templum quod est in ierusalem et in omni-
bus finibus eius, obnoxii regi
in omni negotio dimittantur, et
uniuersa que sunt eius in
regno meo libera habeant, et
ad edificandum uel restauranda
opera sanctorum sumptus dabuntur
de ratione regis, et ad extruen
dos muros ierusalem et communiendos
in circuitu sumptus dabuntur
de ratione regis, et ad constru
endos muros in iudea. Ut autem
ionathas audiuit et populus
sermones istos, non crediderunt
eis, nec receperunt eos, quia recor
dati sunt malicie magne quam
fecerat in israel et tribulauerat
eos ualde. Et complacuit eis in
alexandro, quia ipse fuerat eis
princeps sermonum pacis, et ipsi

auxilium ferebant omnibus diebus
Et congregauit alexander rex
exercitum magnum et admo
uit castra ad demetrium et
commiserunt prelium reges in
uicem donec occideret sol. et ce
cidit demetrius in illa die.
Et misit alexander ad ptholo
meum regem egipti legatos
secundum hec uerba dicens. Quoniam
ingressus sum in regnum meum
et sedi in sede patrum meorum, et
optinui principatum et contriui
demetrium et possedi regionem
nostram, et commisi cum eo pug
nam, et contritus est ipse et
castra eius a nobis. et sedemus
in sede regni eius, et nunc sta
tuamus ad inuicem amicitiam, et
da mihi filiam tuam uxorem et
ego ero gener tuus, et dabo tibi
dona et ipsi digna te. et re
spondit ptholomeus rex dicens
felix dies in qua reuersus es
ad terram patrum tuorum et sedisti
in sede regni eorum. et nunc fa
ciamus tibi que scripsisti. sed
occurre ptholomaide et ui
deamus nos inuicem et spondeam
tibi sicut dixisti. et exiuit ptho
lomeus de egipto ipse et cleo
patra filia eius, et uenit pto
lomaide anno c. lx ii. Et occur
rit ei alexander rex et dedit
ei cleopatram filiam suam
et fecit nuptias eius ptholo
maide, sicut reges in magna
gloria. Et scripsit rex alexander
ionathe, ut ueniret ipse obuiam
sibi, et abiit cum gloria ptholo
maidem. et occurrit ibi duobus
regibus, et dedit illis argentum
multum et aurum. et dona. et in
uenit gratiam in conspectu eorum
et conuenerunt aduersus eum
uiri pestilentes ex israel uiri in
iqui interpellantes aduersus

eum et non intendit ad eos rex
et iussit spoliari ionathan ve-
stimentis suis. et indui eum
purpurea. et ita fecerunt et col-
locavit eum rex sedere secum.
Dixitque principibus suis exite cum
eo in medio civitatis et predicate.
ut nemo interpellet adversus
eum de ullo negotio. nec quis-
quam ei molestus sit de ulla re.
Et factum est ut viderunt qui inter-
pellabant gloriam eius quod predi-
cabatur. et opertum eum purpu-
rea fugierunt omnes. et
magnificavit eum rex et scrip-
sit eum inter primos amicos.
et posuit eum ducem et parti-
cipem principatus. et reversus
est ionathas cum pace et leti-
cia in ierusalem. In anno. c. lxv.
venit demetrius filius deme-
trii, a creta in terram patrum suorum
et audivit alexander rex et
contristatus est valde. et re-
versus anthiochiam est et con-
stituit demetrius apollonium
qui preerat celesyrie, et congre-
gavit exercitum magnum
et accessit ad iamniam. et mi-
sit ad ionatham summum sacerdo-
tem dicens. Tu solus nobis resi-
stis. ego autem factus sum
in derisum et obprobrium. prop-
terea quia tu potestatem exerces
in montibus. nunc ergo si confi-
dis in virtutibus tuis descen-
de ad nos, in campum et compa-
remus illic invicem quia mecum
est virtus bellorum. Interroga
et disce quis sum ego. et ceteri
qui auxilio sunt michi. qui
et dicunt quia non potest stare
pes vester ante faciem nostram. quia
bis in fugam conversi sunt,
patres tui in terram suam.
et nunc quomodo poteris sustinere.

equitatum et exercitum talem in cam-
po ubi non est lapis neque saxum
nec locus fugiendi. Et
audivit autem Ionathas sermo-
nes apollonii. motus est animo
et elegit decem milia virorum
et exiit ab ierusalem. et occurrit
ei symon frater eius in adiu-
torium. et applicaverunt castra
in ioppen. et exclusit eum a ci-
vitate. quia custodia apollo-
nii in ioppe erat. et oppugna-
vit eam. et exterriti qui erant
intra civitatem aperuerunt
ei. et optinuit ionathas ioppen
Et audivit apollonius et mo-
vit tria milia equitum et exerci-
tum multum et abiit azotum.
tamquam iter faciens. et statim
exivit in campum eo quod haberet
multitudinem equitum et con-
fideret in eis. et insecutus est
eum Ionathas in azotum et eq-
ites post eum occulte. et cogno-
vit ionathas quoniam sunt insidie
post se. et circuierunt castra
eius. a mane usque ad vesperam
populus autem stabat sicut prece-
pit ionathas. et laboraverunt
equi eorum et eiecit symon exer-
citum suum et commisit contra legi-
onem. equites enim fugati erant
et contriti sunt ab eo. et fuge-
runt in asoph et in azotum et
intraverunt in bethdagon ydolum
suum ut se liberarent. et succen-
dit ionathas azotum. et civita-
tes que erant in circuitu eius.
et accepit spolia eorum et templum
dagon. et eos qui fugierunt
illic succendit igni. et fuerunt
qui ceciderunt gladio cum hiis
qui succensi sunt fere. octo
milia virorum et movit inde
ionathas castra. et applicuit
contra ascalona. et exierunt de civi-

tate obuiam illi in magna gla
et reuersus est ionathas in ihe
rusalem cum suis habitanti
bus spolia multa. Et factum est
ut audiuit alexander rex ser
mones istos addidit adhuc glo
rificare ionathan, et misit
ei fibulam auream, sicuti e
consuetudo dari cognatis regu
et dedit ei accaron et omnes
fines eius in possessionem;

Capitulum xi.

Et rex egipti
congregauit exercitum
sicut arenam que est
circa oram maris et
naues multas et querebat opti
nere regnum alexandri dolo,
et addere illud regno suo, et
exijt in syriam uerbis pacifi
cis, et aperiebant ei ciuitates
et occurrebant ei quia
mandauerat alexander rex
exire ei obuiam eo quod socer suus
erat, Cum introiret autem ciui
tatem ptholomeus ponebat cu
stodias militum in singulis ciui
tatibus, et ut apropiauit azoto.
ostenderunt ei templum dagon
succensum igni et azotum et
cetera eius demolita. et cor
pora proiecta et eorum qui cesi
erant in bello tumulos, quos
fecerunt secus uiam. et nar
rauerunt regi, quia hec fecit Jo
nathas, regi in Joppen cum gla
et inuicem se salutauerunt et dor
mierunt illic. et abijt Jona
thas cum rege usque ad fluuium
qui uocatur eleutherus et reuer
sus est ierlm. Rex autem ptholo
meus optinuit dominium ciui
tatum usque seleuciam mariti
mam et cogitabat in alexan
drum consilia mala. et misit
legatum ad demetrium dicens. Ve
ni componamus inter nos pactum,
et dabo tibi filiam meam quam hēt
alexander. et regnabis in reg
no patris tui. penitet enim me
quod dederim illi filiam meam que
sunt enim eum occidere et uitu
perauit eum, propterea quod
concupierat regnum eius. et ab
stulit filiam suam. et dedit
eam demetrio. et abalienauit
se alexandro, et manifeste fa
cte sunt inimicicie eius, et intra
uit ptholomeus anthiochiam.
et imposuit dyadema capiti
suo. egipti et syrie. ptholome
autem rex erat in cilicia illis
temporibus, quia rebellabant qui
erant in locis illis. Et audiuit
alexander et uenit ad eum in bel
lo, et produxit ptholomeus ex
ercitum. et occurrit ei in manu
ualida. et fugauit eum et fu
git alexander in arabiam ut
ibi protegeretur. Rex autem
ptholomeus exaltatus est. Et
abstulit zabdihel arabs capud
alexandri et misit ptholomeo
et rex ptholomeus mortuus est
in die tercia. et qui erant in
municionibus perierunt ab hijs
qui erant intra castra. Et
regnauit demetrius anno c.
lxvij, In diebus illis congrega
uit ionathas. eos qui erant
in iudea ut expugnaret arcem
que est in ierlm et faciebat contra
eam machinas multas et abie
runt quidam qui oderunt gen
tem suam. uiri iniqui ad re
gem demetrium et renunciaue
runt ei quod Jonathas obsideret
arcem et ut audiuit iratus est
et statim uenit ptholomaidem
et scripsit Jonathe ne obsideret
sed occurreret sibi ad colloquium
festinato Ut audiuit autem io
nathas iussit obsideri et elegit

de senioribus isrl et de sacerdo
tibus et dedit se periculo et ac
cepit aurum et argentu et ue
stem et alia exenia mlta et
abiit ad regem ptholomaide.
et inuenit gram in conspectu eius
et interpellabant aduersus eu
quidam iniqui ex gente sua.
et fecit ei rex sicut fecerat q
ante ipm fuerant, Exaltauit
eu ante conspem omn amico
ru eius, et statuit ei principa
tum sacerdocy et quecumqz
alia habuit prius preciosa. et
fecit eum principem amicorum
Et postulauit ionathas a rege
ut immunem faceret iudam
toparchias et samariam et pro
misit ei talenta trecenta, et
consensit rex et scripsit iona
the eplas de hijs oibus hunc
modum continentibus, Rex
demetrius ionathe fri salu
tem, et genti iudeorum exem
plu eple quam scripsimus
lastem parenti nro de uob
ut sciretis, Rex demetrius la
stem parenti salutem genti
iudeorum amicis nris et conser
uantibus que iusta sut apud
nos decreuimus bene facere
propter benignitatem ipsorum
quam erga nos hnt, Statui
mus ergo illis oms fines iu
dee, et tres ciuitates, lidda et
ramathe que addite sut iude
et samaria, et omn fines earum
sequestra oibus sacrificantibus
in ierlm pro hijs que ante
rex accipiebat per singulos
annos, et pro fructibus terre,
et pomorum et alia que ad nos
pertinebant decimarum et tri
butorum ex hoc tpe remittimus
eis. areas salinarum et coronas
q nobis deferebantur. oia ipis

concedimus. et nichil horum
erit ex hoc et in oi tempore.
Nunc ergo curate facere horum
exemplu et detur ionathe et
ponatur in monte sco, in loco
celebri. Et uidit demetrius rex
qz siluit terra in conspectu suo
et nichil ei restitit, Dimisit
totu exercitu suu unu queqz
in locum suu. excepto peregri
no exercitu. quem contraxit ab
insulis gentium, et inimici erat
ei omis exercitus, patrum eius;
Tryfon aut erat quidam par
tium alexander prius, Et uidit
qm ois exercitus murmurat
contra demetrium. Et ait ad
emalchuhel. arabu qui nutri
ebat anthiochum filiu alex
andri, et assidebat ei ut tra
deret eum ipsi, et regnaret loco
pris sui, et enunciauit ei quanta
fecit demetrius et inimicias
exercitu eius aduersus eum.
et mansit illic diebus multis
Et misit Jonathas ad demetriu
regem. ut eiceret eos q in arce
erant, in ierlm, Et qui in psidys
erant quia impugnabant is
rahel, Et misit demetrius ad
ionathan dicens, Non hec tm
faciam tibi et genti tue. sed
gla illustrabo te. et gentem
tua cum fuerit oportunum.
Nunc ergo recte feceris si mi
seris uiros in auxiliu qr discess
sit ois exercitus meus, et mi
sit ei ionathas tria milia ui
roru fortium. anthiochiam.
et uenerunt ad regem. et de
lectatus est rex in aduentu eorum
et conuenerunt qui erant de
ciuitate, c xx. milia uirorum
et uolebant interficere regem
et fugit rex in aulam et oem
prcuerut qui erant de ciuitate,

itinera ciuitatis, et ceperunt pug-
nare, et uocauit rex iudeos in
auxilium et conuenerunt ad eum
omnes simul, et dispersi sunt omnes
per ciuitatem, et occiderunt in
die illa centum milia, et libera-
uerunt regem. et uiderunt quod erat
de ciuitate quia obtinuissent
iudei ciuitatem. sicut uolebant
et infirmati sunt mente sua;
et clamauerunt ad regem cum
precibus dicentes. Da nobis dexteras
et cessent iudei oppugnantes
nos et ciuitatem. Et proiecerunt
arma et fecerunt pacem et glo-
rificati sunt iudei in conspectu
regis, et in conspectu omnium qui er-
ant in regno eius, et nominati sunt
in regno et regressi sunt in ihe-
rusalem habentes spolia multa.
Et sedit demetrius rex in sede
regni sui, et siluit terra in con-
spectu eius, et mentitus est om-
niaque dixit, et abalienauit
se ab ionatha et non retribuit
ei secundum beneficia que sibi retribu-
erat, et uexabat eum ualde.
Post hec autem reuersus est tri-
phon et anthiochus cum eo
puer adolescens et regnauit
et imposuit sibi dyadema, et
congregauit ad eum omnes ex-
ercitus quos disperserat deme-
trius, et pugnauerunt contra eum
et fugit et terga uertit, Et
accepit triphon bestias. et obti-
nuit anthiochiam et scripsit
Anthiochus adolescens ionathe.
dicens. Constituo tibi sacerdo-
tium, et constituo te super quatuor
ciuitates, ut sis de amicis re-
gis. Et misit ei uasa aurea ad
ministerium. et dedit ei potestatem
bibendi in auro et esse in purpu-
ra. et habere fibulam auream
et symeonem fratrem eius consti-
tuit ducem a terminis tyri usque
ad fines egipti. Et exiit ionathas
et perambulabat trans flumen
ciuitates, et congregatus est ad
eum omnis exercitus syrie in auxi-
lium. et uenit ascalone et
occurrerunt ei de ciuitate hono-
rifice, et abiit inde gazam;
et concluserunt se qui erant
gaze et obsedit eam. et succen-
dit que in circuitu erant ciuita-
tis, et predatus est eas. et roga-
uerunt gazenses ionatham
et dedit illis dexteram et ac-
cepit filios eorum obsides, et misit
illos in ierusalem et perambula-
uit regionem usque damascum.
Et audiuit ionathas quod preua-
ricati sunt principes demetrii
in cades, que est prouincia in
galilea, cum exercitu multo
uolentes eum remouere a ne-
gocio regni. et occurrit illis,
fratrem autem suum symeonem reli-
quit in terra. et applicuit sy-
mon ad bethsuram. et expu-
gnabat eam diebus multis, et
conclusit eos. Et postulauerunt
ab eo dexteras accipere, et dedit
illis, et eiecit eos inde et cepit
ciuitatem et posuit in ea presi-
dium, et Jonatha et castra eius
applicuerunt ad aquam genesar
et ante lucem uigilauerunt in cam-
pum azor. et ecce castra alie-
nigenarum occurrebant in cam-
pum. et tendebant ei insidias
in montibus; Ipse autem occurrit
ex aduerso. Insidie uero insur-
rexerunt de locis suis et com-
miserunt prelium, et fugerunt qui erant
ex parte ionathe. et nemo re-
lictus est eis nisi mathathias
filius absolom et iudas filius
calphi princeps militie exercitus.
Et scidit Jonathas uestimenta

sua et posuit terram in capite suo.
et orauit et reuersus est ad eos
in prelium et conuertit illos et
pugnauerunt. et uiderunt qui
fugiebant partes illius et reuer-
si sunt ad eum et sequebantur cu
eo usque cades ad castra sua et
peruenerunt usque illuc et ceciderunt
de alienigenis in die illa, tria
milia uirorum, et ingressus est
ionathas in ierusalem. Capitulum xii.

Et uidit ionathas quia
tempus eum iuuat, et
elegit uiros et misit ro-
mam statuere et reno-
uare cum eis amiciciam. et ad
spartiatas et ad alia loca misit epi-
stolas secundum eandem formam.
et abierunt romam et intra-
uerunt in curiam et dixerunt.
Ionathas summus sacerdos, et
gens iudeorum miserunt nos, et
renouetis amiciciam et socie-
tatem secundum pristinam et dederunt
illis epistolas ad ipsos per loca. ut
deducerent eos in terram iuda
cum pace. Et hoc exemplum episto-
larum quas scripsit ionathas
spartiatis. Ionathas summus
sacerdos et seniores gentis et
sacerdotes et reliquus populus
iudeorum spartiatis fratribus salutem
Iam pridem misse erant epistole
ad oniam summum sacerdotem
a dario qui regnabat apud uos.
quoniam estis fratres nostri sicut scriptum
continet quod subiectum est, et
suscepit onias uirum qui fuerat
missus cum honore. Et accepit
epistolas in quibus significabatur
de societate et amicicia. Nos cu
nullo horum indigeremus habentes
solacio sanctos libros qui sunt
in manibus nostris maluimus
mittere ad uos renouare frater-
nitatem et amiciciam ne forte alieni

efficiamur a uobis. Multa enim tempora
transierunt ex quo misistis ad nos.
Nos quoque in omni tempore sine in-
termissione in diebus solempnibus
et ceteris quibus oportet memores
sumus uestri in sacrificiis que of-
ferimus et obsecracionibus sicut
fas est et decet meminisse fratrum.
letamur itaque de gloria uestra. Nos
autem circumdederunt multe tribu-
laciones. et multa prelia et in-
pugnauerunt nos reges qui
sunt in circuitu nostro. Noluimus
ergo uobis molesti esse neque ceteris
amicis nostris in hiis preliis ha-
buimus enim de celo auxilium
et liberati sumus nos. et humi-
liati sunt inimici nostri. Elegimus
enim numenium anthiochi et anti-
patrem iasonis filium et misimus
ad romanos renouare cum eis
amicicia et societatem pristina
mandauimus itaque eis ut ue-
niat etiam ad uos et salutent
uos et reddant uobis epistolas nostras
de innouacione fraternitatis nostre
et nunc benefacietis. Rndentes nobis
ad hec et hoc rescriptum epistolarum
quod miserat onias regi spar-
tiatarum, Onias Ionathe sacerdo-
ti magno. Salutem. Inuentum
est in scriptura de spartiatis
et de iudeis, quoniam sunt fratres, et
quia sunt de genere abraham
Et nunc ex quo hec cognouimus
benefacitis scribentes nobis de pa-
ce uestra sed et nos rescripsimus
uobis pecora nostra et possessiones
nostre uestra sunt et nostra uestra. Man-
dauimus itaque hec nunciare
uobis ut audiuit ionathas
quoniam egressi sunt principes deme-
trii cum exercitu multo supra
quam prius pugnare aduersus
eum exiit ab ierusalem et occurrit

in amathitide regione. Non enim
dederat eis spacium ut ingre-
derentur regionem eius. et
misit speculatores in castra eorum
et reversi nunciaverunt quia con-
stituunt supervenire illuc nocte.
Cum occidisset autem sol. precepit
ionathas suis vigilare et esse
in armis paratos ad pugnam
tota nocte et posuit custodes
per circuitum castrorum et audie-
runt adversarii quia paratus
est Ionathas cum suis bello et
timuerunt et formidaverunt
in corde suo, et accenderunt fo-
cos in castris suis. Ionathas autem
et qui cum eo erant. non cogno-
verunt usque mane. Videbant
enim lumina ardencia et secutus
est ionathas. et non comprehendit
eos. transierunt enim flumen eleu-
therum. et divertit ionathas
ad arabas qui vocabantur
zabadei et percussit eos. et acce-
pit spolia eorum et vinxit. et ve-
nit damascum. Et perambula-
vit omnem regionem illam. Sy-
mon autem exiit et venit dama-
scum et perambulavit omnem
regionem illam. Symon autem
exiit et venit usque ad ascalona
et ad propria presidia et decli-
navit in ioppen et occupavit
eam. Audivit enim quod vellent
presidia tradere partibus deme-
trii. et posuit ibi custodes ut cu-
stodirent eam. Et reversus est
Ionathas et convocavit senio-
res populi. et cogitavit cum
eis edificare presidia in iudea
et muros in ierusalem et exaltare
altitudinem magnam inter me-
diam arcis et civitatis, ut se-
pararet eam a civitate, ut esset
ipsa singulariter, et neque emat
neque vendant et convenerunt
ut edificarent civitatem, et ce-

cidit murus qui erat super tor-
rentem ab ortu solis, et repa-
ravit eum qui vocatur ca-
pheth et betha. et edificavit sy-
mon adiada in sephela et mu-
nivit eam et imposuit portas
et seras. Et cum cogitasset tri-
fon regnare asye et assumere
dyadema et extendere manum
in anthiochum regem timens
ne forte permitteret eum io-
nathas, sed pugnaret adver-
sus eum querebat comprehende-
re eum. et occidere et surgens
abiit in bethsan. Et exivit
ionathas obviam cum quadra-
ginta milibus virorum electorum
in prelium et venit bethsan.
Et vidit trifon quia venit iona-
thas cum exercitu magno ut
extenderet in eum manus, timu-
it et excepit eum omnibus amicis
suis et dedit ei munera. et pre-
cepit exercitibus suis ut obe-
dirent ei sicut sibi. Et dixit io-
nathas ut quid vexasti univer-
sum populum cum nobis bellum
non sit. Et remitte eos in do-
mos suas, elige autem tibi viros
paucos qui tecum sint et ve-
ni mecum ptholomaidam
et tradam illam tibi et reliqua
presidia et exercitum et univer-
sos prepositos negocii. et conver-
sus abibo. Propterea enim ve-
ni. et credidit ei, et fecit sicut
dixit et dimisit exercitum et ab-
ierunt in terram iudam. Reti-
nuit autem secum tria milia
virorum, ex quibus remanserunt
in galilea duo milia. mille
autem venerunt cum eo. Ut in-
travit autem Ionathas ptholomai-
dam clauserunt portas ptho-
lomenses, et comprehenderunt
eum et omnes qui cum eo erant

et inuenerant et gladio interfecerunt. Et misit trifon exercitum
et equites in galileam et in
campum magnum ut perderent
omnes socios ionathe. ac illi cum
cognouissent quia comprehen
sus est et periit, et omnes qui cum
eo erant hortati sunt semet
ipsos et exierunt parati in pre
lium. Et uidentes hii qui inse
cuti fuerant quia pro anima
res illis reuersi sunt Illi autem
omnes uenerunt cum pace in
terra iuda et planxerunt Jona
than et eos qui cum eo fuerant
ualde. et luxit israel luctu mag
no. Et quesierunt omnes gentes
qui erant in circuitu eorum con
terere eos. Dixerunt enim non
habent principem et adiuuantem
Nunc ergo expugnemus illos
et tollamus de hominibus memori
am illorum. Caplm. xiii.

Et audiuit symon quod
congregauit trifon ex
ercitum copiosum. ut ue
niret in terram iuda;
et attereret eam uidens quod in
tremore populus erat et timore
ascendit ierusalem. et congregauit
populum adhortans dixit. Vos
scitis quanta ego et fratres mei et
domus patris mei fecimus pro le
gibus et pro sanctis prelia et an
gustias quales uidimus Horum
gratia perierunt fratres mei omnes
propter israel et relictus sum ego
solus. Et nunc non mihi contingat
parcere anime mee in omni tempore tribu
lationis non enim melior sum fra
tribus meis. Vindicabo itaque ge
tem meam et sancta natosque
nostros et uxores quia congre
gate sunt uniuerse gentes,
conterere nos inimicicie gratia
et accensus est spiritus populi,
sic ut audiuit sermones istos,

Responderunt uoce magna di
centes. Tu es dux in loco Jude
et Jonathe fratris tui et pugna pre
lium nostrum. et omnia quecumque dixe
ris nobis faciemus. et congregans
omnes uiros bellatores accelera
uit consumare omnes muros
ierusalem et muniuit eam in gyro.
Et misit ionathan filium absolo
mi et cum eo exercitum absolomi
et cum eo exercitu nouum in
ioppen. et eiectis hiis qui erant
in ea mansit illic ipse. Et misit
trifon ab ptholomaide cum exer
citu multo ut ueniret in terram
iuda et ionathan cum eo in cu
stodia. Symon autem applicuit in
addus contra faciem campi. Et
ut cognouit trifon quia surrex
it symon in loco Jonathe fratris
sui. misit ad eum legatos dicens
Pro argento quod debebat frater
tuus ionathas in ratione regis
detinuimus eum. Et nunc mitte
talenta argenti centum. et duos
filios eius obsides. ut non di
missus fugiat a nobis et remit
temus eum. Et cognouit symon
quia cum dolo loqueretur secum
iussit tamen dare argentum et pueros
ideo periit, et mentitus est et
non dimisit ionathan. et post
hec uenit trifon intra regionem
ut contereret eam et girauerit
per uiam que ducit ador et
symon et castra eius ambula
bant in omnem locum quocumque
ibat. Qui autem in arce erat mi
serunt ad trifonem legatos. ut
festinaret uenire per desertum
et mitteret illis alimonias;
Et parauit trifon omnem equita
tum ut ueniret illa nocte erat
autem nix ualde multa. et non
uenit in galaatidim et cum appro
pinquasset baschaiam occidit
ionathan et filios eius. et con

uerat trifon et abiit in terram suam.
et misit symon et accepit ossa
ionathe fratris sui et sepeliuit
ea in modin ciuitatis patrum eius.
et planxerunt eum omnis popu
lus planctu magno. luxerunt
eum dies multos, et edificauit
symon super sepulchrum patris
sui et fratrum suorum edificium altum
uisu lapide polito ante et re
tro et statuit septem piramy
des unam contra unam patri et
matri, et quatuor fratribus, et
hiis circumposuit columpnas
magnas, et super columpnas
arma ad memoriam eternam
et iuxta arma naues sculptas
que uiderentur ab omnibus nauiga
tibus mare. Hoc est sepulchrum
quod fecit in modin usque in
hunc diem. Trifon autem cum iter
faceret cum anthiocho rege
adolescente dolo occidit eum:
et regnauit loco eius et impo
suit sibi dyadema asye et fecit
plagam magnam in terra. Et
edificauit symon presidia iu
dee muniens ea turribus ex
celsis et muris magnis et por
tis et seris et posuit alimenta
in munitionibus. et elegit sy
mon uiros et misit ad demetri
um regem ut faceret remissio
nem regi quia actus omnis tri
fonis per direptionem fuerant
gesti, et demetrius ad uerba
ista rendit et scripsit epistolam talem
Rex demetrius Symoni summo
sacerdoti et amico regum. et
senioribus et genti iudeorum
salutem. Coronam auream
qua misisti suscepimus. et parati
sumus facere uobiscum pacem
magnam et scribere prepositis
regis remittere uobis que indul

simus. Quecumque enim constitu
imus uobis constant munitio
nes quas edificastis sint uobis
Remittimus quoque ignorantias
et peccata usque in hodiernum diem
et coronam quam debebatis,
et si quid aliud erat tributa
rium ierusalem, iam non sit tribu
tarium, Et si qui ex uobis apti
sunt conscribi inter nos con
scribantur, et sit inter nos pax
Anno c. lxx. ablatum est iugum
gentium ab israel et cepit populus
israel scribere in tabulis et gestis
publicis. Anno primo sub
symone summo sacerdote ma
gno duce et principe iudeorum
In diebus illis symon applicuit
ad gazam et circumdedit eam
castris et fecit machinas. et
applicuit ad ciuitatem et per
cussit turrim unam et comprehen
dit et qui eruperant erant in
ciuitate, et factus est motus
magnus in ciuitate. Et ascen
derunt qui erant in ciuitate cum
uxoribus et filiis supra murum
scissis tunicis suis. et clamaue
runt uoce magna postulantes
a symone dexteras sibi dari et
dixerunt, Non nobis reddas secundum
malicias nostras, sed secundum misericordias
tuas. et flexus symon non de
bellauit eam. Eiecit inde eos de
ciuitate et emundauit edes in
quibus fuerat simulachra, et
tunc intrauit in eam cum ympnis
benedicentes dominum et eiecta ex ea
omni inmundicia collocauit in ea
uiros qui legem facerent et mu
niuit eam, et fecit sibi habita
tionem. Qui autem erant in arce
ierusalem prohibebantur egredi et
ingredi in regione et emere ac
uendere et esurierunt ualde
et multi ex eis fame perierunt
Et clamauerunt ad symonem

ut deprecas accipient et dedit illis
et deiecit eos inde et mundauit
arcem a contaminacionibus et in-
trauerunt in ea tercia. et vicesima
die secundi mensis. Anno cen-
tesimo septuagesimo primo;
cum laude et ramis palmarum
et cymbalis et nablis et ymnis
et canticis, quia contritus est
inimicus magnus ex israel et con-
stituit ut omnibus annis agerentur
dies hii cum leticia, et muni-
uit montem templi qui erat
secus arcem et habitauit ipse
ibi et qui cum eo erant. Et vi-
dit symon filium suum iohannem
quod uir esset et posuit eum ducem
uirtutum uniuersarum, et habita-
uit in gazaris. Capitulum xiiii.

Anno centesimo. lxxii.
congregauit rex deme-
trius exercitum suum
et abiit in mediam. ad
contrahenda sibi auxilia. ut
pugnaret trifone, et audiuit
arsaces rex persidis et medie
quia intrauit demetrius con-
fines suos. et misit unum de prin-
cipibus suis ut comprehenderet
eum viuum, et adduceret eum
ad se, et abiit et percussit castra
demetrii et comprehendit eum et
duxit eum ad arsacem et po-
suit eum in custodia. et siluit
terra iuda omnibus diebus symo-
nis et quesiuit bona gentis sue
et placuit illis potestas eius, et
gloria eius omnibus diebus. et
cum omni gloria sua accepit iope
in portum, et fecit introitum
in insulis maris. et dilatauit
fines gentis sue; et optinuit
regionem et congregauit cap-
tiuitatem multam, et dominatus
est gazare. et bethsure et arci

et abstulit inmundicias ex ea.
Et non erat qui resisteret ei.
et unusquisque terram suam ex-
colunt cum pace et terra dabat
fructus suos, et ligna camporum
fructum suum. Seniores in pla-
teis sedebant omnes et de bonis
terre tractabant et iuuenes
induebant se gloriam et stolas
belli et ciuitatibus tribuebat
alimonias. et constituebat eas
ut essent uasa munitionis quoad
usque nominatum est nomen glorie
eius, usque ad extremum terre fe-
cit pacem. super terram. et leta-
tus est israel leticia magna et
sedet unusquisque sub uite sua
et sub ficulnea. nec erat qui
eos terreret defecit inpugnans
eos super terram. Reges contri-
ti sunt in diebus illis et con-
firmauit omnes humiles populi
sui, et legem exquisiuit. et
abstulit omnem iniquum et malum
sancta glorificauit et multipli-
cauit uasa sanctorum. Et auditum
est rome quia defunctus est
ionathas et usque in sparta et
contristati sunt. Ut audierunt
autem quod symon frater eius fac-
tus est summus sacerdos loco eius
et ipse optineret regionem et ciui-
tates in ea. Scripserunt ad eum
tabulis ereis, ut renouarent
amiciciam et societatem quam
fecerunt cum ionatha. et iuda
fratribus, et lecte sunt in conspectu
ecclesie in iherusalem. Et hoc exemplum
epistolarum quas miserunt spartiate,
Spartianorum principes et ciui-
tates. Symoni sacerdoti mag-
no et senioribus et sacerdotibus
et reliquo populo iudeorum
salutem, fratribus. Legati qui missi
sunt ad populum nostrum nunciauerunt

de gloria vra et honore ac leti
tia et gauisi sumus in introi
tu eorum et scripsimus que ab
eis erant dicta in concilijs pp̄li
sic. Numenius anthiochi et an
tipater iasonis filius legati
iudeorum venerunt ad nos reno
uantes nobiscum amiciciam pri
stinam. et placuit populo ex
cipere viros gloriose et ponere
exemplum sermonum eorum in segre
gatis populi libris ut sit ad
memoriam populo spartiatarum
exemplum autem horum scripsi
mus symoni sacerdoti. Post
hec autem symon misit nume
nium romam habentem clipeum
aureum magnum pondus ta
nartium mille ad statuenda
cum eis societatem. Cum au
disset autem populus romanus
sermones istos dixerunt, Qua
gratiarum actiones reddemus symoni
et filijs eius. Restituit ipse enim
fratres suos et pugnauit ini
micos isrl. et statuerunt ei liber
tatem, et rescripserunt in tabu
lis ereis et posuerunt in titulis
in monte syon. xviij die mensis
elul. Anno centesimo. lxxij°.
Anno tercio sub symone sacer
dote, et magno in asaramel
in conuentu magno sacerdotum
et populi et principum gentis,
et seniorum regionis nota facta sunt
hec quoniam frequenter facta sunt
prelia in regione vra. Symon
autem mathathie filius, et filius
iarip et fratres eius dederunt se pe
riculo, et restiterunt aduersa
rijs gentis sue, ut starent sancta
ipsorum et lex, et gloria magna
glorificauerunt gentem suam et
congregauit ionathas gentem
suam, et factus est ille sacer
dos magnus, et appositus est

ad populum suum et voluerunt ini
mici eorum calcare et atterere
regionem ipsorum et extendere
manus in sancta eorum. Tunc
restitit symon et pugnauit
pro gente sua et erogauit mul
tas pecunias et armauit vi
ros virtutis gentis sue et dedit
eis stipendia et muniuit ciui
tates iude et ibi erant arma
hostium aurea. et posuit illic
presidium viros iudeos et iop
muniuit que erat ad mare
et gazaram que est in finibus
azoti in qua hostes an habita
bant, et collocauit illic iudeos
et quecumque apta erant ad cor
reptione eorum posuit in eis. Et
vidit populus actum symonis,
et gloriam quam cogitabat facere
genti sue et posuerunt eum suum
ducem et principem sacerdotum
eo quod ipse fecerat hec omnia et iu
sticiam et fidem qua ipse ser
uauit genti sue et exquisiuit
omni modo exaltare populum suum
Et in diebus illis prosperatum
est in manibus eius et collocate
gentes de regione ipsorum qui
in ciuitate dauid erant in ihrlm
in arce de qua procedebat et
contaminabant omnia que in
circuitu sanctorum sunt, et inferre
bant plagam magnam casti
tati. et collocauit in ea viros
iudeos tutamentum regionis
et ciuitatis, et exaltauit mu
ros in ihrlm, Et rex demetrius
statuit illi summum sacerdotium
suum hoc fecit enim amicum suum
et glorificauit eum gloria magna.
Audiuit enim quod appellati sunt
iudei a romanis amici et socij
et fratres, et quia susceperunt
legatos symonis gloriose, et quia
iudei et sacerdotes eorum consen
serunt eum et suum et summum

sacerdotem in eternum donec sur-
gat propheta fidelis. et ut sit
super eos dux. et ut cura esset
illi pro sanctis. et ut constitueret
prepositos super opera eorum. et
super opera eorum et super regi-
onem et arma et super presi-
dia et cura sit ei de sanctis et ut
audiatur de omnibus. et ut scri-
bantur in nomine eius omnes conscrip-
tiones in regione, et ut operi-
atur purpura et auro et non
liceat ulli hys que ab eo dicuntur
aut conuocare conuentum in re-
gione sine ipso et uestiri pur-
pura et uti fibula aurea. Qui
autem fecerit extra hec aut irri-
tum fecerit aliquid horum, et
reus erit. Et complacuit omni po-
pulo constituere symonem. et
facere secundum uerba ista et su-
scepit symon et placuit. ut
summo sacerdotio fungeretur
et esset dux et princeps gentis iu-
deorum et sacerdotum et preesset
omnibus. et scripturam istam dix-
erunt ponere in tabulis ereis
et ponere in peribolo sanctorum in loco
celebri. Exemplum autem eorum
ponere in erario ut habeat
symon et filii eius. Capitulum xv.

Et misit rex anthioch-
us filius demetrii epistolas
ab insulis maris Sy-
moni sacerdoti et prin-
cipi gentis iudeorum et uniuer-
se genti et erant continentes
hunc modum. Rex anthiochus.
Symoni sacerdoti magno.
et genti iudeorum salutem. Quoniam
quidem pestilentes obtinuerunt
regnum patrum nostrorum. Volo autem
uindicare regnum et restituere
illud sicut erat antea. Electam

fecit multitudinem exercitus et
fecit naues bellicas. Volo autem
procedere per regiones ut ul-
ciscar in eos qui corruperunt
regionem nostram et qui desola-
uerunt ciuitates multas in
regno meo. Nunc ergo statuo
tibi oblationes quas remiserunt
tibi ante me reges, et quecumque
alia dona remiserunt tibi,
et permitto tibi percussuram
proprii numismatis in regio-
ne tua. Ierusalem autem sanctam esse et
liberam et omnia arma que fa-
bricata sunt et presidia que
construxisti que tenes maneant
tibi. et omne debitum regis,
et que futura sunt regia ex
hoc et in totum tempus re-
mittuntur tibi. Cum autem obti-
nuerimus regnum nostrum glori-
ficabimus te et gentem tuam et
templum, et gloria magna.
ita ut manifestetur gloria uestra
in uniuersa terra. Anno cen-
tesimo. lxx. iiii. Exiit anthi-
ochus in terram patrum suorum
et conuenerunt ad eum omnes
exercitus ita ut pauci relicti
essent cum triphone, et insecutus
est eum anthiochus rex et
uenit doram fugiens per
maritima, sciebat enim quod con-
gregata sunt in eum mala.
et reliquit eum exercitus. Et
applicuit anthiochus super dora
cum centum uiginti milibus
uirorum bellatorum et octo
milibus equitum et circuiuit
ciuitatem et naues a mari
accesserunt et uexabant ciui-
tatem a terra et mari. et ne-
minem sinebat ingredi. Venit
autem numenius et qui cum eo

fuerant ab urbe Roma habentes
epistolas regibus et regionibus scrip-
tas in quibus continebantur
hec. Lucius consul romanorum
ptholomeo regi salutem. legati
iudeorum venerunt ad nos amici
nostri, renovantes pristinam ami-
ciciam et societatem missi a
symone principe sacerdote et po-
pulo iudeorum attulerunt autem et
clipeum aureum ranarum mille
placuit itaque nobis scribere regi-
bus et regionibus ut non inferant
illis mala neque impugnent eos
et civitates eorum et regiones
eorum et ut non ferant auxilium
pugnantibus adversus eos. Vi-
sum est autem accipere clipeum
Si qui ergo pestilentes fugerint
de regione ipsorum ad vos tradite
eos symoni principi sacerdotum
et vindicet in eos secundum legem
suam. Hec eadem scripta sunt
demetrio regi et athalo, et ara-
be, et arsace, et in omnes regiones
et samarie et spartanis, et delo
et myndo, et sycione, et carie et
samum et pamphiliam et liciam
et alacarnasum, et rodum
et faselida et choo, et sidem, et
arado, et gortinam et acuidum
et ciprum et cyrenen. Exem-
plum autem horum scripserunt
symoni principi sacerdotum et
populo iudeorum. Antiochus
autem rex applicuit castra in do-
ram. secundo et admovens ei semper
manus et machinas faciens
et concludens trifonem ne pro-
cederet. Et misit ei symon duo
milia virorum electorum in auxili-
um, et argentum et aurum, et
vasa copiosa. et noluit ea acci-
pere sed rupit omnia que pactus
est cum eo antea. et alienavit
se ab eo. Et misit ad eum athenobi-

bium. Unum de amicis suis ut
tractaret cum ipso dicens. Vos
tenetis ioppen et gazaram, et ar-
cem que est in ierusalem civitates
regni mei. fines earum desolastis
et fecistis plagam magnam in
terram, et dominati estis per lo-
ca multa in regno meo. Nunc
ergo tradite civitates quas oc-
cupastis, et tributa locorum
quibus dominati estis extra fines
iudee. Sin autem date pro illis
quingenta talenta argenti et
exterminii quod exterminas-
tis et tributorum civitatum, alia
talenta quingenta. Sin autem
veniemus et expugnabimus
vos. Et venit athenobius amicus
regis in ierusalem, et vidit gloriam
symonis et claritatem in au-
ro et argento et apparatum copio-
sum et obstupuit et retulit ei
verba regis. Et respondit symon
et dixit ei. Neque alienam terram
sumpsimus, neque aliena teni-
mus, sed hereditatem patrum no-
strorum que ab inimicis nostris aliquo
tempore obsessa est. Nam de ioppen
et gazara que expostulas, ipsi
faciebant in populo plagam ma-
gnam et in regione nostra. horum
damus talenta centum. et non
respondit illi verbum. Reversus est
autem athenobius cum ira ad
regem et renunciavit ei verba
ista, et gloriam symonis et uni-
versa que vidit. Et iratus est
rex ira magna. Trifon autem
fugit navi morthosiada. et
constituit rex cendebeum ducem
maritimum, et exercitum equitum
et peditum dedit illi et man-
davit ei edificare cedronem.
et obstruere portas civitatis,
et debellare populum. Rex autem
persequebatur trifonem et per-
venit cendebeus iamniam et

cepit irritare plebem et concul
care iudeam et captiuare po
pulum et interficere et edificaret
cedronem et collocauit illic
equites et exercitum ut egressi
perambularent uiam iudee
sicut constituit ei rex. Ca. xvi.
Et ascendit iohannes
de gazaris et nuncia
uit symoni patri suo.
que fecit cendebeus
et uocauit symon duos fili
os suos seniores iudam et
Johannem et ait illis. Ego
et fratres mei et domus patris mei
expugnauimus hostes israel
ab adolescencia usque in hunc
diem. et prosperatum est in
manibus meis liberare israel
aliquociens nunc autem senui
Sed estote loco meo et fratrum
meorum. et egressi pugnate
pro gente nostra. Auxilium uero
de celo uobiscum sit. Et elegit
de regione uiginti milia ui
rorum belligeratorum et equites
et profecti sunt ad cendebeum
et dormierunt in modin. et
surrexerunt et abierunt ma
ne in campum. et ecce exercitus
copiosus in obuiam illis pe
ditum et equitum. et flumius
torrentis erat inter medium
ipsorum. et amouit castra contra
faciem ipsorum ipse et populus
eius. et uidit trepidantem
ad transfretandum torrentem
et transfretauit primus. et uide
runt eum uiri et transierunt
post eum. et diuisit populum
et equites in medio peditum
erat autem equitatus aduer
sariorum copiosus nimis et ex
clamauerunt sacris tubis
et in fugam conuersus est cen

debeus et castra eius et ceci
derunt ex eis multi uulnerati.
residui autem fugerunt in mu
nicionem. Tunc uulneratus est
Judas frater Johannis. Johannes
autem insecutus est eos donec
ueniret cedronam quam edifica
uit et fugerunt usque ad turres
que erant in agris azoti. et suc
cendit eas igni. et ceciderunt
ex illis duo milia uirorum. Et
reuersus est in iudeam in pace
Et ptholomeus filius abobi
constitutus erat dux in campo
iericho. et habebat argentum
et aurum multum. Erat autem
gener summi sacerdotis. et exal
tatum est cor eius et uolebat
optinere regionem. et cogitabat
dolum aduersus symonem. et
filios eius ut tolleret eos. Sy
mon autem perambulans ciuita
tes. que erant in regione iudee
et sollicitudinem gerens earum
Descendit in Jericho ipse et ma
thathias filius eius. et Judas
Anno centesimo lxxvii. mense
undecimo. hic mensis sabath
et suscepit eos filius abobi in
munitiunculam. que uocatur
doc. cum dolo quam edificauit
et fecit eis conuiuium magnum
et abscondit illic uiros. et cum
inebriatus esset symon. et filij
eius surrexit ptholomeus
cum suis et sumpserunt arma
sua. et intrauerunt ad conui
uium et occiderunt eum et duos
filios eius. et quosdam pueros
eius et fecit deceptionem magnam
in israel et reddidit mala pro
bonis. Et scripsit haec rex ptholo
lomeus et misit regi ut mitte
ret ei exercitum in auxilium.
et traderet regionem et ciuitates

et civitates eorum et tributa. et misit alios in gazaram tollere iohannem. et tribunus misit epistolas ut venirent ad se et daret eis argentum et aurum et dona. Et alios misit occupare ierusalem et montem templi. Et precurrens quidam nunciavit iohanni in gazara quia periit pater eius et fratres eius et quia misit te quoque interfici. Ut audivit autem vehementer expavit, et comprehendit viros qui venerant perdere eum, et occidit eos. Cognovit enim quia querebant eum perdere et cetera sermonum iohannis et bellorum eius et bonarum virtutum quibus fortiter gessit et edificii murorum quos extruxit, et rerum gestarum eius. Ecce hec scripta sunt in libro dierum sacerdotii eius, ex quo factus est princeps sacerdotum. post patrem suum.

Fratribus qui sunt per egiptum iudeis salutem, dicunt fratres qui sunt ierusalimis iudei, et qui in regione iudea et pacem bonam. Benefaciat vobis deus et meminerit testamenti sui. quod ad abraham et ysaac et iacob locutus est servorum suorum fidelium. et det vobis cor omnibus ut colatis eum et faciatis eius voluntatem corde magno et animo volenti. Adaperiat cor vestrum in lege sua, et in preceptis suis et faciat pacem. Exaudiat orationes vestras et reconcilietur vobis, nec vos deserat in tempore malo. Et nunc hic sumus orantes pro vobis. Demetrio regnante Anno centesimo sexagesimo nono, nos iudei scripsimus vobis in tribulatione et impetu qui supervenit nobis in istis annis. ex quo recessit iason a sancta terra et a regno. portam succenderunt et effuderunt sanguinem innocentem. Et oravimus ad dominum et exauditi sumus. et obtulimus sacrificium et similaginem et accendimus lucernas et proposuimus. Et nunc frequentate diem scenophegie mensis casleu. Anno centesimo octogesimo octavo. Populus qui est in iudea et in ierusalimis. senatus et iudas aristobolo magistro ptholomei regis, qui est de genere christorum sacerdotum et his qui in egipto sunt iudeis salutem. et sanitatem de magnis periculis a deo liberati magnifice gratias agentes, ipsi utpote qui adversus talem regem dimicavimus. Ipse enim ebullire fecit de perside eos qui pugnaverunt contra nos, et sanctam civitatem. Nam cum in perside esset dux ipse, et cum ipso inmensus exercitus cecidit in templo naneae, consilio deceptus sacerdotis naneae. Etenim cum eo habitaturus venit ad locum antiochus et amici eius, et ut acciperet pecunias multas dotis nomine.

Cumque posuissent eas sacerdotes
nanee, et ipse cum paucis in-
gressus esset intra ambitum fani
clauserunt templum cum intro
isset anthiochus. Apertoque oc-
culto aditu templi mittentes
lapides percusserunt ducem,
et qui cum eo erant et diuise-
runt membratim et capitibus
amputatis foras proiecerunt.
Per omnia benedictus deus qui tra-
didit impios. Facturi igitur
quinta et uicesima die mensis
casleu purificacionem templi
necessarium duximus significare uobis.
ut et uos quoque agatis diem
scenophegie. et diem ignis qui
datus est quando neemias edifi-
cato templo et altari optulit
sacrificia. Nam cum in persi-
de ducerentur patres nostri. sacer-
dotes dei qui tunc cultores erant
accepto igne de altari dei oc-
culte absconderunt in ualle
ubi erat puteus altus et siccus
et in eo contulerunt fecerunt (?) eum. ita
ut omnibus ignotus esset locus.
Cum preterissent autem multi anni
et placuit deo ut mitteretur
neemias a rege persidis. nepo-
tes sacerdotum illorum qui ab-
sconderant misit ad requirendum
ignem. et sicut narrauerunt
nobis non inuenerunt ignem
sed aquam crassam. Et iussit
eos haurire et afferre sibi, et
sacrificia que imposita erant
iussit neemias aspergi aqua
ipsa, et ligna que erant sub-
posita. Utque hoc factum est et tem-
pus affuit quo sol refulsit
qui prius erat in nubilo. accen-
sus est ignis magnus ita ut

omnes mirarentur. Oracionem autem
faciebant sacerdotes, omnes. dum
consummaretur sacrificium Iona-
tha inchoante, ceteris autem re-
spondentibus, et neemie erat
oratio. hunc habens modum.
Domine deus omnium creator terribilis
et fortis iustus et misericors
qui solus es bonus rex solus
prestans solus iustus et omnipotens
et eternus qui liberas de omni
malo. qui fecisti patres electos,
et sanctificasti eos accipere sacrificium
pro uniuerso populo israel, et
custodi partem tuam et sanctifica
Congrega dispersionem nostram
libera eos qui seruiunt gentibus
et contemptos et abhominatos
respice, ut sciant gentes quia tu
es deus noster. Afflige opprimen-
tes, et contumeliam facientes
in superbia et constitue populum
tuum in loco sancto tuo. Sicut
dixit moyses. Sacerdotes autem
psallebant ymnos usque consump-
tum esset sacrificium. Cum autem
consumptum esset sacrificium, ex re-
sidua aqua neemias ex eis
accensa est. Quod ex lumine quod
refulsit ab altari consumpta est
Ut uero manifestata res est re-
nunciatum est regi persarum quod
in loco aliquo ignem abscondi-
rant hii qui translati fuerant
sacerdotes. aqua apparuit de
qua neemias et qui cum eo
erant, purificauerunt sacrificia.
Considerans autem rex et rem
diligenter examinans, fecit ei
templum et si quibus donaue-
rat ei rex multa bona accipie-
bat ex hoc et tribuebat. Appel-
lauit autem neemias hunc locum
nephtar quod interpretatur purifi-
cacio. Vocatur autem apud plures

Nephim

Invenitur autem in Capitulum II. descriptionibus Iheremie prophete, quod iussit accipere ignem eos qui transmigrabant, ut significatum est, et ut mandavit transmigratis. Et dedit illis legem ne obliviscerentur precepta domini, et ut non exerrarent mentibus videntes simulachra aurea et argentea et ornamenta eorum. Et alia huiusmodi dicens hortabatur ne legem amoverent a corde suo. Erat autem in ipsa scriptura quomodo tabernaculum et archam iussit propheta divino responso ad se facto comitari secum usque quo exiit in montem in quo Moyses ascendit et vidit dei hereditatem. Et veniens ibi Iheremias invenit locum spelunce et tabernaculum et arcam et altare incensi intulit illuc et ostium obstruxit. Et accessere quidam simul qui sequebantur, ut notarent sibi locum, et non potuerunt invenire. Ut autem cognovit Iheremias culpans illos dixit quod ignotus erat locus donec congreget deus congregationem populi et propicius fiet. Et tunc dominus ostendet hec et apparebit maiestas domini, et nubes erit sicut et Moysi manifestabatur, et sicut cum Salomon peciit ut locus sanctificaretur magno deo manifestabat hec. Et ut sapiam hns obtulit sacrificium dedicationis et consummationis templi, sicut et Moyses orabat ad dominum, et descendit ignis de celo et consumpsit holocausta. Et dixit Moyses, eo quod non sit manducatum quod erat pro peccato et consumptum est. Similiter et Salomon oravit et descendit ignis de celo et consumpsit holocausta, et octo diebus celebravit dedicationem. Inferebantur autem in descriptionibus et commentariis Neemie hec eadem, et ut constituens bibliothecam congregavit de regionibus libros prophetarum et David et epistolas regum et de donariis. Similiter autem et Iudas ea que deciderant per bellum quod nobis acciderat congregavit omnia et sunt apud nos. Si ergo desideratis hec mittite qui perferant vobis. Acturi itaque purificationem scripsimus vobis. Bene igitur facietis si egeritis hos dies. Deus autem qui liberavit populum suum et reddidit hereditatem omnibus et regnum et sacerdotium et sanctificationem sicut promisit in lege, speramus quod cito nostri miserebitur et congregabit de sub celo in locum sanctum. Eripuit enim nos de magnis periculis et locum purgavit. De Iuda vero Machabeo et fratribus eius et de templi magni purificatione et de are dedicatione sed et de preliis que pertinent ad Anthiochum nobilem et filium eius Eupatorem et de illuminationibus que de celo facte sunt ad eos qui pro Iudeis fortiter fecerunt, ita ut universam regionem cum pauci essent vindicarent et barbaram multitudinem fugarent et famosissimum toto orbe templum recuperarent et civitatem liberarent, et leges que abolende erant restituerentur domino cum omni tranquillitate propicio facto illis. Itemque ab Iasone Cyreneo quinque libris comprehensa temptamus nos uno volumine breviare. Considerantes

em multitudinem librorum et difficultatem volentibus aggredi narrationes hystoriarum propter multitudinem rerum curavimus, volentibus quidem legere ut esset animi oblectatio, studiosis vero ut facile possint memorie commendare, omnibus autem legentibus utilitas conferatur. Et nobis quidem ipsis qui opus hoc breviandi causa suscepimus non facilem laborem, immo vero negotium plenum vigiliarum et sudoris assumpsimus. Sicut hii qui preparant convivium et querunt alienorum parere voluntati propter multorum gratiam libenter laborem sustinemus. Veritatem quidem singulis auctoribus concedentes, ipsi autem secundum datam formam brevitati studentes. Sicut enim nove domus architecto de universa structura curandum est, ei vero qui pingere curatur et temptat que apta sunt ad ornatum exquirenda sunt. Ita estimandum est et in nobis. Etenim intellectum colligere et ordinare sermonem et curiosius partes singulas quasque inquirere hystorie congruit auctori. Brevitatem vero dictionis sectari et executiones rerum vitare brevianti concedendum est. Hinc igitur narrationem incipiemus; de prefatione tantum dixisse sufficiat. Stultum etenim est ante hystoriam effluere, in ipsa autem hystoria succingi.

Capitulum III.

Igitur cum sancta civitas habitaretur in omni pace, leges etiam adhuc optime custodirentur propter Oniam pontificis pietatem et animos odio habentes mala, fiebant ut ipsi reges et principes locum summo honore dignum ducerent et templum maximis muneribus illustrarent, ut ita et Seleucus Asie rex de redditibus suis prestaret omnes sumptus ad ministerium sacrificiorum pertinentes. Symon autem de tribu Beniamin prepositus templi constitutus contendebat, obsistente sibi principe sacerdotum, iniquum aliquid in civitate moliri. Sed cum vincere Oniam non posset, venit ad Apollonium Tharse filium qui illo tempore erat dux Celesyrie et Fenicis et nuntiavit ei pecuniis innumerabilibus plenum esse erarium Ierusalem et communes copias immensas esse que non pertinent ad rationem sacrificiorum, esse autem possibile sub potestate regis cadere universa. Cumque retulisset Apollonius ad regem de pecuniis que delate erant, ille accitum Eliodorum qui erat super negotia eius misit cum mandatis eius ut predictam pecuniam transportaret. Statimque Eliodorus iter aggressus, specie quidem quasi per Celesyriam et Fenicem civitates esset peragraturus, narravit de datore autem usu regis propositum perfecturus. Sed cum pervenisset Ierusalem et benigne a summo sacerdote in civitate esset exceptus, narravit de dato indicio pecuniarum et cuius rei gratia adesset aperuit. Interrogabat autem si vere hec ita essent. Tunc summus sacerdos ostendit deposita esse hec ad victualia viduarum et pupillorum, et quedam vero esse dura in Thobie viri valde eminentis in hiis que detulerat

impius symon. Ad uniuersa
aut talenta argenti .cccc. et
et auri .cc. decepi uero eos qui
credidissent loco et templo quod
per uniuersum mundum ho
noratur. pro sui ueneratione
et sanctitate impossibile omnino esse
At ille pro hiis que habebat
in mandatis a rege dicebat omni
genere regi ea deferenda. Con
stituta autem die intrabat
de hiis eliodorus ordinaturus
Non modica uero per uniuer
sam ciuitatem erat trepidatio.
Sacerdotes autem ante altare
cum sacerdotalibus stolis iac
tauerunt se. et inuocabant de
celo eum qui depositis legem
posuit. ut hiis qui deposuerant
ea salua custodirent. Iam uero
qui uideret summi sacerdotis
uultum mente uulnerabatur. facies
enim et color immutatus decla
rabat internum animi dolorem.
Circumfusa enim erat uiro me
stitia quedam ut horror corporis
Perquam manifestus aspicien
tibus dolor cordis eius effitia
batur. Alii etiam congregati
de domibus confluebant pub
lica supplicatione obsecrantes
pro eo quod in contemptum locus
esset uenturus. Accinteque mu
lieres ciliciis per plateas
confluebant. sed et uirgines
que conclusierant ad oniam
Alie autem ad muros quedam uero
per fenestras prospiciebant.
Uniuerse autem protendentes
manus in celum deprecabantur.
Erat enim misera commixtione mul
titudinis et magni sacerdotis
in agone constituti expectatio.
Et hii quidem inuocabant omnipo

tentem deum et credita sibi hiis
qui crediderant cum omni integri
tate conseruarent. Heliodorus
autem quod decreuerat perficiebat
eodem loco ipse cum satellitibus
circa erarium presens. Sed spiritus
omnipotentis magnam fecit sue osten
sionis euidentiam ita ut omnes
qui ausi fuerunt parere ei ru
entes dei uirtute in dissolutio
nem et in formidinem conuer
terentur. Apparuit enim illis quidam
equus terribilem habens sessorem.
optimis operimentis ordinatus
Isque cum impetu heliodore pri
ores calces elisit. Qui autem
ei insedebat uidebatur arma
habere aurea. Alii et apparuerunt
duo iuuenes. uirtute decori op
timi gloria speciosique amicti.
Qui circumsteterunt eum et utrique
parte flagellabant sine inter
missione multis plagis uerbe
rantes. Subito heliodorus con
cidit in terram. eumque multa
caligine circumfusum rapu
erunt atque in sella gestatoria
positum eiecerunt. et hiis qui
cum multis cursoribus et satel
litibus predictum ingressus est
erarium portabatur in illo sibi
auxilium ferente manifesta
cognita dei uirtute. et ille qui
dem per diuinam uirtutem
iacebat mutus atque omni spe et
salute priuatus. Hii autem dominum
benedicebant. quia magnifica
bat locum suum et templum.
quod paulo ante timore ac
tumultu erat plenum. appare
te omnipotente domino gaudio et leticia
impletum est. Tunc uero ex ami
cis heliodori quidam rogabant
confestim oniam ut inuocaret
altissimum et uitam donaret
ei qui in supremo spiritu erat consti
tutus. Considerans autem summus

sacerdos ne forte rex suspicaretur
maliciam aliquam ex iudeis
circa heliodorum. et consumma
ta optulit pro salute uiri hosti
am salutarem. Cumque summus
sacerdos exoraret idem iuuenes
eisdem uestibus amicti astantes
heliodoro dixerunt Omnie sacer
doti gracias age; Nam propter
eum dominus tibi uitam donauit
Tu autem ab eo flagellatus nun
cia omnibus magnalibus dei et
potentiam et hijs dictis non compa
ruerunt Heliodorus autem hostia
deo oblata et uotis magnis
promissis ei qui uiuere illi con
cessit. Et omnie gracias agens
recepto exercitu repedabat ad
regem. testabatur autem omnibus
ea que sub oculis suis uiderat
opera magni dei. Cumque autem
rex interrogasset heliodorum
quis esset aptus ad hec semel re
mam mitti. Ait Si quidem habes
hostem. aut regni tui insidiato
rem mitte illuc, et flagellatum
eum recipies. si tamen euaserit eo
quod in loco uere sit dei quedam
uirtus, Nam et ipse qui habet
in celis habitationem, uisita
tor et adiutor est loci illius et
uenientes ad malefaciendum
percutit ac perdit. Igitur de he
liodoro. et erarij custodia ita
se res habet. Capitulum iiij.

Symon autem predos
pecuniarum et patrie dela
tor loquebatur de onia
tamque ipse heliodorum
instigasset ad hec. et ipse fuisset
inuentor malorum prouiso
remque ciuitatis, ac defensorem
gentis sue, et emulatorem legis
dei et audebat insidiatorem
regni dicere. Sed cum inimicicie.

cum procederet ut etiam per quos
dam symonis uocationis ho
micidia fierent, considerans
onias periculum contentionis
et apollonium insanire ut pote
ducem celesyrie et fenicis. et
agendam maliciam symonis
ad regem se contulit, non ut
ciuium accusator. sed communem
utilitatem apud semetipsum uni
uerse multitudinis, considerans
uidebat enim sine regali proui
dencia impossibile esse pacem rebus
dari nec symonem posse cessare
a sua stulticia, Sed post seleuci
uite excessum cum suscepisset
regnum anthiochus qui nobi
lis appellabatur, ambiebat iason
frater onie summum sacerdoti
um addito rege promittens ei
argenti talenta octoginta, super
hec promittebat et alia centum
quinquaginta. si potestati eius con
cederetur. gimnasium et ephebi
um sibi constituere, et eos qui
in ierusalem erant anthiocenos
scribere; Quod cum rex annuis
set et optinuisset principatum.
statim ad gentilem ritum contri
bulos suos transferre cepit, Et
amotis hijs que humanitatis
causa iudeis fuerant constituta;
per iohannem patrem eupolemi,
qui apud romanos de amici
cia et societate functus est legatio
ne legittima. ciuium iura
destituens praua instituta
sanciebat. Etenim ausus est sub
ipsa arce gimnasium constitu
ere et optimos quosque hebreorum
ephebeorum in lupanaribus po
nere Erat autem hoc non inicium
sed incrementum quoddam, et
profectus gentilis et alienie
conuersationis, propter impiety

et non sacerdotis Iasonis nefa-
rium et inauditum scelus
ita ut sacerdotes iam non circa
altaris officium dediti essent sed
contempto templo et sacrifi-
ciis neglectis festinarent par-
ticipes fieri palestre et prebi-
tionis eius iniuste et in exer-
ciciis ~~[struck]~~ disci et patrii quidem
honores nichil habentes grecas gl-
orias optimas arbitrabantur.
Quarum gratia periculosa eos con-
tentio habebat et eorum institu-
ta emulabantur, ac per omnia
hiis consimiles esse cupiebant quos
hostes et peremptores habu-
erant. In leges enim divinas
impie agere impune non cedit,
sed hoc sequens tempus decla-
ravit. Cum autem quinquen-
nalis agon tyro celebraretur
et rex presens esset misit ~~rex~~ Iason
facinorosus ab iherosolimis viros
peccatores portantes argenti di-
dragmas .ccc. in sacrificiis
herculis. Quas postulaverunt
hii qui asportaverant ne in sacrifi-
ciis erogarentur, quia non opor-
teret, sed in alios sumptus
eas deputari sed hec oblata
sunt quidem ab eo qui miserat
in sacrificium herculis, propter
presentes autem date sunt in fabri-
cam navium triremium. Misso
autem in egyptum apollonio,
mnestei filio propter primatos pt-
holomei filo metoris regis.
Cumque cognovisset antiochus
alienum se a negociis regni
effectum, propriis utilitatibus
consulens profectus inde ve-
nit ioppen et inde iherusalem
et magnifice ab Iasone et a

civitate susceptus cum facu-
larum luminibus et laudibus
ingressus est, et inde in feni-
cem exercitum convertit.
Et post triennii tempus misit
Iason Menelaum supradicti
Symonis fratrem portantem pe-
cunias regi et de negociis
portaturus eius placitu. Ac ille
commendatus regi cum mag-
nificasset faciem potestatis eius
in semetipsum retorsit summum
sacerdotium superponens Ia-
soni talenta argenti .ccc.
Acceptisque a rege mandatis
venit nichil quidem dignum habens
sacerdotio. Animos vero cru-
delis tyranni et fere belue
iram gerens. Et Iason quidem
qui proprium fratrem captivave-
rat ipse deceptus profugus
in amaniten expulsus est re-
gionem. Menelaus autem quidem
principatum obtinuit de pecu-
niis vero regi promissis
nichil agebat. Cum exactio-
nem faceret sostratus qui
in arce erat prepositus, nam
ad hunc exactionem vectigali-
um pertinebat, qua ob causam
utrique ad regem sunt vocati.
Menelaus amotus est a sacer-
dotio succedente lisimacho
fratre suo. Sostratus autem
prelatus est cypriis. Et cum
hec agerentur contingit tharsenses
et mallotas seditionem
movere eo quod antiochide con-
cubine regis dono essent dati.
Festinanter itaque rex venit
sedare illos relicto suffecto uno
ex comitibus suis in dignitate
andronico. Ratus autem me-
nelaus accepisse se tempus

oportunu Aurea qdam uasa
e templo furatus donauit an
dronico et alia uendiderat
tyro et per ciuitates uicinas
Q cu certissime cognouisset
onias arguebat eum ipe in
loco tuto se continens anthi
ochie secus dafne Unde me
nelaus attedens ad andro
nicu rogabat ut onia interf
ficeret, Qui cum uenisset ad
oniam et datis dextris cum
iure iurando quauis eet ei
susceptus suasisse de asilio
procedere. statim eu peremit
non ueritus iustitiaz ob qua
cam non solum iudei sed et
alie quoqz nationes indigna
bantur. et moleste ferebant
de nece tanti uiri iniusta.
Et regressum regem de cilicie
locis. adierunt iudei apud
anthiochiam sil et greci con
querentes. de iniqua nece onie
Contristatus itaqz aio an
thiochus et flexus ad miam
lacrimas fudit recordatus de
functi sobrietatem. et mode
stiam accensusqz aios andro
nicu eu purpura spoliatu cir
cuduci per totam ciuitatem
iubet et in eodem loco quo in
oniam impietatem commise
rat sacrilegu. uita priuari
dno illi dignam pena retri
buente. multis aut sacrilegiis
in templo a lisimacho commis
sis menelai consilio et diuul
gata fama et congregata e
multitudo aduersum lisima
chum multo iam auro expor
tato. Turbis aut insurgen
tibus et animis ira repletis
lisimachus armatis fere trib;

milibus iniquis manibus
uti cepit duce quoda tyranno
etate pariter et demencia
prouecto. Sed ut intellexerut
conatu lisimachi alii fustes
ualidos arripuere quidam
uero cinere in lisimachum
iacere et multi quide vulnerati
quidam aut prostrati, oms
uero in fugam conuersi sunt,
Ipm etiam sacrilegum secus era
riu interfecerunt, De his
ergo cepit iudicium aduersus
menelaum agitari, Et cum
uenisset rex tyrum ad ipm ne
gociu. detulerunt missi uiri
tres a senioribus et superatus
menelaus promisit ptholomeo
multas pecunias dare, ad sua
dendum regem, Itaqz ptholo
meus in quodam atrio positum
qsi refrigerandi gratia regem
adiit et a sniia reduxit. et me
nelaum quide uniuerse ma
licie reu criminibus absoluit
miseros aut si apud scitas cam
dixissent innocentes iudicaret
morte iudicauit et dapnauit.
Cito ergo iniustam pena dederut
qui pro ciuitate et populo et
sacris uasis eu psecuti sunt,
Qua obrem tyrii quoqz indig
nati erga sepultura eorum
liberalissimi extiterunt Mene
laus aut propter eorum qui in
potencia erant auaricia per
manebat in pta crescens in
malicia et ad insidias ciuium

Eodem tpe Caplm. v.
anthiochus secundam
pfectionem parauit
in egyptum, Contigit
aut per uniuersam ierlm ciu
ciuitate uideri diebus. xl.

per aera equites discurrentes auratas stolas habentes et hastas quasi cohortes armatas, et cursus equorum per ordinem digestos, et congressiones fieri cominus et scutorum motus et galeatorum multitudinem gladiis districtis et telorum iactus et aureorum armorum splendorem omnisque generis loricarum. Quam propter omnes rogabant in bonum monstra converti. Sed cum falsus rumor exisset tamquam vita excessisset Anthiochus assumptus iason non minus mille viris repente aggressus est civitatem et civibus ad murum convolantibus, ad ultimum comprehensa civitate menelaus fugit in arcem. Iason vero parcebat in cede civibus suis, nec cogitabat prosperitatem adversus cognatos malum esse maximum arbitrans hostium et non civium se tropheum capturum, et principatum quidem non optinuit. Finem vero insidiarum suarum confusionem cepit et profugus iterum abiit in amanitem, ad ultimum exitus sui conclusus ab areta arabum. Tyrannus fugiens de civitate in civitatem omnibus odiosus ut refuga legum et execrabilis ut patrie et civium hostis in egiptum extrusus est. et qui multos de patria expulerat periit peregre lacedemonas profectus quasi pro cognatione ibi refugium habiturus et qui insepultos abiecerat multos. ipse et illamentatus et insepultus abitur, sepultura neque peregrina usus neque patrio sepulchro participans. His ita gestis, suspicatus est rex societatem deserturos et ob hoc quod profectus ex egipto efferatis animis civitatem quidem armis cepit. iussit autem militibus interficere nec parcere occursantibus et per domos ascendentes trucidare. fiebat ergo cedes iuvenum ac seniorum mulierum et natorum exterminia virginum quoque et parvulorum nec erat autem toto triduo. lxxx. milia interfecti, xl. milia vincti non minus autem venundati, sed ista sufficiunt. ausus est intrare templum universe terre sanctius menelao ductore qui legum et patrie fuit proditor et sceleratis manibus sumens sancta vasa que ab aliis regibus et civitatibus erant posita ad ornatum loci et gloriam et contractabat indigne, et contaminabat ita alienatus mente anthiochus non considerabat quod propter peccata habitantium civitatem modicum dominus fuerat iratus propter quod accidit circa locum despectio. alioquin nisi contigisset eos multis peccatis esse involutos sicut heliodorus qui missus est a seleuco rege ad expoliandum erarium etiam hic statim adveniens flagellatus et repulsus utique fuisset ab audacia. verum non propter locum dominus elegit. Igitur anthiochus mille ideoque et ipse locus particeps factus est populi malorum. postea autem fiet et socius bonorum. Et qui derelictus est in ira dei omnipotentis, iterum in magni domini reconciliatione cum summa gloria exaltabitur. Igitur anthiochus in

mille ei octogentis ablatis de
templo talentis velociter an-
thiochiam regressus e, existi-
mans se pre superbia terram
ad nauigandum pelagus vero
ad iter agendum reducturum
propter mentis elationem. Reliquit
autem et prepositos ad affligen-
dam gentem nostram, quendam
philippum genere frigium mori-
bus crudeliorem eo ipso. A quo
constitutus est. Ingarisim at
adronicum et menelaum qui
grauius quam ceteri imminebat ci-
vibus. Cumque appositus esset con-
tra iudeos, misit odiosum princi-
pem apollonium cum exercitu
viginti et duobus milibus,
precipiens ei omnis perfecte etatis
interficere, mulieres ac iuue-
nes vendere. Qui cum venisset
in ierusalem pacem simulans
quieuit usque ad sanctum diem sab-
bati et tunc feriatis iudeis
arma capere suis precepit eos
qui ad spectaculum processerat
trucidauit. et ciuitatem cum
armatis discurrens, ingenti
multitudine peremit. Iudas
autem machabeus qui decimus
fuerat secesserat in desertum
locum, ibique inter feras vita
in montibus cum suis agebat
et feni cibo vescentes demora-
bantur, ne participes essent co-
inquinationis. Capitulum vj.

Sed non post multum
temporis misit rex senem
quendam anthioce-
num qui compelleret iu-
deos ut se transferrent a pa-
triis et dei legibus, contami-
nare etiam qui in ierusalem erat
templum, et cognominare

Iouis olimpii et in garisim pro
ut erant hii qui locum inhabi
tabant iouis hospitalis, pessima
autem vniuersis et grauis malorum
erat incursio, nam templum
luxuria et comessacionibus erat
plenum et scortancium cum mere-
tricibus sacratisque edibus mu
lieres se ultro ingerebat intro
ferentes ei que non licebat. Alta
re etiam plenum erat illicitis
que legibus prohibebantur.
Neque enim sabbata custodiebantur,
neque dies solempnes patrii
seruabantur. nec simpliciter
se quisque iudeum esse confitebatur.
Ducebantur autem cum amore
necessitate in die natalis regis
ad sacrificia et cum liberi sacra
celebrarent, cogebantur edera
coronati libero circuire. Decre-
tum autem exiit in proximas
gentilium ciuitates, suggerenti
bus ptholomeis, ut pari mo-
do et ipsi apud se aduersum iudeos
agerent, ut sacrificarent. eos
autem qui nollent transire ad in
stituta gentilium interficeret.
Erat ergo videre miseria. Due
enim mulieres delate sunt na
tos suos circumcidisse. quas cum in
fantibus ad ubera suspensis
cum publice per ciuitatem cir-
cumduxissent per muros precipi
tauerunt. Alii vero ad proximas
coeuntes speluncas, et latenter
sabbati diem celebrantes, cum
indicati essent philippo flammis
succensi sunt eo quod verebantur
propter religionem et obseruanciam
manu sibimet auxilium ferre.
Obsecro autem eos qui hunc li-
brum lecturi sunt ne abhorre-
scant propter aduersos casus.

sed reputent ea que acciderant
non ad interitum sed ad correpti
onem generis esse nostri. Etenim
multo tempore sine peccatoribus
ex sententia agere sed statim ultio
nes adhibere magni beneficii
est indicium. Non enim sicut in
aliis nationibus dominus patienter
expectat ut eas cum iudicii
dies venerit in plenitudine
peccatorum puniat. Ita et in nobis sta
tuit ut peccatis nostris in finem de
volutis. ita demum in nos vin
dicet. Propter quod nunquam quidem
a nobis misericordiam suam amovet.
Corripiens vero in adversis
populum suum non derelinquit
sed hec a nobis ad commonitionem
legentium dicta sint paucis.
Iam autem veniendum est ad nar
rationem. Igitur eleazarus unus
de primoribus scribarum vir etate
provectus et vultu decorus.
aperto ore hians compellebatur
carnem porcinam manducare
At ille gloriosissimam mortem magis
quam odibilem vitam amplectens
voluntarie preibat ad supplicium
Intuens autem quemadmodum
oporteat accedere. patienter su
stinens destinavit non admittere
illicita propter vite amorem. Hii
autem qui astabant iniqua misc
ratione commoti propter antiqua
viri amicitiam tollentes eum
secreto rogabant afferri carnes
quibus vesci ei licebat et si
mularetur manducasse sicut rex
imperaverat de sacrificii carni
bus. ut hoc facto a morte libe
raretur. et propter veterem ami
citiam hanc in eo faciebant huma
nitatem. At ille cogitare cepit

etatis ac senectutis sue emine
tiam dignam et ingenite no
bilitatis canitie atque a puero
optime conversationis et secundum
sanctam et a deo conditam le
gis constituta. Et respondit cito dicens
premitti se velle in infernum
Non enim etati nostre dignum
est inquit fingere ut multi
adolescentium arbitrantes ele
azarum. xc. annorum transisse
ad vitam alienigenarum
et ipsi propter meam simulationem
et propter modicum corruptibilis
vite tempus et per hoc mandatum
atque execrationem mee senec
tuti conquiram. Nam et si in
presenti tempore suppliciis hominum erip
iar. sed manum omnipotentis neque
vivus neque defunctus effugi
am. Quam obrem fortiter vita
excedendo. senectute quidem
dignus apparebo. Adolescentibus
autem exemplum forte relinquam
si prompto ~~an~~ animo et fortiter
et pro gravissimis et sanctissimis
legibus honesta morte perfun
gar. Hiis dictis confestim ad sup
plicium trahebatur. Hii autem
qui ducebant et paulo ante
fuerant mitiores et in iram
versi sunt propter sermones
ab eo dictos. quos illi per ar
rogantiam prolatos arbi
trabantur. sed cum plagis
perimeretur. ingemuit et
dixit. Domine qui habes sanctam scien
tiam manifeste scis tu quia cum a
morte possem liberari duros
corporis sustineo dolores et
secundum animam vero propter timo
rem tuum libenter hec patior.
Sed et universe genti mo

moriam mortis sue ad exem-
plum virtutis et fortitudinis
derelinquens. Capitulum vij.

Contigit autem et septem
fratres cum matre apprehen-
sos compelli a rege con-
tingere contra fas ad
carnes porcinas flagris et
taureis cruciatos. Unus autem ex
illis qui erat primus sic ait,
Quid queris et quid vis di-
scere a nobis, parati sumus mori
magis quam patrias dei leges
prevaricari. Iratus itaque rex
iussit sartagines et ollas ere-
as succendi. Quibus statim
succensis iussit ei qui prior fuerat
locutus amputari linguam
et cute capitis abstracta su-
mas quoque manus ei et pe-
des precidi, ceteris eius fratribus
et matre inspicientibus, et cum
iam per omnia inutilis factus esset
iussit igne admoveri et ad-
huc spirantem torqueri in sarta-
gine. In qua cum diu cruci-
aretur, ceteri una cum matre
invicem se hortabantur mo-
ri fortiter dicentes, Dominus deus
aspiciet veritatem et conso-
labitur in nobis quemadmodum per
protestationem cantici declara-
vit Moyses, et in servis suis
dominus consolabitur. Mortuo
itaque primo illo, hoc modo se-
quentem ducebant ad illuden-
dum, et cute capitis eius cum
capillis detracta interrogabant
si manducare vellet prius
quam toto corpore per membra
singula puniretur. At ille
respondens patria voce dixit,
Non faciam. Propter quod et

iste sequenti loco primi tormenta
suscepit. Et in ultimo spiritu con-
stitutus sic ait. Tu quidem
scelestissime in presenti vita
nos perdis. Sed rex mundi de-
functos nos pro suis legibus
in eterne vite resurrectione
suscitabit. Post hunc tertius
illudebatur, et linguam postu-
latus cito protulit et manus
constanter extendit, et cum
fiducia ait; E celo ista possideo.
Sed propter dei leges nunc hec
ipsa despicio quoniam ab ipso me ea
recepturum spero. Ita ut rex et
qui cum eo erant mirabantur
adolescentis animum, quod tanquam
nichilum duceret cruciatus. Et
hic ita defuncto, quartum simi-
liter vexabant torquentes, et cum
iam esset ad mortem sic ait: Po-
tius est ab hominibus morti datos
spem expectare a deo iterum
ab ipso resuscitandos. Tibi enim
resurrectio ad vitam non erit.
Et cum admovissent quintum
vexabant eum. At ille respici-
ens in eum dixit, Potestatem inter
homines habens cum sis corrupti-
bilis, facis quod vis. Noli autem
putare genus nostrum a deo esse
derelictum. Patienter sustine
et videbis magnam potestatem eius
qualiter te et semen tuum tor-
quebat. Post hunc ducebat
et sextum. Et is mori incipi-
ens sic ait: Noli frustra er-
rare, nos enim propter nosmet-
ipsos hec patimur quia pec-
cavimus in deum nostrum et dig-
na admiratione facta sunt in nobis.
Tu autem ne existimes tibi impu-
ne futurum quod contra deum pugnare.

temptaueris. Supra modu[m] at
mater mirabilis et bonorum
memoria digna que pereuntes
septem filios sub unius diei
temporis conspiciens bono
a[nim]o ferebat propter spem qua[m]
in deum habebat. Singulos
aut[em] illorum hortabatur patria
uoce fortiter repleta sapientia
et femine cogitationi ma-
sculinu[m] a[n]i[mu]m inserens dixit ad
eos. Nescio qualit[er] in utero
meo apparuistis. Neq[ue] en[im] ego
sp[iritu]m et a[n]i[m]am donaui et uita[m]
et singulorum membra non ego
ipsa compegi. sed en[im] mundi
creator qui formauit ho[min]is
natiuitate[m] quiq[ue] om[n]i[u]m i[n]ue-
nit originem. et sp[iritu]m uobis
iteru[m] cum u[ita] reddet, et uita[m]
sicut nunc uos metipsos despi-
citis propter leges eius. Anthi-
ochus aut[em] contempni se ar-
bitrans, sil[ens] et exprobrantis
uoce suscepta. cum adhuc ado-
lescentior super e[ss]et, no[n] solu[m]
uerbis hortabatur sed et cum
iuramento affirmabat. diuite[m]
se et b[ea]t[u]m facturu[m] et translatu[m]
a patriis legibus amicu[m] ha-
biturum et res necessarias p[rae]stiturum.
Sed ad ista cum adolescens ne-
quaq[uam] inclinaretur, uocauit
rex matre[m] et suadebat ei ut
adolescenti fieret in salutem.
cu[m] aut[em] multis eam uerbis
e[ss]et hortatus promisit suasu-
ram se filio suo. Itaq[ue] inclina-
ta ad illum irridens crudele[m]
tirannum ait patria uoce.
Fili mi miserere mei que te
in utero decem meses portaui
et lac triennio dedi et alui.

et in etatem istam produxi. Peto
a te ut aspicias in celum et ter-
ram et ad o[mn]ia que in eis sunt
et intelligas quia ex nichilo
fecit illa deus et ho[min]um genus.
Ita fiet. ut non timeas carni-
ficem istum. sed dignus fratrib[us]
tuis effectus. suscipe mortem
ut in illa miseratione cu[m] frat-
ribus te recipiam. Cum hec illa
adhuc diceret. Ait adolescens.
Quem sustinetis. Non obedio p[rae]-
cepto regis sed precepto legis q[ue]
data est nobis per moysen. Tu
uero qui inuentor o[mn]is malicie
es factus in hebreos non effugi-
es manu[m] dei. Nos en[im] pro pecca-
tis n[ost]ris hec patimur. et si nob[is] p[ro]p[ter]
increpationem et correptionem
d[omi]n[u]s n[oste]r modicu[m] iratus e[st] sed
iteru[m] reconciliabit[ur] seruis suis.
Tu aut[em] o scelerate et om[n]i[u]m ho[min]um
flagiciosissime noli frustra ex-
tolli inanis spebus in seruos
eius inflamatus. Non dum
en[im] omnipotentis dei et om[n]ia
inspicientis iudiciu[m] effugisti.
Nam fr[atr]es mei modico nunc
dolore sustentato sub testame[n]-
to eterne uite, effecti s[un]t. Tu
uero iudicio dei iustas super-
bie tue penas solues. Ego au[tem]
sicut fr[atr]es mei a[n]i[m]am et corpus
meu[m] trado. pro patribus legib[us]
inuocans deu[m] maturi[us] genti
nre propitium fieri, teq[ue] cum
tormentis, et uerberib[us] confi-
teri quod ipse est deus solus.
In me uero et in fratribus meis
desinet o[mn]ipotentis ira q[ue] super
om[n]e genus n[ost]r[u]m iuste super-
ducta est. Tunc rex accensus
ira. in hunc super om[n]es crudeli[us]
deseuit indigne ferens derisu[m].

se et hic itaque viduus obiit per omnia in deo confidens. Novissime autem et mater consumpta est. Igitur de sacrificiis et de nimiis crudelitatibus satis dictum est. Capitulum viii.

Iudas vero machabeus et qui cum eo erant introibant latenter in castella et convocantes cognatos et eos qui permanserunt in iudaismo assumentes eduxerunt ad sex milia viros et invocabant dominum ut respiceret in populum qui ab omnibus calumpniabatur ab impiis, misereretur etiam exterminio civitatis que esset illico complananda et vocem sanguinis ad se clamantis audiret, memoraretur quoque iniquissimas mortes innocentium parvulorum et blasphemias nomini suo illatas et indignaretur super hiis. At machabeus congregata multitudine intollerabilis gentibus efficiebatur. Ira enim domini in misericordiam conversa est. Et superveniens castellis et civitatibus improvisus succendebat eas et oportuna loca occupans non paucas hostium strages dabat. Maxime autem noctibus ad huiusmodi excursus ferebatur et fama virtutis eius ubique diffundebatur. Videns autem philippus paulatim virum ad profectum venire ac frequencius res ei prospere cedere ad ptholomeum ducem celesyrie et fenicis scripsit ut auxilium ferret regiis negotiis. At ille velociter misit nicanorem patrocli de primoribus amicum datis ei permixtis gentibus armatis non minus xx milibus, ut universum iudeorum genus deleret adiuncto ei gorgia viro militari et in bellicis rebus experientissimo. Constituit autem nicanor regi ut tributum romanis quod erat dandum duo milia talenta de captivitate iudeorum suppleret. Statimque ad maritimas civitates misit convocans ad coemptionem iudaicorum mancipiorum, promittens se viginti mancipia talento distracturum non respiciens ad vindictam que eum ab omnipotente esset consecutura. Iudas autem ut comperit indicavit hiis qui secum erant iudeis nicanoris adventum, ex quibus quidem formidantes et non credentes dei iusticia in fugam vertebantur, alii si quid de hiis super erat vendebant simulque dominum deprecabantur ut eriperet eos ab impio nicanore qui eos priusquam cominus veniret vendiderat. Et si non propter eos, sed propter testamentum quod erat ad patres eorum et propter invocationem sancti et magnifici nominis eius super eos. Convocatis autem machabeus septem milibus qui cum ipso erant, rogabat ne hostibus reconciliaretur neque metueret inique venientium adversum se hostium multitudinem sed fortiter contenderet ante oculos habentes contumeliam que in locum sanctum ab hiis iniuste esset illata, itemque in ludibrio habita et civitatis iniuriam adhuc etiam veterum instituta convulsa. Nam illi quidem armis confidunt ait simul et audacia. Nos autem in omnipotenti domino qui potest venientes adversus nos et universum

mundu uno ictu delere, confi
dimus. Admonuit aut eos et
de auxilijs dei que facta sunt erga
parentes, et sub sennacherib
c. lxxxv milia perierunt et de
prelio quod eis adversus gala
thas fuit in babylonia ut omis
ni adrem nec est. machabeus
machadombus socijs hesitan
tibus ipi soli vi. milia, peremerunt
tercium viginti milia propter
auxilium illis datum celo. et
beneficia pro hijs plurima conse
cuti sunt hijs verbis constantes
effecti sunt et pro legibus et
patria mori parati. Constituit
itaque fres suos duces, utriusque
ordini. symone, et ioseph
et ionatham. subiciens unicui
que millenis et quingentenis.
Ad hoc etiam ab esdra lecto illis
libro et dato signo. adiutorio
dei in prima acie ipe dux commi
sit cu nicanore et facto sibi ad
victoria omnipotente interfecerunt
super nove milia hominum maio
rem aut ptem exercitus nica
noris nullu lbz debile factum fu
gere compulerunt, pecunijs
vero eorum qui ad emptionem
eorum venerant sublatis ipos
usque quaque persecuti sunt, sed re
verterunt hora conclusi nam erat
ante sabbatum. Et nam obtam
non perseveraverunt insequentes.
Insequentes arma aut spolia
ipsorum congregantes. Sabbatu
agentes, benedicebant dnm qui
liberavit eos in ista die misericordie
initium stillans in eos. Post sab
batu vero debilibus et orpha
nis et viduis, diviserunt spo
lia. Et residua ipi cum suis
habuerunt, hijs itaque gestis. et co-
muniter ab omnibus facta. obsecratione
misericordem dominum postula
bunt ut in fines servis suis re
conciliaretur. et ex hijs qui
cu thymotheo et bachide erant
contra se contendentes super
viginti milia contemi fecerunt
et munitoes excelsas obtinu
erunt, et plures predas divi
serunt, equam portione de
bilibus pupillis et viduis,
sed et senioribus facientes, et cu
arma collegissent diligenter
oia composuerunt, in locis opor
tunis, residua spolia ierlimam
detulerunt. et philarcti qui
cum thimotheo erat interfe
cerunt virum scelestum qui
multis iudeis afflixerat et cum
epytima agerent in ierlmis,
eos qui sacras ianuas incende
rant. i. callistenem cum in quod
dam domicilium refugissent,
incenderunt. digna eius mer
cede pro impietatibus suis red
dita. Facinorosissimu autem
nicanor qui mille negociato
res. ad iudeorum venditionem
adduxerat, humiliatus auxilio
dni ab hijs quos nullos existi
maverat. deposita veste glo
per mediterranea fugiens solus
venit anthiochiam. summam
infelicitatem de interitu sui
exercitus consecutus, Et qui
promiserat romanis se tribu
tum restituere de captivitate
ierlimorum predicabat nunc pro
tectorem. dnm hre iudeos et
ob ipm invulnerabiles esse quod se
querent leges ab ipo constitutas.

Eodem tpe. Capitulum ix
anthiochus inhoneste
revertebat de perside.

Intuerat enim eam que dr persi
polis et temptauit spoliare
templa. et ciuitate opprimere.
Sed multitudine ad arma con
currentem in fugam versi sunt.
Et ita contingit quod anthiochus
post fugam turpiter rediret
Et cum venisset circa etbatan re
cognouit que erga nicanore
et thymotheum gesta sunt. Elatus
aut in ira arbitrabatur, se in
iuriam illorum qui se fugauerat
posse in iudeos retorquere, Ideo
que iussit agitari sine
intermissione agens iter celesti
eum iudicio perurgente quod
ita superbe locutus est, venturum
se iherusalimam et congeriem se
pulchri iudeorum eam facturum
Sed qui uniuersa conspicit
dns deus israel, percussit eum
insanabili et inuisibili plaga.
ut enim finiuit hunc ipm ser
mone apprehendit eum dolor
durus viscerum et amara in
ternorum tormenta. equidem
satis iuste quippe qui multis
et nouis cruciatibus aliorum
torserant viscera. licet ille
nullo modo a sua malicia ces
saret. Super hec aut superbia
repletus. ignem spirans aio
in iudeos. et precipiens accelera
re negotium. Contingit illum
impetu euntem curru cadere.
et graui corporis collisione
membra vexare. Isque qui sibi
videbatur. etiam fluctibus
maris imperare. supra huma
num modum superbia repletus
et montium altitudines in sta
teram appendere nunc humatus
ad terram in gestatorio por
tabatur. manifestam dei vir
tutem in semetipso contestans

Ita ut de corpore impij vermes
scaturirent ac viuentis in do
loribus carnes eius effluerent
odore etiam illius et fetore ex
ercitus grauarent, Et qui pau
lo ante sydera celi contingere
se arbitrabatur. eum nemo po
terat propter intollerantia feto
ris portare, Hinc igitur cepit ex ma
gnam superbia deductus ad ag
nitione sui venire diuina. ad
monitus plaga. per momenta
singula doloribus augmenta
capientibus. et cum nec ipse
iam fetore suum ferre posset. ita
ait; Iustum est subditum esse deo.
et mortalem non paria deo
sentire Orabat aut hic scelestus
dnm a quo non esset miam con
secuturus et ciuitate ad qua
festinus veniebat, ut eam ad
solum deduceret ac sepulchrum
congestorum faceret nunc optat
liberam sic reddere. et iudeos
quos nec sepultura quidem
se dignos habiturum sed auibus
ac feris diripiendos tradituri.
et cum paruulis exterminaturum
dixerat equales nunc athenien
sibus facturum pollicetur, Tem
plum etiam sanctum quod prius ex
poliauerat optimis donis or
naturum et sancta vasa multi
plicaturum. et pertinentes ad sac
rificia sumptus. de redditibus
suis prestaturum super hec et iu
deum futurum et omnem locum terre
perambulaturum et predicatu
rum dei potestatem. sed non cessan
tibus doloribus superuenerat
enim in eum iustum dei iudicium
desperans scripserat ad iudeos
in modum deprecationis epistolam hec
continentem. Optimis ciuibus
iudeis plurimam salutem et bene.

valere et esse felices. Rex et prin
ceps anthiochus si bn ualetis
et filij uri et ex sentencia nobis
uicta sunt. maximas agimus
gras et ego in infirmitate co
stitutus mei aut benigne me
mor. Reuersus est de persidis
locis et infirmitate graui ap
prehensus necctium duxi pro com
utilitate curam hre non de
sperans memetipm. sed spem
multam habeo effugiendi in
firmitatem. Respiciens aut
qd et pater meus quibz tempo
ribus in locis superioribus
ducebat exercitum. ostendit q
post se susciperet principatu ut
si quid contrarium accideret aut
difficile nunciaretur. scientes
hij qui in regionibz erat cui
eet rerum summa derelicta turba
rentur. Ad hec considerans de
proximo potentes quosqz et vi
cinos temporibus insidiantes
et euentu expectantes designa
uim filiu meu anthiochum
regem. quem sepe recurrens
ad superna regna multis mea
comendabam. et scripsi ad
eum que subiecta sunt. Oro
uos itaqz et peto. memores
bnficiorum publice et priuatim
et unusquisqz conseruet fide
ad me et ad filiu meu. Confi
do eni eum modeste. et hu ma
ne acturu et sequente propo
situ meu comune uobis fore.
Igitur homicida et blasphemus
pessime percussus. et ut ipse
alios tractaverat peregre in
montibus miserabili obitu vita
functus est. Transferebat aut
corpus philippus conlactaneus
eius qui metuens filiu anthi
ochi. ad ptholomeu philometo
rem in egiptu abijt. Capm̄ x.

Machabeus aut et qui
cum illo erant dno se
protegente templum
quidem et ciuitatem
recepit. Aras aut qs alienige
ne per plateas extruxerant
itemqz delubra demolitus e
et purgato templo aliud al
tare fecerunt et de ignitis lapi
dibus igne concepto optule
runt sacrificia post biennium
et incensum et lucernas et
panes propositionis posuerunt.
quibus gestis rogabant dnm
prostrati in terram. ne amplius
malis talibus inciderent. Sed
et si qn peccassent ut ab ipso
mitius corriperent. et non
barbaris ac blasphemis homib
traderent. Qua die aut ab
alienis templu pollutu fuit
contingit eadem die purga
cionem fieri. vicesima et qui
ta die mensis. qui fuit casleu
et cum leticia diebz octo egerunt
solempnitatem in modu
tabernaculorum recordantes.
qd ante modicu tempus diem
solempne tabernaculorum in
montibus et speluncis more
bestiarum egerant. Propter qd
tyrsos et ramos uirides et pal
mas preferebant ei qui pro
sperauit mundare locu suum
et decreuerunt de com precepto
et decreto uniuerse genti iu
deorum omnibus annis agere dies
istos. et anthiochi quod et ap
pellatus est nobilis. vite ex
cessus ita se habuit. Nunc aut
de eupatore anthiochi filio im
pij que gesta sunt narrabimus
breuiantes mala que in bellis

gesta sunt. Hic enim suscep
to regno constituit super ne
gocia regni asiam quenda
femas et syrie principem mili
cie. Nam ptholomeum qui di
cebatur macer iusti tenere
erga iudeos ce instituit et pre
cipue propter iniquitatem q
facta erat in eos et pacifice
agere cum eis. Quod obiecit ac
cusatus ab amicis apud eupa
torem cum frequenter proditor
audiret eo quod cyprum credito
a filomenore deseruisset et an
thiochum nobilem translatus
et iam abeo recessisset veneno
vitam finivit. Gorgias aut
cum esset dux locorum assumpsit
advenis frequenter iudeos de
bellabat. Iudei vero qui tene
bant oportunas municiones
fugatos abiherusalem suscipiebat
et bellare temptabant. Hii vero
qui erat cum machabeo per
orones dnm rogantes ut esset
sibi adiutor impetu fecerunt
in municiones ydum eorum in
tasque insistentes loca obtinu
erunt et occurrentes invene
runt et omnis fit non minus a
viginti milibus trucidaverit
Quidam aut cum fugissent
in duas tres valde municas
omne apparatus ad repugnandum
habentes machinas ad eorum
oppugnacionem relicto symone
et ioseph. Itemque machabeo
eisque qui cum ipsis erant salte
milicis ipse adeas que amplius
per urgebat pugnans conver
sus est. Hii vero qui cum symone
erant cupiditate ducti a quibus
dam qui in turribus erat sua
si sunt pecunias hoc milibus
decoragemis acceptis dimiserit
quosdam effugere. Cum aut
machabeo nunciatum esset quod
factum est congregatis principibus
populi accusavit quod pecunia
fres vendidissent adversarijs
eorum dimissis nos igitur pro
ditores factos interfecit et con
festim duas turres occupavit
Armis aut ac manibus omnia
prospere agendo in duabus muni
cionibus plus quam .xx. milia perie
runt. Thimotheus qui prius
a iudeis fuerat superatus convo
cato exercitu peregrinis multi
tudinis et congregato exercitu
asiano advenit quasi armis
iudeam capturus. Machabeus
aut et qui cum ipso erat appro
pinquante illo deprecabantur
dnm, caput terra aspergentes
lumbos quod cilicijs precincti ad
altaris crepitudine provoluti
ut sibi propicius inimicis aut
eorum esset inimicus, ut adversa
rijs adversarentur, sicut lex
dicit. Et ita per oronem sump
tis armis longius de civitate
procedentes. et proximi hostibus
effecti resederunt. Primo aute
solis ortu uterque conserunt.
Isti quod victore et prosperitat
sposorem cum virtute dnm
habentes. Illi aut ducem belli ani
habebant, sed cum vehemens pug
na esset apparuerunt adversarijs
de celo viri quinque in equis fre
nis decora ducatu iudeis pre
stantes, ex quibus duo macha
beum medium habentes armis suis
circa septum i tolome conserva
bant, in adversarios autem
tela et fulmina iactabant ex
quo et cecitate confusi a repleti.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

perturbatoe cadebant. Interfecti
sunt aut uiginti milia quīgenti
et equites quingenti. Thimothe9
aut confugit in gazara pre
sidium munitū cui preerat
cereas. Machabeus aūt et qui
cū eo erant letantes obsiderūt
presidium diebus quatuor. Et
hij qui intrare erat loci firmi
tate confisi super modū male
dicebant et sermones nefandos
iactabant. sed cum dies v̄. illu
cesceret. viginti iuuenes ex
hijs qui cum machabeo erant
accensi animis propt̄ blasphe
mias uiriliť accesserut ad mu
rum et feroci aīo incedentes a
cendebant. Sed et alij simĩ asce
dentes turres portas q; succen
dere aggressi ac ipos maledicos
in uos concremare per conti
nuū aūt biduū presidio uasta
to. Thimotheum occultantem
se in quodam repertū loco per
emerunt et fratres eius cereant
et appollonium occiderut. Qui
bus gestis in ymnis et confessioni
bus benedicebant dnm̄ q magna
na fecit cum isrl̄ et uictoriam
illis dedit. Capitulum. xi.

SEd paruo post tempus
lysias procurator regis
et propinquus ac nego
ciatorum prepositus grauit
ferens de hijs que acciderant.
Congregatis lxxx milibus
et equitatu uniuerso venit contra iudeos
gentium habitum et per singulos
annos uenale sacerdotium habiturum.
recogitans dei potestatem sed mente
effrenatus in multitudine pedi
tum et in milibus equitum cum
uniuersis ueniebat aduersus
iudeos estimans se ciuitatem
quidem captam gentibus habi
taculum facturum. Templum
uero in pecunie questu sicut
et in octoginta elephantis con
fidebat. Ingressus aūt iudeam
et appropians bethsure quod
erat in angusto loco ab ierlīm
interuallo quinq; stadiorum illud
presidium expugnabat. Vt aūt
machabeus et qui cum eo erat
cognouerut expugnari pre
sidia. cum fletu et lacrimis ro
gabant dnm̄ ut ois turba sil
ut bonū angelū mitteret ad
salutem isrl̄. Et ipse primus ma
chabeus sumptis armis. cete
teros hortatus est siml̄ secum
periculum subire et ferre auxiliū
fratribus suis. Cumq; pariter
prompto aīo procederet et ad
huc essent ierlīmis. apparuit p
cedens eques ter eos. in ueste can
dida armis aureis hastam vi
brans. Tunc omes simul benedixerut
dnm̄ suū et conualuerut ani
mis non solū hoies sed et be
stias ferocissimas et muros
ferreos parati penetrare. Ibat
igr̄ prompti. de celo habentes ad
iutorem et miserantem eos
dn̄m. Leonū aūt more impetu
irruentes hostibus. prostraue
runt ex eis. undecim milia
peditum et equites mille se
xcentos. uniuersos aūt in fugam uerteru
populū aūt ex eis uulnerati
nudi euaserunt. Sed et ipse
lysias turpiter fugiens euasit
et quia non insensatus erat
secum ipse reputans factam erga
se diminucionem et intelligens
inuictos esse hebreos. dei oipotē
tis auxilio innitentes misit ad
eos promisitq; consensurum
se oibus que iusta sit et regem

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch
Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

compulsurum amicum fieri. Annuit
aut machabeus precibus lisie
in omnibus utilitati consulens.
et quecumque machabeus scripsit
lisie de iudeis ea que rex concessit.
Nam erant scripte iudeis episto
la lisia quidem hunc modum con
tinentes. Lysias populo iude
orum salutem. Johannes et ab
essalomon qui sunt a vobis missi tradi
tes scripta postulabant ut ea
que per illos significabantur
implerem. Quecumque igitur regi
potuerunt deferri exposui et
que res permittebat concessit.
Si igitur in negotiis fidem serua
ueritis et iam deinceps bonorum
vobis causa ero temptabo. De cete
ris aut per singula uerbo man
daui et istis et hiis qui a me
missi sunt colloqui vobiscum.
Bene ualete. Anno. c. xlviii.
dioscori die mensis. xxiiii.
Regis aut epistola ista contine
bat. Rex antiochus. lysie fratri
salutem. Patre nostro inter deos
translato nos volentes eos qui
sunt in regno nostro sine tumul
tu agere, et rebus suis adhi
bere diligentiam. Audiuimus
iudeos non consensisse patri
ut transferrent ad ritum grecorum
sed tenere uelle suum in
stitutum. ac propterea postu
lare concedi sibi legittima
sua. Volentes igitur hanc quoque
gentem quietam esse statuen
tes, iudicauimus templum re
stitui illis ut agerent secundum
maiorum suorum consuetudinem.
Bene igitur feceris si miseris
ad eos et dexteram dederis ut
cognita nostra uoluntate bono
animo sint et utilitatibus
propriis deseruiant. Ad iudeos
autem regis epistola talis erat. Rex
anthiochus senatui iudeorum
et ceteris iudeis salutem. Si ualetis, sic
estis ut uolumus sed et ipsi bene
ualemus. Adiit nos menela
us dicens uelle vos descendere ad
vestros qui sunt apud nos, hiis
igitur qui commeant usque ad diem
tricesimum mensis xantici damus dextras
ut iudei utantur cibis et legi
bus suis sicut prius, et nemo
illorum ullo modo molestiam pa
tiatur de eis. que per ignoran
tiam gesta sunt. Misimus autem
et menelaum qui vos alloquatur.
Valete. Anno. c. xlviii. xantici
mensis. xv. die. Miserunt etiam
romani epistolam ita dicentem.
Quintus memmius et
Titus manilius legati roma
norum populo iudeorum salutem. De
hiis que lisias cognatus regis
concessit vobis, et nos concessi
mus. de quibus autem ad regem
iudicauit deferendum confestim
aliquem mittite diligentius
inter vos conferentes ut decer
namus sicut congruit vobis.
Nos enim anthiochiam accedimus
ideoque festinate rescribere ut
nos quoque sciamus cuius estis
uoluntatis. Bene valete. Ca. xii.

Anno c. xlviii. xv. die mensis xantici. Hiis factis pactionibus
lisias pergebat ad re
gem. Iudei autem agriculture
operam dabant. Sed hii qui resi
derant thimotheus et apol
lonius gennei filius sed et ie
ronimus et demofon super hos
et nicanor cipriarches non sinebat

eos in silencio agere et quiete
Joppenite vero tale quoddam
flagicium perpetraverunt roga
verunt iudeos cum quibus
habitabant ascendere scafas
quas paraverunt cum uxori
bus et filiis qui nullius inimici
cius inter eos subiacentibus
secundum commune itaque decretum
civitatis ipsis acquiescentibus
pacisque causa nichil suspecti
habentibus in altum processissent
submerserunt non minus
CC. quam crudelitatem Judas
in sue gentis homines factam ut
cognovit. precepit viris qui erat
cum ipso et invocato iusto iu
dice deo venit adversus inter
fectores fratrum et portam quidem
noctu succendit scafas exus
sit eos autem qui ab igne refu
gerant gladio peremit. Et
cum hec ita egisset discessit
quasi iterum reversurus et universos
ioppitas eradicaturus. Sed
cum cognovisset et eos qui erant
iamnie velle pari modo facere ha
bitantibus secum iudeis Jamnitis
quoque nocte supervenit et por
tum cum navibus succendit
ita ut lumen ignis pareret ihe
rosolimis: ab stadiis. CCxl.
Inde cum iam abissent .ix. sta
diis. et iter facerent ad thimo
theum commiserunt cum eo ara
bes petebant a iuda dexteras
sibi dari promittentes pascua
daturos. et in ceteris profuturos
Judas autem arbitratus vere
in multis eos utiles promisit pa
cem dextrisque acceptis discesse
re ad tabernacula sua. Aggres
sus est autem et civitatem quan

dam firmam pontibus muris
que circumseptam que a turbis
habitabatur gencium permixta
rum cui nomen casphin. Hii vero
qui intus erant confidentes in
stabilitate murorum et appa
ratu alimoniarum remissius
agebant maledictis lacessen
tes iudam et plasphemantes
et loquentes que fas non est.
Machabeus autem invocato et
magno mundi principe qui sine
arietibus et machinis tempore
ihesu precipitavit Jericho ir
ruit ferociter muris captaque ci
vitate per domini voluntatem in
narrabiles cedes fecit ita ut
adiacens stagnum stadiorum
duodecim latitudinis sanguine
infectum fluens videretur. Inde
discesserunt stadia septingen
ta. l. et venerunt in caracha
ad eos qui dicuntur tubianei iudeos
et thimotheum quidem in illis lo
cis non comprehenderunt nullo
que negocio perfectore gressus
est relicto in quodam loco fir
missimo presidio. Dositheus
autem et sosipater qui erant du
ces, cum machabeo peremerunt
a thimotheo relictos in presidio
decem milia virorum ac mach
abeus ordinatis circa se sex
milibus et constitutis per
cohortes ad thimotheum pro
cessit habentem secum centum
milia peditum et equitum duo
milia .dc. Cognito autem iude
adventu. thimotheus premisit
mulieres et filios et reliquum
apparatum in presidium quod ca
non dicitur. erat enim inexpugna
bile et accessu difficile propter
locorum angustias. Cumque co

hostes iude primo apparuisset ti-
mor hostibus incussus est. ex presen-
cia dei qui universa conspi-
cit. et in fugam versi sunt. alios
alio ita ut magis a suis deci-
derentur. et gladiorum suorum
ictibus debilitarentur; Iudas
aut vehementer instabat puni-
ens prophanos et prostravit
ex eis triginta milia virorum.
Ipse vero thimotheus incidit
in partes dosithei et sosipatris
et multis precibus postulabat
ut vivus dimitteretur eo quod
multorum ex iudeis parentes ha-
beret et fratres quos morte eius
decepti evenirent. Et cum fidem
dedisset restituere se eos secundum
constitutum illesum eum dimi-
serunt. propter fratrum salutem, Iu-
das aut egressus est a carino
interfectis xxv milibus. Post
horum fugam et necem movit
exercitum ad efferon civitatem
munitam in qua multitudo
diversarum gentium habitabat
et robusti iuvenes pro muris
consistentes fortiter repugna-
bant. In hac aut machine
multe et telorum erat apparatus
Sed cum omnipotentem invocas-
sent qui potestate vires hostium
confregit ceperunt civitatem
et ex eis qui intus erant. xxv.
milia prostraverunt. Inde ad ci-
vitatem scitarum abierunt que
ab iherusalem dc. milibus aberat.
Contestantibus aut hiis qui
apud sitopolitas erant iudeis
quod benigne haberent. Ab eis
etiam temporibus infelicitatis. et quod
modeste secum egerint gratias
agentes eis exhortati etiam
de ceteris erga genus suum benig-
nos esse venerunt iherusalem
die solempni. scilicet scenophegia
instante et post penthecosten
abierunt contra gorgiam pre-
positum ydumee. Exivit aut
cum peditibus tribus milibus
et equitibus quadringentis.
quibus congressis contingit
paucos ruere iudeos. Dositheus
vero quidam de bachenoris
eques vir fortis gorgiam tene-
bat et cum vellet illum capere
unus eques quidem de tracibus
irruit in eum humerumque eius
amputavit atque ita gorgias
effugit in maresa. At illis qui
cum eo sunt erant diutius
pugnantibus et fugatis In-
vocavit dnm iudas adiutore
et ducem belli fieri incipiens
voce patria et ymnis clamore
extollens vocem. gorgie mi-
litibus incussit Iudas autem
congregato exercitu venit in
civitate odollam et cum septima
dies supervenirent secundum consuetu-
dine purificati in eodem loco sab-
batum egerunt. Et sequenti die
venit cum suis iudas ut corpora
prostratorum tolleret et cum paren-
tibus poneret in sepulchris
paternis. Invenerunt aut sub
tunicis interfectorum de donariis
ydolorum que apud iamniam fu-
erunt a quibus lex prohibet
iudeos. Omnibus ergo manifestum
est obstupuerunt cum eos corruisse.
Omnes itaque benedixerunt iustum
iudicium dni qui occulta fecerit
manifesta atque ita ad preces
conversi rogaverunt ut id quod
factum erat delictum oblivioni tra-
deretur. At vero fortissimus iu-
das hortabatur populum conser-
vare se sine peccato sub oculis vi-
dentes que facta sunt pro peccato eorum

qui prostrati sunt. Et facta colla-
tione duodecim milia drag-
mas argenti misit Ierosolimam
offerre pro peccato sacrificium bene
et religiose de resurrectione co-
gitans. Nisi enim eos qui cecide-
rant resurrecturos speraret,
superfluum videretur et vanum
orare pro mortuis. Et conside-
rabat quod hii qui cum pietate
dormitionem acceperant opti-
mam haberent repositam gratiam.
Sancta ergo et salubris est co-
gitatio pro defunctis exorare
ut a peccatis solvantur. Capitulum xiii.

Anno centesimo
quadragesimo nono
cognovit Iudas Anthi-
ochum Eupatorem venire
cum multitudine adversus Iu-
deam et cum eo Lisiam procu-
ratorem et prepositum negotiorum,
secum habentem peditum nonaginta
milia et equitum quinque milia,
elephantes nonaginta duos,
currus cum falcibus ccc. Com-
miscuit autem se illis et Mene-
laus, et cum multa fallacia de-
precabatur Anthiochum, non pro
patria salute, sed sperans se con-
stitui in principatu. Sed rex re-
gum suscitavit animos Anthiochi
in peccatorem, et suggerente Lisia
hunc esse causam omnium malorum iussit
ut eis est consuetudo comprehen-
sum in eodem loco necari. Erat
autem in eodem loco turris quinqua-
ginta cubitorum aggestos undique
habens cineres, hec prospectum habe-
bat in preceps. Inde in ci-
nerem deici iussit. Sacrilegum
omnibus cum propellentibus ad
interitum. Et tali lege prevarica-
torem legis contigit mori nec

dare terre Menelaum. Et qui-
dem satis iuste. Nam quia multa
erga aram delicta commisit cuius
ignis et cinis erat sanctus, ipse
in cineris morte dampnatus
est. Sed rex mente effrenatus
veniebat nequiorem se patri
ostensurus. Quibus Iudas cog-
nitis precepit populo ut in-
vocaret die ac nocte dominum invoca-
rent quod sit semper ita et
nunc adiuvaret eos. Quippe
qui lege et patria sanctoque templo
privari metuerent ad populum qui
nuper paululum respirasset,
non sineret blasphemis iterum
nationibus subdi. Omnibus
itaque id simul facientibus et peten-
tibus misericordiam a domino cum fletu
et ieiuniis, per triduum conti-
nuum prostratis hortatus est eos
Iudas ut se prepararent. Ipse
vero cum senioribus cogitavit
prius quam rex admoveret exercitum
ad Iudeam et obtineret civi-
tatem exire et domini iudicio
exitum committere dei. Dans itaque
potestatem omnipotenti deo mundi
creatori et hortatus suos ut
fortiter dimicarent, et usque ad
mortem pro legibus templo
civitate patria et civibus starent.
Circa Modin exercitum constituit
et dato signo suis dei victorie
iuvenibus fortissimis electis
nocte aggressus est aulam
regiam in castris interfecit
viros quatuor milia et maxi-
mum elephantorum cum hiis qui in-
superpositi erant, summoque metu
et perturbatione hostium castra
replentes, rebus prospere gestis
abierunt. Hoc autem factum est die
illucescente adiuvante eum

domini protectione.

dni protectione. Sed rex ac
cepto gestu audacie iudeoru
arte diffi[c]ultates locoru temp
tabam gestu audacie et beth
sure quod erat iudeoru p[re]sidi
munitu castra admouebat
Sed fugabatur inpingebat
muniebatur. Hys aut q[ui] intus
erant, iudas necia mittebat,
Enunciauit aut misteria ho
stibus rodocus quidam de iuda
ico exercitu. qui requisitus
conprehensus est. iteru rex ser
monem habuit ad eos. qui
erat in bethsura de ptera dedit
accepit abijt commisit cu iuda
superatus est. Ut aut cogno
uit rebellasse philippum an
thiochie qui relictus erat sup
negocia. mente consternatus
iudeos deprecans subditur
eis iurat de oibus quibus
iustum iusus est. et reconciliatus
optulit sacrificiu. honorifica
uit templu et munera posuit
machabeu amplexatus e. et
fecit eum. a ptholomaide usq[ue]
ad ducem et princi
pem. ut aut ueni ptholomai
den grauiter ferebant ptholome
ses amicicie conuencione in
dignantes ne forte fedus irru
perent. Tunc ascendit lisias
tribunal et exposuit racione
et populu sedauit. regressus
q[ue] est anthiochiam et hoc modo
regis profectio et reditus pro
cessit.

Capitulum · xvij ·

Sed post triennii temp[us]
cognouit iudas et q[ui]
cum eo erat demetrium
seleuci cu multitudine
ualida et nauib[us] per portaz
tumphi ascendisse ad loca opor
tuna ut tenuisset regiones ad
uersus anthiochum et eius du
cem lysiam Alcimus aut quida
qui summus sacerdos fuerat s[ed]
uoluntarie coinquinatos e tempo
ribus commixtionis. considerans
nullo modo sibi esse salute neq[ue]
accessum ad altare. uenit ad
regem demetrium centesimo. qui
quagesimo ano offerens au
ream corona et palma super
hec et tallos qui templi esse ui
debantur. et ipsa quide die silu
it. Tempus aut oportunu de
mencie sue. nactus conuocatus
a demetrio ad con uocatus fili
um et interrogatus quib[us] reb[us]
et consilijs iudei niterentur.
Fecit ipi. qui dnr asidei iudeoru
quibus preest iudas machabe[us]
bella nutriunt et sediciones mo
uent, nec paciuntur regnu esse
quietu. Nam et ego defraudatus
parentu gl[ori]a. Dico aut summo
sacerdocio. huc ueni p[ri]mo quide
utilitatib[us] regis fidem seruans
s[ecun]do aut ciuib[us] consulens. Nam
illoru prauitate uniuersu genus
nrm non minime uexatur. Sz
hijs singlis oro rex cognitis et
regionem et gen[us] · sed promulga
tam oibus humanitate tua pro
spice. Nam q[uam]diu super est
iudas inpossibile est pace esse
negocijs talibus aut abhot dicis
et ceteri arma hostiliter agen
tes. aduersus iudam inflama
uerunt demetrium. Qui statim
nicanore prepositum elefantoru
ducem misit ad iudam datis ma
datis ut ipm quide iudam ca
peret. eos uero qui cum eo
erant dispergeret, et constitu
eret Alcimum maximu templi.

summum sacerdotem. Tunc gen-
tes que de iudea fugerant iuda
segregatim se nicanori miscebant
miserias et clades iudeorum
prosperitates rerum suarum existi-
mantes. Audito itaque iudei ni-
canoris adventu et conventu
nationum conspersi terra roga-
bant eum qui populum suum con-
stituit in eternum custodiret qui
et suam portionem signis evi-
dentibus protegit. Imperante
autem duce ~~statim~~ inde move-
runt et convenerunt ad castellum
dessua. Symon vero se inde
commiserat cum nicanore sed
conterritus est repentino adventu
adversariorum. Nicanor tamen au-
diens virtutem comitum iude
et animi magnitudinem quam
pro patria certaminibus habebant
sanguine iudicium facere metue-
bat. Quamobrem misit possido-
nium et theodotium et mathiam, ut
darent dexteras atque acciperent
et cum diu de his consilium
haberetur et ipse dux ad multi-
tudinem retulisset omnium una fuit
sententia amicitiis annuere.
Itaque diem constituerunt quo secre-
to inter se agerent et a singulis
selle prolate sunt, et reposite.
Precepit autem iudas armatos
esse locis oportunis, ne forte ab
hostibus repente mali aliquid
oriretur, et congruum colloquium
fecerunt. Morabatur autem nica-
nor ierosolimis et nichil inique age-
bat. Gregesque turbarum que congre-
gate fuerant dimisit habebat
autem semper iudam carum ex animo
et erat viro inclinatus. Rogavit
autem eum ducere uxorem, filiosque
procurare nuptias fecit quiete

egit communiterque vivebant. Alcim-
us autem videns caritatem illorum
ad invicem et conventiones, ve-
nit ad demetrium et dicebat ni-
canorem rebus alienis assen-
tire. Iudamque regni insidia-
torem successorem sibi desti-
nasse. Itaque rex exasperatus
et pessimis huius criminationibus
iratus scripsit nicanori dicens
graviter se quidem ferre de ami-
citie et conventione iubens tamen
machabeum citius vinctum mitti
anthiochiam. Quibus cogni-
tis nicanor consternabatur
et graviter ferebat si ea que
convenerat irrita faceret nichil
lesus viro. Sed quia regi re-
sistere non poterat, oportu-
nitatem observabat qua pre-
ceptum perficeret, ac macha-
beus videns austerius secum
agere nicanorem et consuetum
occursum ferocius exhibentem
intelligens non ex bono esse
austeritatem istam, paucis
suorum congregatis occultavit
se a nicanore. Quod ut ille
cognovit fortiter se a viro pre-
ventum venit ad maximum et sanc-
tissimum templum, et sacerdotibus
solitas hostias offerentibus
iussit sibi tradi virum. Quibus
cum iuramento dicentibus nesci-
re ubi esset qui querebatur ex-
tendens manum ad templum
iuravit, Nisi mihi vinctum iudam
tradideritis istud dei fanum
in planitiem deducam et al-
tare effodiam, et templum hoc
libero patri consecrabo et hec
dicens abiit. Sacerdotes autem
protendentes manus in celum
invocabant eum qui semper
propugnator gentis eorum esset hec di-

centes. Tu domine universitatis
qui nullius indiges voluisti
templum habitationis tue fieri
in nobis. et nunc sancte sanctorum omnium
domine conserva in eternum impol-
lutam domum istam que nu-
per mundata est. Razias autem
quidam de senioribus ab Ieroso-
limis delatus est Nicanori vir
amator civitatis et valde bene
audiens qui pro affectu iudeorum
pater appellabatur. Hic multis
temporibus continentie propositum
tenuit in iudaismo corpus
et animam tradere contemptus
pro perseverantia. Cap. xv.

Volens autem Nicanor
manifestare odium quod
habebat in iudeos mi-
sit milites ut eum compre-
henderent putabat enim si illum
decepisset se cladem maximam
iudeis illaturum. Turbis autem
irruere domum eius et ianuam
disrumpere atque ignem admo-
vere cupientibus. Cum iam
comprehenderetur gladio se pe-
tiit eligens nobiliter mori po-
tius quam subditus fieri peccatoribus
Et contra natales suos indig-
nis iniuriis agi. Sed cum per
festinationem non certo ictu
plagam dedisset. et turbe intra
hostia irrumperent recurrens
audacter ad murum. et precipita-
vit semetipsum viriliter in tur-
bas. Quibus locum velociter
dantibus casum eius venit per
media cervice et cum adhuc spi-
raret succensus animis surrexit.
Cum et sanguis eius magno
fluxu deflueret et gravissimis
vulneribus esset saucius cursu
turbam pertransiit et stans
super petram quendam preruptam
et iam sanguinis ~~effusum~~ effectus
complexus intestina sua utrisque
manibus proiecit super turbam
invocans dominatorem vite ac
spiritus. ut hec illi iterum redderet
atque ita vita defunctus est. Ni-
canor autem ut comperit Iudam
esse in locis Samarie cogitavit
die sabbati cum omni impetu com-
mittere. Iudeis vero qui illum
per necessitatem sequebantur di-
centibus ne ita ferociter et labo-
rare feceris sed honorem tribue
diei sanctificationis. et honora eum
qui universa conspicit. At ille
infelix interrogavit. Si est potens
in celo qui imperavit agi diem
sabbatorum. Et respondentibus illis
est dominus vivus ipse in celo potens
qui iussit agi diem sabbatum.
At ille ait. Ego potens super
terram. qui impero sumi arma
et negotia regis impleri. Tamen
non obtinuit ut consilium per-
ficeret. Et Nicanor quidem cum
summa superbia erectus cogita-
verat commune tropheum de Iuda sta-
tuere. Machabeus autem consi-
derabat cum omni spe auxilium
sibi a domino affuturum. et horta-
batur suos ne formidarent
adventum nationum sed in mente
haberent adiutoria sibi facta de
celo et nunc sperarent ab omni-
potente affutura sibi victori-
am. et allocutus illos de lege
et prophetis admonens etiam
certamina que fecerant prius
promptiores eos constituit. et ita
animis eorum erectis simul ostendens
gentium fallaciam et iuramentorum
prevaricationem. singulos illorum
armavit non clipei et

haste innitacione sed sermonibus
optimis et exhortacione expo
sito digno fide sompnio per
quod a puero in virtutibus
exercitatus sit manus protten
dentem orare pro omni populo
iudeorum. Post hec et apparuisse
et alium virum etate et gloria
mirabilem. et magni decoris
habitudinis circa illum videret
virum omne dixisse. Hic est fratrum
amator et populi israel hic est
qui multum orat pro populo.
et universa israel sancta civita
te. Jeremias propheta dei. Ex
tendisse autem Jeremiam dexteram
et dedisse iude gladium aureum
dicentem. Accipe gladium sanctum
munus a deo in quo deicies ad
versarios populi mei israhel.
Exhortati itaque iude sermonibus
bonis valde de quibus extolli
posset impius et animi iuvenum
confortari. statuerunt dimicare
et confligere fortiter ut virtus de
negotiis iudicaret eo quod civitas
sancta et templum periclitaretur.
Erat enim pro uxoribus et filiis
itemque pro fratribus et cognatis
minor sollicitudo. maximus
vero et primus pro sanctitate
timor erat templi. Sed et eos
qui in civitate erant non minima
sollicitudo habebat. pro hiis qui
congressuri erant. Et cum iam
omnes sperarent iudicium futurum
hostesque adessent atque exercitus
esset ordinatus bestie equitesque
oportuno in loco compositi. Con
siderans machabeus adventum
multitudinis et apparatum varium
armorum potentiam. Et prout
ipsi placet dat dignis victoriam
Dixit autem invocans hoc modo

Tu autem domine misisti angelum
tuum sub ezechia rege iude
et interfecisti de castris senach
erib. centum octuaginta quinque
milia. Et nunc dominator celorum
mitte angelum bonum ante nos
in timore et tremore magni
tudinis brachii tui. ut metu
ant qui cum blasphemia ve
niunt adversus sanctum populum
tuum. et hic quidem ita perorauit
Nicanor autem et qui cum ipso
erant cum tubis et canticis
admonebant ~~iudam~~ Judas
autem et qui cum ipso erant invo
cato deo per orationes ~~iras~~ con
gressuri sunt manu quidem pug
nantes. sed cordibus dominum or
antes ~~fro~~ prostraverunt non minus pro
xxxv milia. presentia dei magni
fice delectati. Cumque cessassent
et cum gaudio redirent cogno
verunt nicanorem misse cum
armis suis. facto itaque clamo
re et perturbatione excitata pa
tria voce omnipotentem dominum
benedicebant. Precepit autem
iudas qui per omnia corde et animo
mori pro civibus paratus erat.
Caput nicanoris et manum
cum humero abscisum ierusalem
preferri. Quo cum pervenisset
convocatis contribulibus et
sacerdotibus ad altare accersit
et eos qui in arce erant et osten
so capite nicanoris et manu
nefaria quam extendens contra
domum sanctam omnipotentis dei ma
gnifice gloriatus est. linguam
etiam impii nicanoris pre
cisam. iussit particulatim
avibus dari. Manum autem de
mentis contra templum suspendi
Omnes enim igitur celi dominum bene

dixerunt omnes Benedictus dominus
qui locum suum incontamina
tum servavit. Suspendit autem
nicanoris caput in summa ar
ce evidens ut esset et manifestum
sit signum auxilii dei. Itaque omnes
communi auxilio decreverunt nullo
modo istum diem absque celebri
tate preterire ~~[struck through]~~ Habere autem
celebritatem xiij. die mensis adar
quod dicitur voce syriaca pre die
mardochea die. Igitur hiis erga
nicanorem gestis et ex illis
temporibus ab hebreis civita
te possessa. ego quoque in hiis
fine faciam sermonis. Et si qui
dem bene et ut hystorie con
petit hic et ipse vellem. Si autem
minus digne concedendum est
michi. Sicut enim vinum semper
bibere aut semper aquam con
trarium est. alterius autem uti
delectabile. ita legentibus:
si semper exactus sit sermo.
non erit gratus. Hic ergo erit
consumatus :

Expliciunt libri Macha
beorum. lxxi. Sabbato
ante Reminiscere:

Prologus super Job.

Cogor per singulos scrip
ture divine libros, ad
versariorum respondere male
dictis qui interpretacione meam
reprehensionem lxx. interpretum
criminant. Quasi non et apud
grecos aquila symachus et theo
dotion vel verbum e verbo vel
sensum e sensu. vel ex utroque con
mixtum et medie temperatum
genus translacionis expresserint,
et omnia veteris instrumenti vo
lumina. Origenes obelis aster
isque distinxerit quos vel addi
tos vel de theodotione sumptos.
translacioni antique inseruit
probans defuisse quod additum
est. Discant igitur obtrectatores
mei recipere in toto quod in par
tibus receperunt aut interpreta
cione meam cum asteriscis suis
radere; Neque enim fieri potest, ut
quos plura intermisisse suscep
erint non eosdem etiam in quibus
dam errasse fateantur. precipue
in Job. Cui si ea que sub asteri
scis addita sunt subtraxeris pars
maxima voluminis detruncabitur.
et hoc dumtaxat apud grecos.
Ceterum apud latinos ante eam trans
lacione quam sub asteriscis et obe
lis nuper edidimus septingenti
ferme aut octingenti versus
desunt, quibus decurtatus et lace
ratus corrosusque liber, feditatem
sui publice legentibus prebeat
Hec autem translacio nullum de vete
ribus sequitur interpretem. Sed
ex ipso hebraico arabico sermone
et interdum syro nunc verba nunc
sensus. nunc simul utrumque resonabit.
Obliquus enim etiam apud hebre
os totus liber fertur et lubricus
et quod greci rethores vocant sce
matismenos dumque aliud loquitur
aliud agit, ut si velis anguillam

vel murenulam strictis tenere ma
nibus, quanto fortius presseris
tanto citius elabitur. Memini
me ob intelligentiam huius vo
luminis iudeum quendam pre
ceptorem qui apud hebreos
primus haberi putabatur, non par
vis redemisse nummis, cuius doc
trina an aliquid profecerim ne
scio. hoc unum scio non potuisse
me interpretari nisi quod ante
intellexeram. A principio itaque
voluminis usque ad verba Iob apud
hebreos prosaica oratio est. Porro
a verbis iob, in quibus ait pereat
dies in qua natus sum. et nox
in qua dictum est conceptus est homo
usque ad eum locum, ubi ante finem vo
luminis scriptum est. Idcirco ipse
me reprehendo, et ago penitentiam in
favilla et cinere; exametri ver
sus sunt; dactilo spondeoque cur
rentes, et propter lingue ydioma
crebro recipientes, et alios pedes
non earundem sillabarum sed eorundem
temporum. Interdum quoque rithmus ipse
dulcis et tinnulus fertur numeris
lege solutis, quod metrici magis
quam simplex lector intelligunt.
A supradicto autem versu, usque ad finem
libri parvum coma quod rema
net prosaica oratione contexitur.
Quod si cui videatur incredulum
metra esse apud hebreos et timo
rem mei flagitii pindari et
alphei et sapho vel psalterium vel
lamentationes ieremie vel omnia
ferme scripturarum cantica appre
hendi. Legat philonem iosephum
origenem cesariensem, eusebium
et eorum testimonio me verum
dicere comprobabit. Audiat quare
propter canes meos. Idcirco me
in hoc volumine laborasse, non
ut interpretationem antiquam repre
henderem. sed ut ea que in illa
aut obscura sunt aut obmissa.

aut certe scriptorum vicio depra
vata manifestiore mea interpre
tatione fierent. qui et hebreum
sermonem ex parte didicimus
et in latino pene ab ipsis cu
nabulis inter gramaticos et
rethores et philosophos detriti
sumus. quod si apud
grecos post septuaginta editio
ne iam christi evangelio corru
scante, iudeus aquila et sima
chus, ac theodotio, iudaizantes
heretici sunt recepti, qui multa
misteria salvatoris sub dola
interpretatione celarunt et tamen hexapla
in exaplois apud ecclesias et ex
planantur ab ecclesiasticis viris
Quanto magis ego christianus de pa
rentibus christianis natus, et
vexillum crucis in mea fronte
portans, cuius studium fuit omissa
repetere depravata corrigere
et sacramenta ecclesie puro et
fideli aperire sermone vel a fa
stidiosis vel a malignis lectori
bus non debeo reprobari. Habeant qui
volunt veteres libros, vel in mem
branis purpureis auro argen
toque descriptos; vel uncialibus
ut vulgo aiunt literis honera ma
gis exarata quam codices dummodo
mihi meisque permittant pauperes
habere scedulas et non tam pul
chros codices, quam emendatos.
utraque editio et septuaginta iuxta grecos
et mea iuxta hebreos in latinum
meo labore translata sunt. Eligat
unusquisque quod volt, et studio
sum me magis quam malivolum
probet.

Prologus secundus.

Sicut si fiscellam iunco tex
erem aut palmarum folia
complicarem ut in sudore
vultus mei comederem panem meum
et ventris opus sollicita mente
tractarem nullus me morderet
nemo reprehenderet. Nunc autem

quia iuxta sententiam saluatoris uo
lo operari cibum qui non perit
et antiquam diuinorum uolu
minum viam sentibus virgulas
que purgare. error in geminus
infigitur. correctorque viciorum
falsarius uocor. et errores
non auferre sed serere. Tanta
est enim vetustatis consuetudo.
ut etiam confessa plerisque uicia
placeant. dum magis pulch
ros uolunt habere codices quam emen
datos. Qua propter o fratres dilec
tissimi uimeum nobilitatis et
humilitatis exemplar pro fla
bello calathis. sportelliisque mu
nusculis monachorum spiritualia
hec et mansura dona suscipite. ac
beatum Job qui adhuc apud lati
nos iacebat in sterrore et uermi
bus scatebat errorum integrum, im
maculatumque uos habere gaudete.
Sicut enim post probationem atque
uictoriam duplicia ei uniuersa
sunt reddita. Ita enim in lingua
nostra ut audacter loquar. feci
eum habere quod amiserat. Igitur
et uos et unumquemque lectorem
solita prefatione commoneo. ut
ubicumque in principio librorum eadem
semper amittens rogo. ut ubi
cumque semper precedentes uirgu
las uideritis. sciatis ea que
subiecta sunt in hebreis uolu
minibus non haberi. Porro ubi
stelle ymago prefulserit. ex he
breo in nostro sermone addita in
uenio et ea que habere uidebam
ita incorrecta erat non sensum
legentibus tollerent. orantibus
nobis magno labore correxi
magis utile quid ex otio meo
ecclesie Christi euenturum ratus quam
ex aliorum negotio.

IOB

Vir erat in terra
Hus nomine Job. et
erat uir ille sim
plex et rectus ac
timens deum et re
cedens a malo. Na
tique sunt ei septem filij. et tres
filie. Et fuit possessio eius septem
milia ouium. et tria milia came
lorum. Quingenta quoque iuga boum
et quingente asine. ac familia
multa nimis. Eratque uir ille ma
gnus inter omnes orientales.
Et ibant filij eius et faciebant
conuiuium per domos. unusquisque
in domo sua. Et mittentes uoca
bant tres sorores suas. ut com
mederent et biberent cum eis
Cumque in orbem transissent dies
conuiuij. mittebat ad eos Job.
et sanctificabat illos. Consurgens
que diluculo offerebat holocausta
per singulos. Dicebat enim. Ne
forte peccauerint filij mei et
benedixerint deo in cordibus suis.
Sic faciebat iob cunctis diebus
Quadam autem die cum uenis
sent filij dei. et starent coram
domino. affuit inter eos etiam sathan
Cui ait dominus. Unde uenis. Qui
respondens ait. Circuiui terram et
perambulaui eam. Dixitque dominus
ad eum. Numquid considerasti ser
uum meum iob. quod non sit illi
similis in terra. homo simplex et
iustus et timens deum ac recedens
a malo. Cui respondens sathan ait
Numquid frustra timet iob deum
Nonne tu uallasti eum ac domum
eius uniuersamque substantiam per circui
tum. Operibus manuum eius be
nedixisti. et possessio illius creuit
in terra. Sed extende paululum
manum tuam et tange cuncta que
possidet nisi in faciem benedixerit
tibi. Dixit ergo dominus ad sathan.
Ecce uniuersa que habet in manu

tua sunt, tm in eum ne extendas
manum tuam. Egressusq est
sathan a facie dni. Cum autem
quadam die filij et filie eius co
mederent et biberent vinu in
domo fris sui primogeniti, nuncius
venit ad iob qui diceret. Boves
arabant et asine pascebant iuxta
eos, et irruerunt sabei, tulerut
q oia et pueros percusserunt gla
dio, et euasi ego solus ut nunci
arem tibi. Cumque adhuc ille lo
queretur venit alter et dixit. Ignis
dei cecidit de celo et tactas oves
puerosque consumpsit, et effugi
ego solus ut nunciarem tibi. Sz
et illo adhuc loquente venit
alius et dixit. Caldei fecerunt
tres turmas, et invaserunt ca
melos et tulerunt eos, necno et
pueros percusseret gladio, et ego
fugi solus ut nunciarem t. Loq
batur ille et ecce alius intrauit
et dixit. Filijs tuis et filiabus
vescentibus, et bibentib vinu
in domo fris sui primogeniti re
pente venit ventus vehemens
irruit a regione deserti, et con
cussit quatuor angulos domus
q corruens oppressit liberos tuos
et mortui sunt, et effugi ego so
lus ut nunciarem tibi. ¶ Tunc
surrexit iob et scidit tunica sua
et tonso capite corruens in ter
ram adorauit et dixit. Nudus
egressus sum de utero matris
mee, nudus reuertar illuc. Dns
dedit dns abstulit, sicut dno pla
cuit ita fcm est, sit nomen dni
bndcm. In oibus hijs no peccauit
iob labijs suis, neque stultum qd
contra deu locutus est. Caplm. ij.

Factum est aut cum quadam
die venissent filij dei et
starent coram dno venis
set quoque sathan inter eos et sta
ret in conspectu eius, et diceret
dns ad sathan. Unde venis. Q re
spondens ait. Circuiui terram
et perambulaui eam. Et dixit
dns ad sathan. Numquid conside
rasti seruum meum iob, quod
non sit ei similis in terra. Vir
simplex et rectus et timens de
um ac recedens a malo, et ad
huc retinens innocentiam. Tu aut
commouisti me aduersus eu, ut
affligerem illu frustra. Cui re
spondens sathan ait. Pellem
pro pelle, et cuncta que hz homo
dabit pro aia sua. Alioqui mitte
manu tuam et tange os eius
et carne et tunc videbis quod
in facie bndicat tibi. Dixit ergo
dns ad sathan. Ecce in manu
tua e, verumtamen aiam illius ser
ua. Egressus igitur sathan a facie
dni percussit iob ulcere pessimo
a planta pedis usque ad verticem
eius. Qui testa saniem radebat
sedens in sterquilinio. Dixit
aut illi uxor sua. Adhuc tu p
manes in simplicitate tua. Be
nedic deo et morere. Qui ait
ad illam. Quasi una de stultis
mulieribus locuta es. Si bona
suscepimus de manu dni, ma
la aut quare no suscipiamus.
In oibus hijs non peccauit iob
labijs suis. Igitur audientes
tres amici iob omne malu quod
accidisset ei, venerunt singuli de
loco suo. Helifas themanites.
et baldad suites et sophar naa
mathites. Condixerant enim ut
pariter venientes visitarent eu
et exclamantes plorauerut. Scis
sisque vestibus sparserunt pulue
rem super caput suum in celu
et sederunt cum eo in terra sep
tem diebus, et septem noctibus
et nemo loquebatur ei verbum.
videbant enim dolorem esse vehe
mentem. Caplm tercium

Post hec aperuit iob os
suum et maledixit diei
suo et locutus est. Pe-
reat dies in quo natus sum et
nox in qua dictum est. conceptus
est homo. Dies ille vertatur in
tenebras, non requirat eum deus
desuper. et non illustret, et non
sit in recordatione lumine.
Obscurent eum tenebre et um-
bra mortis, occupet eum caligo
et involuatur amaritudine. Noctem
illam tenebrosus turbo posside-
at, non computetur in diebus an-
ni nec numeretur in mensibus.
Sit nox illa solitaria nec lau-
de digna. Maledicant ei qui male-
dicunt diei, qui parati sunt susci-
tare leviathan. Obtenebrentur
stelle caligine eius expectet lu-
cem et non videat nec ortum
surgentis aurore. quia non
conclusit ostia ventris qui portavit
me nec abstulit mala ab
oculis meis. Quare non in
vulva mortuus sum, egressus
ex utero non statim perii. Cur
exceptus genibus, cur lactatus
uberibus. Nunc enim dormiens
silerem. et somno meo requie-
scerem. cum regibus et consuli-
bus terre, qui edificant sibi so-
litudines, aut cum principibus
qui possident aurum. et replent
domos suas argento. Aut sicut
abortivum absconditum non sub-
sisterem, vel qui concepti non
viderunt lucem. Ibi impii cessa-
verunt a tumultu. et ibi requie-
runt fessi robore et quondam
vincti pariter sine molestia non
exaudierunt vocem exactoris.
Parvus et magnus ibi sunt
et servus liber a domino suo. Qua-
re data est misero lux et vita
hiis qui in amaritudine anime
sunt. qui expectant mortem.
et non venit quasi effodientes the-
saurum. gaudentque vehementer
cum invenerint sepulchrum. viro
cuius abscondita est via et cir-
cumdedit eum deus tenebris.
Antequam comedam suspiro. et quasi
inundantes aque sic rugitus
meus, quia timor quem timebam
evenit michi. et quod verebar ac-
cidit. Nonne dissimulavi. nonne
silui, nonne quievi. et venit
super me indignacio. Capitulum iiii.

Respondens autem helifas the-
manites dixit. Si ceperimus
loqui tibi. forsitan mole-
ste accipies. sed conceptum ser-
mone tenere quis possit. Ecce
docuisti multos et manus lassas
roborasti. vacillantes confirma-
verunt sermones tui, et genua
trementia confortasti. Nunc autem
venit super te plaga et defecisti
tetigit te et conturbatus es.
Timor tuus fortitudo tua, pacien-
tia et perfectio viarum tuarum
Recordare obsecro te, quis umquam
innocens periit, aut quando recti
deleti sunt. Quin pocius vidi
eos qui operantur iniquitatem
et seminant dolores, et metunt
eos flante deo periisse et spiritu ire
eius esse consumptos. Rugitus le-
onis. et vox leene et dentes leo-
num catulorum contriti sunt.
Tigris periit eo quod non haberet
predam. et catuli leonis dissipa-
ti sunt. Porro ad me dictum est
verbum absconditum et quasi furtive
suscepit auris mea venas susur-
rii eius in horrore visionis noc-
turne, quando solet sopor occupare
homines. Pavor tenuit me et tre-
mor, et omnia ossa mea perterrita
sunt. Et cum spiritus me presente tran-
siret inhorruerunt pili car-
nis mee. Stetit quidam cuius
non agnoscebam vultum ymago.

coram oculis meis et uocē quasi
aure lenis audiui. Numquid
homo dei comparatione iustifica
bitur. aut factore suo purior
erit uir; Ecce qui seruiunt ei nō
sunt stabiles, et in angelis su
is repperit prauitatem. quāto
magis hij qui habitant domos
luteas qui terrenū hñt funda
mentū consumentur uelut ari
nea. De mane usq; ad uespera
succidentur. et quia nullus in
telligit in eternū peribunt. Q̄
aut reliqui fuerint auferentur
ex eis morient̄ et non in sapia.

Uoca ergo si est Caplm. v.
qui tibi respondeat, et ad ali
quem scōr̄ conuertere.
Uirum stultum interficit iracu
dia. et paruulū occidit inuidia.
Ego uidi stultū firma radice, et
maledixi pulchritudini eius
statim. Longe fient filij eius
a salute, et conterentur in por
ta. et non erit qui eruat. Cuius
messem famelicus comedet, et
ipm rapiet armatus. et ebibent
sicientes diuitias eius. Nichil in
terra sine causa fit, et de humo
non orietur dolor. Homo ad la
bore nascitur et auis ad uolatū
Quam ob rem ego deprecabor
dnm et ad deum ponā eloquium
meū, Qui facit ḡt magna.
et inscrutabilia et mirabilia.
absq; nūo. Qui dat pluuiam
super faciem terre, et irrigat
aquis uniuersa. qui ponet hu
les in sublime et merentes eri
git sospitate; Qui dissipat cogi
taciones malignorū ne possint
implere manus eorū et consiliū
prauorū dissipat. Per die incur
rent tenebras et qi in nocte sic
palpabunt in meridie. Porro sal
uū faciet egenū a gladio oris eorū
et de manu uiolenti pauperem.
et erit egeno spes. iniquitas aut
contrahet os suum. Btūs homo
qui corripitur a deo. Increpa
tione ergo dni ne reprobes,
quia ipse uulnerat et medet̄.
percutit et manus eius sana
bunt. In sex tribulationibus
liberabit te et in septima non
tanget te malū. In fame eru
et te de morte et in bello de ma
nu gladij. A flagello lingue
absconderis, et non timebis
calamitate cum uenerit. In
uastitate et fame ridebis, et
bestiam terre non formidabis
sed cum lapidibus regionum
pactum tuū, et bestie terre pa
cifice erunt tibi, et scies q pa
cem habeat tabernaculū tuū
et uisitans spem tua, non pec
cabis. Scies quoq; qm multiplex
erit semen tuū, et progenies
tua qi herba terre, Ingredie
ris in habundantia sepulchrū
sicut infertur aceruus in tpe
suo. Ecce hoc ut inuestigauim'
ita est, quod auditum mente
pertracta. Caplm sextum

Respondens aut iob dixit
Utinā appenderentur
pcta mea quibus iram
merui. et calamitas quā pa
tior in statera. Qūi harena ma
ris hec grauiora apparerent. vn̄
et uerba mea dolore sunt ple
na. Quia sagitte dni in me s̄t,
quarū indignatio ebibit spm
meū, et terrores dni militant
contra me. Numq̄d rugiet ona
ger, cum habuerit herbam,
aut mugiet bos cum an pre
sepe plenum steterit. aut po
terit comedi insulsum quod
non est sale conditum. Aut
pt aliquis gustare quod gu
statū affert mortem. Que p'
tangere nolebat aīa mea nc̄
pangustia cibi mei s̄t. Cuius

det ut veniat petitio mea, et quod expecto tribuat michi deus, et qui cepit ipse me conterat. Solvat manum suam et succidat me, et hec sit michi consolatio, ut affligens me dolore non parcat nec contradicam sermonibus sancti. Que est enim fortitudo mea ut sustineam aut quis finis meus ut patienter agam. Nec fortitudo lapidum fortitudo mea, nec caro mea enea est. Ecce non est auxilium michi in me, et nati mei quoque recesserunt a me. Qui tollit ab amico suo misericordiam timorem domini derelinquit. Fratres mei preterierunt me sicut torrens qui raptim transit in convallibus. Qui timent pruinam irruet super eos nix. Tempore quo fuerint dissipati peribunt, et ut incaluerit sol solventur de loco suo. Involute sunt semite gressuum eorum, ambulabunt in vacuum et peribunt. Considerate semitas Theman, itinera Saba, et expectate paulisper. Confusi sunt quia speravi; venerunt quoque usque ad me, et pudore cooperti sunt. Nunc venistis et modo videntes plagam meam timetis. Numquid dixi, Afferte michi et de substantia vestra donate michi, vel liberate me de manu hostis et de manu robustorum eruite me. Docete me et ego tacebo. Et si quid forte ignoravi instruite me. Quare detraxistis sermonibus veritatis, cum e vobis nullus sit qui possit arguere. Ad increpandum tantum eloquia contumacis et in ventum verba profertis. Super pupillum irruitis, et subvertere nitimini amicum vestrum. Verumtamen quod cepistis explete, prebete aurem et videte an mentiar. Respondete obsecro absque contentione et loquentes id quod iustum est iudicate, et non invenietis in lingua mea iniquitatem nec in faucibus meis stultitia personabit.

Capitulum vii.

Militia est vita hominis super terram et sicut dies mercenarii dies eius. Sicut servus desiderat umbram, et sicut mercenarius prestolatur finem operis sui, sic et ego habui menses vacuos et noctes laboriosas enumeravi michi. Si dormiero dico, Quando consurgam, et rursus expectabo vesperam, et replebor doloribus usque ad tenebras. Induta est caro mea putredine et sordibus pulveris; cutis mea aruit et contracta est. Dies mei velocius transierunt quam a texente tela succiditur, et consumpti sunt absque ulla spe. Memento quia ventus est vita mea, et non revertetur oculus meus ut videat bona. Nec aspiciet me visus hominis. Oculi tui in me, et non subsistam. Sicut consumitur nubes et pertransit, sic qui descendit ad inferos non ascendet, nec revertetur ultra in domum suam, neque cognoscet eum amplius locus eius. Quapropter et ego non parcam ori meo, loquar in tribulatione spiritus mei, confabulabor cum amaritudine anime mee. Numquid mare sum ego aut cetus, quia circumdedisti me carcere. Si dixero, Consolabitur me lectulus meus, et relevabor loquens mecum in strato meo, terrebis me per sompnia et per visiones horrore concuties. Quam ob rem elegit suspendium anima mea et mortem ossa mea. Desperavi, nequaquam

ultra iam uiuam. Parce michi
dne nichil enim sunt dies mei.
Quid est homo quia magnifi
cas eum, aut quid apponis er
ga eum cor tuum; Visitas eum
diluculo, et subito probas illu.
Usqz quo non parcis m, nec di
mittis me ut gluciam saliua
meam, peccaui. Quid faciam
tibi o custos hom, quare me
posuisti contrarium tibi, et fcs
sum m meipi grauis. Cur no
tollis pctm meum, et quare
no aufers iniquitatem meaz.
Ecce nunc in puluere dormiaz
et si mane me quesieris non
subsistam; Capitulum octauum.

Respondens aut baldat
suites dixit, Usqz quo
loqueris talia, et multi
plex spus oris tui. Numquid
deus supplantat iudicium, et
omps subuertit quod iustu est.
Etiam si filij tui peccauerunt
ei, et dimisit eos in manu ini
tatis sue, tu tu diluculo surrex
eris ad deum et oipotente fue
ris deprecatus; si mundus et
rectus incesseris, statim euigi
labit ad te, et pctm reddet habi
taculu iustitie tue; intm ut
priora tua fuerint parua, et no
uissima tua multiplicent nimis
Interroga enim gnacionem pristina
et diligenter inuestiga prm me
moriam. Hesterni quippe su
mus et ignoramus, qm sic
umbra dies nri sunt super terraz
et ipi docebunt te; loquent tibi
et de corde suo proferent eloqa.
Numqd uiuere pt scirpus absqz
humore aut crescere carectum
sine aqua. Cum adhuc sit in
flore, nec carpatur manu an
onis herbas arescet. Sic uie
omn qui obliuiscuntur deum;

Et spes ypocrite peribit. Non
ei placebit uecordia sua. et
sicut tela araneaz fiducia e
in mittitur super domu suam
et non stabit fulciet eam, et
non consurget; Humectus uidet
anqz ueniat sol; et in ortu suo
germen egredit. Super acer
uum petraz radices eius den
sabuntur. et inter lapides c
morabitur. Si absorbuerit
eum de loco suo. negabit eum
et dicet non noui te; Hec est
enim leticia uie eius, ut rursu
de terra alij germinentur.
Deus non proiciet simplicem;
nec porriget manu malignis
donec impleat risu os tuum
et labia tua iubilo; Qui ode
runt te induentur confusioe
et tabernaclm impiorz non
subsistit; Capitulum nonum.

Et rndens Job ait, Vere
scio quod ita sit, et q
non iustificatur homo
compositus deo. Si noluerit
contendere cum eo, non pot
erit ei rndere unu pro mille.
Sapiens corde est et fortis ro
bore; quis restitit ei et pacem
habuit. Qui transtulit montes
et nescierunt hij quos subuertit
in furore suo. qui commouit
terram de loco suo. et columpne
eius concucientur. Qui precipit
soli et non oritur, et stellas
claudit qsi sub signaculo. Qui
extendit celos solus, et gradit
super fluctus maris. Qui fa
cit arcturu et oriona et hya
das, et interiora austri. Qui
facit magna et incomprehensi
bilia, et mirabilia quorz non
est nus; Si uenerit ad me no
uidebo, si abierit non intelligam
eum. Si repente interroget, quis
rndebit ei, uel quis dicere pt

cur ita facis. Deus cuius resiste-
re nemo potest et sub quo curvantur
qui portant orbem. Quantus ergo
sum ego qui respondeam ei, et lo-
quar verbis meis cum eo. Qui
etiam si habuero quippiam iustum
non respondebo sed meum iudicem
deprecabor. Et cum invocantem ex-
audierit me, non credo quod audie-
rit vocem meam. In turbine enim
conteret me, et multiplicabit
vulnera mea, etiam sine causa.
Non concedit requiescere spiritum
meum, et implet me amaritu-
dinibus. Si fortitudo queritur,
robustissimus est. Si equitas
iudicii, nemo audet pro me te-
stimonium dicere. Si iustifi-
care me voluero, os meum con-
dempnabit me. Si innocentem
ostendero, pravum me compro-
babit; etiam si simplex fuero.
Hoc ipsum ignorabit anima mea.
et tedebit me vite mee. Unum
est quod ego locutus sum, et
innocentem et impium ipse con-
sumit. Si flagellat occidat
semel, et non de penis innocen-
tum rideat. Terra data est in
manu impii, vultum iudicum
eius operit. quod si non ille est,
quis ergo est. Dies mei velo-
ciores fuerunt cursore; fugerunt
et non viderunt bonum. Pertransi-
erunt quasi naves poma portan-
tes, sicut aquila volans ad es-
cam. Cum dixero, nequaquam ita
loquar, commuto faciem meam
et dolore torqueor. Verebar
omnia opera mea, sciens quod non
parceres delinquenti. Si autem
et sic impius sum, quare frus-
tra laboravi. Si lotus fu-
ero quasi aquis nivis, et fulserint
velut mundissime manus tue.
tamen sordibus intinges me, et
abhominabuntur me vestimenta mea.

Neque enim viro qui similis mei est re-
spondebo; nec qui mecum in iudi-
cio ex equo possit audiri. Non
est qui utrumque valeat arguere
et ponere manum suam in ambo-
bus. Auferat a me virgam suam
et pavor eius non me terreat. Lo-
quar et non timebo eum, neque enim
possum metuens respondere. Cap. x.

Tedet animam meam vite
mee dimittam adversum
me eloquium meum. Loquar
in amaritudine anime mee.
dicam deo noli me condempnare,
indica mihi cur me ita iudices.
Numquid bonum tibi videtur, si ca-
lumpnieris et opprimas me, opus
manuum tuarum, et consilium im-
piorum adiuves. Numquid oculi
tui carnei tibi sunt, aut sicut vi-
det homo et tu videbis. Numquid
sicut dies hominis dies tui, et anni
tui sicut humana sunt tempora. Ut
queras iniquitatem meam, et pec-
catum meum scruteris, et scias
quia nichil impium fecerim, cum
sit nemo qui de manu tua pos-
sit eruere. Manus tue plasma-
verunt me, et fecerunt me totum
in circuitu, et sic repente preci-
pitas me. Memento queso quod sic-
ut lutum feceris me, et in pulverem
reduces me. Nonne sicut lac
mulsisti me, et sicut caseum me
coagulasti. Pelle et carnibus
vestisti me, et ossibus et nervis
compegisti me. Vitam et misericordiam tri-
buisti mihi, et visitatio tua cu-
stodivit spiritum meum. Licet hec ce-
les in corde tuo, tamen scio quia
universorum memineris. Si pec-
cavi et ad horam pepercisti mihi
Cur ab iniquitate mea mundum
me esse non pateris. Et si impius
fuero ve michi est, et si iustus
non levabo caput, saturatus
afflictione ac miseria et propter
superbiam quasi leenam capies.

me rursusque mirabiliter me cru-
cias. Instauras testes tuos contra
me, et multiplicas iram tuam ad-
versum me, et pene militant
in me. Quare de vulva edux-
isti me, qui utinam consumptus
essem, ne oculus me videret. Fuis-
sem quasi non essem de utero trans-
latus ad tumulum. Numquid non
paucitas dierum meorum finietur bre-
vi? Dimitte ergo me ut plan-
gam paululum dolorem meum
antequam vadam et non revertar
ad terram tenebrosam et opertam
mortis caligine, terram miserie
et tenebrarum, ubi umbra mor-
tis et nullus ordo, sed sempiter-
nus horror inhabitat. Ca. XI

Respondens autem sophar na-
amathites dixit. Numquid
qui multa loquitur non et au-
diet? aut vir verbosus
iustificabitur? Tibi soli tacebunt
homines, et cum ceteros irriseris,
a nullo confutaberis? Dixisti enim
purus est sermo meus, et mun-
dus sum in conspectu tuo. Atque uti-
nam deus loqueretur tecum, et ape-
riret labia sua tibi, ut ostende-
ret tibi secreta sapientie, et quod
multiplex sit lex eius, et intelli-
geres quod multo minora exigaris
ab eo, quam meretur iniquitas tua.
Forsitan vestigia dei comprehendes
et usque ad perfectum omnipotentem
reperies. Excelsior celo est, et
quid facies? Profundior infer-
no, et unde cognosces? Longior
terra mensura eius, et latior
mari. Si subverterit omnia vel in
unum coartaverit, quis contra-
dicet ei? Ipse enim novit vanitatem
hominum, et videns iniquitatem
non considerat? Vir vanus in
superbiam erigitur, et tamquam
pullum onagri se liberum natum
putat. Tu autem firmasti cor tu-
um, et expandisti ad eum ma-
nus tuas. Si iniquitatem que
est in manu tua abstuleris
a te et non manserit in taber-
naculo tuo iniustitia, tunc le-
vare poteris faciem tuam absque
macula, et eris stabilis et non
timebis. Miserie quoque oblivi-
sceris, et quasi aquarum que pre-
terierint, non recordaberis.
Et quasi meridianus fulgor con-
surget tibi ad vesperam. Et cum
te consumptum putaveris, or-
ieris ut lucifer, et habebis fidu-
ciam proposita tibi spe, et de-
fossus securus dormies. Requi-
esces et non erit qui te exterre-
at, et deprecabuntur faciem tuam
plurimi. Oculi autem impiorum de-
ficient, et effugium peribit ab eis,
et spes eorum abhominatio anime. XII

Respondens autem Iob ait.
Ergo vos estis soli homines
et vobiscum morietur
sapientia, et mihi est cor sicut
et vobis, nec inferior vestri sum. Quis
enim hec que nostis ignorat? Qui
deridetur ab amico suo sicut ego
invocabit deum et exaudiet eum.
Deridetur enim iusti simplicitas.
Lampas contempta apud co-
gitationes divitum, parata ad
tempus statutum. Habundant
tabernacula predonum, et auda-
cter provocant deum, cum ipse
dederit omnia in manibus eorum.
Nimirum interroga iumenta, et
docebunt te, et volatilia celi,
et indicabunt tibi. Loquere
terre, et respondebit tibi, et narra-
bunt pisces maris. Quis igno-
rat quod omnia hec manus domini
fecerit, in cuius manu est anima
omnis viventis, et spiritus universe
carnis hominis. Nonne auris ver-
ba diiudicat, et fauces come-

dentis saporem. In antiquis
est sapientia, et in multo tpe pru
dentia. Apud ipm est sapientia
et fortitudo. Ipe ht consiliu et
intelligentiam. Si destruxerit
nemo est qui edificet, Si inclu
serit hoiem nullus est q aperiat
Si continuerit aquas, oia sic
cabuntur. Si emiserit eas, sub
uertent terram. Apud ipm est
fortitudo et sapia, ipe nouit et
decipientem. et eum qui decipit.
Adducit consiliarios in stultu
finem et iudices in stuporem.
Balteum regum dissoluit. et p
cinget fune renes eoz. Ducit
sacerdotes inglorios et optima
tes supplantat. Commutans la
bium ueracium. et doctrinam seniu
auferens, Effundet despectione
super pncipes, et eos qui oppres
si fuerant releuans, Qui reue
lat profunda de tenebris. et
producit in lucem umbram mortis.
Qui multiplicat gentes et per
dit eas. et subuersas integru
restituet; Qui immutat cor pn
cipum ppli terre et decipit eos.
ut frustra incedant p inuium.
Palpabunt qi in tenebris. et
non in luce, et errare eos faciet,
quasi ebrios. Caplm xiij.

Ecce hec oia et uidit ocls
meus. et audiuit auris
mea. et intellexi singla
sedm sciam uram, et ego no
ui nec inferior uri sum. Sed
tn ad oipotentem loquar. et
disputare cum deo cupio. Pus
uos ostendens fabricatores me
dacij. et cultores peruersorum
dogmatu. atqz utina taceretis
ut putaremini esse sapientes. Au
dite ergo correptione mea. et
iudicium labiorum meoz atten
dite. Numqd faciem eius acci
pitis. et pro deo iudicare niti

mini. Aut placebit ei quem celare
nichil pt, aut decipietur ut
homo. uris fraudulentijs, Ipe
uos arguet qm in abscondito
faciem eius accipitis; Statim
ut se commouerit turbabit uos.
et terror eius irruet super uos
Memoria ura comparabitur cineri
et redigentur in lutum ceruices
ure. Tacete paulisper ut loquar
quodcumqz mens mi suggesserit
Quare lacero carnes meas den
tibus meis. et aiam mea porto
in manibus meis; etia si occide
rit me in ipo sperabo. Uerutn
uias meas in conspcu eius ar
guam. et ipe erit saluator meus
Non eni ueniet in conspcu eius
ois ypocrita. Audite sermone
meu et enigmata percipite au
ribus uris. Si fuero iudicatus.
scio quod iustus inueniar. Quis
est qui iudicet mecu. ueniat. Quare
tacens consumor. Duo tn ne fa
cias michi. et tunc a facie tua
non abscondar. Manu tua fac
longe a me. et formido tua non
me terreat. Uoca me et ego rndebo.
interroga aut certe loquar. et tu
rnde mi. Quantas habeo iniqta
tes et pcta scelera mea et delicta
ostende m. Cur faciem tua abscon
dis, et arbitraris me inimicu tuu
Contra folium quod a uento rapitur
ostendis potentia tua. et stipula
siccam persequeris. Scribis eni
contra me amaritudines. et consu
mere me uis pctis adolescentie
mee; Posuisti in neruo pedem
meu. et obseruasti semitas meas
et uestigia pedum meoz conside
rasti. qui quasi putredo consu
mendus sum. et qi uestimentum
quod comeditur a tinea. Homo
natus de muliere breui uiuens
tempore repletur multis miserijs.
Quasi flos egreditur et conte
ritur et fugit uelut umbra, et

numquam in eodem statu permanet;
Et dignum ducis super huiuscemodi
aperire oculos tuos, et adducere
eum tecum in iudicium; Quis potest facere
mundum de immundo conceptum se-
mine. nonne tu qui solus es;

Breves dies Capitulum xiiij.
hominis sunt numerus men-
sium eius apud te est, Con-
stituisti terminos eius. qui preter-
iri non poterunt. Recede paulu-
lum ab eo ut quiescat donec op-
tata veniat dies, sicut mercena-
rij dies eius. Lignum habet spem. si pre-
cisum fuerit rursum virescit;
et rami eius pullulant. Si senu-
erit in terra radix eius. et in pul-
vere mortuus fuerit truncus
eius, ad odorem aque germina-
bit. et faciet comam quasi cum primum
plantatum est. Homo vero cum
mortuus fuerit et nudatus atque
consumptus ubi queso est quo
si recedant aque de mari et flu-
vius vacuefactus arescat. Sic
homo cum dormierit non surget
donec atteratur celum non evi-
gilabit, nec consurget de sompno
suo. Quis mihi hoc tribuat ut in
inferno protegas me, et abscon-
das me donec pertranseat furor
tuus et constituas mihi tempus
in quo recorderis mei; Putas-
ne mortuus homo rursum vivet
cunctis diebus quibus nunc milito
expecto donec veniat immutatio
mea; Vocabis me et ego respondebo
tibi operi manuum tuarum porri-
ges dexteram. Tu quidem gressus
meos dinumerasti. sed parcis
peccatis meis. Signasti quasi in saccu-
lo delicta mea, sed curasti ini-
quitatem meam. Mons cadens de-
fluet et saxum transfertur de loco
suo. Lapides excavant aque. et al-
luvione paulatim terra consumitur;

et homines ergo similiter perdes. Robora-
sti eum paululum ut in perpe-
tuum transiret et immutabis faci-
em eius, et emittes eum. Sive no-
biles fuerint filij eius. sive ig-
nobiles non intelliget. Attamen
caro eius dum vivet dolebit;
et anima illius super semetipsum lu-
gebit; Capitulum. xv.

Respondens autem Heliphas
Themanites dixit, Numquid
sapiens respondebit quasi in
ventum loquens. Et implevit
ardore stomachum suum. Argu-
is verbis eum qui non est equalis
tui; et loqueris quod tibi non
expedit. quantum in te est, evacu-
asti timorem. et tulisti preces coram
deo. Docuit enim iniquitas tua
os tuum. et imitaris linguam
plasphemantium; Condempna-
bit os tuum et non ego. et labia
tua respondebunt tibi. Numquid
primus homo tu natus es et
ante colles formatus. Numquid
consilium dei audisti. et inferior
te erit eius sapientia. Quid nosti quod
ignoremus. Quid intelligis quod
nesciamus, et senes et antiqui
sunt in nobis multo vetustiores
quam patres tui; Numquid grande
est ut consoletur te deus. sed verba
tua prava hoc prohibent. Quid
te elevat cor tuum. et quasi ma-
gna cogitans attonitos habes
oculos. Quid tumet contra deum
spiritus tuus. ut proferas de ore
tuo. huiuscemodi sermones. Quid
est homo ut immaculatus sit. et
ut iustus appareat natus de mu-
liere. Ecce inter sanctos eius nemo
immutabilis, et celi non sunt
mundi in conspectu eius. Quanto
magis abhominabilis, et ~~celi non
sunt mundi in conspectu eius~~
inutilis homo qui bibit quasi
aqua iniquitatem; Ostendam

tibi audi me quod vidi narrabo
tibi. Sapientes confitentur et
non abscondunt patres suos,
quibus solis data est terra, et non
transivit alienus per eos. Cunc-
tis diebus suis impius superbit,
et numerus annorum incertus est ty-
rannidis eius. Sonitus terroris
semper in auribus illius, et cum
pax sit ille insidias suspicatur.
Non credit quod reverti possit
de tenebris ad lucem circumspec-
tans undique gladium. Cum se
moverit ad querendum panem
novit quod paratus sit in manu
eius tenebrarum dies. Terrebit
eum tribulacio et angustia val-
labit eum, sicut regem qui pre-
paratur ad prelium. Tetendit
enim manus suas adversus deum,
et contra omnipotentem roboratus est.
Cucurrit adversus eum erecto
collo et pingui cervice armatus
est. Operuit faciem eius crassitudo,
et de lateribus eius arvina de-
pendet. Habitabit in civitatibus
desolatis et in domibus desertis
que in tumulos sunt redacte.
Non ditabitur neque persevera-
bit substantia eius, nec mittet in terra
radicem suam. Non recedet de
tenebris, ramus eius arefaciet
flama, et auferetur spiritu oris
sui. Non credat frustra errore
deceptus, quod aliquo precio redi-
mendus sit, antequam dies eius im-
pleantur peribit, et manus eius
arescent. Ledetur quasi vinea in
primo flore botrus eius, et quasi
oliva proiciens florem suum. Con-
gregatio autem ypocrite sterilis
et ignis devorabit tabernacula
eorum qui munera libenter acci-
piunt. Concepit dolorem et
peperit iniquitatem, et uterus
eius preparat dolos. Capitulum xvi.

Respondens autem Iob dixit,
Audivi frequenter talia
consolatores onerosi vos
omnes estis. Numquid habebunt
finem verba ventosa, aut ali-
quid tibi molestum est si loqua-
ris. Poteram et ego similia vestri
loqui. Atque utinam esset anima vestra
pro anima mea, Consolarer et ego
vos sermonibus, et moverem
caput meum super vos. Robora-
rem vos ore meo, et moverem
labia mea quasi parcens vobis.
Sed quid agam si locutus fu-
ero, non quiescet dolor meus,
et si tacuero non recedet a me.
Nunc autem oppressit me dolor
meus, et in nichilum redacti sunt
omnes artus mei. Ruge mee te-
stimonium dicunt contra me,
et suscitatur falsiloquus adver-
sus faciem meam, contradicens
michi. Collegit furorem suum in
me, et comminans michi infremuit
contra me dentibus suis. Ho-
stis meus terribilibus oculis
me intuitus est. Aperuerunt su-
per me ora sua, et exprobrantes
percusserunt maxillam meam,
saciati sunt penis meis. Conclu-
sit me deus apud iniquum,
et manibus impiorum me tradidit.
Ego ille quondam opulentus
repente contritus sum. Tenuit
cervicem meam, confregit me
et posuit sibi quasi in signum.
Circumdedit me lanceis suis,
convulneravit lumbos meos,
non pepercit et effudit in terra
viscera mea. Concidit me vul-
nere super vulnus, irruit in me
quasi gygas. Saccum consui super
cutem meam, et operui cinere
cornu meum, facies mea intu-
muit fletu, et palpebre mee
caligaverunt. Hec passus sum
absque iniquitate, manus mee,
cum haberem mundas ad deum

precibus. Terra ne operias sang-
uinem meum, neque inveniat lo-
cum in te latendi clamor meus.
Ecce enim in celo testis meus, et con-
scius meus in excelsis. Verbosi
amici mei ad deum stillat ocu-
lus meus, Atque utinam sic iudica-
retur vir cum deo quomodo iudicatur
filius hominis cum collega suo.
Ecce enim breves anni transeunt
et semitam per quam non rever-
tar ambulo. Capitulum xvii.

Spiritus meus attenuabitur
dies mei breviabuntur
et solum michi superest se-
pulchrum. Non peccavi et in
amaritudinibus moratur ocu-
lus meus. Libera me et pone me
iuxta te, et cuiusvis manus
pugnet contra me. Cor eorum
longe fecisti a disciplina, et pro-
pterea non exaltabuntur.
Predam pollicetur sociis, et ocu-
li filiorum eius deficient. Posuisti me
quasi in proverbium vulgi, et exem-
plum sum coram eis. Caligavit
ad indignationem oculus meus
et membra mea quasi in nichilum
redacta sunt. Stupebunt iusti
super hoc, et innocens contra
ypocritam suscitabitur, et tene-
bit iustus viam suam. et mun-
dus manibus addet fortitudinem
Igitur vos omnes convertimini
et venite, et non inveniam in vobis
ullum sapientem. Dies mei tran-
sierunt, cogitationes mee dissipa-
te sunt, torquentes cor meum.
Noctem verterunt in diem et
rursum post tenebras spero lucem.
Si sustinuero infernus domus
mea est, in tenebris stravi lec-
tulum meum. Putredini dixi, pater
meus es, mater mea soror mea
vermibus. Ubi est ergo nunc
prestolatio mea, et patientiam meam
dominus deus meus quis considerat
In profundissimum infernum de-
scendent omnia mea. Putasne
saltem ibi erit requies michi.

Respondens. Capitulum xviii.
autem Baldat suites dixit
Usque ad quem finem verba
iactabitis. Intelligite
prius, et sic loquamur. Quare
reputati sumus ut iumenta.
et sorduimus coram vobis. Qui
perdis animam tuam in furore tuo.
Numquid propter te derelinquetur
terra, et transferentur rupes de
loco suo. Nonne lux impii ex-
tinguetur, nec splendebit flam-
ma ignis eius. Lux obtenebre-
scet in tabernaculo illius, et
lucerna que super eum est extin-
guetur. Artabuntur gressus
virtutis eius, et precipitabit
eum consilium suum. Immisit
enim in rethe pedes suos et in ma-
culis eius ambulat, tenebitur
planta illius laqueo. et exar-
descet contra eum sitis. Abscondi-
ta est in terra pedica eius, et
decipula illius super semitam
undique terrebunt eum formidines
et involvent eum pedes eius.
Attenuetur fame robur eius
et inedia invadat costas illius
Devoret pulchritudinem cutis
eius consumet brachia illius pri-
mogenita mors. Avellatur de
tabernaculo suo fiducia eius et
calcet super eum quasi rex interitus
Habitent in tabernaculo illius
socii eius qui non est. Aspergatur
in tabernaculo eius sulphur.
deorsum radices eius siccentur.
sursum autem atteratur messis
eius. Memoria illius pereat de
terra. et non celebretur nomen
eius in plateis. Expellet eum de
luce in tenebras. et de urbe.

transferret eum. Non erit semen
eius neq; progenies in populo
suo. nec ulle reliquie; In regio-
nibus eius. In die eius stupebunt
novissimi. et primos invadet hor-
ror. Hec sunt ergo tabernacula
iniqui. et iste locus qui ignorat deum.

R Espondens Caplm xix.
autem Iob dixit. Usq; quo
affligitis animam meam
et atteritis me sermo-
nibus. En decies confudistis me
et non erubescitis opprimentes
me. Nempe et si ignoravi me-
cum erit ignorantia mea. At vos
contra me erigimini, et arguitis
me opprobriis meis. Saltem nunc
intelligite. quia deus non equo
iudicio afflixit me; et flagellis
me cinxerit. Ecce clamabo vim
patiens, et nemo audiet vocife-
rabor. non est qui iudicet. Se-
mitam meam circumsepsit. et transire
non possum. et in calle meo te-
nebras posuit. Spoliavit me
gloria mea, et abstulit coronam de
capite meo. Destruxit me un-
dique et pereo. et quasi evulse arbori
abstulit spem meam. Iratus est
contra me furor eius. et sic me
habuit quasi hostem suum. Simul
venerunt latrones eius. et s
uia per me, et obsiderunt in gyro
tabernaculum meum. Fratres meos
longe fecit a me, et noti mei quasi
alieni recesserunt a me. Derelin-
querunt me propinqui mei, et
qui me noverant obliti sunt
mei. Inquilini domus mee,
et ancille mee sicut alienum ha-
buerunt me. et quasi peregrinus
fui in oculis eorum. Servum meum
vocavi, et non rndebat. ore
proprio deprecabar illum. Halitum
meum exhorruit uxor mea et
orabam filios uteri mei. Stul-
ti quoque despiciebant me et
cum ab eis recessissem detrahe-
bant michi. Abhominati sunt
me quondam consiliarii mei.
et quem maxime diligebam a-
versatus est michi. Pelli mee
consumptis carnibus os meum
et derelicta sunt tantummodo labia
circa dentes meos. Miseremini
mei miseremini mei. saltim vos
amici mei; quia manus domini
tetigit me. Quare persequimini
me sicut deus, et carnibus meis
saturamini. Quis michi tribuat ut
scribantur sermones mei. Quis
michi det ut exarentur in libro
stilo ferreo, et plumbi lamina.
vel certe sculpantur in silice.
Scio enim quod redemptor meus
vivit, et in novissimo de terra
surrecturus sum; et rursum
circumdabor pelle mea. et in car-
ne mea videbo deum. Quem visu-
rus sum ego ipse et non alius
et oculi mei conspecturi sunt.
Reposita est hec spes mea in sinu
meo. Quare ergo nunc dicitis.
persequamur eum. et radicem
verbi inveniamus contra eum.
Fugite ergo a facie gladii quoniam
ultor iniquitatum gladius est.
et scitote esse iudicium. Ca. xx.

R Espondens autem sophar na-
amathites dixit. Idcirco
cogitationes mee varie
succedunt sibi, et mens
in diversa rapitur. Doctrinam
qua me arguis audiam. et spiritus
intelligentie respondebit michi.
Hoc scio a principio ex quo positus
est homo super terram. quod laus
impiorum brevis sit, et gaudium
ypocrite ad instar puncti. Si
ascenderit usq; ad celum superbia
eius. et caput eius nubes teti-
gerit, quasi sterquilinium in fine per-
detur. et qui eum viderat dicent
Ubi est. velut somnium avolans
non invenietur, transiet sicut visio.

nocturna; Oculus qui eum viderat
non videbit, neque ultra intuebitur
eum locus suus. Filii eius atte-
rentur egestate, et manus eius
reddent ei dolorem suum. Ossa eius
implebuntur viciis adolescentie
eius, et cum eo in pulvere dormi-
ent; Cum enim dulce fuerit in ore
eius malum, abscondet illud sub
lingua sua; parcet illi et non de-
relinquet illud, et celabit in gut-
ture suo. Panis eius in utero il-
lius, vertetur in fel aspidum in-
trinsecus. Divitias quas devora-
vit evomet, de ventre illius extra-
het eas deus; Caput aspidum
suget, et occidet eum lingua vi-
pere; Non videat rivos fluminis
torrentis, mellis et butyri. Luet
que fecit omnia, nec tamen consumetur,
Iuxta multitudinem adinventionum
suarum, et sic sustinebit, quoniam con-
fringens nudavit pauperem.
domum rapuit, et non edificavit
eam. nec est saciatus venter eius,
Et cum habuerit que cupierat
possidere non poterit, non rema-
sit de cibo eius, et propterea nichil
permanebit de bonis eius; Cum
saciatus fuerit arcabitur. estua-
bit, et omnis dolor irruet in eum. Uti-
nam impleatur venter eius ut
immittat in eum iram furoris sui
et pluat super illum bellum suum.
Fugiet arma ferrea, et irruet in
arcum ereum; Eductus et egredi-
ens de vagina sua; et fulgurans
in amaritudine sua. vadent
et venient super eum horribiles
Omnes tenebre abscondite sunt
in oculis eius; Devorabit eum
ignis qui non succenditur. af-
fligetur relictus in tabernaculo
suo. Revelabunt celi iniquitatem
eius, et terra consurget adver-
sus eum; Apertum erit germen
domus illius, detrahetur in die
furoris domini. Hec est pars hominis

impii a deo, et hereditas verbo-
rum eius a domino; Capitulum xxi.

Respondens autem Iob dixit
Audite queso sermones
meos; et agite penitentiam
Sustinete me ut et ego
loquar, et post mea si videbitur
verba ridete, Numquid contra hominem
disputatio mea est, ut merito
non debeam contristari. atten-
dite me et obstupescite, et super-
ponite digitum ori vestro; et ego
quando recordatus fuero pertimesco,
et concutit carnem meam tremor.
Quare ergo impii vivunt subl-
evati sunt confortatique divitiis
Semen eorum permanet coram
eis. et propinquorum turba et ne-
potum in conspectu eorum. Domus eorum
secure sunt, et pacate, et non est
virga dei super illos, Bos eorum
concepit et non abortivit. Vac-
ca peperit et non est privata fetu
suo. Egrediuntur quasi greges
parvuli eorum, et infantes eorum
exultant lusibus. Tenent tym-
panum et cytharam, et gaudent
ad sonitum organi. Ducunt in bo-
nis dies suos. et in puncto ad
infernum descendunt. Qui dixe-
runt deo recede a nobis, et sciam
viarum tuarum nolumus, Quis est
omnipotens ut serviamus ei, et quid
nobis prodest si oraverimus illum
Verumtamen quia non sunt in
manu eorum bona sua. Consilium
impiorum extinguetur, et super-
veniet eis inundacio; et dolo-
res dividet furoris sui. Erunt
sicut palee ante faciem venti, et
sicut favilla quam turbo disper-
git; Deus servabit filiis illius
dolorem patris, et cum reddiderit
tunc sciet; Videbunt oculi
eius interfectionem suam, et de
furore omnipotentis bibet. Quid
enim ad eum pertinet de domo
sua post se; et si numerus men-

sum eius dimidiet. Numquid
deum quispiam docebit scientiam,
qui excelsos iudicat. Iste moritur
robustus et sanus, dives et felix.
Viscera eius plena sunt adipe,
et medullis ossa illius irrigantur.
Alius vero moritur in amaritu-
dine anime, absque ullis opibus, et
tamen simul in pulvere dormient et
vermes operient eos. Certe no-
vi cogitationes vestras: et sententias
contra me iniquas. Dicitis enim ubi
est domus principis et ubi taberna-
cula impiorum. Interrogate quem-
libet de viatoribus, et hec eadem
eum intelligere cognoscetis, quia
in diem perditionis servatur ma-
lus, et ad diem furoris ducetur.
Quis arguet coram eo viam eius
et que fecit, quis reddet illi? Ipse
ad sepulchra ducetur, et in conge-
rie mortuorum vigilabit, dulcis
fuit glareis cocyti et post
se omnem hominem trahet, et ante se
innumerabiles. Quomodo igitur consolamini
me frustra, cum responsio vestra repug-
nare ostensa sit veritati? xxij.

Respondens autem Eliphaz
Themanites dixit. Numquid
deo comparari potest homo etiam
cum perfecte fuerit scientie.
Numquid timens arguet te, et
veniet tecum in iudicium, et non
propter maliciam tuam plurimam,
et infinitas iniquitates tuas.
Abstulisti enim pignus fratrum tuorum
sine causa, et nudos spoliasti
vestibus. Aquam lasso non de-
disti, et esurienti subtraxisti pa-
nem. In fortitudine brachii tui
possidebas terram, et potentissi-
mus obtinebas eam. Viduas
dimisisti vacuas, et lacertos pu-
pillorum comminuisti. Propterea
circumdatus es laqueis, et contur-
bat te formido subita, et puta-
bas te tenebras non visurum,

et impetu aquarum inundantium
non oppressum iri. An cogitas quod
deus excelsior celo sit et super stella-
rum verticem sublimetur, et di-
cis, quid enim novit deus, et quasi
per caliginem iudicat. Nubes la-
tibulum eius, nec nostra conside-
rat, et circa cardines celi perambulat.
Numquid semitam seculorum
custodire cupis, quam calcaverunt
viri iniqui, qui sublati sunt
ante tempus suum, et fluvius
subvertit fundamentum eorum.
Qui dicebant deo, recede a nobis
et quasi nichil posset facere omnipotens
estimabant eum, cum ille im-
plesset domos eorum bonis, quorum sententia
procul sit a me. Videbunt
iusti et letabuntur, et innocens sub-
sannabit eos. Nonne succisa est
erectio eorum, et per hec habebis
fructus optimos. Suscipe ex ore
illius legem, et pone sermones
eius in corde tuo. Si reversus
fueris ad omnipotentem: edifica-
beris, et longe facies iniquitatem
a tabernaculo tuo. Dabit pro terra
silicem, et pro silice torrentes
aureos, eritque omnipotens contra hostes
tuos, et argentum coacervabitur tibi.
Tunc super omnipotente deliciis af-
flues, et elevabis ad deum faciem
tuam, rogabis eum et exaudiet
te, et vota tua reddes. Decernes
rem et veniet tibi, et in viis tuis
splendebit lumen. Qui enim humi-
liatus fuerit erit in gloria, et qui
inclinaverit oculos suos ipse sal-
vabitur. Salvabitur innocens,
salvabitur autem munditia ma-
nuum suarum. Capitulum xxiij.

Respondens autem Iob dixit.
Nunc quoque in amaritu-
dine est sermo meus et ma-
nus plage mee, aggravata
est super gemitum meum. Quis
michi tribuat ut cognoscam.

et inveniam illum, et veniam usque
ad solium eius. Ponam coram eo
iudicium, et os meum replebo incre-
pationibus ut sciam verba que
michi respondeat, et intelligam
quid loquatur mihi; Nolo multa
fortitudine contendat mecum.
nec magnitudinis sue mole me
premat. Proponat equitatem
contra me, et perveniat ad victo-
riam iudicium meum. Si ad orien-
tem iero, non apparet. Si ad oc-
cidentem non intelligam eum.
Si ad sinistram quid agam non
apprehendam eum; Si me vertam
ad dexteram non videbo illum
Ipse vero scit viam meam, et proba-
bit me quasi aurum quod per ig-
nem transit. Vestigia eius secu-
tus est pes meus, viam eius cu-
stodivi, et non declinavi ex ea.
A mandatis labiorum eius non rec-
essi, et in sinu meo abscondi ver-
ba oris eius. Ipse enim solus est et ne-
mo avertere potest cogitationem
eius. et anima eius quodcumque vo-
luit hoc fecit; Cum expleverit
in me voluntatem suam et alia
multa similia presto sunt ei, et id-
circo a facie eius turbatus sum,
et considerans eum timore sol-
licitor. Deus mollivit cor meum
et omnipotens conturbavit me. Non
enim perii propter imminentes tene-
bras. nec faciem meam operuit caligo;
Ab omnipotente. Capitulum xxiiii.

A non sunt abscondita tempora
qui autem noverunt eum.
ignorant dies illius. Alii
terminos transtulerunt diripuerunt
greges et paverunt eos. Asinum
pupillorum abegerunt et abstulerunt
pro pignore bovem vidue. Sub-
verterunt pauperum viam et oppresse-
runt pariter mansuetos terre.
Alii quasi onagri in deserto egrediuntur

ad opus suum. vigilantesque
ad predam preparant panem
liberis. Agrum non suum demet-
it et vineam eius quem vi oppr-
esserint vindemiant. Nudos di-
mittunt homines indumenta tollen-
tes quibus non est operimentum
in frigore, quos imbres mon-
tium rigant, et non habentes ve-
lamen amplexantur lapides.
Vim fecerunt depredantes pu-
pillos, et vulgus pauperum spolia-
verunt. Nudis et incedentibus
absque vestitu, et esurientibus
tulerunt spicas. Inter acervos eorum
meridiati sunt, qui calcatis
torcularibus sitiunt. De civita-
tibus fecerunt viros gemere, et
anima volneratorum clamavit, et deus
multum abire non patitur. Ipsi
fuerunt rebelles luminis, nescie-
runt vias eius. nec reversi sunt
per semitas illius. Mane primo
consurgit homicida. interficit
egenum et pauperem per noctem
vero erit quasi fur. Oculus adul-
teri observat caliginem dicens.
Non me videbit oculus, et ope-
riet vultum suum; Perfodit in te-
nebris domos sicut in die con-
dixerant sibi, et ignoraverunt
lucem. Si subito apparuerit au-
rora, arbitrantur umbram mor-
tis, et sic in tenebris quasi in luce
ambulant; Levis est super faciem
aque. maledicta sit pars eius
in terra, nec ambulet per viam
vinearum. Ad nimium calorem tran-
seat. ab aquis nivium, et usque ad
inferos peccatum illius. obliviscatur
eius misericordia. dulcedo illius vermis
Non sit in recordatione. sed contere-
tur quasi lignum infructuosum.
Pavit enim sterilem, et que non
parit, et vidue bene non fecit.
Detraxit fortes in fortitudine
sua, et cum steterit non credit

rice sue. Dedit ei deus locu penie
et ille abutitur eo in superbia.
Oculi aut eius sunt in viis illius
eleuati sunt ad modicu. et non
subsistent et humiliabunt sicut
oia et auferentur. et sicut sum
tates spicarum conterentur. Quod
si non est ita. quis me pt argu
ere; et mentitum. et ponere
ante deum uerba mea; xxv.

R Espondens aut baldat
suites dixit, Potestas et
terror apud eum e, qui
facit concordiam in subli
mibus suis. Numquit est nus
merum militum eius. et super quem no
resurgit lumen eius. Numquit
iustificari pt homo compatus
deo. aut aparere mundus nat
de muliere. Ecce etia luna non
splendet. et stelle non sut mun
de in conspectu eius. quato magis
homo putredo et filius hois uer.

R Espondens xxvi. Tunc
iob dixit, Cuius adiutor
es. numquid imbecillis et su
stentas brachium. eius
qui non est fortis Cui dedisti co
silium, forsitan illi qui non
ht sapiam. et prudentia tuam
ostendisti plurima. Quem docere
uoluisti nonne eum qui fecit spi
ramentum; Ecce gigantes ge
munt sub aquis. et qui habitant
cum eis. Nudus est infernus cora
illo. et nullu est operimentum
perditioni. qui extendit aqlone
super uacuum. et adpendit terra
super nichili. Qui ligat aquas
in nubibus suis. ut non erum
pant pariter deorsum. Qui te
net vultu solij sui. et expandit
super illud nebulam sua. Ter
minum circumdedit aquis usque du
finiantur lux et tenebre. Colump
ne celi contremiscunt. et pauent
adnutum eius. In fortitudine
illius repente maria congregata

sunt. et prudencia eius percussit
superbum. Spus eius ornauit
celos et obstetricante manu eius
eductus est coluber tortuosus. Ecce
hec ex parte dcta sunt viarum eius
et cum vix paruula stillam ser
monis eius audierimus. quis
poterit tonitruum magnitudinis
illius intueri. Caplm xxvij.

A Ddidit quoque Job assumes
parabolam suam et dixit,
Viuit deus qui abstulit iu
dicium meu. et omps qui ad ama
ritudinem adduxit aiam meam
quia donec superest alitus in me
et spus dei in naribus meis. no
loquentur labia mea iniquita
tem. nec lingua mea meditabit
mendaciu. Absit a me ut iustos
uos ee iudicem donec deficiam
non recedam ab inocentia mea.
Iustificatione meam quam cepi
tenere non deseram. nec em rep
hendit me cor meu in oi uita mea.
Sicut impius inimicus meus et
aduersarius meus qsi iniquus
Que eni spes est ypocrite, si aua
re rapiat et non liberet deus
aiam eius. Numquit clamore
eius audiet deus, cum venerit
super illu angustia. aut poterit
in oipotente delectari. et inuoca
re deum in oi tpe; Docebo uos per
manu dei q omps habeat nec
abscondam; Ecce uos oms nostis
et quid sine causa uana loqm.
Hec est pars hois impii apud deu
et hereditas uiolentorum quam
ab oipotente suscipient; Si mul
tiplicati fuerint filij eius in gla
dio erunt. et nepotes eius non
saturabunt pane; Qui reliqui
fuerint ex eo. sepelient in interi
tu. et uidue illius non plorabunt
Si conportauerint qsi terram
argentu. et sicut lutu prepara
uerint uesti menta. preparabit

quidem. sed iustus vestietur illis.
et argentum inocens diuidet.
Edificauit sicut tinea domũ
suam, et sicut custos fecit umbra
culũ. Diues cum dormierit, nichil
secum auferet, aperiet oculos suos
et nichil inueniet. Aprehendit
eum quasi aqua inopia. nocte
opprimet eum tempestas. Tollet
eum ventus urens et auferet
et velut turbo rapiet eum de
loco suo; Emittet super eũ ma
nus suas. et non parcet de ma
nu eius. fugiens fugiet; Strin
get super eum manus suas;
et sibilabit super illũ intuens
locum eius. Capl'm xxviii.

Habet argentũ venarum
suarum principia. et auro
locus est in quo conflatur,
ferrum de terra tollitur, et lapis
solutus calore in es vertitur;
Tempus posuit tenebris. et uni
versorum fines ipse considerat. La
pidem quoque caliginis et um
bram mortis diuidet torrens
a populo peregrinante eos quos obli
tus est. pes egentis hominum et in
uios. Terra de qua oriebatur
panis in loco suo igne subuer
sa est. locus saphiri lapides eius
in gleba illius aurum. Semi
tam ignorauit auis nec intui
tus est eam oculus vulturis;
Non calcauerunt eam filii in
stitorum nec pertransiuit per
eam leena. Ad silicem exten
dit manũ suam, subuertit a ra
dicibus montes. In petris ri
uos excidit. et omne preciosum
vidit oculus eius. Profunda
quoque fluuiorum scrutatus est.
et abscondita produxit in lu
cem. Sapientia vero ubi inuenitur,
et quis est locus intelligentie;
Nescit homo precium eius nec
inuenitur in terra suauiter viuen
tium; Abyssus dicit. non est
in me. et mare loquitur non
est mecum. Non dabitur aurũ
obrisũ pro ea. nec appendetur
argentum in commutatione eius.
Non conferetur tinctis indie
coloribus nec lapide sardonico
preciosissimo vel saphiro. Non ad
equabitur ei aurũ, vel vitrum
nec commutabuntur, pro ea vasa
auri excelsa et eminencia ne
memorabuntur comparatione eius.
Trahitur aut sapientia de occultis
non adequabitur ei thopasion
de ethiopia. nec tincture mun
dissime componentur. Unde ergo
sapientia venit. et quis est locus
intelligentie absconditã est ab
oculis omnium viuencium. volucres
quoque celi latet. Perdicio et mors
dixerunt. auribus nostris audiui
mus famam eius. Deus intel
ligit viam eius. et ipse nouit
locum illius. Ipse enim fines mun
di intuetur. et omnia que sub celo
sunt respicit. qui fecit ventis
pondus. et aquas appendit men
sura quando ponebat pluuiis legem
et viam procellis sonantibus
Tunc vidit illam et enarrauit
et preparauit et inuestigauit
et dixit homini. Ecce timor domini ipsa
est sapientia. et recedere a malo
intelligentia; Capl'm xxix.

Addidit quoque Job assumens
parabolam suam et dixit.
Quis mihi tribuat ut sim
iuxta menses pristinos. secundum dies
quibus deus custodiebat me.
quando splendebat lucerna eius
super caput meũ. et ad lumen
eius ambulabam in tenebris
Sicut fui in diebus adolescentie
mee, quando secreto deus erat in
tabernaculo meo. quando erat omni-

metum et in circuitu.

meum et in circuitu meo pueri
mei. Quando lavabam pedes me-
os butyro et petra fundebat
michi rivos olei, quando procede-
bam ad portam civitatis et
in platea parabant cathedram
michi. Videbant me iuvenes
et abscondebantur, et senes
ad surgentes stabant. Princi-
pes cessabant loqui, et digi-
tum super ponebant ori suo.
Vocem suam cohibebant du-
ces, et lingua eorum gutturi suo
adherebat. Auris audiens
beatificabat me, et oculus videns
testimonium reddebat michi quod libe-
rassem pauperem vociferantem,
et pupillum cui non esset ad-
iutor. Benedictio perituri super
me veniebat, et cor vidue con-
solatus sum. Iusticia indutus
sum, et vestivit me sicut ve-
stimento et dyademate iudi-
cio meo. Oculus fui ceco et pes
claudo, pater eram pauperum
et causam quam nesciebam dili-
gentissime investigabam.
Conterebam molas iniqui et
de dentibus illius auferebam
predam. Dicebamque in nidulo
meo moriar, et sicut palma mul-
tiplicabo dies. Radix mea aperta
est secus aquas et ros morabitur
in messione mea. Gloria mea
semper innovabitur, et arcus
meus in manu mea instau-
rabitur. Qui me audiebant
expectabant sententiam, et intenti
tacebant ad consilium meum.
Verbis meis nichil addere au-
debant, et super illos stillabat
eloquium meum. Expecta-
bant me sicut pluviam, et os
suum aperiebant quasi ad ymbrem
serotinum. Si quando ridebam ad eos
non credebant, et lux vultus

mei non cadebat in terram. Si
voluissem ire ad eos sedebam
primus, cumque sederem quasi rex
circumstante exercitu, eram tamen
merentium consolator. XXX

Nunc autem derident me iu-
niores tempore quorum non in-
dignabar patres ponere
cum canibus gregis mei,
quorum virtus manuum erat michi
pro nichilo et vita ipsa putabatur
indigna. Egestate et fame ste-
riles, qui rodebant in solitudine
squalentes calamitate et miseria.
et mandebant herbas et arborum
cortices, et radix iuniperorum erat
cibus eorum. Qui de convallibus
ista rapientes, cum singula rep-
perissent ad ea cum clamore curre-
bant. In desertis habitabant tor-
rentium, et in cavernis terre vel
super glaream. Qui inter huius-
cemodi letabantur, et esse sub sen-
tibus delicias computabant. Filii
stultorum et ignobilium et in terra
penitus non parentes. Nunc in eorum
canticum versus sum, et factus
sum eis in proverbium. Abhominantur
me et longe fugiunt a me, et
faciem meam conspuere non verentur.
Pharetram enim suam aperuit et af-
flixit me, et frenum posuit in
os meum. Ad dexteram orientis
calamitates mee illico surrexerunt,
pedes meos subverterunt, et op-
presserunt quasi fluctibus semitis
suis. Dissipaverunt itinera mea,
insidiati sunt michi et prevaluerunt
et non fuit qui ferret auxilium.
Quasi rupto muro et aperta ianua
irruerunt super me, et ad meas
miserias devoluti sunt. Redactus
sum in nichilum, abstulisti quasi
ventus desiderium meum et ve-
lut nubes pertransiit salus mea.
Nunc autem in memetipso marce-
scit anima mea, et possident me dies

afflictionis. Nocte os meum perforatur doloribus, et qui me comedunt non dormiunt. In multitudine eorum consumitur vestimentum meum; et quasi capicio tunice sic cinxerunt me. Comparatus sum luto et assimilatus sum favílle et cineri. Clamo ad te et non exaudies me; sto et non respicis me. Mutatus es in meum crudelem, et duricia manus tue adversaris michi. Elevasti me et quasi super ventum ponens elisisti me valide. Scio quia morti me tradas ubi constituta est domus omni viventi. Verumtamen non ad consumptionem eorum emittes manum tuam, et si corruerint ipse salvabis. Flebam quondam super eo qui afflictus erat, et compaciebatur anima mea pauperi. Expectabam bona et venerunt mala; prestolabar lucem, et eruperunt tenebre. Interiora mea efferbuerunt absque ulla requie; prevenerunt me dies afflictionis. Merens incedebam sine furore; consurgens in turba clamavi. Frater fui draconum et socius strucionum. Cutis mea denigrata est super me, et ossa mea aruerunt pre caumate. Versa est in luctum cythara mea, et organum meum in vocem flentium. Cap[itulum] xxxi.

Pepigi fedus cum oculis meis, ut ne cogitarem quidem de virgine. Quam enim partem haberet deus in me desuper, et hereditatem omnipotens de excelsis? Numquid non perditio est iniquo, et alienatio operantibus iniusticiam? Nonne ipse considerat vias meas, et cunctos gressus meos dinumerat? Si ambulavi in vanitate, et festinavit in dolo pes meus, appendat me in statera iusta, et sciat deus simplicitatem meam. Si declinavi gressus meos de via, et si secutus est oculus meus cor meum, et in manibus meis adhesit macula: seram et alius comedat, et progenies mea eradicetur. Si deceptum est cor meum super muliere, et si ad ostium amici mei insidiatus sum: scortum sit alterius uxor mea, et super illam incurventur alii. Hoc enim nefas est et iniquitas maxima; ignis est usque ad perdicionem devorans, et omnia eradicans genimina. Si contempsi subire iudicium cum servo meo et ancille mee cum disceptarent adversum me: Quid enim faciam cum surrexerit ad iudicandum deus, et cum quesierit quid respondebo illi? Numquid non in utero fecit me, qui et illum operatus est, et formavit me in vulva unus? Si negavi quod volebant pauperibus, et oculos vidue expectare feci; Si comedi buccellam meam solus, et non comedit pupillus ex ea: quia ab infancia mea crevit mecum miseratio, et de utero matris mee egressa est mecum. Si despexi pretereuntem eo quod non habuerit indumentum, et absque operimento pauperem; si non benedixerunt mihi latera eius, et de velleribus ovium mearum calefactus est; Si levavi super pupillum manum meam, etiam cum viderem me in porta superiorem: humerus meus a iunctura sua cadat, et brachium meum cum suis ossibus confringatur. Semper enim quasi tumentes super me fluctus timui deum, et pondus eius ferre non potui. Si putavi aurum robur meum, et obrizo dixi: fiducia mea. Si letatus sum super multis diviciis meis et quia

plima reperit manus mea; Si vidi solem cum fulgeret et lunam incedentem clare et letatum est in abscondito cor meum et osculatus sum manum meam ore meo, que est iniquitas maxima et negatio contra deum altissimum. Si gavisus sum ad ruinam eius, qui me oderat et exultavi quod invenisset eum malum. Non enim dedi ad peccandum guttur meum. ut expeterem maledicens animam eius. Si non dixerunt viri tabernaculi mei, quis det de carnibus eius ut saturemur, foris non mansit peregrinus ostium viatori patuit. Si abscondi quasi homo peccatum meum. et celavi in sinu meo iniquitatem meam Si expavi ad multitudinem nimiam. et despectio propinquorum terruit me, et non magis tacui; nec egressus sum ostium. Quis mihi tribuat auditorem. ut desiderium meum omnipotens audiat; et librum scribat ipse qui iudicat ut in humero meo portem illum; et circumdem illum quasi coronam michi; Per singulos gradus meos pronuntiabo illum. et quasi principi offeram illi. Si adversum me terra mea clamat et cum ipsa sulci eius deflent; Si fructus eius comedi absque pecunia, et animam agricolarum eius afflixi, Pro frumento oriatur michi tribulus, et pro ordeo spina;

Capitulum xxxii.

Omiserunt autem tres viri isti respondere iob, eo quod iustus sibi videretur. et iratus indignatusque helyu filius barachel buzites de cognatione aram Iratus est autem adversum iob, eo quod iustum se esse diceret contra deum. Porro adversum amicos eius. indignatus est, eo quod non invenissent responsionem rationabilem sed tantummodo condempnassent iob. Igitur helyu expectavit iob loquentem eo quod seniores se essent qui loquebantur; Cum autem vidisset quod tres respondere non possent iratus est vehementer. Respondensque helyu filius barachel buzites dixit, Iunior sum tempore vos autem antiquiores. idcirco dimisso capite veritus sum indicare vobis meam sententiam; Sperabam enim quod etas prolixior loqueretur et annorum multitudo doceret sapientiam Sed ut video spiritus est in hominibus. et inspiratio omnipotentis dat intelligentiam; Non sunt longevi sapientes; nec senes intelligunt iudicium; Ideo dicam audite me ostendam vobis etiam et ego meam sententiam, Expectavi enim sermones vestros. audivi prudentiam vestram donec disceptaremini sermonibus. et donec putabam vos aliquid dicere, considerabam; Sed ut video non est qui arguere possit iob, et respondere ex vobis sermonibus eius. ne forte dicatis invenimus sapientiam deus proiecit eum non homo. nichil locutus est michi, et ego non secundum vestros sermones. respondebo illi. Expaverunt nec responderunt ultra abstulerunt que a se eloquia. Quoniam igitur expectavi et non sunt locuti. steterunt nec responderunt ultra. respondebo et ego partem meam. et ostendam scientiam meam, Plenus sum enim sermonibus. et coartat me spiritus uteri mei, En venter meus quasi mustum absque spiraculo quod laguncuIas novas disrumpit. Loquar et respirabo paululum. aperiam labia mea et respondebo. Non accipiam personam viri et deum homini non equabo. Nescio

enim quamdiu subsistam et si post modicum tollat me factor meus. xxxiii

Audi igitur Iob eloquia mea
et omnes sermones meos au-
sculta. Ecce aperui os meum
loquatur lingua mea in faucibus
meis. simplici corde meo sermo-
nes mei, et scientiam labia mea
puram loquentur. Spiritus dei
fecit me, et spiraculum omnipotentis
vivificavit me. Si potes responde-
re mihi, et adversus faciem meam
consiste. Ecce et me sicut et te fecit
deus, et de eodem luto ego quoque
formatus sum. Verumtamen miracu-
lum meum non te terreat, et elo-
quentia mea non sit tibi gravis.
Dixisti ergo in auribus meis et
vocem verborum audivi. mundus
sum ego absque delicto et immaculatus
et non est iniquitas in me quia
querelas in me repperit deus. ideo
arbitratus est me inimicum ~~deus~~ sibi
Posuit in nervo pedes meos, cu-
stodivit omnes semitas meas.
Hoc est ergo in quo non es iusti-
ficatus. Respondebo tibi quia ma-
ior sit deus homine, adversus eum
contendis, quod non ad omnia verba
responderit tibi. Semel loquitur
deus et secundo id ipsum non re-
petet. Per somnium in visione
nocturna quando irruit sopor super
homines, et dormiunt in lectulo.
tunc aperit aures virorum, et eru-
diens eos instruit disciplinam.
ut avertat hominem ab his que
fecerit, et liberet eum de superbia.
eruens animam eius a corruptione
et vitam illius ut non transeat
in gladium. Increpat quoque do-
lore in lectulo, et omnia ossa eius
marcescere facit. Abhominabilis
ei fit in vita panis, et anime illius
cibus ante desiderabilis. Tabescet
caro eius, et ossa que tecta fuerant
nudabuntur. Appropinquabit

sua

corruptioni anima eius, et vita il-
lius mortiferis. Si fuerit pro
eo angelus loquens, unus de
milibus ut annunciet hominis equi-
tatem, miserebitur eius et dicet,
Libera eum ut non descendat in
corruptionem, inveni in quo ei
propitier. Consumpta est caro
eius a suppliciis revertatur ad
dies adolescentie sue. Deprecabi-
tur deum et placabilis ei erit
et videbit faciem eius in iubilo.
et reddet homini iustitiam suam. Respi-
ciet homines et dicet peccavi, et
vere deliqui, et ut eram dignus
non recepi. Liberavit animam
suam, ne pergeret in interitum
sed vivens lucem videret. Ecce
hec omnia operatur deus, tribus
vicibus per singulos ut revo-
cet animas eorum a corruptione.
et illuminet luce viventium.
Attende Iob et audi me, et tace
dum ego loquar. Si autem habes
quod loquaris responde mihi loquere
Volo enim te apparere iustum quod
si non habes audi me, tace et do-
cebo te sapientiam. xxxiiii.

Pronuncians itaque heliu-
etiam hec locutus est. Au-
dite sapientes verba mea
et eruditi auscultate
me. Auris enim verba probat.
et guttur escas dimudicat. Iu-
dicium eligamus nobis et inter
nos videamus quid sit melius.
quia dixit Iob iustus sum, et
deus subvertit iudicium meum.
In iudicando enim me mendacium
est. violenta sagitta mea absque
ullo peccato meo. Quis est vir
ut est Iob, qui bibit subsanna-
tionem quasi aquam. qui graditur
cum operantibus iniquitatem
et ambulat cum viris impiis.
Dixit enim non placebit vir deo.
etiam si cucurrerit cum eo.

Ideo viri cordati audite me. Ab-
sit a deo impietas. et ab omnipo-
tente iniquitas. Opus enim hominis
reddet ei, et iuxta vias singulorum
restituet. Vere enim deus non
condempnabit frustra, nec
omnipotens subvertit iudicium. Quem
constituit alium super terram
aut quem posuit super orbem
quem fabricatus est. Si direx-
erit ad eum cor suum spiritum illius
et flatum ad se trahet deficiet
omnis caro simul, et homo in cinerem
revertetur. Si habes ergo in-
tellectum. audi quod dicitur. et
ausculta vocem eloquii mei. Nu-
mquid qui non amat iudicium
sanari potest, et quomodo tu eum qui
iustus est in tantum condempnas.
Qui dicit regi apostata. qui
vocat duces impios. qui non
accipit personas principum nec
cognovit tyrannum. cum discep-
taret contra pauperem. Opus enim
manuum eius sunt universi.
Subito morientur, et in media
nocte turbabuntur populi. et
pertransibunt, et auferent
violentum absque manu. Oculi
enim eius super vias hominum. et
omnes gressus eorum considerat.
Non sunt tenebre et non est
umbra mortis ut abscondantur
ibi qui operantur iniquitatem.
Neque enim ultra in hominis potestate
est, ut veniat ad deum in iudicium.
Conteret multos et innumerabiles
et stare faciet alios pro eis. No-
vit enim opera eorum et idcirco
inducet noctem. et conterentur.
Quasi impios percussit eos in loco
videntium, et qui industria rece-
sserunt ab eo, et omnes vias eius
intelligere noluerunt, ut per-
venire facerent ad eum cla-
morem egeni, et audiret vocem
pauperum. Ipso enim concedente
pacem. quis est qui condempnet,
et ex quo absconderit vultum
quis est qui contempletur eum
et super gentem et super omnes
homines. qui regnare facit hominem
ypocritam. propter peccata populi.
Quia ergo ego locutus sum ad
deum, te quoque non prohibeo si
erravi, tu doce me. si iniquitatem
locutus sum, ultra non addam.
Numquid a te deus expetit eam quia
displicuit tibi, tu enim cepisti loqui
et non ego. quod si quid nosti
melius loquere. Viri intellige-
ntes loquantur mihi, et vir sapi-
ens audiat me. Iob autem stulte
locutus est, et verba eius non
sonant disciplinam. Pater mi pro-
betur iob usque ad finem. ne desi-
nes ab homine iniquitatis. qui
addat super peccata sua blasphem-
iam. Inter nos interim constrin-
gatur, et tunc ad iudicium pro-
vocet sermonibus suis deum.

Igitur heliu hec XXXV.
rursum locutus est. Numquid
equa tibi videtur tua cogitacio
ut diceres. iustior deo sum, Dix-
isti enim non tibi placet quod rectum
est, vel quid tibi proderit si ego
peccavero. Itaque ego respondebo ser-
monibus tuis. et amicis tuis
tecum. Suspice celum et intuere.
et contemplare ethera quod altior
te sit. Si peccaveris quid ei nocebis
et si multiplicate fuerint iniqui-
tates tue, quid facies contra eum.
Porro si iuste egeris quid donabis
ei. aut quid de manu tua accipi-
et. Homini qui similis tui est nocebit im-
pietas tua. et filium hominis adiuva-
bit iustitia tua. Propter multitudi-
nem calumpniatorum clamabunt
et eiulabunt propter vim brachii
tyrannorum et non dixit ubi est
deus qui fecit me. qui dedit car-
mina in nocte qui docet nos super

iumenta terre, et super volucres celi erudit nos. Ibi clamabunt et non exaudiet propter superbiam malorum. Non ergo frustra audiet deus, et omnipotens causas singulorum intuebitur. etiam cum dixeris non considerat iudicare coram eo et expecta eum. Nunc enim non infert furorem suum, nec ulciscitur scelus valde. Ergo frustra iob aperit os suum, et absque sciencia verba multiplicat. Capitulum xxxvi.

Addens quoque helyu hec locutus est. Sustine paululum et indicabo tibi. adhuc enim habeo quod pro deo loquar. Repetam scienciam meam a principio. et operatorem meum probabo iustum. Vere enim absque mendacio sermones mei. et perfecta sciencia probabitur tibi. Deus potentes non abicit, cum et ipse sit potens. sed non salvat impios. et iudicium pauperibus tribuet. Non auferet a iusto oculos suos. et reges in solio collocat in perpetuum et illi eriguntur. et si fuerint in catenis et vinciantur funibus paupertatis, indicabit opera eorum et scelera eorum quia violenti fuerunt. Revelabit quoque aurem eorum ut corripiat et loquetur. ut revertatur ab iniquitate. Si audierint et observaverint complebunt dies suos in bono. et annos suos in gloria. Si autem non audierint transibunt per gladium. et consumentur in stulticia. Simulatores et callidi provocant iram dei. neque clamabunt cum vincti fuerint. Morietur in tempestate anima eorum et vita eorum inter effeminatos. Eripiet pauperem de angustia sua. et revelabit in tribulatione aurem eius. Igitur salvabit te de ore angusto latissime et non habentis fundamentum subter se. Requies autem mense tue erit plena pinguedine. Causa tua quasi impii iudicata est, causam iudiciumque recipies. Non te ergo superet ira ut aliquem opprimas. nec multitudo donorum inclinet te. Depone magnitudinem tuam absque tribulatione, et omnes robustos fortitudine. Ne protrahas noctem ut ascendant populi pro eis. Cave ne declines ad iniquitatem. hanc enim cepisti sequi post miseriam. Ecce deus excelsus in fortitudine sua, et nullus ei similis in legislatoribus. Quis poterit scrutari vias eius aut quis audet ei dicere operatus es iniquitatem. Memento quod ignores opus eius, de quo cecinerunt viri. Omnes homines vident eum, unusquisque intuetur procul. Ecce deus magnus vincens scienciam nostram. numerus annorum eius inestimabilis. Qui aufert stillas pluvie, et effundit imbres ad instar gurgitum qui de nubibus fluunt, que pretexunt cuncta desuper. Si voluerit extendere nubes quasi tentorium suum, et fulgurare lumine suo desuper cardines quoque maris operiet. Per hec enim iudicat populos. et dat escam multis mortalibus. In manibus abscondit lucem. et precipit ei ut rursum adveniat. annunciat de ea amico suo, quod possessio eius sit, et ad eam possit ascendere. Capitulum xxxvii.

Super hoc expavit cor meum et emotum est de loco suo. Audite auditionem in terrore vocis eius, et sonum de ore illius procedentem. Subter omnes celos ipse considerat et lumen illius super terminos terre.

Post eum rugiet sonitus tonabit
uoce magnitudinis sue; et non
inuestigabitur cum audita fuerit
uox eius. Tonabit deus in uoce
sua mirabiliter, qui facit magna
et inscrutabilia qui precipit ni
ui ut descendat in terra et hye
mis pluuijs et ymbri fortitudi
nis sue; Qui in manu om
hominum signat ut nouerint sin
guli opera sua. Ingredietur bestia
latibulum et in antro suo mora
bitur. ab interioribus egredietur
tempestas et ab arcturo frigus.
Flante deo concrescit gelu, et
rursum latissime funduntur
aque; Frumentum desiderat
nubes. et nubes spargunt lume
suum que lustrant per circuitum
quocumque eas uoluntas gu
bernantis duxerit, ad omne
quod precipit, illis super faciem
orbis terrarum siue in una tribu
siue in terra sua. siue in quo
cumque loco misericordie sue; eas iusse
rit inueniri; Ausculta hec iob.
sta et considera mirabilia dei.
Numquid scis quando preceperit deus
pluuijs ut ostenderent lucem
nubium eius. Numquid nosti semi
tas nubium magnas et perfectas
scientias Nonne uestimenta tua ca
lida sunt, cum perflata fuerit
terra austro. Tu forsitan cum
eo fabricatus es celos, qui soli
dissimi quasi ex aere fusi sunt;
Ostende nobis quid dicamus
illi, nos quippe inuoluimur
tenebris. Quis narrabit ei
que loquor. etiam si locutus fue
rit homo deuorabitur. At nunc
uident lucem subito, aer cogetur
in nubes. et uentus transiens fu
gabit eas. Ab aquilone aurum
uenit ad deum. et adeo formi
dolosa laudatio. Digne eum
inuenire non possumus. magnus
fortitudine et iudicio et iustitia
et enarrari non potest. Ideo time
bunt eum uiri, et non audebunt
contemplari. omnes qui sibi ui
dentur esse sapientes; xxxviii

Respondens autem dominus ad iob
de turbine dixit. Quis est
iste inuoluens sententias ser
monibus imperitis. Accinge si
cut uir lumbos tuos. Interrogabo te
et responde mihi; Ubi eras quando ponebam
fundamenta terre. indica mihi
si habes intelligentiam. Quis
posuit mensuras eius si nosti;
uel quis tetendit super eam lineam
super quo bases eius solidate
sunt. aut quis demisit lapidem
angularem eius. cum me lau
darent simul astra matutina. et
iubilarent omnes filij dei. Quis
conclusit hostijs mare quando eru
pebat quasi de uulua procedens
cum ponerem nubem uestime
tum eius; et caligine illud quasi
pannis infantie obuoluerem.
Circumdedi illud terminis meis;
et posui uectem et hostia et dixi;
Usque huc uenies et non procedas
amplius et hic confringes tume
tes fluctus tuos. Numquid post or
tum tuum precepisti diluculo. et
ostendisti aurore locum suum et te
nuisti concutiens extrema terre.
et excussisti impios ex ea; Resti
tuetur ut lutum signaculum. et
et stabit sicut uestimentum Auferetur
ab impijs lux sua. et brachium
excelsum confringetur; Numquid
ingressus es profunda maris.
et in nouissimis abyssi deambu
lasti. Numquid aperte sunt tibi
porte mortis. et hostia tenebrosa
uidisti; Numquid considerasti la
titudinem terre; Indica mihi si nosti
omnia in qua uia habitet lux;
et tenebrarum quis locus sit. Ut
ducas unumquodque ad terminos suos

et intelligas semitas domus eius
Sciebas tunc quod nasciturus
esses et numerum dierum tuorum nove-
ras. Numquid in thesauros nivis
aut thesauros grandinis aspex-
isti que preparavi in tempus
hostis, in diem pugne et belli.
Per quam viam spergitur lux
dividitur estus super terram
Quis dedit vehementissimo
ymbri cursum, et viam sona-
tis tonitrui, ut plueret super
terram absque homine in deserto,
ubi nullus mortalium commoratur,
ut impleret invia et desolata
et produceret herbas virentes
Quis est pluvie pater vel quis
genuit stillas roris. de cuius utero
egressa est glacies. Et gelu de
celo quis genuit. In similitudine
lapidis aque durantur. et super-
ficies abyssi constringitur; Numquid
coniungere valebis micantes stel-
las pliades. aut gyrum arctu-
ri poteris dissipare; Numquid
producis luciferum in tempore suo. et
vesperum super filios terre. consur-
gere facis; Numquid nosti ordi-
nem celi et pones rationem eius
in terra. Numquid elevabis in
nebula vocem tuam; et impetus
aquarum operiet te; Numquid mit-
tes fulgura. et ibunt et rever-
tentur; et dicent tibi assumus.
Quis posuit in visceribus hominis sa-
pientiam vel quis dedit gallo intel-
ligentiam. Quis enarrabit
celorum rationem. et concentum celi
quis dormire faciet Quando
fundabatur pulvis in terra et
glebe conpingebantur. Numquid
capies leene predam et animam ca-
tulorum eius implebis. quando cubant
in antris. et in speluncis insidi-
antur. Quis preparat corvo
escam suam; quando pulli eius ad deum
clamant, vagantes eo quod non habeant
cibos,

Capitulum xxxix.

Numquid nosti partus
ibicum in petris vel partu-
rientes cervas observa-
sti, Dinumerasti menses con-
ceptus earum et scisti tempus par-
tus earum. Incurvantur ad fetum
et pariunt et rugitus emittunt
separantur filii earum pergunt
ad pastum egrediuntur, et non
revertuntur ad eas. Quis dimi-
sit onagrum liberum; et vincula
eius quis solvit; cui dedit in so-
litudine domum, et tabernacula
eius in terra salsuginis; Con-
temnit multitudinem civitatis
clamorem exactoris non audit
et circumspicit montes pascue sue
et virentia queque perquirit;
Numquid volet rinoceros servi-
re tibi. aut morabitur ad prese-
pe tuum; Numquid alligabis ri-
nocerota ad arandum loro tuo
aut confringet glebas vallium
post te Numquid fiduciam habe-
bis in magna fortitudine eius
et derelinques ei labores tuos
Numquid credis ei quod sementem
reddat tibi et aream tuam con-
greget; Penna strutionum
similis est, pennis herodii et accipi-
tris, Quando derelinquit in terra
ova sua; tu forsitan in pulvere
calefacies ea, Obliviscitur quod
pes conculcet ea. aut bestie agri
conterant; Duratur ad filios
suos quasi non sint sui, frustra
laboravit nullo timore cogente.
Privavit enim eam deus sapien-
tia nec dedit illi intelligenciam.
Cum tempus fuerit in altum
alas erigit, deridet equum et as-
sessorem eius, Numquid prebebis
equo fortitudinem, aut circum-
dabis collo eius hinnitum Numquid
suscitabis eum, quasi locustas,

plyades

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

gloria narium eius terror. Terram
ungula fodit, exultat audacter,
in occursum pergit armatis. Con-
temnit pavorem nec cedit gla-
dio. Super ipsum sonabit faretra.
vibrabit hasta. et clipeus fer-
vens, et fremens sorbet terram,
nec reputat tube sonare clan-
gorem. Ubi audierit buccinam di-
cit va. procul odoratur bellum.
exhortationem ducum et ululatum
exercitus. Numquid per sapientiam
tuam plumescit accipiter expan-
dit alas suas ad austrum. aut ad
preceptum tuum elevabitur aquila.
et in arduis ponit nidum suum.
In petris manet et in preru-
ptis silicibus commoratur. atque
in accessis rupibus inde conte-
platur escam. et de longe oculi
eius prospiciunt. Pulli eius lam-
bunt sanguinem. et ubicumque
cadaver fuerit statim adest.
Et adiecit dominus et locutus est ad iob.
Numquid qui contendit cum deo.
tam facile conquiescit. utique qui
arguit deum debet et respondere ei.
Respondens autem iob domino dixit. Qui
leviter locutus sum quod respondere
quid possum. manum meam ponam
super os meum. Unum locutus sum
quod utinam non dixissem et al-
terum quibus non addam.

Responsio. xl. Et ultra. Respon-
dens autem dominus iob. de tur-
bine ait. Accinge sicut
vir lumbos tuos. Inter-
rogabo te et indica mihi. Numquid
irritum facies iudicium meum.
et condempnabis me ut tu iu-
stificeris. et si habes brachium
sicut deus. et si voce simili tonas.
circunda tibi decorem. et in sub-
lime erige. et esto gloriosus et
speciosus induere vestibus. Di-
sperge superbos furore tuo. et
respiciens omnem arrogantem humi-
lia. Respice cunctos superbos.
et confunde eos. et contere impios
in loco suo. Absconde eos in pul-
vere simul. et facies eorum demer-
ge in foveam et ego confitebor quod
salvare te possit dextera tua.
Ecce vehemoth quem feci tecum
fenum quasi bos comedet fortitudo eius
in lumbis eius. et virtus illius
in umbilico ventris illius. Strin-
git caudam suam quasi cedrum.
nervi testiculorum eius perplexi sunt
Ossa eius velut fistule eris. car-
tilago illius quasi lamine ferree.
Ipse principium est viarum dei qui fe-
cit eum applicavit gladium eius.
Huic montes herbas ferunt. omnes
bestie agri ludent ibi. sub umbra
dormit in secreto calami. et locis
humentibus protegunt umbre um-
bram eius. circumdabunt eum sali-
ces torrentis. Ecce absorbebit flu-
vium et non mirabitur. et habet fiduciam
quod influat iordanis in os eius.
In oculis eius quasi hamo capiet eum.
et in sudibus perforabit nares
eius. An extrahere poteris levia-
than hamo. et fune ligabis lin-
guam eius. Numquid pones circulum
in naribus eius. et armilla per-
forabis maxillam eius. Numquid
multiplicabit ad te preces. aut
loquetur tibi mollia. Numquid
feriet tecum pactum et accipies
eum servum sempiternum. Numquid
illudes ei quasi avi. aut ligabis
illum ancillis tuis. Concident eum
amici. divident eum negotiato-
res. Numquid implebis sagenas
pelle eius. et gurgustium piscium
capite illius. Pone super eum
manum tuam. memento belli nec
ultra addas loqui. Ecce spes eius
frustrabitur eum et videntibus
cunctis precipitabitur. Non quasi crude-
lis suscitabo eum. quis enim resistere
potest vultui meo. Quis ante dedit michi.

ut reddam ei; Oia que sub celo st
mea sunt, Non parcam ei et uer-
bis potentibus, et ad deprecandu
compositis, Caplm xli.

Quis reuelabit faciem indu-
menti eius, et in mediu
oris eius quis intrabit;
portas uultus eius quis apiet
pergyrum dentiu eius formido.
corpus illius qi scuta fusilia, et
copactum squamis se pmenti-
bus, Una uni cum iungitur et ne
spiraculm quidem incedit p eas
una alteri adherebut et tenen-
tes se nequaqa separabunt, Ster-
nutatio eius splendor ignis et
oculi eius ut palpebre diluculi.
de ore eius lampades procedut
sic tede ignis accense, De nari-
bus eius procedit fumus. sic
olle succense, atqz feruentes;
Alitus eius prunas ardere facit
et flama de ore eius egreditur.
In collo eius morabitur fortitu-
do, et faciem illius pcedet egestas
Membra carniu eius coherencia
sibi mittit cont cum fulmina.
et ad aliu locu non uerentur;
Cor eius indurabitur qi lapis.
et stringetur qi malleatoris
incus, Sublatus em eu fuerit
timebut angli et territi pur-
gabuntur. Cum aphenderit
eum gladius subsistere non po-
terit neqz hasta neqz torax, Re-
putauit em qi paleas ferru,
et qi lignu putridu es. Non fu-
gabit eum uir sagittarius, in sti-
pulam uersi sunt ei, lapides
funde; Quasi stipula estima-
uit malleu, et deridebit uibra-
tem hastam, Sub ipo erunt ra-
dii solis, sternit sibi auru qsi
lutu, feruescere faciet qi olla
profundam mare, ponet qi eu
unguenta bulliut; Post eum
lucebit semita, estimauit ab-
yssum qi senescentem Non e
super terram ptas que copa-
retur ei; qui factus est ut nul-
lum timeret. Omne sublime ui-
dit, ipe est rex super uniuersos
filios superbie, Caplm xlii.

Respondens aut Iob dno
dixit. Scio quia oia
potes, et nlla te latet
cogitacio; Quis e iste
qui celat consilium, absqz sci-
encia; Ideo insipienter locut
sum, et que ultra modu ex-
cederent scianciam meam; Audi
et ego loquar, interrogabo-
onde m, Auditu auris audiui
te, Nunc aut ocls meus uidet
te, Idcirco ipe me reprehendo
et ago penitenciam in fauilla
et cinere; Postqm aut locutus
est dns uerba hec ad iob, dixit
ad heliphas themanitem, Iratus
est furor meus in te, et in duos
amicos tuos; qm non estis lo-
cuti coram me rectum. sicut
seruus meus iob; Sumite ergo
uob septem thauros, et septem
arietes, et ite ad seruum meum
iob, et offerte holocaustu pro
uobis, Iob aut seruus meus
orabit pro uob, faciem eius su-
scipiam ut non uob imputet
stulticia, Neqz em locuti estis
ad me recta, sicut seruus ms
iob, Abierunt ergo heliphas the-
manites, et baldat suites et
sophar naamathites et fece-
runt sic locutus fuerat ad eos
dns, et suscepit dns faciem
iob. Dns quoqz conuersus e
ad pniam Iob, cum oraret ille
pro amicis suis, et addidit dns
oia quecumqz fuerant iob oia
dupplicia, Venerunt aut ad eu

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST